

Budapest,
2000. november 16.,
csütörtök

112. szám

Ára: 935,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
	Személyi rész	
32/2000. (XI. 16.) EüM r.	A vezeték nélküli távközlési építmény által kibocsátott elektromágneses sugárzás egészségügyi határértékeiről	6990
33/2000. (XI. 16.) EüM r.	Az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról szóló 32/1997. (X. 28.) NM rendelet módosításáról	6992
15/2000. (XI. 16.) KöViM r.	Az utak építésének, forgalomba helyezésének és megszüntetésének engedélyezéséről	7002
16/2000. (XI. 16.) NKÖM r.	A szakmai követelmények kiadásáról szóló 16/1994. (VII. 8.) MKM rendelet módosításáról	7015
31/2000. (XI. 16.) ME h.	A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnökének felmentéséről	7016
	A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata	7016
	Az Állami Számvevőszék közleménye a Dr. Hagelmayer István-díj 2000. évi átadásáról	7019
	Az Országos Rendőr-főkapitányság Közbiztonsági Főigazgatóságának közleménye	7019
	Nemzetközi szerződések közzététele	
	A hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítására vonatkozóan Genfben, 1949. augusztus 12-én kelt Egyezmény	7020
	A tengeri haderők sebesültjei, betegei és hajótöröttei helyzetének javítására vonatkozóan Genfben, 1949. augusztus 12-én kelt Egyezmény	7034
	A hadifoglyokkal való bánásmódra vonatkozóan Genfben, 1949. augusztus 12-én kelt Egyezmény	7046
	A polgári lakosság háború idején való védelmére vonatkozóan Genfben, 1949. augusztus 12-én kelt Egyezmény	7083
	Helyesbítés	7117

I. rész SZEMÉLYI RÉSZ

A Magyar Köztársaság elnöke — a miniszterelnök előterjesztésére —

nemzeti ünnepünk, október 23-a, az 1956-os forradalom és szabadságharc kezdetének, valamint a Magyar Köztársaság 1989. évi kikiáltásának napja alkalmából

a nemzet sorsát és történelmét meghatározó dicsőséges forradalmunk alatt példamutató helytállásukért, a magyar nemzet halájából

Aranyos Editnek,
Balázs Imrénének,
Balogh Istvánnak,
Bársony Lászlónak,
Dani Ernőnek,
Darida Istvánnak,
Dávid Sándornak,
Dudás Józsefnek,
Ender Istvánnak,
Farkas Bélának,
Ferencz Istvánnak,
Funer Józsefnek,
Gaál Lászlónak,
Gitay Zoltánnak,
Gujdár Sándornak,
Gyüre Lászlónak,
Hosszú Ernőnek,
Hechtl Ferencnek,
Juhász Csabának,
Kertai Istvánnak,
Kovács Lajosnak,
Kölesdi Mihálynak,
Lejer Jánosnak,
Losonczy Lászlónak,
Lovász Bélának,
Makó Gézáné Lóla Rózsa Máriának,
Maróczy Jánosnak,
Nagy Istvánnak,
Orgován Gézánnak,
Pálffy Jenőnek,
Papos Péternek,
Pintér Péternek,
Pupos Imrénének,
Rácz Adolf Lajosnak,
Rácz Sándor Istvánnak,
Rácz Józsefnek,
Radnóti Ivánnak,
Ritecz Józsefnek,
Rogosz Jánosnak,

Sántha Imrénének,
Schrott Miklósnak,
Sipos Imrénének,
Svidró Emilnek,
Szabó Ferencnek,
Szabó Lászlónak,
Szalay Zoltánnak,
Szedlmajer Lászlónak,
Szekeres Gézánnak,
Széles Gábornak,
Szigethy Andornak,
Szugyiczki Istvánnak,
Tirnovan Ari Vidnek,
Tóth Imrénének,
Török Ferencnek,
Török Károlynak,
Ujlaki Csabának,
Vaczula Jánosnak,
Vass Ferencnek,
Varga Győző Péternek,
Varga Józsefnek,
Vukov Gábor Józsefnek,
Zsigmond Ferencnek az

1956-OS EMLÉKÉRMET,

Balogh Imrénének,
Baranyai Istvánnak,
Baliczay Jenőnek,
Birkus Hubertnek,
Bottyán Gyulának,
Deme Zoltánnak,
Domokos Piusznak,
Dr. Péterfi Tibornak,
Eszes Istvánnak,
Győrfy József Jánosnak,
Hollay Frigyesnek,
Kertai Mihálynak,
Kovács Istvánnak,
Králik Józsefnek,
Kürti Szabó Sándornak,
Majláth Dezsőnek,
Mohácsi Gusztávnak,
Molnár Györgynek,
Nagy Lászlónak,
Nagy Lukácsnak,
Póth Elemérnek,
Szabó Dezsőnek,
Szente Istvánnak,
Szente Károlynak,
Tanos Istvánnak,
Udvardy Györgynek az

1956-OS EMLÉKÉRMET POSZTUMUSZ,

Almásy Antalnak,
 Ambrus Győzőnek,
 Anti Lászlónak,
 Bangó Gézának,
 Bárczay Istvánnak,
 Béres Ferencnek,
 Berkes Józsefnek,
 Besze Gábornak,
 Boday Gyulának,
 Bódis Jánosnak,
 Borbás Józsefnek,
 Cipó Józsefnek,
 Csicsics Péternek,
 Debreceni Nándornak,
 Farkas Sándornak,
 Fekete Józsefnek,
 Gálházi Istvánnak,
 Garamkeszi Jánosnak,
 Gerocs Józsefnek,
 Gyenei Mihálynak,
 Haász János Sándornak,
 Holczinger Imrének,
 Iker Lászlónak,
 Kalincsák Jánosnének,
 Kauzli Józsefnek,
 Kelemen Józsefnek,
 Kilenczes Mihálynak,
 Kiss Károlynak,
 Komáromi Károlynak,
 Lechner Ferencnek,
 Lévai Józsefnek,
 Lorbert Istvánnak,
 Majoros Jánosnének,
 Mészáros Bálintnak,
 Molnár Istvánnak,
 Molnár Lászlónének,
 Mordényi Endrének,
 Nagy Józsefnek,
 Németh Lászlónak,
 Palla Lászlónak,
 Pápai Ferencnének,
 Prajda Mihálynak,
 Róna Jánosnak,
 Szakály Gézának,
 Szente Tibornak,
 Takács Károlynak,
 Torai Sándor Olivérnek,
 Varga Józsefnek az

1956-OS EMLÉKLAPOT

adományozza.

Mádl Ferenc s. k.,
 a Köztársaság elnöke

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

Az egészségügyi miniszter 32/2000. (XI. 16.) EüM rendelete

**a vezeték nélküli távközlési építmény által kibocsátott
elektromágneses sugárzás egészségügyi határértékeiről**

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. §-a (2) bekezdésének *d*) pontjában, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 67. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — a 3. § (2) bekezdésének tekintetében a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

(1) A vezeték nélküli távközlési építmény engedélyezése és üzemeltetése során a 30 MHz—60 GHz-ig terjedő frekvenciatartományban az elektromágneses sugárzás megengedett egészségügyi felső határértékeit az *1. számú melléklet* tartalmazza.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott vezeték nélküli távközlési építményre vonatkozó hatósági eljárás szabályait a távközlési építmények engedélyezéséről és ellenőrzéséről szóló 29/1999. (X. 6.) KHVM rendelet tartalmazza.

2. §

Amennyiben a vezeték nélküli távközlési építmény által kibocsátott elektromágneses sugárzás az *1. számú melléklet*ben meghatározott határértéket meghaladja, a munkavállalók által az expozícióban tölthető napi munkaórák meghatározásának módját a *2. számú melléklet* tartalmazza.

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a népjóléti ágazatba tartozó egyes államigazgatási eljárásokért és igazgatási jellegű szolgáltatásokért fizetendő díjakról szóló 50/1996. (XII. 27.) NM rendelet 1. számú melléklete e rendelet *3. számú melléklete* szerint módosul.

(3) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban a lakosság elektromágneses sugárzására vonatkozó határértékeiről szóló 1999/519/EC ajánlással összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

Dr. Gógl Árpád s. k.,
egészségügyi miniszter

1. számú melléklet
a 32/2000. (XI. 16.) EüM rendelethez

A vezeték nélküli távközlési építmény által kibocsátott elektromágneses sugárzás egészségügyi határértékei

A sugárzás frekvenciatartománya	30—300 MHz	300 MHz—60 GHz
Megengedett egészségügyi felső határérték	Elektromos térerősség (V/m)	Teljesítménysűrűség (mW/cm ²)
Lakossági ¹	20	0,01
Munkahelyi ²	40	0,1

¹ Lakossági megengedett egészségügyi felső határérték: a lakókörnyezeti, egész élettartamra vonatkoztatott elektromágneses sugárzás megengedett felső határértéke életkortól és nemtől függetlenül.

² Munkahelyi megengedett egészségügyi felső határérték: Napi 8 óra, 40 órás munkahétre vonatkoztatott elektromágneses sugárzás megengedett felső határértéke munkavállalók esetében.

2. számú melléklet
a 32/2000. (XI. 16.) EüM rendelethez

A munkavállalók által az expozícióban tölthető napi munkaórák meghatározásának módja

A vezeték nélküli távközlési építmények elektromágneses sugárzására vonatkozó egészségügyi felső határértékek számítása:

1. 30—300 MHz frekvenciatartományban

A munkavégzésben eltölthető időt a térerősség ismeretében az alábbi összefüggés alapján számíthatjuk ki:

$$t = 320/E$$

ahol

t munkavégzésben eltölthető idő órában,

E a térerősség nagysága V/m-ben.

2. 300 MHz—60 GHz frekvenciatartományban:

A munkavégzésben eltölthető időt a teljesítménysűrűség ismeretében az alábbi összefüggés alapján számíthatjuk ki:

$$t = 0,08/S^2$$

ahol

t a munkavégzésben eltölthető idő órában,

S a teljesítménysűrűség mW/cm²-ben.

3. számú melléklet
a 32/2000. (XI. 16.) EüM rendelethez

A népjóléti ágazatba tartozó egyes államigazgatási eljárásokért és igazgatási jellegű szolgáltatásokért fizetendő díjakról szóló 50/1996. (XII. 27.) NM rendelet 1. számú melléklete III. pontja helyébe a következő új III. pont lép:

- „III. A vezeték nélküli távközlési építmények elektromágneses sugárzására vonatkozó igazgatási szolgáltatások
- III. 1. Sugárvédelmi szakvélemény készítése a 29/1999. (X. 6.) KHVM rendelet alapján
- III. 1.1. A kérelmező által megadott tervek és műszaki adatok alapján számított legmagasabb értéken alapuló sugárvédelmi szakvélemény készítése 65 000 Ft
- III. 2.2. Mérezen alapuló sugárvédelmi szakvélemény készítése 190 000 Ft”

Az egészségügyi miniszter
33/2000. (XI. 16.) EüM
rendelete

az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról szóló 32/1997. (X. 28.) NM rendelet módosításáról

Az egészségügyi szolgáltatás nyújtására jogosító működési engedélyekről szóló, 113/1996. (VII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 13. §-ának (9) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

Az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról szóló, módosított 32/1997. (X. 28.) NM rendelet (a továbbiakban: Rny.) 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § (1) Az R. 1. § (1) bekezdése szerinti egészségügyi szolgáltatókról (a továbbiakban: szolgáltató) és az általuk végezhető R. 2. § b) pontja szerinti szakfeladatokról, valamint az egészségügyi szolgáltatás nyújtására jogosító működési engedélyekről nyilvántartást kell vezetni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartást az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatnak (a továbbiakban: ÁNTSZ) a szolgáltató működési helye szerint területileg illetékes megyei (fővárosi) intézete (a továbbiakban: megyei intézet), az országos nyilvántartást mint országos adatkezelő az Országos Tisztifőorvosi Hivatal (a továbbiakban: OTH) vezeti.”

2. §

(1) Az Rny. 3. §-ának *a*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A nyilvántartás ... az alábbi adatokat tartalmazza:)

„*a*) a szolgáltató:

aa) megnevezése;

ab) székhelyére és telephelyére vonatkozó adatok:

— helységneve,

— utca, házszám,

— postai irányítószám,

— postafiók száma, irányítószáma,

— központi telefonszám(ok),

— fax-szám(ok),

— e-mail cím,

— vezető neve;

ac) tulajdonosának megnevezése;

ad) fenntartójának megnevezése;

ae) gazdálkodási működési formája;

af) részére az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) által kiadott 4 karakterű szolgáltatói azonosító kód, melyet az OEP havonta megküld az ÁNTSZ illetékes megyei intézetének;

ag) számára engedélyezett egészségügyi szakfeladatok, szakterületek megnevezése.”

(2) Az Rny. 3. §-ának *f*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, és az alábbi *g*) ponttal egészül ki:

(A nyilvántartás ... az alábbi adatokat tartalmazza:)

„*f*) az egészségügyi szolgáltatás nyújtására jogosító engedély kiadásának kelte, száma, a működés korlátozásának megjelölésével,

g) a működés szüneteltetésével kapcsolatos adatok.”

3. §

Az Rny. 4. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A megyei intézet a nyilvántartásba vételről és az abban bekövetkezett változásról a szolgáltató adatainak megküldésével a tárgy hónapot követő hónap 15. napjáig értesíti az OTH-t, aki az adatokat egyeztetés után a hónap 30. napjáig megküldi az Egészségügyi Minisztérium Gyógyító Ellátás Információs Központja (a továbbiakban: GYÓGYINFOK), valamint az OEP részére. Az adatok továbbítása elektronikus adathordozón a 2. számú melléklet szerinti formában történik.”

4. §

(1) Az Rny. 7. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A nyilvántartás adatai nyilvánosak. A megyei intézet és az országos adatkezelő, valamint a GYÓGYINFOK kérelemre, költségtérítés ellenében a nyilvántartásból adatot szolgáltat.”

(2) Az Rny. 7. §-ának (2) bekezdése a következő *k*) ponttal egészül ki:

(A nyilvántartás adatait ... megkapják:)

„*k*) az Egészségfejlesztési Kutatóintézet tervezés, elemzés céljából.”

5. §

Az Rny. 8. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A szolgáltató az azonosítóját az alábbi szervezetekkel kapcsolatos okmányokon köteles feltüntetni:

a) OEP és területi szervei,

b) Egészségügyi Minisztérium és GYÓGYINFOK,

c) OTH és az ÁNTSZ intézetei,

d) Központi Statisztikai Hivatal,

e) Orvos- és Kórháztechnikai Intézet.”

6. §

(1) Az Rny. 1. számú melléklete helyébe e rendelet 1. számú melléklete lép.

(2) Az Rny. 2. számú melléklete helyébe e rendelet 2. számú melléklete lép.

7. §

(1) Ez a rendelet — a (2) bekezdésben foglalt kivétellel — a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba.

(2) E rendelet mellékleteiben foglaltakat a hatálybalépést követően kiadott egészségügyi szolgáltatás nyújtására jogosító működési engedélyeknél kell alkalmazni.

(3) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg az Rny. 5. §-ának (1) bekezdéséből az „(1) bekezdése” szövegrész, továbbá az Rny. 7. §-a (2) bekezdésének *b*) és *c*) pontja hatályát veszti.

Dr. Gógl Árpád s. k.,
egészségügyi miniszter

1. számú melléklet
a 33/2000. (XI. 16.) EüM rendelethez

„1. számú melléklet
a 32/1997. (X. 28.) NM rendelethez

I.

Az ágazati azonosító rendszer felépítése

Minden új egészségügyi szolgáltató és egységei a működés engedélyeztetése során az ÁNTSZ illetékes megyei intézetétől kap azonosítót. Az egészségügyi szolgáltatók ágazati azonosító rendszere azonosítja az egészségügyi szolgáltatókat és az általuk nyújtott szakfeladatokat és szervezeti egységeiket, valamint az önálló egészségügyi szolgáltatókat, háziiorvosi és egyéb alapellátókat.

A szolgáltató 9 jegyű azonosítót kap. Több telephely és/vagy székhely esetén az azonosító első négy karaktere mindig azonos a szolgáltató első engedélyében feltüntetett négy jeggyel.

Kódszám: jelsorozat (az első 2 pozícióban számjegy, ezt követően lehet betű is), amely kerület vagy megyekód (II. rész), ellátás kódja, szakma kódja (III. rész).

Azonosító: kód- és sorszámokból felépített 9 jegyű jelsorozat, amely a szolgáltatót, valamint annak szervezeti egységeit országosan azonosítja.

Az ágazati azonosító az egészségügyi szolgáltatók szakmai besorolásán alapul, az ágazati adatszolgáltatás céljaira szolgál. Nem váltja fel az államigazgatási rendszerben használt egyéb azonosítókat.

Ezt az azonosítót kell alkalmazni az egészségügyi szolgáltatásokról készülő jelentésekben és egyéb dokumentációkban a szolgáltatást nyújtó egészségügyi intézmények és munkahelyek, valamint a további egészségügyi szolgáltatást igénylő, beküldő orvosi munkahelyek azonosítására.

A) Egészségügyi intézetek

- Fekvőbeteg-intézetek és integrált intézeteik.
- Önálló járóbeteg-szakellátó intézetek.
- ÁNTSZ megyei, fővárosi intézetei.
- Egyéb intézetek.

Az azonosító felépítése:

Hossza 9 pozíció

Az intézet egyedi azonosítója:

1—4. pozíció: az első 2 pozíció a megye, fővárosi kerület kódja a tevékenység helye szerint (II. rész alapján), ezt követi az intézet sorszáma.

Az egyetemek jelölése a 3. pozícióban a „4-es” számjegy használatával történik.

Példa:

1. Az egyetemek kód készítésénél általános szabály: első 2 pozíció: megyekód

A harmadik pozíció: mindig a „4” számjegy

A negyedik pozícióban a „Kar” jelölésre szolgáló számjegy

Pl: Semmelweis Egyetem, Budapest: 014 ...

0140 — Általános Orvostudományi Kar

0144 — Egészségtudományi Kar

0142 — Fogorvostudományi Kar

Az egyetemi klinikák és diagnosztikai tanszékek megkülönböztetésére a 9. pozíció szolgál.

2. A vasútegészségügyi intézetek az 1—2. pozícióban „95” kódjelzést kapnak,

az IM egészségügyi intézetei a 3—4. pozícióban: a „93” jelölést,

az MH egészségügyi intézetei a 3—4. pozícióban: a „95” jelölést,

az Országos Vérellátó Szolgálat egységei az 1—4. pozícióban: a „0164” jelölést,

a felekezeti tulajdonú intézetek a megyén belüli sorszámmot kapják a 3—4. pozícióban.

Az intézet szervezeti egységeinek azonosítása:

5. pozíció: az ellátás kódja

1 — aktív fekvőbeteg-ellátás

2 — járóbeteg-szakellátás, a központi diagnosztika, terápia,

3 — nappali kórház

4 — szanatórium

5 — egyéb egészségügyi szolgálat

6—9 foglalt

A — ápolási otthon és osztály

C — krónikus fekvőbeteg-ellátás

E — egynapos ellátás

G — gondozóintézeti gondozás

K — kúraszerű ellátás

R — rehabilitáció (fekvő)

P — rehabilitáció (járó)

M — mátrix egység

S — Mozgó Szakorvosi Szolgálat

Az 5. pozícióban „5” jelet kell alkalmazni minden más, korábban nem említett egészségügyi feladat esetén (pl. tisztiorvosi szolgálat, mentőszolgálat, otthoni szakápolás stb.).

Példa:

az ÁNTSZ intézeti azonosítójának felépítésére:

1—2. pozíció: megyekód

3—7. pozíció: állandó: 99500

8—9. pozíció: megyei intézetnél állandó: 00

városi intézetnél: a városi intézet sorszáma:

01-től kezdődően.

6—7—8. pozíció: az egészségügyi szakmai kódjegyzék szerinti jelölésre szolgál.

A klinikai szakterületek, szakfeladatok azonosítása a 6—7. pozíción az e rendelet III. részében közzétett kódok használatával történik. A 9. pozíció (amennyiben szükséges a 8. pozíció is) a szakmán belül az intézet által meghatározott egyedi sorszám, amely az adott egészségügyi szolgáltató konkrét szolgáltató egységét más egységtől eltérő sorszámmal jelöli meg.

A központi diagnosztikai és terápiás részlegek esetében a 6—7—8. pozíció jelöli a szakfeladatokat a III. részben megadott kódok szerint. A 9. pozícióban lehet megkülönböztető jelzést tenni az egy intézethez tartozó több azonos típusú szervezeti egység között.

A 6—7., illetve a 6—7—8. pozíció az egységre leginkább jellemző szakterület jelzésére szolgál. A működési engedélyben szereplő szakfeladat(ok) pontos jelzését nem a kódszám, hanem az adatállományban rögzített szakfeladathoz tartozó tevékenységkódok adják, mert egy-egy egység több tevékenység ellátására is kaphat engedélyt.

Az intézethez integrált valamennyi alapellátási munkahelyre az intézet jelzése nélkül az alapellátási szolgálat azonosítóját kell alkalmazni a C pontnak megfelelően.

Példák az integrált intézet feladatainak, valamint a szervezeti egységek munkahelyi azonosítójának meghatározására:

Szent Pantaleon Kórház, Dunaújváros (integrált intézet).
070210101 = I. sz. Belgyógyászati osztály
070220101 = Ezen osztály ambulanciája
070220201 = Sebészeti szakrendelő

B) Önálló járóbeteg-szakellátó rendelkezések

Az azonosító felépítése:

Hossza: 9 pozíció

1—2. pozíció: megye, fővárosi kerület kódja a tevékenység helye szerint (II. rész alapján).

3—4. pozíció: mindig „00”.

5. pozíció: az ellátási kódszám 6, 7 vagy 8 értékkel rendelkező szám, amelyet az ÁNTSZ határoz meg.

6—7—8—9. pozíció: az A) pontban meghatározottak szerint (Az engedélyező ÁNTSZ által kiadott területi sorszám a szakmán belül, a 8. pozíción megkülönböztethetők a szakmán belüli részterületek. A 9. pozícióban szükség esetén használható az ékezet nélküli nagybetű is, az I, J és O betű kivételével.)

Példa:

070060401 — Fejér megye, Dr. X. Y. magán nőgyógyászati szakrendelése, az ÁNTSZ megyei intézete illetékeségi területén az első ilyen rendelkezés.

A területi, illetve nem területi ellátási kötelezettséggel működő szolgáltatóknál a C) pontban leírtak szerint kell eljárni.

C) Háziorvosok és egyéb alapellátók

A területi ellátási kötelezettséggel működő alapellátási szolgálat önálló azonosítót kap, melyet a szolgáltatást nyújtó változása esetén nem kell megváltoztatni.

Területi ellátási kötelezettségű alapellátási szolgálat: az orvos és/vagy egészségügyi szakdolgozó által működési engedély alapján végzett egészségügyi tevékenység, melyet

- a betegek (lakhely, munkahely, oktatási vagy bentlakó intézmény szerinti) köre,
- az egészségügyi szakterület, és
- a tevékenység helye

határoz meg, illetve különít el.

A nem területi ellátási kötelezettséggel működő egyéb alapellátási szolgáltató önálló azonosítót kap, melyet a szolgáltatást nyújtó változása esetén meg kell változtatni.

A nem területi ellátási kötelezettségű egyéb alapellátási szolgálat: az orvos és/vagy egészségügyi szakdolgozó által működési engedély alapján végzett egészségügyi tevékenység, melyet

- az egészségügyi szakterület,
- a tevékenység helye, és
- ellátó személye

határoz meg, illetve különít el.

Az azonosító felépítése:

Hossza: 9 pozíció

1—2. pozíció: megye, fővárosi kerület kódja a tevékenység helye szerint a II. rész alapján.

3—5. pozíció: mindig „009”.

6—9. pozíció: az alapellátási szolgáltató, illetve a területi alapellátási kötelezettséggel működő alapellátási szolgálat sorszáma, melyet az ÁNTSZ ad ki.

Az utolsó négy karakteren belül a szolgálatok azonosítására a következő számtartományok betartásával kell kiadni a sorszámot megyén belül az alapellátó típusától függően:

0001—4499 Felnőtt vagy vegyes háziorvosi szolgálat
4500—4999 Felnőtt, gyermek, vegyes háziorvosi ügyelet. (Az ügyeletet mint önálló munkahelyet kell azonosítani és nem az orvost.)

5000—5999 Házi gyermekorvosi szolgálat

6000—6999 Fogászati alapellátás

7000—7399 Iskola, óvoda és egyéb oktatási intézet orvosa

7400—7999 Védőnői szolgálat

8000—8499 Foglalkozás egészségügyi szolgálatok és egyéb munkahelyekhez kapcsolódó alapellátók (beleértve a rendőrség, bíróság, katonaság stb. alapellátást végző orvosait is)

Ezen belül:

8101—8150 BM

8151—8200 ORFK

8201—8250 Határőrség

8251—8300 HM

8301—8350 IM

8500—8999 Egyéb közösségi intézetek alapellátást végző orvosai (pl. gyógyfürdők, üdülők, általános szanatóriumok, szociális otthonok, nevelőotthonok orvosai stb.)

9000—9499 Otthoni gondozás, ápolás (körzeti ápolás)

9500—9999 Egyéb alapellátási feladatokra fenntartva

Példák:

070095033 = Fejér megye (Dunaújváros), házi gyermekorvosi praxis

070090053 = Fejér megye (Dunaújváros), felnőtt házi-orvosi praxis

070090145 = Fejér megye (Nagyvenyim), vegyes (gyermek és felnőtt) házi-orvosi praxis

A praxisközösségben és a csoportpraxisban résztvevők megjelölése először a 3. majd a 4. pozícióban azonos betűjelzéssel történik. Ezeket engedélyezési sorrendben kell az ábécé ékezet nélküli nagybetűinek (kivéve: I, J, O) felhasználásával kiosztani: „A0”, „B0” ... „Z0” majd „0A”, „0B” stb. Ezáltal azonos praxisközösséghez tartozó orvosok azonos csoportjelzést kapnak az eredeti 9 karakter egyéb számjegyeinek megőrzésével.

Példa (ha a fenti példában említett 3 orvos egy praxisközösséget alkot):

A praxisközösséghez tartozó orvosok azonosítója:

07A095033

07A090053

07A090145

Fejér megyében ez az első praxisközösség, melynek csoportjelzése:

07A0

D) Ágazaton kívüli szervezetek jelölése

A szolgáltatás igénylője néhány speciális esetben az egészségügyi ágazaton kívüli szervezet. Ezek egyedi azonosítását a rendszer nem biztosítja, csak a főtípusok szerinti megkülönböztetést. A rendszert alkalmazni kell a beteget ellátó intézetekben, a szolgáltatásokat közvetlenül igénylő szervezetek jelölésére.

A jel hossza: 1 pozíció

(A 9 pozíciós mezőbe jobbra igazítva kell beírni úgy, hogy az első 8 pozíciót 0-val kell feltölteni).

A kódok értéke:

1 — üzleti biztosító társaság az élet-, nyugdíj- és baleset-biztosítási kérdésekkel összefüggő szolgáltatásokra

2 — befektetési társaság élet-, nyugdíj- és baleseti járadékkal összefüggő szolgáltatásokra

3 — vállalkozások foglalkozás-egészségügyi problémák miatt

4 — vállalkozások egyéb ok miatt

5 — rendőrség feladatával összefüggő ok miatt

6 — bíróság feladatával összefüggő ok miatt

7 — honvédség feladatával összefüggő ok miatt

8 — egyéb államigazgatási szervezet feladatával összefüggő ok miatt

9 — egyéb jogi személy

II.

Megyék, kerületek kódjegyzéke (1—2. pozíció)

A) Megye- és főváros azonosító kódok

01	=	Budapest
02	=	Baranya megye
03	=	Bács-Kiskun megye
04	=	Békés megye
05	=	Borsod-Abaúj-Zemplén megye
06	=	Csongrád megye
07	=	Fejér megye
08	=	Győr-Moson-Sopron megye
09	=	Hajdú-Bihar megye
10	=	Heves megye
11	=	Komárom-Esztergom megye
12	=	Nógrád megye
13	=	Pest megye
14	=	Somogy megye
15	=	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
16	=	Jász-Nagykun-Szolnok megye
17	=	Tolna megye
18	=	Vas megye
19	=	Veszprém megye
20	=	Zala megye

B) Kerület azonosító kódok Budapesten

21	=	I. kerület
22	=	II. kerület
23	=	III. kerület
24	=	IV. kerület
25	=	V. kerület
26	=	VI. kerület
27	=	VII. kerület
28	=	VIII. kerület
29	=	IX. kerület
30	=	X. kerület
31	=	XI. kerület
32	=	XII. kerület
33	=	XIII. kerület
34	=	XIV. kerület
35	=	XV. kerület
36	=	XVI. kerület
37	=	XVII. kerület
38	=	XVIII. kerület
39	=	XIX. kerület
40	=	XX. kerület
41	=	XXI. kerület
42	=	XXII. kerület
43	=	XXIII. kerület (Soroksár)

Abban az esetben, ha az eredeti megye- és kerületkódok mellett fenntartott 99 sorszám már kiadásra került, használhatók a következő területkódok:

- 51 = Budapest
- 52 = Baranya megye
- 53 = Bács-Kiskun megye
- 54 = Békés megye
- 55 = Borsod-Abaúj-Zemplén megye
- 56 = Csongrád megye
- 57 = Fejér megye
- 58 = Győr-Moson-Sopron megye
- 59 = Hajdú-Bihar megye
- 60 = Heves megye
- 61 = Komárom-Esztergom megye
- 62 = Nógrád megye
- 63 = Pest megye
- 64 = Somogy megye
- 65 = Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
- 66 = Jász-Nagykun-Szolnok megye
- 67 = Tolna megye
- 68 = Vas megye
- 69 = Veszprém megye
- 70 = Zala megye

III.

Egészségügyi szakmai kódjegyzék (6—7. pozíció)

A) Szakmai kódjegyzék

- 01 Belgyógyászat
- 02 Sebészet
- 03 Traumatológia
- 04 Szülészet-nőgyógyászat
- 05 Csecsemő- és gyermekgyógyászat [ráépített szakfeladatok alábontása a B) pontban]
- 06 Fül-orr-gégegyógyászat
- 07 Szemészet
- 08 Bőrgyógyászat és nemibeteg-ellátás
- 09 Neurológia
- 10 Ortopédia
- 11 Urológia, andrológia
- 12 Klinikai onkológia
- 13 Fogászati szakellátás
- 14 Reumatológia és fizioterápia
- 15 Intenzív betegellátás
- 16 Fertőzőbeteg-ellátás
- 17 Felvételi egység (szakfeladat szerint)
- 18 Pszichiátria
- 19 Tüdőgyógyászat
- 20 Szanatórium
- 21 Krónikus ellátás (szakfeladat szerint)
- 22 Mozgásszervi rehabilitáció
- 23 Ápolás

- 24 Sugárterápia, onkoradiológia
- 25 Munkahigiéne
- 26 Sportorvoslás
- 27 Angiológia, phlebológia, lymphológia (belgyógyászati szakfeladat)
- 28 Haematológia
- 29 Allergológia és klinikai immunológia
- 30 Endokrinológia, anyagcsere és diabetológia (belgyógyászati szakfeladat)
- 31 Gastroenterológia
- 32 Tüdő- és mellkasebészet
- 33 Érsébeszet
- 34 Idegsebészet
- 35 Stroke (neurológiai szakfeladat)
- 36 PIC (neonatólogiai szakfeladat)
- 37 Nefrológia
- 38 Oszteoporózis centrum (szakfeladat szerint)
- 39 Szívsebészet
- 40 Kardiológia
- 41 Gyermek- és ifjúságpszichiátria
- 42 Dialízis (műveseállomás) (belgyógyászati szakfeladat)
- 43 Alkoholológia (pszichiátriai szakfeladat)
- 44 Drogbetegellátás (pszichiátriai szakfeladat)
- 45 Addiktológia (pszichiátriai szakfeladat)
- 46 Sürgősségi betegellátás
- 47 Hospice (ápolás szakfeladat)
- 48 Gyermeksebészet
- 49 Plasztikai (égési)sebészet
- 90 Mátrix intézet (a teljes intézet mátrix szervezetben dolgozik)
- 91 Intézetben belül a belgyógyászati típusú mátrix egység
- 92 Intézetben belül a sebészeti típusú mátrix egység
- 93 Honvéderovostan, katasztrófa-orvostan
- 94 Megelőző orvostan és népegészségtan
- 95 Igazságügyi orvostan
- 96 Igazságügyi pszichiátria (igazságügyi elmeorvostan)
- 97 Repülőorvostan
- 98 Társadalomorvostan
- 99 Sugáregészségtan
- A1 Klinikai farmakológia
- A2 Klinikai genetika
- A3 Kézsebészet
- A4 Dento-alveoláris sebészet (szájsebészet)
- A5 Fogsabályozás
- A6 Parodontológia
- A7 Gyermekfogászat
- A8 Foniátria
- A9 Geriátria

0000 ÁNTSZ által elrendelt rendkívüli helyzet miatt kialakított osztály

(A kód használatának időtartamát az ÁNTSZ határozza meg.)

B) Speciális diagnosztikai és terápiás egészségügyi szervezeti egységek (6—7—8. pozíció)

Gyermekgyógyászati szakterület alábontása [„G” és az A) pont szerinti szakmai kód]

- G04 Gyermeknőgyógyászat
- G06 Csecsemő- és gyermek fül-orr-gégegyógyászat
- G07 Gyermekszemészet
- G09 Gyermekneuroológia
- G19 Gyermek-tüdőgyógyászat
- G31 Gyermek-gastroenterológia
- G40 Csecsemő- és gyermekkardiológia
- G51 Gyermekradiológia

50 Labordiagnosztika

- 501 Általános labor
- 502 Általános kémiai labor
- 503 Bakteriológiai labor
- 504 Haematológiai labor
- 505 Mycológiai labor
- 506 Viroológiai labor
- 507 Mikrobiológiai labor
- 508 Biokémiai labor
- 509 Egyéb labor
- 50A Parazitológiai labor
- 50B Immunológiai labor

51 Röntgen diagnosztika és terápia

- 511 Általános röntgen diagnosztika
- 512 Röntgenterápia
- 513 Mammográfia
- 514 Angiográfia
- 515 Intervenciós radiológia
- 516 Tüdőszűrő
- 517 Fogászati röntgen diagnosztika
- 518 Neuroradiológia

52 Tomográfia

- 521 CT
- 522 MRI

53 Ultrahang diagnosztika és terápia

- 531 Ultrahang diagnosztika
- 532 Ultrahang terápia
- 533 Echokardiográfia
- 534 ESWL
- 539 Egyéb

54 Patológia és kórszövettan

- 541 Általános kórbonctan és kórszövettan
- 542 Kórbonctan
- 543 Szövettan
- 544 Cytológia, cytopatológia
- 545 Elektronmikroszkópia
- 546 Immunhisztológia
- 547 Neuropatológia
- 548 Molekuláris genetikai diagnosztika

55 Aneszteziológia

- 550 Műtéti aneszteziológia
- 551 Fájdalomterápia

56 Speciális diagnosztika

- 561 EEG és EMG
- 562 EKG
- 563 Spirometria
- 564 Audiológia
- 565 Gastroenterológia
- 566 Urodinamia
- 567 Holter
- 568 Thermografia
- 569 Otoneuroológia
- 56E Endoszkópia

57 Fizio- és mozgásterápia

- 571 Általános fizio- és mozgásterápia
- 572 Fizio-terápia
- 573 Hydroterápia
- 574 Elektroterápia
- 575 Mozgásterápia
- 576 Aero-terápia
- 577 Balneoterápia
- 578 Thermoterápia
- 579 Magneto-, fototerápia

58 Műtő

- 581 Általános központi műtő
- 582 Sebészeti műtő
- 583 Traumatológiai műtő
- 584 Szemészeti műtő
- 585 Urológiai műtő
- 586 Orthopédiai műtő
- 587 Orr-fül-gége műtő
- 588 Nőgyógyászati-szülészeti műtő
- 589 Szájsebészeti műtő

59 Lézerdiagnosztika és terápia

60 Alkalmassági vizsgálatok

- 601 Foglalkozás-egészségügyi szakellátás
- 602 Sportegészségügyi vizsgálat
- 603 Járművezetési alkalmasság
- 604 OEP, MEP felülvizsgálat
- 605 Fegyverviselési alkalmasság
- 606 Repülési alkalmasság
- 607 Sorkatonai alkalmasság
- 608 Pályaalkalmasság

61 Véralószolgálat és szövetbank

- 610 Véralószolgálat
- 611 Transzfúziológia
- 612 Szövetbank

62 Mentés és betegszállítás (oxiológiai szakfeladat)

- 620 Általános mentőszolgálat
- 621 Koraszülött szállítás
- 622 Mozgóórség (orvosi)
- 623 Örözött betegszállítás
- 624 Oxyológiai ügyelet

65 *Nukleáris medicina (izotópdiagnosztika és terápia)*

- 651 Radioizotópos terápia
- 652 Izotópdiagnosztika
- 653 PET

66 *AIDS diagnosztika és terápia*68 *Pszichoterápia*69 *Egyéb diagnosztika és terápia*

- 691 Szexológia
- 692 Akupunktúra

*C) Nem orvosi szakmai kódok
(6—7—8. pozíció)*

71 *Pszichológia*

- 710 Általános pszichológia
- 711 Gyermekpszichológia
- 712 Munkapszichológia
- 713 Pszichoterápia

72 *Pedagógia*

- 720 Általános pedagógia
- 721 Logopédia
- 722 Gyógypedagógia

73 *Betegápolás*

- 730 Alapápolás
- 732 Szakápolás az ügyeletben
- 733 Szakápolás a foglalkozás-egészségügyben
- 734 Pszichiátriai szakápolás
- 735 Csecsemő- és gyermekszakápolás
- 736 Otthoni szakápolás
- 737 Szakápolás intézetben

74 *Paramedicina*

- 741 Gyógytorna
- 742 Gyógymasszázs
- 743 Konduktori tevékenység
- 744 Optometria

75 *Asszisztensi tevékenység*

- 750 Általános asszisztens
- 751 Klinikai labor (szak.)
- 752 Radiológiai (szak.)
- 753 Patológiai (szak.)
- 754 Fizioterápiás (szak.)
- 755 Fogorvosi (szak.)
- 756 Speciális diagn. (szak.)
- 757 Gyógyszertári (szak.)
- 758 Anaesthesiológia (szak.)
- 759 Dentál higiénikus

75A Endoszkópos (szak.)

- 75B Izotópdiagnosztikai asszisztens
- 75C Radiofarmakológiai (szak.)

76 *Dietetika*77 *Mentés és betegszállítás*

- 770 Mentőtiszti tevékenység
- 771 Mentőápolói tevékenység
- 772 Betegszállítás ápolóval
- 774 Betegszállítás felügyelet nélkül

78 *Klinikai asszisztensi tevékenység*

*D) Természetgyógyászati tevékenységek
(6—7—8. pozíció)*

Csak orvos által végezhető
gyógyászati tevékenységek

81 *Alternatív gyógyászati módok*

- 811 Homeopátia
- 812 Manuálterápia
- 813 Biológiai fogorvoslás
- 814 Neurálterápiás módok

82 *Nemzeti (népi) gyógyászati módok*

- 821 Kínai
- 822 Indiai (Ájurvédikus gyógyászati eljárások)
- 823 Tibeti

83 *Biokémiai és biofizikai módok*

- 831 Vér oxigenizálásán alapuló terápiák
- 832 Méregtelenítő módok
- 833 Biorezonancián alapuló eljárások

84 *Pszichológiai eljárások*85 *Diagnosztikai célú módszerek*

Orvosi és egyéb felsőszintű egészségügyi
szakképesítés nélkül végezhető tevékenységek

87 *Szakképesítéssel végezhető természetgyógyászati tevékenységek*

- 871 Akupresszúra
- 872 Alternatív mozgás- és masszázssterápia
- 873 Életmód-tanácsadás és terápia
- 874 Reflexzóna terápia

88 *Vizsgálóval záruló, továbbképzéssel megszerelhető képesítés után végezhető tevékenységek*

- 881 Alternatív fizioterápiás módszerek
- 882 Bioenergiát alkalmazó módszerek
- 883 Fitoterápia
- 884 Fülakupunktúrás addiktológiai eljárások
- 885 Kinéziológiai módszerek
- 886 Szemtréning eljárások

2. számú melléklet a 33/2000. (XI. 16.) EüM rendelethez

„2. számú melléklet a 32/1997. (X. 28.) NM rendelethez

Vezérlőállomány

Lehetséges rekord típusok:

1. Intézeti összes
2. Telephely

A mező rövid leírása	Típus	Hossz	Megjegyzés
Rekord típus	Kar.	1	Kötelező!
A tulajdonos megnevezése	Kar.	80	Kötelező!
A fenntartó megnevezése	Kar.	80	Kötelező!
A szolgáltató azonosítója	Kar.	9	Kötelező!
Telephely sorszám	Kar.	2	Kötelező!
Összes telephelyek száma (db)	Kar.	2	Kötelező! Lásd magyarázat 3. bekezdés!
A szolgáltató cégszerű megnevezése	Kar.	80	Kötelező!
Helységnev	Kar.	40	Kötelező!
Utca, házszám	Kar.	40	Kötelező!
Postai irányítószám	Kar.	4	Kötelező!
Postafiók irányítószám	Kar.	4	
Postafiók száma	Kar.	4	
Központi telefonszám(ok)	Kar.	30	Kötelező!
Fax-szám	Kar.	30	
E-mail cím	Kar.	50	
A vezető neve	Kar.	40	Kötelező!
Az engedélyt kiadó ÁNTSZ intézet neve	Kar.	50	
Az engedélyt kiadó ÁNTSZ intézet azonosítója	Kar.	9	Kötelező!
A működési engedély száma	Kar.	40	Kötelező!
A működés kezdetének dátuma	Kar.	10	Kötelező! Évezreddel (pl. 2001.01.01.)
Gazdálkodási működési forma*	Kar.	2	Kötelező!
A fenntartó PIR száma	Kar.	10	Csak 1. típusú rekordban kötelező
OEP finanszírozási kódja	Kar.	10	Csak 1. típusú rekordban kötelező
Archív	Log.	1	Kötelező!
Az utolsó módosítás dátuma	Kar.	10	Évezreddel (pl. 1997.01.01.)

Osztály/részleg/egység/praxisállomány

A mező rövid leírása	Típus	Hossz	Megjegyzés
A szolgáltató azonosítója	Kar.	9	Kötelező!
Telephely sorszám	Kar.	2	Kötelező!
Osztály/részleg/egység/praxis megnevezése	Kar.	80	Kötelező!
A vezető vagy tevékenységet végző neve	Kar.	40	
Orvos esetén orvosnyilvántartási száma	Kar.	5	
Az engedélyt kiadó ÁNTSZ intézet neve	Kar.	50	
Az engedélyt kiadó ÁNTSZ intézet azonosítója	Kar.	9	Kötelező!
A működési engedély száma	Kar.	40	Kötelező!
A működés kezdetének dátuma	Kar.	10	Kötelező! Évezreddel (pl. 2001.01.01.)
Gazdálkodási működési forma*	Kar.	2	Kötelező!
A működést korlátozó jelzés**	Kar.	1	Kötelező!
A működési engedély érvényességének vége	Kar.	10	Kötelező! Ha az engedély nem határozatlan idejű! Évezreddel (pl. 2000.12.31.)

A mező rövid leírása	Típus	Hossz	Megjegyzés
Szakorvosok száma a végzett szakterület(ek) alapján	Num.	3	Kötelező!
Egyéb szakvizsgával rendelkező szakorvosok száma	Num.	3	Kötelező!
Szakvizsga nélküli orvosok száma	Num.	3	Kötelező!
Egyéb diplomások száma	Num.	3	Kötelező!
Egészségügyi szakdolgozók száma	Num.	3	Kötelező!
Nem szakképzett egészségügyi dolgozók száma	Num.	3	Kötelező!
Összes alapterület (m ²)	Kar.	4	Kötelező!
Nettó alapterület (m ²)	Kar.	4	Kötelező!
Archív	Log.	1	Kötelező!
Az utolsó módosítás dátuma	Kar.	10	Évezreddel (pl. 1997.01.01.)

Szakterület-állomány

A mező rövid leírása	Típus	Hossz	Megjegyzés
A szolgáltató osztály azonosítója	Kar.	9	Kötelező!
Telephely sorszám	Kar.	2	Kötelező!
Szakterület kód	Kar.	3	Kötelező! 1. sz. melléklet III. alapján
A szakterülethez tartozó ágyak száma	Num.	3	Kötelező! (értelemszerűen)
Heti rendelési óra	Num.	3.1	Kötelező! (értelemszerűen)
Területi ellátási kötelezettség	Log.	1	Kötelező!
Ellátandó lakosok száma	Num.	7	Kötelező! Területi ellát. kötelezettség esetén
Archív	Log.	1	Kötelező!
Az utolsó módosítás dátuma	Kar.	10	Évezreddel (pl. 1997.01.01.)

Felszerelésállomány

A mező rövid leírása	Típus	Hossz	Megjegyzés
A szolgáltató osztály azonosítója	Kar.	9	Kötelező!
Telephely sorszám	Kar.	2	Kötelező!
Felszerelés kód ***	Kar.	2	Kötelező!
Saját tulajdonú felszerelés mennyisége	Num.	3	Kötelező!
Közösen használt felszerelés mennyisége	Num.	3	Kötelező!
Archív	Log.	1	Kötelező!
Az utolsó módosítás dátuma	Kar.	10	Évezreddel (pl. 1997.01.01.)

** Gazdálkodási működési forma kódjai:*

- 01 állami tulajdonú, EüM-hez tartozó költségvetési szolgáltató
- 02 nem az EüM-hez tartozó, de állami tulajdonú költségvetési szolgáltató
- 03 önkormányzati tulajdonú költségvetési szolgáltató
- 04 egyéni vállalkozó tulajdonában lévő vagy általa működtetett szolgáltató
- 05 gazdasági társaság tulajdonában lévő vagy általa működtetett szolgáltató
- 06 nonprofit szervezet tulajdonában lévő vagy általa működtetett szolgáltató
- 07 alapítványi tulajdonú vagy általa működtetett szolgáltató

- 08 egyházi tulajdonú vagy általa működtetett szolgáltató
- 09 magántevékenységként működő szolgáltató
- 10 egyéb gazdálkodási és/vagy tulajdonosi formában működtetett szolgáltató

*** A működést korlátozó jelzés kódjai:*

- 1 határozatlan idejű
- 2 határozott idejű
- 3 ideiglenes
- 4 engedély bevonva
- 5 szünetel
- 6 működési engedély lejárt
- 7 tevékenységi engedély

*** *Felszerelés kódok listája*

(Csak az alábbiakban felsorolt és használt eszközöket kell feltüntetni.)

Kód	Megnevezés
01	Endoszkópok
02	Elektrokardiográfok (12 csatornás és Holter)
05	Defibrillátorok
11	EEG-k, EEG analizátorok és integrátorok
23	Légzésfunkció vizsgáló készülékek
29	Altatók, altató lélegeztetők
30	Lélegeztető gépek
31	Kryotechnikai készülékek
32	Extrakorporális keringést biztosító készülékek
36	Operációs mikroszkópok
37	Lézerek
42	Dializáló berendezések
44	Ultrahang terápiás készülékek (közúzó)
51	MR
54	Képkeltő ultrahang diagnosztikai készülékek
55	Röntgendiagnosztikai készülékek
5A	DSA
5B	Csontsűrűség mérők
5C	CT
5D	PET
56	Röntgenterápia készülékei
57	Nukleárdiagnosztika készülékei (scintigráfok, scannerek, gamma-kamerák)
58	Nukleárterápiás készülékek
65	Műtőasztalok
67	Sterilizáló berendezések
69	Veszélyeshulladék-megsemmisítő berendezések
77	Haematológiai automaták
79	Vérgáz analizátorok
80	Kromatográfok
81	Kémiai laborautomaták
86	Elektronmikroszkópok
88	Központi gázellátó és oxigénellátó berendezések

Magyarázat:

A vezérlőállományt annyiszor kell kitölteni, ahányszor változás van a tulajdonos és/vagy a fenntartó megnevezésében, illetve a szolgáltató azonosítójában vagy a telephelyben. A szakterületi és a felszerelési állomány az osztály, részleg mutatóit tartalmazza.

Ha a szolgáltató kórház vagy egyéb önálló egészségügyi intézet, akkor a szolgáltató azonosítójából csak az 1—4. pozíciót kell kitölteni (az 5—9. pozíció szóköz), ez lesz a telephely típusú (2) rekord azonosítója is. A tényleges szolgáltatók — osztály, részleg, egység vagy praxis — megjelölése a teljesen kitöltött 9 jegyű azonosító lesz, amelyek adatait az osztály/részleg/egység/praxis rekordfajta struktúrája szerint kell nyilvántartani.

Ha a szolgáltató 1 telephelyen működik, akkor az intézeti összes típusú (1) rekord egyúttal a telephelyet is megadja (a telephely sorszáma mező tartalma 01 és nem kell külön telephely típusú rekord), ha több telephelyen működik, akkor az intézeti összes rekord lesz az 1. (vagy központi) telephely, a további telephely(ek) adatai már telephely (2) típusú rekordba kerülnek. A telephely kódok 02, 03, 04 stb. lesznek, a további rekordfajtákban már az így kiadott telephely kóddal kell azonosítani az adatokat.

Azokat a mezőket, amelyek egy rekordtípusban vagy rekordfajtában nem fordulhatnak elő, karakteres mező esetén szóközzel, numerikus mező esetén 0-val, logikainál FALS-al kell feltölteni (pl. az ágyszám alapellátás esetén a szakterület rekordfajtában 0).

A felszerelésállományban csak azokat az eszközöket kell megadni, amelyek a felszerelés kódok listájában szerepelnek.

Az osztály/részleg/egység/praxis rekordfajtában egyéb szakvizsgálóval rendelkező orvosnak kell tekinteni azt, akinek nincs az adott szolgáltató szakterületeihez tartozó szakvizsgálója, de más szakvizsgálóval rendelkezik (pl. belgyógyászatban dolgozó sebész szakorvosot egyéb szakvizsgálóval rendelkezőnek kell tekinteni).''

A közlekedési és vízügyi miniszter 15/2000. (XI. 16.) KöViM rendelete

az utak építésének, forgalomba helyezésének és megszüntetésének engedélyezéséről

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 48. §-a (3) bekezdése *b*) pontjának 3. alpontjában kapott felhatalmazás alapján — figyelemmel az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. §-ának (4) bekezdésében foglaltakra — a következőket rendelem el:

A rendelet hatálya

1. §

A rendelet hatálya kiterjed a közutak, a közforgalom elől el nem zárt magánutak, a kerékpárutak, a gyalogutak, a gyalog- és kerékpárutak, a járdák, valamint ezek műtárgyai¹ és tartozékai² építésére, korszerűsítésére (a továbbiakban együtt: építés), forgalomba helyezésére és megszüntetésére.

¹ Kkt. 47. §-ának *j*) pontja.

² Kkt. 47. §-ának *k*) pontja.

Fogalom meghatározások

2. §

(1) E rendelet alkalmazása szempontjából

a) földút: jármű közlekedésére szabadon tartott, a közlekedésre az időjárástól függően alkalmas, az ingatlan-nyilvántartásba útként bejegyzett, eredeti termett talajú, vagy földmunkával, szabályos keresztzelvényvel, vízelvezetéssel kialakított, pályaszerkezet nélküli út, amelynek járhatósága a talajtól függő anyaggal (pl. zúzottkő, kavics, pernye, kohósalak) javítható, és amely szilárd burkolatú úthoz csatlakozás vagy vasúti átjáró előtt legfeljebb ötven méter hosszban rendelkezik szilárd burkolattal. A földutak esetében a burkolattal ellátott utakra vonatkozó előírásokat kell értelemszerűen alkalmazni;

b) út létesítése: az érvényes műszaki előírások, illetve szabványok szerint meghatározott műszaki jellemzőkkel, szilárd burkolatú út vagy földút létrehozása;

c) út korszerűsítése: az osztályba sorolásnak és a forgalmi igényeknek nem megfelelő szilárd burkolatú út, útszakasz oly módon történő átépítése, hogy azt követően az út műszaki jellemzői, továbbá a teljesítőképessége az utak tervezési szabályzata előírásainak megfelelőjenek;

d) út megszüntetése: az út közforgalom elől történő lezárása és más célú hasznosítása vagy az út elbontása és területének a táj jellegéhez igazodó rendezése;

e) híd szabad nyílása: az út tengelyében mért nyílás mérete, többnyílású híd esetében a nyílások összege;

f) építető: az az építési engedélyt kérő természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező személyegyesülés, aki (amely) az út építéséhez — forgalomba helyezéséhez — vagy megszüntetéséhez szükséges munkák elvégzésének feltételeit biztosítja: a hatósági engedélyt beszerzi, a terveket, a munkákat megrendeli, azok költségét viseli.

(2) Érintett ingatlantulajdonos az, akinek

a) az ingatlanát az építés terület-igénybevétellel érinti, vagy
b) az ingatlana az 1. §-ban meghatározott építés területével közvetlenül határos, vagy

c) a kapubejárója az úthoz csatlakozik, illetőleg

d) akinek ingatlana megközelítésével kapcsolatos jogát az ügy egyébként érinti.

(3) Érintett ingatlantulajdonosnak kell tekinteni az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyonekezelőt, a hasznélvezőt és a használati jog jogosultját is.

Az építés engedélyezése

3. §

(1) Az építést, a forgalomba helyezést és a megszüntetést — a 4. §-ban foglalt kivétellel — a közlekedési hatóság³ (a továbbiakban: hatóság) engedélyezi.

³ 231/1997. (XII. 12.) Korm. rendelet.

(2) A közlekedési hatósági jogkört

a) az országos közúthálózatba tartozó autópályák, autóutak (a továbbiakban együtt: gyorsforgalmi utak) és a közúti határátkelőhelyek közlekedési építményei, továbbá a 30 méter szabad nyílást meghaladó hidak esetében

aa) első fokon: a Központi Közlekedési Felügyelet,

ab) másodfokon: a Közlekedési Főfelügyelet,

b) az *a)* pontba nem tartozó országos közutak, a hely — kivéve a fővárosi önkormányzat tulajdonában lévő — közutak, a közforgalom elől el nem zárt magánutak, a kerékpárutak, a gyalog- és kerékpárutak, a 30 méter szabad nyílást meg nem haladó hidak, továbbá a közút építésével összefüggő járdaépítés esetében

ba) első fokon: az illetékes megyei közlekedési felügyelet,

bb) másodfokon: a Közlekedési Főfelügyelet,

c) a fővárosi önkormányzat tulajdonában lévő közutak esetében

ca) első fokon: a Fővárosi Közlekedési Felügyelet,

cb) másodfokon: a Közlekedési Főfelügyelet,

d) a fővárosi kerületi önkormányzatok tulajdonában lévő közutak esetében

da) első fokon: a fővárosi főjegyző,

db) másodfokon: a Fővárosi Közlekedési Felügyelet,

e) a *b)* pontba nem tartozó járdák, gyalogutak esetében

ea) első fokon: az illetékes települési — a fővárosban a kerületi — önkormányzat jegyzője; összeférhetetlenség esetén az illetékes megyei (fővárosi) közlekedési felügyelet által kérelemre kijelölt települési (kerületi) önkormányzat jegyzője,

eb) másodfokon: az illetékes megyei közlekedési felügyelet, a fővárosban a Fővárosi Közlekedési Felügyelet gyakorolja.

(3) Ha a fővárosi útépítési munkával összefüggésben más közlekedési hatóság hatáskörébe tartozó alacsonyabb osztályba sorolt út korszerűsítése vagy megszüntetése válik szükségessé, annak engedélyezéséről az útépítési engedély kiadására jogosult hatóság dönt.

(4) Ha a (2) bekezdés *b)* pontjában meghatározott esetben a tervezett építmény több megye területét érinti, az a megyei közlekedési felügyelet jár el az építményegészére vonatkozóan, amelynek területén a hosszabb útszakasz van, ha pedig azok egyenlő hosszúságúak, az a megyei közlekedési felügyelet jár el, amelyhez a kérelmet benyújtották.

4. §

(1) Ha a munkálatok során közműútépítés nem szükséges és a beavatkozás az út közúthálózatba sorolását nem változtatja meg, nincs szükség közlekedési hatósági engedélyre a meglévő út területén⁴ végzett alábbi munkák esetében:

a) kül- és belterületen:

⁴ Kkt. 47. §-ának *n)* pontja.

aa) a szilárd burkolatú utak, hidak és egyéb műtárgyak javítása,

ab) a hidak és egyéb műtárgyak korrózió elleni védelme, szigetelésének, dilatációs szerkezetének, korlátjának vagy pályaburkolatának — a teherbírást nem befolyásoló — cseréje,

ac) a közúti jelzések, berendezések tartószerkezetei és a magasságkorlátozó kapuk elhelyezése,

ad) az út műtárgyai közül az áteresz építése,

ae) az úttartozékok közül a vezetőoszlop, a korlát, az útfenntartási és közlekedésbiztonsági célokat szolgáló műszaki és egyéb építmények, berendezések — kivéve a pihenőhelyek — építése, továbbá a hóvédő erdősáv, fasor, cserjesáv létesítése;

b) külterületen:

ba) a meglévő szilárdburkolatú út pályaszerkezetének erősítése,

bb) az út burkolatának további forgalmi sáv (beleértve a többlet- és különleges forgalmi sávot is) létesítésével nem járó szélesítése,

bc) a meglévő csomópontnak további forgalmi sáv (beleértve a többlet- és különleges forgalmi sávot is) létesítésével nem járó átépítése, forgalomirányító lámpával való ellátása;

c) belterületen:

ca) a meglévő út burkolatának további forgalmi sáv (beleértve a többlet- és különleges forgalmi sávot is) létesítésével, valamint az út vízelvezető rendszerének, illetve kiemelt szegélyének megváltozásával nem járó szélesítése, pályaszerkezetének erősítése,

cb) a meglévő csomópontnak további forgalmi sáv (beleértve a többlet- és különleges forgalmi sávot is) létesítésével, továbbá az út vízelvezető rendszerének megváltozásával nem járó átépítése, forgalomirányító lámpával való ellátása.

(2) Közlekedési hatósági engedély nélkül végezhető munkák esetében is meg kell tartani a vonatkozó jogszabályok, kötelező műszaki előírások és szabványok rendelkezéseit. A közlekedési hatósági engedély mellőzése a munkavégzéssel kapcsolatos egyéb engedélyek beszerzésének szükségességét nem érinti, és nem mentesít a munkavégzés szabályszerűségéért való felelősség alól.

A szakhatóságok közreműködése

5. §

(1) Az engedélyezési eljárásban az 1. számú mellékletben meghatározott szakhatóságok közül az adott ügyben érintett szakhatóságok vesznek részt.

(2) A hatóság az engedélyezési eljárásban szakhatósági állásfoglalást igénylő kérdésekben csak az érdekelt szakhatóság hozzájárulásának figyelembevételével rendelkezhet.

A szakhatóságok állásfoglalását megkeresés útján a közlekedési hatóság szerzi be. A szakhatóságokhoz intézett megkereséshez csatolni kell a hozzájárulás megadásához szükséges mellékleteket. A szakhatósági állásfoglalást az építető is beszerezheti, ebben az esetben azt az engedély iránti kérelemhez csatolnia kell.

(3) Ha a szakhatóság a közlekedési hatóság megkeresésére, a rá vonatkozó jogszabályban meghatározott határidőn belül nem nyilatkozik, ezt a hozzájárulás megadásának kell tekinteni.

(4) A szakhatóság állásfoglalása a hatáskörébe tartozó szakkérdésekre terjed ki. Ha szakági terv készítése szükséges, annak jóváhagyása is a hozzájárulás része. A szakhatóságok állásfoglalásának a szakterületükre vonatkozó jogszabályokon kell alapulniuk.

(5) A szakhatóságok állásfoglalásában foglalt előírásokat — a (4) bekezdésben meghatározott körben — a hatóságnak határozatába kell foglalnia.

A közművek, az úttulajdonosok és az útkezelők közreműködése

6. §

(1) A hatósági engedélyezési eljárásban a szakhatóságokon kívül az adott ügyben érdekelt közművek (víz-, csatorna-, gáz-, távhő- és áramellátó rendszerek, továbbá a nyomvonalas távközlési és egyéb nyomvonalas építmények) üzemeltetői (a továbbiakban: közművek), valamint a tömegközlekedési szolgáltatók vesznek részt, amelyeknek nyilatkozatát az építető köteles beszerezni az engedélyezés iránti kérelem benyújtása előtt.

(2) A közművek nyilatkozataikban közlik a tulajdonukban (kezelésükben) levő közmű rendeltetésszerű használatát, védelme érdekében indokolt feltételeket.

(3) Az építetőnek a létesítendő út területe összes tulajdonosának nyilatkozatát is be kell szereznie, ha a közforgalom elől el nem zárt magánút építésének, a forgalom részére való átadásának és megszüntetésének engedélyezése iránti kérelmet nem a tulajdonos terjesztette elő.

(4) Az útkezelő⁵ nyilatkozatát — ha az építető nem azonos a tulajdonossal vagy az útkezelővel — az építető köteles beszerezni az engedély iránti kérelem benyújtása előtt.

(5) Ha a közművek, illetőleg az útkezelő a megkeresés kézhezvételét követő 15 napon belül nem nyilatkoznak, a hozzájárulást megadottnak kell tekinteni. Az építető a hozzájárulás (nyilatkozat) iránti kérelemnek a közművek és az útkezelő részére történő megküldését a hatóság előtt köteles igazolni.

⁵ Kkt. 33. §-ának (1) bekezdése.

Az utakra vonatkozó közlekedési hatósági engedélyek fajtái

7. §

(1) A közlekedési hatósági engedélyek fajtái:

- a) az elvi építési engedély,
- b) az építési engedély,
- c) a forgalomba helyezési engedély,
- d) a fennmaradási engedély,
- e) a megszüntetési engedély.

(2) Az engedélyezési eljárásokért az eljáró hatóság részére a külön jogszabályban⁶ meghatározott díjat (a továbbiakban: díjat) kell fizetni.

A közlekedési hatósági engedély iránti kérelem

8. §

(1) A közlekedési hatósági engedély iránti kérelmet írásban kell előterjeszteni.

(2) A kérelemnek tartalmaznia kell:

- a) az építendő nevet, címét (gazdálkodó szervezet esetén: cégszerű aláírását),
- b) a kérelem tárgyát és annak rövid leírását,
- c) a mellékletek felsorolását.

(3) A kérelemhez mellékelni kell:

- a) az egyes közlekedési hatósági engedélyek esetén előírt mellékleteket,
- b) a 7. § (2) bekezdésében említett díj befizetését igazoló bizonylatot.

Az elvi építési engedélyezési eljárás

9. §

(1) Az építendő az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt a gyorsforgalmi utak, a települést elkerülő utak, továbbá a legalább 500 méter hosszban új nyomvonalon tervezett és környezeti hatásvizsgálathoz kötött utak esetében — a műszaki, közlekedésbiztonsági, táj-, természet- és környezetvédelmi, ásványvagyon és földtani, műemléki, régészeti, településrendezési követelmények előzetes tisztázása céljából, valamint a tervezett út teljes nyomvonalának helybiztosítása érdekében — a jóváhagyott rendezési és a közútfejlesztési tervben foglaltakra is figyelemmel, a hatóságtól elvi építési engedélyt kérhet.

(2) Az elvi építési engedély iránti kérelemhez mellékelni kell a 12. § (1) bekezdésének a)–e) pontjában megjelölt mellékleteket.

(3) A hatóság vizsgálja, hogy a kérelem és mellékletei megfelelnek-e a (2) bekezdésben, továbbá a 8. § (2) bekezdésében foglaltaknak, ellenkező esetben az építetett — határidő kitűzésével — hiánypótlásra hívja fel.

(4) A hatóság a kérelem elbírálása során a rendelet 13. §-ában foglaltak szerint jár el.

10. §

(1) Az elvi építési engedélyről szóló határozatnak tartalmaznia kell:

- a) az engedély jogosultjának a nevét, címét (székhelyét), a határozattal érintett építmény megnevezését, a benyújtott tervre történő utalást és a határozat tárgyának rövid leírását,
- b) a szakhatóságok nyilatkozatait és a közművek kikötéseit,
- c) az engedély érvényességének időtartamát.

(2) A hatóság az elvi építési engedély iránti kérelmet elutasítja, ha megadásának feltételei nem állnak fenn, vagy ha az építendő hiánypótlási kötelezettségének a kitűzött határidőn belül nem tett eleget.

(3) Az elvi építési engedélyt írásban kell közölni a 12. § (1) bekezdésének d) pontjában megjelöltekkel. A határozat a 16. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazásával közszemlére tétel útján is közölhető.

(4) Az elvi építési engedély a jogerőre emelkedésétől számított egy évig érvényes. Az érvényességi idő — kérelemre — két ízben egy-egy évvel meghosszabbítható. Az elvi építési engedély érvényét veszti, ha az építendő az érvényességi időn belül nem kér a hatóságtól építési engedélyt.

(5) Ha az építési engedély iránti kérelmet az elvi építési engedély érvényességi idején belül nyújtják be, újabb feltételek és kikötések csak abban az esetben írhatók elő, ha a vonatkozó jogszabályok és a kötelezően alkalmazandó szabványok időközben megváltoztak, vagy ha az építendő az építési engedély iránti kérelemben az elvi építési engedély alapjául szolgáló kérelemtől eltér, illetve, ha az út osztályba sorolása új előírásokat tesz szükségessé.

(6) Az elvi építési engedély érvényességi ideje alatt más építendőnek az engedélyben meghatározott területen új építésére elvi építési engedély nem adható.

Az építési engedélyezési eljárás

11. §

(1) Az építési engedélyt az elvégezni kívánt munka egészére kell kérni.

(2) Több megvalósulási szakaszra bontott építés esetében az egyes szakaszokra, műtárgyakra külön-külön is lehet engedélyt kérni, azonban az építmény egészének elbírálásához szükséges adatokat ilyen esetben is szolgáltatni kell.

⁶ 26/1997. (XII. 12.) KHVM rendelet.

12. §

(1) Az építető az építési engedély iránti kérelméhez az alábbi mellékleleteket köteles csatolni:

a) a 2. számú mellékletnek, továbbá a kötelezően alkalmazandó szabványoknak, műszaki szabályozásnak megfelelő — a külön jogszabályban⁷ meghatározott tervezési jogosultsággal rendelkező és ezt igazoló tervező által kidolgozott — engedélyezési tervet három példányban; ha az építető a szakhatóság állásfoglalását előzetesen nem szerezte be, a szakhatósági állásfoglalást igénylő szakági terveket négy-négy példányban,

b) a tervező nyilatkozatát egy példányban arról, hogy a tervezett műszaki megoldás megfelel a jogszabályoknak, műszaki előírásoknak és szabványoknak,

c) a jogszabályban előírt környezeti hatásvizsgálathoz kötött utak⁸ esetében a környezeti hatásvizsgálat alapján kiadott környezetvédelmi engedélyt,

d) az érintett szakhatóságok, közművek, útkezelők, az érintett ingatlan tulajdonosok, a közforgalom elől el nem zárt magánút esetében a tulajdonos(ok), továbbá egyéb érdekeltnek név- és címjegyzékét,

e) az engedélyezési tervre vonatkozó útkezelői hozzájárulást, a közművek, a tömegközlekedési szolgáltatók nyilatkozatait, illetőleg ezek hiányában igazolást arról, hogy az építető a hozzájárulás (nyilatkozat) iránti kérelmet mikor nyújtotta be,

f) az építető és a leendő kezelő (tulajdonos) aláírásával (gazdálkodó szervezet esetén: cégszerű aláírásával) ellátott közös nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy a tervezett út az országos közúthálózat vagy a helyi közúthálózat része, illetőleg közforgalom elől el nem zárt magánút lesz-e,

g) az elvi építési engedély számát, keltét (amennyiben azzal rendelkezik),

h) az építés tervezett kezdési és befejezési időpontját,

i) új országos közút esetén az útkategóriába sorolásra, azonosításra, továbbá az erre szolgáló számjel és betűjel megállapítására vonatkozó külön jogszabály⁹ szerinti nyilatkozatot.

(2) Ha a kérelem és mellékletei nem felelnek meg az (1) bekezdésben, továbbá a 8. § (2) bekezdésében foglaltaknak, a hatóság az építetőt — határidő kitűzésével — hiánypótlásra hívja fel.

13. §

Az építési engedély iránti kérelem elbírálása során a hatóság vizsgálja, hogy

a) a kérelemben és mellékleteiben foglaltak megfelelnek-e a jogszabályokban, a szabványokban előírt szakmai (műszaki) és tartalmi követelményeknek, illetőleg az előírt mellékletek rendelkezésre állnak-e,

b) a kérelem elbírálásához helyszíni szemle tartása szükséges-e,

c) a kérelem részét képező valamennyi tervrészlet felelős tervezője rendelkezik-e a terv elkészítéséhez szükséges jogosultsággal, a szakági tervek felelős tervezőinek tervezői jogosultságát a szakhatóságok vizsgálják.

14. §

(1) Gyorsforgalmi utak, egyéb országos közutak és azok műtárgyai, valamint a közúti határátkelőhelyek közlekedési építményei építésének engedélyezése iránti eljárásban a hatóság helyszíni szemlét tart. Helyszíni szemlét kell tartani abban az esetben is, ha az útépítés nem kizárólag közterületen, vagy — közforgalom elől el nem zárt magánút esetében — nem kizárólag az építető(k) tulajdonában álló területen történik. Amennyiben a kérelem elbírálásához szükséges, a hatóság egyéb esetben is tarthat helyszíni szemlét.

(2) A helyszíni szemléről a hatóságnak az építetőt, a tervezőt, az útkezelőket (tulajdonosokat), az érintett ingatlan-tulajdonosokat, a szakhatóságokat és a közműveket a kitűzött időpont előtt legalább 8 nappal írásban értesítenie kell. Az értesítés az érintett ingatlan-tulajdonosokkal — 16. § (2) bekezdése szerinti esetben — közszemlére tétel útján is közölhető.

(3) Az értesítettek távolmaradása — az építető kivételével — a helyszíni szemle megtartását nem akadályozza, erre az értesítésben utalni kell. Az értesítetteket figyelmeztetni kell, hogy észrevételeiket a helyszíni szemle előtt a hatóságnál írásban vagy a szemle alkalmával szóban elmondhatják.

(4) Az helyszíni szemle vezetője a hatóság ezzel megbízott képviselője.

(5) A helyszíni szemléről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyben fel kell tüntetni

a) a megjelentek nevét, címét,

b) az építés engedélyezésével kapcsolatos nyilatkozatokat,

c) a szakhatóságok állásfoglalását,

d) a helyszíni szemle vezetőjének összefoglaló ténymegállapításait.

15. §

(1) Az építési engedélynek — az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 43. §-ának (1) bekezdésében foglaltakon túlmenően — tartalmaznia kell:

a) az építető nevét, címét (székhelyét),

b) az engedélyezett építmény pontos megnevezését, helyét, az engedélyezési tervre történő utalást és az építési munka rövid leírását,

⁷ 3/1998. (II. 11.) KHVM rendelet.

⁸ 152/1995. (XII. 12.) Korm. rendelet 1. számú melléklete.

⁹ 19/1994. (V. 31.) KHVM rendelet.

c) az engedélyezett építménykezelőjének, tulajdonosának megnevezését, illetőleg azt a szervezetet, amely várhatóan az út kezelője lesz,

d) az építés feltételeit, a szakhatósági előírásokat, a közművek esetleges kikötéseit, az útkezelő nyilatkozatát,

e) az engedély érvényességének időtartamát,

f) a kérelmező kötelezését arra, hogy a kivitelezés megkezdésének időpontját a közlekedési hatóságnak jelentse be,

g) a híd engedélyezési tervére (vázlattervére) vonatkozó engedély és a kiviteli terv jóváhagyására történő utalást.

(2) Ha az építési munkával összefüggésben — az országos közút területén levő fa kivételével — fa kivágása is szükséges, annak engedélyezése ügyében a külön jogszabály¹⁰ rendelkezései szerint kell eljárni.

(3) Az országos közút területén levő fa kivágását — amennyiben az az építési munkával összefüggésben válik szükségessé — a 3. § (2) bekezdésében megjelölt hatáskörrel és illetékességgel rendelkező közlekedési hatóság engedélyezi.

(4) Az építési engedély idegen ingatlan birtokbavételére nem jogosít, az építéssel összefüggésben támasztható polgári jogi igényt nem dönti el, és nem mentesít egyéb — jogszabályban előírt — engedély megszerzésének kötelezettsége alól.

(5) A hatóság az építési engedély iránti kérelmet elutasítja, ha megadásának feltételei nem állnak fenn, vagy ha az építető hiánypótlási kötelezettségének a kitűzött határidőn belül nem tett eleget.

16. §

(1) Az építési engedélyt kézbesítés útján kell közölni az építetővel, a tervezővel, az eljárásban érintett szakhatóságokkal, a közművekkal, az útkezelővel (tulajdonossal), valamint azokkal az érintett ingatlantulajdonosokkal, akiknek ingatlanából terület-igénybevétel történt.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett ingatlantulajdonosokon kívüli egyéb érintett ingatlantulajdonosok száma a harminc főt meghaladja, a határozat közszemlére tétel útján is közölhető.

(3) Ha az építési engedély jogerős és végrehajtható, a hatóság a terv engedélyezési záradékkal ellátott két példányát az építetőnek megküldi. A záradéknak tartalmaznia kell az építési engedély számát.

(4) Az építés csak jogerős és végrehajtható, érvényes építési engedély, valamint jóváhagyott (engedélyezési záradékkal ellátott) engedélyezési terv birtokában kezdhető meg.

¹⁰ 21/1970. (VI. 21.) Korm. rendelet.

17. §

(1) A jogerős építési engedély a végrehajthatóvá válásától számított két évig érvényes. Nem szűnik meg az építési engedély érvényessége, ha az építést két éven belül megkezdtek, és azt folyamatosan végzik.

(2) A hatóság az építési engedély érvényességi idejét két évnél rövidebb — de legalább egy évi — időtartamban is megállapíthatja, ha a közlekedés biztonsága, környezetvédelmi szempontok, továbbá a szakhatóságok előírásai indokolják.

(3) Az építési engedély érvényességi idejét a hatóság — az érvényességi idő lejárta előtt — az építető kérelmére legfeljebb két alkalommal, egy-egy évvel meghosszabbíthatja, ha az engedély megadásának időpontjában hatályos jogszabályok vagy körülmények nem változtak meg, vagy a változás az érvényességi idő meghosszabbítását érdemben nem befolyásolja.

(4) Az érvényes építési engedélyt az építető jogutódja is jogosult felhasználni, azonban köteles a jogutódlásról — annak megfelelő igazolása mellett — a hatóságot írásban tájékoztatni. A jogutódlásról a hatóság határozatban rendelkezik.

(5) Négy méter szabad nyílást meghaladó híd építése csak határozattal jóváhagyott kivitelezési tervdokumentáció alapján kezdhető meg.

18. §

(1) A jogerős építési engedélyben foglaltaktól, valamint az építési engedély mellékletét képező engedélyezési tervektől való eltérés engedélyezése iránti kérelemhez csatolni kell a módosítással érintett tervrészleteket és a 12. § (1) bekezdése szerinti mellékleteket.

(2) Ha az eltérés a szakhatóságok előírásait érinti, az 5. § (2) bekezdésében foglaltak szerint kell eljárni.

(3) Nem minősül az építési engedélytől eltérő megoldásnak, ha az eltérés a kötelezően alkalmazandó szabványok, műszaki előírások túrési határértékét nem haladja meg.

19. §

Az engedély nélküli vagy az engedélytől eltérő módon végzett építés esetén a hatóság az építetőt a Kkt. 29/A. §-a szerinti bírság megfizetésére kötelezi.

A forgalomba helyezési eljárás

20. §

(1) Az elkészült építmény annak a hatóságnak az engedélyével helyezhető forgalomba, amely az építésre engedélyt adott.

(2) Az építtetőnek a forgalomba helyezés engedélyezése iránti kérelmet a forgalomba helyezés tervezett időpontja előtt legalább 30 nappal kell benyújtania a hatósághoz. A kérelemnek a 8. § (2) bekezdésében foglaltakon túlmenően tartalmaznia kell:

- a) az építmény megnevezését, helyrajzi számát,
- b) az építési engedély számát és keltét,
- c) a műszaki átadás-átvételi eljárás eredményes befejezésének időpontját,
- d) a forgalomba helyezés tervezett időpontját.

(3) A hatóság a forgalomba helyezési engedély megadása előtt, a műszaki átadás-átvételi eljárás befejezését követően helyszíni szemlét tart, amelyről mindazokat értesítenie kell, akikkel az építési engedélyről szóló határozatot közölte, továbbá azokat, akik a forgalomba helyezés időpontjában minősülnek érintett ingatlantulajdonosoknak.

(4) A helyszíni szemlén a szakhatóságoknak arról kell nyilatkozniuk, hogy az építmény az állásfoglalásuknak megfelelően valósult-e meg, és hozzájárulnak-e a forgalomba helyezéshez.

(5) Az építtető a forgalomba helyezés engedélyezése érdekében legkésőbb a helyszíni szemlén köteles átadni a hatóságnak

- a) az elkészült út tényleges állapotát feltüntető terv (megvalósulási terv) egy példányát (híd esetében két példányát) a kivitelező felelős műszaki vezetőjének nyilatkozatával arról, hogy az építmény a jóváhagyott tervnek megfelelően épült meg,
- b) az építtető nyilatkozatát arról, hogy az építmény az építési engedélynek megfelelően valósult meg,
- c) az út műszaki átadás-átvételéről készült jegyzőkönyvet és annak mellékleteit,
- d) az építési engedélyezési eljárásban részt vett, a 6. §-ban megjelölt közművek és útkezelők nyilatkozatait arról, hogy a forgalomba helyezéshez hozzájárulnak-e, s ha igen, milyen feltétellel.

(6) A forgalomba helyezés engedélyezése előtt az elkészült építményt a forgalom részére megnyitni nem szabad.

21. §

(1) A hatóság abban az esetben engedélyezi a forgalomba helyezést, ha az építmény az építési engedélynek meg-

felelően épült meg, rendeltetésszerű használatra alkalmas, és kielégíti a forgalombiztonsági követelményeket.

(2) A forgalomba helyezés díja a külön jogszabályban¹¹ meghatározott használatbavételi eljárás díjának felel meg.

22. §

A forgalomba helyezés engedélyezéséről szóló határozatnak — az Áe. 43. §-ának (1) bekezdésében foglaltakon túlmenően — tartalmaznia kell:

- a) az építtető nevét, címét (székhelyét), az engedélyezett építmény megnevezését, címét, helyrajzi számát, az építési engedély számát és keltét,
- b) az építmény kezelőjének (tulajdonosának), illetőleg annak a szervezetnek a megnevezését, amely az út kezelője lesz,
- c) a szakhatóságok, a közművek, valamint az útkezelők nyilatkozatait,
- d) a forgalom biztonságát nem veszélyeztető hibák, hiányosságok felsorolását és az építtető megfelelő határidő kitűzésével való kötelezését azok megszüntetésére,
- e) az építtető figyelmeztetését, hogy a hibák, hiányosságok megszüntetésére előírt határidő eredménytelen eltelte esetén a forgalomba helyezési engedély érvényét veszti, ebben az esetben a hatóság a 26. § (3) bekezdésében foglaltak szerint jár el.

23. §

Az engedély szerint több ütemben megvalósuló építmény esetén a forgalomba helyezési engedély az út meghatározott szakaszára és műtárgyára külön-külön is megadható, ha azon a forgalom biztonságosan lebonyolítható.

24. §

A forgalomba helyezési engedély közlésére a 16. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak az irányadók.

Az ideiglenes forgalomba helyezés

25. §

(1) A hatóság indokolt esetben — kérelemre — a közreműködő szakhatóságok hozzájárulása esetén az építményt vagy annak egy részét meghatározott időtartamra

¹¹ 26/1997. (XII. 12.) KHVM rendelet.

az építési munka teljes befejezése előtt, a műszaki átadás-átvételi eljárással egyidejűleg, ideiglenesen forgalomba helyezheti a forgalombiztonsági és a környezetvédelmi követelmények maradéktalan érvényesülése esetén, ha azt forgalomszervezési érdekek indokolják, és az építmény vagy annak egy része egyébként a rendeltetésszerű használatra alkalmas.

(2) A hatóság az ideiglenes forgalomba helyezés időtartamát a forgalmi igények és az építés ütemezésének figyelembevételével határozza meg.

(3) A hatóság a műszaki átadás-átvételi eljárás sikeres befejezését követően megtartott helyszíni szemle során felvett jegyzőkönyvből foglalt határozattal is engedélyezheti az építmény vagy egy részének meghatározott időtartamra történő ideiglenes forgalomba helyezését.

Engedély nélküli használatbavétel

26. §

(1) Ha az engedélyhez kötött építményt a hatóság engedély nélkül a közforgalom számára használatba vették, a közlekedési hatóság az építtetőt a forgalomba helyezési engedély iránti kérelem benyújtására kötelezi.

(2) A hatóság az építtetőt a forgalomba helyezés engedélyezése iránti kérelem elbírálásával egyidejűleg a Kkt. 29/A. §-ának (1) bekezdése szerinti bírsággal sújtja.

(3) Az engedély nélkül használatba vett építményt a hatóság az építtető költségére a forgalomba helyezési eljárás jogerős befejezéséig lezárhatja.

(4) Ha az utat a közforgalom számára engedély nélkül vették használatba, a hatóság az erről történt tudomszerzéstől számított egy éven belül, legkésőbb azonban az építmény tényleges használatbavételétől számított két éven belül intézkedhet a forgalomba helyezés iránt. Új eljárás lefolytatása esetén az egy éves határidőt az erről szóló jogerős határozat közlésétől kell számítani.

(5) Ha az engedély nélkül használatba vett úton a közlekedés forgalombiztonsági szempontból veszélyes, a közlekedési hatóság az utat az építtető költségére és felelőségére lezárja.

A fennmaradási engedélyezési eljárás

27. §

(1) Ha az engedélyhez kötött építési munkát engedély nélkül vagy az engedélytől eltérő módon végezték el, az építményre az építtetőnek a hatóságtól fennmaradási engedélyt kell kérnie.

(2) A fennmaradási engedély iránti kérelem elbírálása során a hatóságnak meg kell vizsgálnia, hogy a megépített út

a) úgy készült-e el, hogy arra az építési engedély megadható lett volna, illetve

b) átalakítással vagy egyéb módon a műszaki és forgalombiztonsági, valamint a szakhatóságok által előírt feltételeknek megfelelővé tehető-e vagy sem.

(3) A hatóság az (1) bekezdésben előírt kötelezettség elmulasztása esetén

a) az építtetőt a fennmaradási engedély iránti kérelem és mellékleteinek benyújtására kötelezheti, vagy

b) az eljárást hivatalból folytatja le, ebben az esetben a szükséges mellékletek beszerzéséről, illetőleg elkészítéséről — az építtető költségére — a hatóság gondoskodik.

(4) A fennmaradási engedély iránti kérelemhez mindazokat a mellékleteket csatolni kell, amelyek az építési és a forgalomba helyezési engedély iránti kérelemhez szükségesek lettek volna. Az engedélyezési tervben a tényleges — még befejezetlen út esetében a további tervezett — állapotot is ábrázolni kell.

(5) A hatóság vizsgálja, hogy a kérelem és mellékletei megfelelnek-e a (4) bekezdésben, a 8. § (2) bekezdésében, valamint a 20. § (5) bekezdésében foglaltaknak, ellenkező esetben az építtetőt — határidő kitűzésével — hiánypótlásra hívja fel. A határidő eredménytelen eltelte esetén a hatóság a (3) bekezdés *b)* pontja szerint jár el.

(6) A fennmaradási engedély abban az esetben adható meg, ha az építtető a (4) bekezdésben előírt mellékleteket a kérelemhez csatolta és az engedély nélkül épített út — átalakítással vagy anélkül is — megfelel a kötelezően alkalmazandó szabványoknak és műszaki előírásoknak, valamint a forgalombiztonsági és környezetvédelmi követelményeknek.

(7) A fennmaradási engedély megadására a rendeletnek az építési és a forgalomba helyezési engedélyezési eljárásra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

28. §

Ha a szabálytalanul épült út fennmaradása nem engedélyezhető, illetve a kérelmező az előírt átalakítást megadott határidőre nem végzi el, a hatóság az út megszüntetését rendeli el.

29. §

A hatóság az engedély nélkül végzett építkezés tudomására jutásától számított egy éven belül, legkésőbb azonban a tényleges használatbavételtől számított két éven belül intézkedhet az út fennmaradása iránt. Új eljárás lefolytatása esetén az egy éves határidőt az ennek elrendelését tartalmazó jogerős határozat közlésétől kell számítani.

A megszüntetési eljárás

30. §

(1) Az e rendelet hatálya alá tartozó építmény megszüntetésének engedélyezését az út kezelője annak tervezett időpontja előtt legalább 60 nappal köteles kérni.

(2) Az út megszüntetését az építésének engedélyezésére hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság engedélyezi.

(3) A rendelet 11—18. §-ában foglalt rendelkezéseket a megszüntetési eljárás esetében is alkalmazni kell.

(4) Az út megszüntetéséről szóló határozatban a hatóságnak rendelkeznie kell a megszüntetett út területének ingatlan-nyilvántartási rendezésére irányuló kötelezésről is.

Záró rendelkezések

31. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően indított engedélyezési eljárásokban kell alkalmazni.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az utak építésének és a forgalom részére történő átadásának hatósági engedélyezéséről szóló 8/1970. (XI. 13.) KPM—ÉVM együttes rendelet és az azt módosító 9/1981. (VIII. 28.) KPM—ÉVM együttes rendelet, a 17/1983. (VI. 30.) KPM—ÉVM együttes rendelet, a 9/1983. (XII. 28.) KM—ÉVM együttes rendelet, az államigazgatási eljárással összefüggő egyes rendelkezések hatályon kívül helyezéséről és módosításáról szóló 16/1981. (XII. 28.) KPM rendelet 1. §-ának harmadik francia bekezdése, 2. §-a (1) bekezdésének második francia bekezdése, 2. §-ának (2) bekezdése, valamint a közlekedési, hírközlési és vízi építménytervezési jogosultság részletes szabályairól szóló 3/1998. (II. 11.) KHVM rendelet 7. §-ának (2) bekezdése.

Manninger Jenő s. k.,
közlekedési és vízügyi minisztériumi
politikai államtitkár

1. számú melléklet a 15/2000. (XI. 16.) KöViM rendelethez

Az útépitési engedélyezési eljárásban közreműködő szakhatóságok

Szakhatóságok	I. Fok	II. Fok
<i>I. MINISZTERELNÖKI HIVATAL</i>		
Hírközlési ügyek	a területileg illetékes hírközlési felügyelet	a Hírközlési Főfelügyelet
<i>II. BELÜGYMINISZTERIUM</i>		
1. Tűzvédelem	a területileg illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnok a fővárosban: a fővárosi tűzoltóparancsnok	a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság a fővárosban: az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
2. Katasztrófavédelem és polgári védelem	a területileg illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatóság a fővárosban: a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság	az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

Szakhatóságok	I. Fok	II. Fok
<p>3. Rendőrség a gyorsforgalmi utak esetében</p> <p>az egyéb országos közutak esetében</p> <p>a helyi közutak esetében</p>	<p>az Országos Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti főosztálya</p> <p>az illetékes megyei rendőr-főkapitányság</p> <p>az illetékes városi, kerületi rendőrkapitányság</p>	<p>a Belügyminisztérium</p> <p>az Országos Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti főosztálya</p> <p>az illetékes megyei rendőr-főkapitányság,</p> <p>a fővárosban a Budapesti Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti főosztálya</p>
<i>III. EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM</i>		
Közegészségügyi, járványügyi és egészségvédelmi ügyben	az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat területileg illetékes városi, fővárosi kerületi intézete	az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat megyei, fővárosi intézete
<i>IV. FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM</i>		
1. A településrendezési és építési követelmények érvényre juttatása tekintetében	a kiemelt építésügyi hatósági ügyekért felelős építésügyi hatóság	a területileg illetékes megyei (fővárosi) közigazgatási hivatal
2. Földvédelem	a területileg illetékes körzeti földhivatal a fővárosban: a Fővárosi Kerületek Földhivatala	a területileg illetékes megyei földhivatal a fővárosban: a Fővárosi Földhivatal
3. Erdővédelem	az Állami Erdészeti Szolgálat illetékes területi igazgatósága	a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
4. Növény- és talajvédelem	az illetékes megyei, valamint a fővárosi növényegészségügyi és talajvédelmi állomás	a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
5. Ingatlan-nyilvántartás	a területileg illetékes körzeti földhivatal a fővárosban: a Fővárosi Kerületek Földhivatala	a területileg illetékes megyei földhivatal a fővárosban: a Fővárosi Földhivatal
<i>V. GAZDASÁGI MINISZTERIUM</i>		
1. Nagyfeszültségű elektromos vezeték, nyomástartó berendezés, gáz- vagy olajellátó rendszer, éghető folyadékok és olvadék tartályai	a területi műszaki-biztonsági felügyelet	a Műszaki Biztonsági Főfelügyelet

Szakhatóságok	I. Fok	II. Fok
2. Kőolaj-, kőolajtermék- és földgázszállító vezeték, gázelosztó vezeték, propán-bután töltőtelep, bányaművelés, ásványvagyongazdálkodás és -védelem, bányászati módszerekkel végzett föld alatti tevékenységek, továbbá a bányavasút, ezen belül a bányászati célokat szolgáló sikló, függőpálya és távolsági szalagpálya esetén	a területileg illetékes bányakapitányság	a Magyar Bányászati Hivatal
3. Ásványvagyonyilvántartási és földtani szakhatósági kérdések	a Magyar Geológiai Szolgálat illetékes területi hivatala	a Magyar Geológiai Szolgálat
<i>VI. HONVÉDELMI MINISZTERIUM</i>		
Honvédelmi ügyben	a Honvéd Vezérkar, a HM Katonai Légügyi Hivatal	a Honvédelmi Minisztérium
<i>VII. KÖRNYEZETVÉDELMI MINISZTERIUM</i>		
1. Környezetvédelem	a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőség	a Környezet- és Természetvédelmi Főfelügyelőség
2. Természet- és tájvédelem	a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatósága	a Környezet- és Természetvédelmi Főfelügyelőség
<i>VIII. KÖZLEKEDÉSI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM</i>		
1. Polgári repülési ügyek	a Légügyi Igazgatóság	a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
2. Vasúti ügyek	a Központi Közlekedési Felügyelet	a Közlekedési Főfelügyelet
az országos közforgalmú vasút és a hozzá csatlakozó iparvágányok esetén		
a helyi közforgalmú vasút és a hozzá csatlakozó iparvágány, valamint a saját használatú vasút, esetén	a területileg illetékes megyei (fővárosi) közlekedési felügyelet	a Közlekedési Főfelügyelet
3. Vízgazdálkodást érintő ügyek	a területileg illetékes vízügyi igazgatóság	az Országos Vízügyi Főigazgatóság
4. Vízi közlekedési ügyek	a Központi Közlekedési Felügyelet	a Közlekedési Főfelügyelet
víziúttá minősített belvizet és kikötőt érintő ügyekben — az úszóműves kikötő kivételével —		
víziúttá nem minősített belvizet és úszóműves kikötőt érintő ügyekben	a területileg illetékes megyei közlekedési felügyelet	

Szakhatóságok	I. Fok	II. Fok
<i>IX. NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTERIUMA</i>		
1. Műemlékvédelem	az Országos Műemlékvédelmi Hivatal Műemlékfelügyeleti Igazgatósága	az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnöke
2. Régészet	a területileg illetékes megyei múzeum a fővárosban: a Budapesti Történeti Múzeum	a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

2. számú melléklet

a 15/2000. (XI. 16.) KöViM rendelethez

**Az egyes engedélykérelmek mellékletét képező
tervdokumentációk**

I. Útépités — kivéve földútépités — engedélyezési terve

A) Kötelező munkarészek

1. Az út műszaki leírása.

A műszaki leírás a terv tartalmának indokolása és magyarázata. A műszaki leírásban a tervezőnek minden fontos körülményt fel kell tüntetnie. Amennyiben a műszaki leírásban az a)–s) pontok közül bármelyik hiányzik, e tényt indokolni kell:

a) a tervezési munka leírása, tervezési paraméterek, a tervezői döntések indokolása,

b) az utak osztályba sorolása, az útszakasz leírása, a területrendezési és településrendezési tervekkel, a helyi építési szabályzattal való összhang, illetve az azokkal történő megfelelés igazolása,

c) a vízszintes és magassági vonalvezetés jellemző adatai és indokolása, keresztmetszeti elrendezés, földműtervezés,

d) pályaszerkezetek,

e) közúti csomópontok, útlejárók, párhuzamos utak, kapubejárók, útsatlakozások, szervizutak,

f) műtárgyak,

g) környezetvédelem,

h) táj- és természetvédelem,

i) hófúvás elleni védelem,

j) vízelvezetés, csatornázás,

k) vasúti és egyéb pályákkal, vezetékekkel való keresztetések,

l) az érintett közművek és azok egymáshoz viszonyított elhelyezése, szakhatósági egyeztetése,

m) világítás

n) úttartozékok,

o) az úttal kapcsolatos egyéb építmények (autóbusz-megállók, leálló-, pihenőhelyek, üzemanyag-töltő állomások, vendéglátóipari építmények, útfenntartási telepek),

p) az érintett földrészletek hiteles ingatlan-nyilvántartási térkép másolata és hiteles tulajdoni lap másolata,

q) érintett épületek és egyéb építmények,

r) építés alatti és utáni forgalmi rend,

s) forgalmi vizsgálat.

2. Átnézeti helyszínrajz.

3. Általános helyszínrajz.

4. Általános hossz-szelvény.

5. Keresztszelvények (legalább 100 méterenként, de a keresztszelvényi elemek jellemzőinek változásakor minden esetben).

6. Mintakeresztszelvények.

7. A közútkezelői hozzájárulással ellátott forgalomtechnikai terv.

8. Az eljárásba bevonandók név- és címjegyzéke.

Az átnézeti helyszínrajzot legalább 1:10 000 méretarányú térképlapon kell elkészíteni, a meglévő úthálózatnak, a tervezett út tengelyvonalának, kezdő- és végpontjának, km-szelvényezésének, valamint a nagyobb műtárgyak helyeinek feltüntetésével.

Az általános helyszínrajz külterületen általában 1:1000—1:2000, belterületen 1:200—1:500 méretarányban készíthető. Az út tengelyvonalán és szelvényezésén kívül tartalmazza legalább az út burkolatszél, koronaél vonalát és a vízelvezető árok vagy csatorna tengelyvonalát, a töltések talpvonalát és a bevágások körömvonalát, az ívviszonyok jellemző adatait, műtárgyak helyét és jellemző méreteit. Tartalmazza továbbá az útsatlakozásokat, a párhuzamos utakat, a vízfolyás-korrekciókat, a vasúti és egyéb pályák keresztezési helyét, a forgalmi csomópontokat, az autóbusz-megállókat, a leálló- és pihenőhelyeket, az üzemanyag-töltő állomásokat, a csatlakozó ingatlanokat és a járdákat.

Az általános hossz-szelvény méretaránya általában 1:1000—1:2000, magassági léptéke tízszeres torzítású. Tartalmazza a terep- és pályaszintmagasságokat, lejtési viszonyokat, a lekerekítő ívek sugarát, a vízszintes ívviszonyokat, a túlemelés átmeneti szakaszok kialakítását, a műtárgyak helyét, nyílását, főbb magassági adatait, a mértékadó talajvízszinteket, a vízelvezető árkok szintjét, az útsatlakozások, vezetőkorlátok helyét.

A mintakeresztszelvény tartalmazza a keresztszelvény útkoronán belüli és kívüli elemeit az út területének hatá-

ráig, beleértve a keresztiszelvény esésviszonyait, a pályaszerkezetet és az úttartozékokat.

A keresztiszelvények 1:100-as méretarányban tartalmazzák a terep magassági adatait, az út tengelyét, szelvényszámát, a magassági adatokat, a pályaszerkezet és a korona szélességét, az esésviszonyokat, a rézsú és vízelvezető árkok kialakítását, valamint a meglévő és tervezett közműveket az útterület határáig.

B) Esetileg benyújtandó munkarészek

1. Műtárgyak terve és műszaki leírása.
2. Környezetvédelmi terv.
3. Táj- és természetvédelmi terv.
4. Vízelvezetési terv.
5. Talajmechanikai szakvélemény és földtani ismertető.
6. Telekalakítási terv, változási vázrajz (melyeket az ingatlan-nyilvántartási térkép hiteles másolatának felhasználásával kell készíteni). A telekalakítási terv tartalmazza az újonnan kialakuló ingatlanokat és azok megközelítési módját.
7. Szakági tervek (közművek kiváltása, védelembe helyezése, megvilágítási terv).
8. Egyéb munkarész, ha az építési engedély iránti kérelem elbírálásához szükséges.

II. Földút építésének engedélyezési terve

Kötelező munkarészek

1. A helyszínrajz, a hossz-szelvény, a keresztiszelvény a vízelvezetés megoldásával.
2. A telekalakítás módja, figyelemmel a földúttal határos ingatlanok megközelíthetőségére.
3. A terepalakítás, földműépítés módja.
4. A műtárgyak leírása.
5. A szakági tervek.

III. Híd (aluljáró és felüljáró) építésének engedélyezési terve

A) Kötelező munkarészek

1. A híd műszaki leírása:
 - a) a híd elhelyezése (az út száma és neve, szelvénye), az áthidalt akadály megnevezése,
 - b) a hídpálya irány- és emelkedési viszonyai,
 - c) a híd pályaszintjének és alsó élének magassága, a jelenlegi és tervezett mederfenék magassága,
 - d) a híd merőleges és ferde nyílása, nyílásbeosztása (többnyílású híd esetén),
 - e) a híd szélessége és pályabeosztása,
 - f) a híd terhelési osztálya,
 - g) a felszerkezet rendszere,
 - h) az alapozás módja,
 - i) a vízműtani adatok,
 - j) a hídfeljárók adatai,

k) a lejárók és párhuzamos utak adatai,

l) a partbiztosítási és mederszabályozási munkák ismertetése,

m) a forgalomnak az építkezés alatti fenntartására vonatkozó javaslat,

n) a közművek, vezetékek és egyéb építmények el- vagy áthelyezésére vonatkozó javaslatok stb.,

o) a terület- és településrendezési tervnek való megfelelés igazolása.

2. Általános terv (1:50, 1:100, 1:200 méretarányú) átnézeti helyszínrajzzal (új híd esetén 1:25 000, ha a híd helyzete változik 1:1000—1:2880 méretarányú ingatlan-nyilvántartási térképről).

3. Erőtani (statikai) számítás.

4. Talajmechanikai szakvélemény és földtani ismertető.

5. Az eljárásba bevonandók név- és címjegyzéke.

B) Esetileg benyújtandó munkarészek

1. Szakági terv (közművek kiváltása, védelembe helyezése, megvilágítási terv).

2. Telekalakítási terv, változási vázrajz (melyeket az ingatlan-nyilvántartási térkép hiteles másolatának felhasználásával kell készíteni). A telekalakítási terv tartalmazza az újonnan kialakuló ingatlanokat és azok megközelítési módját.

3. Környezetvédelmi terv.

4. Táj- és természetvédelmi terv.

IV. Alagút engedélyezési terve

A) Kötelező munkarészek

1. Az alagút műszaki leírása:

a) az alagút elhelyezkedése (az út száma, megnevezése, km-szelvénye), a keresztezett felszíni tér megnevezése (település, kül- vagy belterület, az érintett ingatlanok helyrajzi száma),

b) az alagút irány- és emelkedési viszonyai,

c) az alagút pályaszintjének és a szerkezet felső élének magassága,

d) az alagút keresztmetszeti kialakítása (űrszelvény, szélesség, pályabeosztás),

e) az alagút szerkezeti kialakítása (geotechnikai és építési szempontok),

f) az építési technológia ismertetése,

g) az alagút kiegészítő építményei (víztelenítés, szigetelés, szellőzés, világítás),

h) az alagút ki- és bejáratainak kialakítása (a felszínről látható elemek és a térszint csatlakozásának építészeti kialakítása).

2. Átnézeti helyszínrajz (1:10 000—1:25 000 méretarányú).

3. Általános helyszínrajz (1:200—1:1000 méretarányú).

4. Általános hossz-szelvény (1:200—1:1000 hosszléptékű, 1:10—1:100 magassági léptékű).

5. Mintakeresztszelvények (valamennyi jellemző keresztmetszetről 1:50—1:100 méretarányú).

6. Erőtani számítás.

7. Talajmechanikai szakvélemény és földtani ismertető.

8. Az eljárásba bevonandók név- és címjegyzéke.

B) Esetileg benyújtandó munkarészek

1. Szakági terv (közművek kiváltása, védelembe helyezése).

2. Telekalakítási terv. (Az ingatlan-nyilvántartási térkép másolatán készül, és tartalmazza az alagút ki- és bejáratánál újonnan kialakuló ingatlanokat és azok megközelítési módját.)

3. Környezetvédelmi terv.

4. Táj- és természetvédelmi terv.

5. Építéstechnológiai terv.

V. Tám- és bélésfalak engedélyezési terve

A) Kötelező munkarészek

1. A tám- és bélésfalak műszaki leírása:

a) a tervezési munka és a környezet ismertetése, az építmény elhelyezése (az út száma, megnevezése, km-szelvénye),

b) a tám- és bélésfalak szerkezeti, keresztmetszeti kialakítása (szerkezeti típus, anyag, méretek, geotechnikai és építési szempontok),

c) az alapozás módja,

d) a szerkezet és háttöltés víztelenítése,

e) a közművek, vezetékek és egyéb építmények építésére vagy áthelyezésére vonatkozó javaslatok.

2. Átnézeti helyszínrajz (1:10 000—1:25 000 méretarányok).

3. Erőtani számítás.

4. Általános terv (1:50—1:200 méretarányú alaprajz, méretek és jellemző metszetek).

5. Talajmechanikai szakvélemény és földtani ismertető.

6. Az eljárásba bevonandók név- és címjegyzéke.

B) Esetileg benyújtandó munkarészek

1. Szakági terv (közművek kiváltása, védelembe helyezése).

2. Telekalakítási terv. (Az ingatlan-nyilvántartási térkép másolatán készül, és tartalmazza az újonnan kialakuló ingatlanokat és azok megközelítési módját.)

3. Környezetvédelmi terv.

4. Táj- és természetvédelmi terv.

A nemzeti kulturális örökség miniszterének 16/2000. (XI. 16.) NKÖM rendelete

a szakmai követelmények kiadásáról szóló
16/1994. (VII. 8.) MKM rendelet
módosításáról

Az Országos Képzési Jegyzékről szóló 7/1993. (XII. 30.) MüM rendelet és a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-ának (1) bekezdése szerinti jogkörömnél fogva a következőket rendelem el:

1. §

(1) A szakmai követelmények kiadásáról szóló 16/1994. (VII. 8.) MKM rendelet (a továbbiakban: R.) mellékletének I. Részében a 28. sorszámú pont rendelkezései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(Sor-szám)	OKJ azonosító szám	Szakképesítés megnevezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja	Vizsgaszervezője az iskolarendszeren kívüli oktatásban)
„28.	52 1842 02	Mozgóképgyártó (a tevékenység megjelölésével)	1995. március 1.	visszavonásig	Optikai-akusztikai és Filmtechnikai Tudományos Egyesület, Pedagógus Továbbképzési Módszertani és Információs Központ Kht.
			2000. november 15.		MTV Rt.”

(2) Az R. mellékletének I. Részében a 43. sorszámú pont rendelkezései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(Sor-szám)	OKJ azonosító szám	Szakképesítés megnevezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja	Vizsgaszervezője az iskolarendszeren kívüli oktatásban)
„43.	34 7882 02	Világosító	1995. június 1.	visszavonásig	Országos Közoktatási Szolgáltató Iroda, Pedagógus Továbbképzési Módszertani és Információs Központ Kht. MTV Rt.’’
			2000. november 15.		

2. §

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által az MTV Rt. részére adott engedély alapján a 2000. január 31. és e rendelet hatálybalépésének napja között megszerzett, az 1. §-ban foglalt szakképesítések az R. melléklete szerint megszerzett szakképesítéseknek minősülnek.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Rockenbauer Zoltán s. k.,
a nemzeti kulturális örökség minisztere

III. rész HATÁROZATOK

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 31/2000. (XI. 16.) ME határozata

a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnökének
felmentéséről

A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatalról szóló 34/1990. (VIII. 30.) Korm. rendelet 3. §-ának (2) bekezdése alapján, az igazságügy-miniszter javaslatára

dr. Doncev Angelov Tosot, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnökét

e tisztségéből

2000. november 10-i hatállyal

felmentem.

Budapest, 2000. november 10.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

IRÁNYMUTATÁSOK, IV. rész JOGEGYSÉGI HATÁROZATOK

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozatai

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
jogegységi határozata

5/2000. BJE szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának büntető jogegységi tanácsa Budapesten, a 2000. év október 30. napján tartott nem nyilvános ülésen a legfőbb ügyész indítványa alapján meghozta a következő

jogegységi határozatot:

Ha a jármű átírásával kapcsolatos ügyintézés során olyan adásvételi szerződést nyújtanak be az illetékes rendőrhatalósághoz, amely a jármű korábbi tulajdonosát nem a

valóságának megfelelően tünteti fel, és ennek következtében a járműnyilvántartásba is a valóságának meg nem felelő adat kerül, az egyéb törvényi feltételek megléte esetén a Btk. 274. §-a (1) bekezdésének c) pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntette valósul meg.

INDOKOLÁS

A legfőbb ügyész az 1997. évi LXV. törvény (Bsz.) 29. §-a (1) bekezdése a) pontjának II. fordulatára hivatkozva jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát indítványozta.

Az indítvány szerint eltérő gyakorlat alakult ki annak megítélésében, hogyan minősül, ha az elkövető olyan adásvételi szerződést nyújt be a hatósághoz a gépkocsi átírásakor, amely a gépjármű korábbi tulajdonosát nem a valóságának megfelelően tartalmazza.

A bíróságok által elbírált esetekben ugyanazt a gépkocsit többször is eladták. A vevők, az új tulajdonosok azonban nem írást írták át a gépkocsit a nevükre, így az utolsó vevő nem a forgalmi engedélyben tulajdonosként feltüntetett személytől vásárolt. Mivel e vevő a gépkocsit a nevére akarta íratni, az átíráshoz szükséges szerződésben eladóként nem a tényleges eladót, hanem a forgalmi engedélyben feltüntetett legutóbbi tulajdonost jelölte meg, e személy aláírását ráhamisította a szerződésre, és azt benyújtva kérte a gépkocsi átírását. Egy esetben a szerződést benyújtó, az átírást kérő személy nem tudott arról, hogy a szerződést nem az eladóként feltüntetett személy írta alá.

A legfőbb ügyészi indítvány példákkal igazolta a bírói gyakorlat megosztottságát.

A Monori Városi Bíróság a B.451/1996/32. számú, a Tatabányai Városi Bíróság a B.1554/1998/2. és a B.210/1999/2. számú — első fokon jogerőre emelkedett — határozata az ilyen cselekményt magánokirat-hamisítás vétségeként értékelte.

A Tatabányai Városi Bíróság a B.507/1999/2. és a B.443/1998/8. számú, valamint az Esztergomi Városi Bíróság a B.691/1998/2. számú — első fokon jogerőre emelkedett — végzése a cselekményt közokirat-hamisítás büntetéként, illetve annak kísérleteként értékelte [Btk. 274. §-a (1) bekezdésének c) pontja].

A jogegységi tanács a jogértelmezési probléma eldöntése során a következőkre volt figyelemmel.

A Btk. 274. §-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott ún. „intellektuális” közokirat-hamisítás büntetett az követi el, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlán adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.

A törvény nem határozza meg a közokirat fogalmát, mivel az nem sajátosan büntetőjogi fogalom. A Pp. 195. §-ának (1) bekezdése szerint az olyan okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül a megszabott alakban állított ki, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat

megtételét, valamint annak idejét és módját. Ugyanilyen bizonyító ereje van az olyan okiratnak is, amelyet más jogszabály közokiratnak nyilvánít.

Az eredeti közokirattal azonos bizonyító ereje van a közokiratról — általában műszaki vagy vegyi úton — készült felvételnek (fénykép-, film-, hang- stb.), úgyszintén az eredeti okiratról bármely adathordozó (mágnestape, mágnesszalag stb.) útján készült okiratnak, ha a felvételt, illetőleg az adathordozóról az okiratot bíróság, közjegyző vagy más hatóság vagy ezek ellenőrzése mellett más szerv készítette. Ugyanilyen bizonyító ereje van az okirat megőrzésére hivatott szerv (pl. levéltár) által vagy ellenőrzése mellett készített felvételnek vagy okiratnak, végül a közokiratot kiállító vagy őrzésére hivatott szerv által a felvétel (vagy adathordozó útján nyert adatok) alapján készített kiadványnak [Pp. 195. § (2) bek.].

Vizsgálendő tehát, hogy a gépjárművek átírásával kapcsolatos nyilvántartás, az ezzel kapcsolatos iratok közokiratnak minősülnek-e, és a nyilvántartás a gépjárművek tulajdonjogát, a korábbi tulajdonosokat, azok számát (is) közhitelesen tanúsítja-e.

A közúti közlekedés rendőrhatalósági igazgatásáról korábban a 20/1990. (VII. 6.) BM rendelet szólt, jelenleg az 1998. január 1. napján hatályba lépett, ugyanezt a címet viselő 48/1997. (VII. 26.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) az irányadó jogszabály. A közúti közlekedési nyilvántartásról törvény, a 2000. január 1. napjával hatályba lépett 1999. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Tv.) is rendelkezik.

A Tv. 1. §-a szerint a törvény célja, hogy meghatározza a közúti közlekedési nyilvántartás adattartalmát, működési szabályait, az annak adatai alapján kiállított, a közúti járművezetésre jogosító, a jármű tulajdonjogát (üzemben tartását) és a közúti forgalomban való részvételre jogosító okmányok adattartalmát. Ezekből a rendelkezésekből az állapítható meg, hogy a jogalkotó nemcsak a közúti járművezetésre jogosító és a járműnek a forgalomban való részvételre jogosító adatoknak és ezek nyilvántartásának, hanem a járművek tulajdonára, tulajdonosaira és ezek változására vonatkozó adatoknak és az erre vonatkozó nyilvántartásnak is — a korábban hatályos szabályozásnál lényegesen nagyobb — jelentőséget tulajdonít; a jogalkotó deklarált célja volt, hogy a nyilvántartás a jármű tulajdonára vonatkozó adatokat is közhitelesen tanúsítsa.

A Tv. 2. §-ának 2. pontja a járműnyilvántartást a következőképpen értelmezi: „a járműtulajdonos (üzemben tartó), a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény alapján nyilvántartott jármű, illetve járműokmány adatait tartalmazó nyilvántartás”. A Tv. 2. §-ának 3. pontja szerint okmánytár: a nyilvántartás alapiratainak, a nyilvántartásban szereplő adatok változását igazoló okmányok, a cserélt, leadott és a visszavont okmányok nyilvántartása. A Tv. 3. §-ának (1) bekezdése szerint a közúti közlekedési nyilvántartást országos illetékességgel a belügyminiszter irányítása alatt álló, hatósági jogkörrel rendelkező központi hivatal működteti. A Tv. 19. §-a határozza meg, hogy a nyilvántartásból mely szervek igényelhetnek adatokat. A Tv. 28. §-a úgy rendelkezik,

hogy a nyilvántartás számára adatot szolgáltató felelősségi körében gondoskodik a továbbított adatok helyességéről, időszerűségéről.

A törvénnyel összhangban a R. kifejezetten a jármű tulajdonjogát igazoló okiratot, ún. „törzskönyvet” is rendszerezíteni rendel (28. §), a tulajdonost a forgalmi engedély is feltünteti, és abba a tulajdonos személyének változását be kell jegyezni.

A jármű elidegenítése esetére az eladó és a vevő kötelezettségeit a R. 33. §-ának (5) és (6) bekezdése tartalmazza. E szerint a gépjármű tulajdonjogában bekövetkezett változást a régi tulajdonos 15 napon belül, nyomtatványon a forgalmi engedély személyi lapjának csatolásával a lakóhelye (ennek hiányában tartózkodási helye), székhelye, telephelye szerint illetékes rendőrkapitánysághoz köteles bejelenteni.

A rendőrhatóság — kérelemre — a bejelentés tényéről hatósági bizonyítványt ad ki. A jármű elidegenítésekor az új típusú állandó forgalmi engedély üzembentartói és a bejelentőlapjának adásvételre vonatkozó adatait az eladó, illetőleg a vevő tölti ki, és írja alá. A törzskönyvet, valamint az új típusú állandó forgalmi engedély műszaki és aláírt üzembentartói lapját a jármű jogszerű megszerzőjének át kell adni. A régi tulajdonos kötelezettségét a forgalmi engedély kitöltött bejelentőlapjának rendőrhatósághoz történő eljuttatásával teljesíti.

Az, aki a fenti bejelentés során az adásvételi szerződésen nem a valóságos eladót tünteti fel, és ennek a nem valóságos eladónak a nevét aláhamisítja, és ennek következtében ez a valótlan adat kerül a nyilvántartásba: közreműködik abban, hogy a nyilvántartásban a korábbi tulajdonos személye, annak neve a valóságtól eltérően szerepeljen. Mivel a járműnyilvántartás az előzőekben kifejtettek szerint a járművek tulajdonosaira vonatkozó adatok közhiteles nyilvántartására is szolgál, a bejelentő elköveti a Btk. 274. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntetettét.

Ennek a cselekménynek akkor is van tényleges társadalomra veszélyessége, ha a nyilvántartások és az okiratok (törzskönyv, forgalmi engedély) a tekintetben valóságosak, hogy a jármű tényleges és jogos tulajdonosát, a jármű jogszerű megszerzőjét fogják a valóságos helyzetnek megfelelően tulajdonosként feltüntetni. Nem vitás ugyanis, hogy társadalmi érdek (közhitelesség) fűződik ahhoz is, hogy a tényleges „jogelőd”-től származás kerüljön a nyilvántartásba, mivel ez a megszerzés jogszerűségével, közelebbről annak ellenőrizhetőségével szoros kapcsolatban álló kérdés. A korábbi jogos tulajdonos nevének feltüntetése (hamisítása) ugyanis megkönnyíti, megkönnyítheti a jármű illegális megszerzése esetén is a jármű értékesítését.

Hasonló tehát a helyzet, mint a földhivatali nyilvántartás esetén: a BH 1982/5—182. szám alatt közölt határozat szerint intellektuális közokirat-hamisítás büntette megállapításának van helye, ha a terhelt hamis tartalmú nyilatkozat felhasználása folytán közreműködik abban, hogy a földhivatal határozatába, illetőleg az ingatlan-nyilvántartásba a tulajdoni viszonyokat illetően hamis adatokat vezessenek be.

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 1. §-ának (2) bekezdése kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a gépi adatfeldolgozású ingatlan-nyilvántartás tartalma az azt kezelő számítástechnikai eszközzel olvasható és kinyomtatott formában is megjeleníthető. Ugyanilyen jellegű az előzőekben részletesen ismertetett közúti közlekedési nyilvántartás is, az adatokat ugyanis közhitelesen ez tartalmazza. Ha a nyilvántartásba a valóságnak meg nem felelő adat kerül, akkor a nyilvántartás tartalmának olvasható és kinyomtatott állapotban történő megjelenítése is szükségképpen ezt a hamis adatot fogja tartalmazni. A hamis tartalom a nyilvántartásba való adatrögzítéssel jön létre, ezért a kivonat hamissága csak folyománya — szükségszerű következménye — a nyilvántartás hamis voltának.

A bűncselekmény elkövetése akkor kezdődik meg, amikor az elkövető a hamis szerződést a rendőrhatóságnak benyújtja. Ha a rendőrhatóság a hamisítást felfedi, és ezért a valóságnak meg nem felelő adatok nem kerülnek a nyilvántartásba, a közokirat-hamisítás büntetettének a Btk. 16. §-a szerinti kísérlete valósul meg, a hamis okirat felhasználója (aki tehát azt a rendőrhatóságnak benyújtotta), ezért tartozik büntetőjogi felelősséggel.

Az eladó nevének meghamisítása a szerződésen magánokirat-hamisításként nem értékelhető sem halmazatban, sem önállóan.

A jogegységi tanács ugyanis változatlanul helytállóan tartja azt a bírói gyakorlatot, hogy ha az elkövető az intellektuális közokirat-hamisítást úgy valósítja meg, hogy a hatóságot valamely hamis magánokirat felhasználásával téveszti meg: csupán az intellektuális közokirat-hamisítás megállapításának van helye, az ezzel szükségszerűen megvalósuló magánokirat-hamisítás bűnhalmazatban történő megállapításra nem kerülhet sor (BH 1996/6—290.).

Ha akár a később azt felhasználni szándékozó, akár más meghamisítja a szerződést, de az nem kerül felhasználásra, nem állapítható meg a magánokirat-hamisítás vétsége sem, mivel e bűncselekmény törvényi tényállása az okirat felhasználása nélkül nem valósul meg teljes egészében.

A hamisító cselekménye előkészületi jellegű cselekmény, azonban a Btk. 274. §-a (1) bekezdésnek c) pontja szerint minősülő közokirat-hamisításnak nem büntetendő az előkészülete, kísérleti szakba viszont a cselekmény — az okirat felhasználása hiányában — még nem jutott.

Ha valaki meghamisítja a szerződést, és ezt a hamisításról tudva más használja fel, a hamisító — az egyéb feltételek megléte esetén — a közokirat-hamisítás részeseként felel.

Sajátos közvetett tettesség valósul meg, ha a benyújtó (felhasználó) úgy tudja, hogy a szerződésen a valódi eladó van feltüntetve, és ő is írta alá a szerződést, de ez ténylegesen nem így van. Ilyenkor közvetett tettes az, aki a hamis szerződést benyújtás céljából átadta másnak, ő pedig nem tudva annak hamis voltáról — benyújtja. A tényleges benyújtó — tévedése miatt — nem tartozik büntetőjogi felelősséggel, az a meghamisítót, a benyújtás kezdeményezőjét terheli.

Az intellektuális közokirat-hamisítás jellegéből következően az ilyen esetekben közreműködik még egy tévedésben levő, s ezért nem büntethető személy is: a magánokiratot „feldolgozó” hivatalos személy, akit a hamis magánokirattal megtévesztenek, és akinek közvetlen (de nem büntethető) magatartása révén kerül a nyilvántartásba és az okiratokba a valóságnak meg nem felelő adat.

A kifejtettekre figyelemmel a jogegységi tanács a bírósági jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében (Bsz. 27. §) a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és a döntését a Bsz. 32. §-ának (4) bekezdése alapján közzéteszi.

Budapest, 2000. október 30.

Dr. Berkes György s. k.,
a tanács elnöke

Dr. Katona Sándor s. k.,
előadó bíró

Dr. Gyürkés Tamás s. k.,
bíró

Dr. Horváth Ibolya s. k.,
bíró

Dr. Berkes György s. k.,
a tanács elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Bíró András
bíró helyett

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

**Az Állami Számvevőszék
közleménye**

a Dr. Hagelmayer István-díj 2000. évi átadásáról

Az Állami Számvevőszék elnöke — a Magyar Köztársaság kintünetéseiről szóló 2000. évi XI. törvénnyel módosított 1991. évi XXXI. törvény 7. §-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján alapított — Dr. Hagelmayer István-díjat adományozott 2000. október 27-én

dr. Szabad György úrnak

az új, demokratikus állami ellenőrzés megteremtése érdekében kifejtett kiemelkedő kutatói, történelmi, közéleti tevékenységéért, valamint az Állami Számvevőszék munkájához nyújtott segítségért.

Állami Számvevőszék

Az Országos Rendőr-főkapitányság Közbiztonsági Főigazgatóságának közleménye

A rendőrség — az eddig közzétetteken kívül — a következő gépjármű törzskönyveket körözi:

284711A
146264A
477374A
376845A
765712A
989561A
696589A
730496A
414434A
284058A
602774A
823433A
824253A
202784A
240866A
537066A
229125A
167832A

ORFK Igazgatásrendészeti Főosztály

VI. rész NEMZETKÖZI SZERZŐDÉSEK

Sorszám: 17.

A külügyminisztertől

A hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítására vonatkozóan Genfben, 1949. augusztus 12-én kelt Egyezmény*

Alulírottak, az 1929. július 27-én a hadrakelt seregek sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában kötött genfi Egyezmény módosítása céljából 1949. április 21-től augusztus 12-ig, Genfben tartott diplomáciai Értekezleten képviselt Kormányok Meghatalmazottai a következőkben állapodtak meg:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

1. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy minden körülmények között tiszteletben tartják és tiszteletben tartatják a jelen Egyezményt.

2. Cikk

Azokon a rendelkezéseken kívül, amelyek a béke idején is alkalmazandóak, a jelen Egyezmény alkalmazást nyer a két vagy több Magas Szerződő Fél között bekövetkező megüzent háború vagy minden más fegyveres összeütközés esetén, még ha a hadiállapot fennállását közülük valamelyik nem is ismeri el.

Az Egyezmény alkalmazást nyer valamely Magas Szerződő Fél területe egészének vagy egy részének bármilyen megszállása esetében is, még akkor is, ha ez a megszállás nem ütközik semmiféle katonai ellenállásba.

Ha az összeütköző Hatalmak valamelyike a jelen Egyezménynek nem is részese, az a Szerződő Hatalmakat egymás közötti viszonyukban kötelezi. Az Egyezmény kötelezi ezeket a Hatalmakat ezenkívül az említett Hatalommal szemben is, ha az elfogadja és alkalmazza annak rendelkezéseit.

3. Cikk

Valamely Magas Szerződő Fél területén keletkező nem nemzetközi jellegű fegyveres összeütközés esetén mindegyik összeütköző Fél köteles legalább az alábbi rendelkezéseket alkalmazni:

* A Kormánytól kapott felhatalmazás alapján a külügyminiszter közzéteszi az Egyezmény magyar nyelvű hivatalos szövegét. Az Egyezménynek a Magyar Fél által történt megerősítése után az 1954. évi 32. törvényerejű rendelet azt a belső jog részévé tette, és 1955. február 3-án lépett hatályba. A Magyar Közlönyben azonban az Egyezmény mindeddig nem került kihirdetésre.

1. Azokat a személyeket, akik az ellenségeskedésekben nem vesznek közvetlenül részt, ideértve a fegyveres erőknek azokat a tagjait, akik letették a fegyvert és azokat a személyeket, akik betegség, sebesülés, elfogatás vagy más ok következtében harcképtelenné váltak, minden körülmények között, fajon, színen, valláson, hiten nem, születésen vagy vagyonon, valamint más hasonló ismérven alapuló bármely hátrányos megkülönböztetés nélkül emberséges bánásmódban kell részesíteni.

Ebből a célból mindenkor és mindenütt tilos a fent említett személyek tekintetében:

a) az élet és a testi épség elleni merénylet, különösen a bármely formában megnyilvánuló emberölés, csonkítás, kegyetlen bánásmód, kínzás,

b) túsok szedése,

c) az emberi méltóság megsértése, különösen a megalázó és lealacsonyító bánásmód,

d) a szabályszerűen megalakított és a művelt népek részéről elengedhetetlennek elismert igazságszolgáltatási biztosítékok alapján működő bíróság által előzetesen meghozott ítélet nélkül kiszabott büntetés és annak végrehajtása.

2. A sebesülteket és a betegeket össze kell szedni és ápolásban kell részesíteni.

Pártatlan emberbaráti szervezet mint a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, felajánlhatja szolgálatait az összeütköző Feleknek.

Az összeütköző Felek továbbá igyekezni fognak külön megállapodások útján egészben vagy részben hatályba léptetni a jelen Egyezmény egyéb rendelkezéseit is.

Az előző rendelkezések alkalmazása nem érinti az összeütköző Felek jogi helyzetét.

4. Cikk

A semleges Hatalmak hasonlóan alkalmazni fogják a jelen Egyezmény rendelkezéseit az összeütköző Felek fegyveres erejéhez tartozó sebesültekre, betegekre, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet azon tagjaira, akiket a területükön befogadnak vagy felügyelet alá helyeznek (internálnak), továbbá az összeszedett halottakra is.

5. Cikk

Az ellenfél hatalmába került védett személyekre, végleges hazaszállításuk időpontjáig a jelen Egyezményt kell alkalmazni.

6. Cikk

A Magas Szerződő Felek a 10., 15., 23., 28., 31., 36., 37. és 52. Cikkben kifejezetten szabályozott megállapodásokon kívül minden olyan tárgyban, amelynek külön szabályozása számukra célszerűnek látszik, egyéb külön megállapodásokat is köthetnek. A külön megállapodások nem rosszabbíthatják a sebesültek és a betegek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjainak a jelen

Egyezményben szabályozott helyzetét, és nem korlátozhatják az ebben részükre biztosított jogokat.

A sebesülteket és a betegeket, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjait az ezekben a megállapodásokban szabályozott kedvezmények mindaddig megilletik, amíg az Egyezmény rájuk alkalmazást nyer, kivéve, ha az említett vagy a későbbi megállapodások kifejezetten másként rendelkeznek, vagy ha az összeütközésben részt vevő egyik vagy másik Fél irányukban kedvezőbb intézkedéseket foganatosít.

7. Cikk

A sebesültek és a betegek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjai semmilyen körülmények között sem mondhatnak le sem részben, sem egészben az Egyezmény, és adott esetben, az előző Cikkben említett külön megállapodásokban részükre biztosított jogokról.

8. Cikk

A jelen Egyezmény az összeütköző Felek érdekeinek oltalmazásával megbízott Védőhatalmak közreműködésével és ellenőrzése alatt nyer alkalmazást. E célra a Védőhatalmak diplomáciai vagy konzuli személyzetükön kívül saját állampolgáraikból vagy más semleges Hatalmak állampolgáraiból küldötteket jelölhetnek ki. A küldöttek részére meg kell szerezni annak a Hatalomnak a hozzájárulását, amelynél feladatukat teljesíteni fogják.

Az összeütköző Felek a Védőhatalmak képviselőinek és küldötteinek feladatát a lehető legnagyobb mértékben megkönnyíteni tartoznak.

A Védőhatalmak képviselői és küldöttei nem léphetik át tevékenységüknek a jelen Egyezményen szabályozott korlátait. Különösen figyelemmel kell lenniük azon állam biztonságának parancsoló szükségleteire, amelyben feladatukat teljesítik. Tevékenységük kivételes és ideiglenes korlátozására csak az elkerülhetetlen katonai követelmények szolgálhatnak alapul.

9. Cikk

A jelen Egyezmény rendelkezései nem akadályozzák azt az emberbaráti tevékenységet, amelyet a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága vagy bármely más pártatlan emberbaráti szervezet fejt ki az összeütköző Felek hozzájárulásával a sebesültek és a betegek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjainak védelme és a nekik nyújtandó segítség tekintetében.

10. Cikk

A Magas Szerződő Felek mindenkor megállapodhatnak abban, hogy a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmakra háruló feladatokat valamely, a pártatlanság és a hatóságoknak minden biztosítékát nyújtó szervezetre bízzák.

Ha a sebesültek és a betegek vagy az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjai bármely okból nem részesülnek vagy többé nem részesülnek a Védőhatalom vagy az első bekezdés értelmében megbízott szervezet támogatásában, az őket fogva tartó Hatalomnak valamely semleges államot vagy ilyen szervezetet kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében az összeütköző Felek részéről kijelölt Védőhatalomra háruló feladatokat.

Ha a védelem így nem biztosítható, a fogva tartó Hatalomnak valamely emberbaráti szervezetet, amilyen a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmakra háruló emberbaráti feladatok ellátását, vagy a jelen Cikkben foglalt fenntartások mellett el kell fogadnia az ilyen szervezet által felajánlott szolgáltatásokat.

Minden semleges Hatalomnak, továbbá az érdekelt Hatalom által felkért, vagy a fent említett célokra ajánlkozó minden szervezetnek működése folyamán tudatában kell lennie azzal az összeütköző Féllel szemben fennálló felelősségének, amelynek a jelen Egyezmény által védett személyek állampolgárai vagy egyébként fennhatósága alá tartoznak, és megfelelő biztosítékokat kell nyújtania arra, hogy a kérdéses feladatok elvégzésére képes, és azokat pártatlanul fogja ellátni.

Az előző rendelkezéseket nem lehet hatályon kívül helyezni oly Hatalmak közötti külön megállapodásokkal, amelyek közül az egyik, ha ideiglenesen is, a másik Hatalommal vagy annak szövetségeseivel szemben a hadiesemények következtében tárgyalási szabadságában korlátozva van, nevezetesen, ha egész területe vagy annak lényeges része megszállás alatt áll.

Valahányszor a jelen Egyezmény a Védőhatalomról tesz említést, ez a kifejezés egyszersmind azoknak a szervezeteknek a megjelölésére is szolgál, amelyek a jelen Cikk értelmében annak helyettesítésére vannak hivatva.

11. Cikk

A Védőhatalmak minden olyan esetben, amelyben azt a védett személyek érdekében célszerűnek tartják, nevezetesen, ha az összeütköző Felek között a jelen Egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása és értelmezése tekintetében véleményeltérés áll fenn, felajánlják a vita elintézésére jószolgálatukat.

Ebből a célból mindegyik Védőhatalom az egyik Hatalom felkérésére vagy önként javasolhatja az összeütköző Feleknek, hogy képviselők, különösen a sebesültek, a betegek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet ügyeivel megbízott hatóságok találkozzanak valamely megfelelően kiválasztott — esetleg semleges — területen. Az összeütköző Felek az erre vonatkozó javaslatokat elfogadni kötelesek. A Védőhatalmak adott esetben az összeütköző Felek hozzájárulását kérhetik ahhoz, hogy ezen a találkozón valamely semleges Hatalom állampolgára vagy

a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának megbízottja ve-
gyen részt.

II. Fejezet

A sebesültekről és a betegekről

12. Cikk

A fegyveres erők tagjait és a következő Cikkben említett egyéb személyeket, ha azok sebesültek vagy betegek, minden körülmények között kíméletben és védelemben kell részesíteni.

Ezeket a személyeket azon összeütköző Fél, amelynek hatalmába kerültek, nemükön, fajukon, nemzetiségükön, vallásukon, politikai véleményükön és minden egyéb hasonló ismérven alapuló mindennemű hátrányos megkülönböztetés nélkül emberséges bánásmódban részesíteni és gondozni tartozik. Szigorúan tilos minden, az életük és személyük ellen irányuló merénylet, egyebek között kivégzésük és kiirtásuk, megkínzásuk, biológiai kísérletek végzése rajtuk, előre megfontolt szándékkal orvosi segély vagy ápolás nélkül hagyásuk, vagy szándékosan előidézett fertőzés vagy ragály veszélyének való kitételük.

Az ápolás sorrendjében egyedül orvosi sürgősségi okok biztosíthatnak elsőbbséget.

Nőkkel szemben nemüknek járó különös figyelmet kell tanúsítani.

Azon összeütköző Fél, amely sebesülteket és betegeket kénytelen ellenfelének átengedni, amennyiben a katonai szempontok megengedik, a gondozásban való hozzájárulás céljából egészségügyi személyzetének és felszerelésének egy részét is hátrahagyni tartozik ezekkel együtt.

13. Cikk

A jelen Egyezmény a következő csoportokba tartozó sebesültekre és betegekre nyer alkalmazást:

1. valamely összeütköző Fél fegyveres erejének, valamint az ezen fegyveres erők részét alkotó néphadnak (milícia) és önkéntest csapatoknak tagjaira;

2. az egyéb néphadnak (milícia) és önkéntes csapatoknak tagjaira, ideértve a szervezett ellenállási mozgalmak tagjait, ha azok valamely összeütköző Félhez tartoznak és a saját területükön belül vagy azon kívül tevékenykednek, még ha ez a terület megszállás alatt áll is, feltéve hogy a néphad és az önkéntes csapatok, ideértve a szervezett ellenállási mozgalmakat is, megfelelnek a következő feltételeknek:

- a) élükön oly személy áll aki alárendeltjeiért felelős,
- b) meghatározott és messziről felismerhető megkülönböztető jelvényt viselnek,
- c) fegyvereiket nyíltan viselik,
- d) hadműveleteikben a háború törvényeihez és szokásaihoz alkalmazkodnak;

3. a rendes fegyveres erők ama tagjaira, akik olyan kormány vagy hatóság szolgálatában állnak, amelyet az őket fogva tartó Hatalom nem ismer el;

4. a fegyveres erőket követő, de azoknak nem közvetlen részét alkotó személyekre mint a katonai légi járművek polgári személyzetének tagjaira, a haditudósítókra, a szállítókra, a katonák jólétéről való gondoskodással megbízott munka- és szolgálati egységek tagjaira, feltéve, hogy engedélyt kaptak azoktól a fegyveres erőktől, amelyeknek kíséretéhez tartoznak;

5. az összeütköző Felek kereskedelmi tengerészete legénységének tagjaira, ideértve a parancsnokokat, a révkalauzokat és a növendékeket, és a polgári repülés személyzetének tagjaira, ha azok a nemzetközi jog egyéb rendelkezései értelmében nem részesülnek kedvezőbb elbánásban;

6. a meg nem szállott terület lakosságára, amely az ellenség közeledtére önként ragad fegyvert, hogy szembeszálljon a benyomuló csapatokkal, és amelynek nem volt ideje rendes fegyveres erőkké alakulnia, ha fegyvereit nyíltan viseli és a háború törvényeit és szokásait tiszteletben tartja.

14. Cikk

Figyelemmel a 12. Cikk rendelkezéseire, a hadviselő Félnak az ellenfél hatalmába került sebesültjei és betegei hadifoglyok, és reájuk a nemzetközi jognak a hadifoglyokra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

15. Cikk

Az összeütköző Feleknek mindenkor, különösen ütközet után késedelem nélkül minden lehető intézkedést meg kell tenniük abból a célból, hogy felkutassák és összeszedjék a sebesülteket és betegeket, hogy védelemben részesítsék őket fosztogatás és bántalmazás ellen, hogy biztosítsák részükre a szükséges gondozást, valamint, hogy felkutassák a holtakat és megakadályozzák kifosztásukat.

Valahányszor a körülmények megengedik, fegyverszünetet, tűzszünetet vagy helyi egyességet kell kötni, hogy ezáltal lehetővé váljék a csatatéren hátrahagyott sebesültek elvitele, kicserélése és elszállítása.

Az összeütköző Felek között ugyanígy helyi megállapodások jöhetnek létre a sebesülteknek és a betegeknak az ostromlott vagy körülzárt övezetből való kiürítése és kicserélése, az egészségügyi és az egyházi személyzetnek, valamint az egészségügyi felszerelésnek ebbe az övezetbe irányuló átszállítása tárgyában.

16. Cikk

Az összeütköző Feleknek a lehető legrövidebb időn belül jegyzékbe kell foglalniuk az ellenfélnek hatalmukba került sebesültjei, betegei és halottai személyazonos-

ságának megállapítására alkalmas összes adatokat. Ezeknek az adatoknak a lehetőség szerint magukban kell foglalniuk a következőket:

- a) annak a Hatalomnak a megjelölését, amelyhez tartoznak;
- b) a katonai, személyi vagy sorszámot;
- c) a családi nevet;
- d) az utónevet vagy utóneveket;
- e) a születés időpontját;
- f) a személyazonossági lapon vagy igazolványon található minden egyéb adatot;
- g) a fogságba esés vagy az elhalálozási;
- h) a sebesülésre, a betegségekre vagy a halál okára vonatkozó adatokat.

A fent említett adatokat a lehető legrövidebb időn belül a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 122. Cikkében említett Tájékoztató Irodával kell közölni, amely azokat a Védőhatalom, valamint a Központi Hadifogoly Iroda útján továbbítja ahhoz a hatalomhoz, amelyhez ezek a személyek tartoznak.

Az összeütköző Felek megfelelően hitelesített halotti bizonyítványokat vagy a halottakat feltüntető jegyzékeket állítanak ki, és azokat az előző bekezdésben említett módon egymással közlik. Együttal összegyűjtik és ugyanazon Iroda útján egymásnak megküldik a kettős személyazonossági lap felét, végrendeleteket és az elhunytak családja szempontjából jelentős egyéb okiratokat, pénzüsségeket és általában mindazon belső vagy érzelmi értékkel bíró tárgyakat, amelyeket a holtakon találtak. Ezeket a tárgyakat, valamint azokat, amelyeknek azonosságát nem lehetett megállapítani, lepecsételt csomagokban oly nyilatkozat kíséretében kell elküldeni, amely az elhunyt birtokos azonosságának megállapításához szükséges összes részleteket, valamint a csomag teljes leltárát tartalmazza.

17. Cikk

Az összeütköző Felek ügyelnek arra, hogy a halottak temetését és elhamvasztását, aminek — hacsak a körülmények megengedik — egyénileg kell történnie, a holttestek alapos, és ha lehetséges, orvosi megvizsgálása előzze meg avégett, hogy a halált és a személyazonosságot meg lehessen állapítani, és ezekről számot lehessen adni. A kettős személyazonossági lap felének, vagy ha egyszerű lapról van szó, magának a lapnak a holttesten kell maradnia.

A hullákat csak kényszerítő egészségügyi okokból vagy az elhunytak vallásából folyó indokokból lehet elhamvasztani. Elhamvasztás esetében ennek megtörténtét az indokok megjelölésével részletesen fel kell jegyezni a halotti bizonyítványon vagy a hitelesített halotti jegyzékben.

Az összeütköző felek ezenkívül ügyelnek arra, hogy a halottakat tisztességesen temessék el; hacsak lehetséges, annak a vallásnak szertartása szerint, amelyhez tartoztak; hogy sírjaik tiszteletben tartassanak; hacsak lehetséges az

elhunytak nemzetisége szerint csoportosíttassanak; megfelelően karban tartassanak és úgy legyenek megjelölve, hogy azokat mindenkor meg lehessen találni. Ebből a célból az ellenségeskedések kezdetén hivatalos sírszervezetet kell létesíteni, hogy így az esetleges kihantolásokat (exhumálásokat) lehetővé tegyék, és hogy — bármilyen is legyen a sírok elhelyezése — biztosítsák a hullák azonosságának megállapítását és hazájukba való esetleges visszaszállítást. Ezeket a rendelkezéseket kell alkalmazni a hamvakra is, amelyeket a sírszolgálat mindaddig megőriz, amíg az elhunyt hazája nem közli az e tárgyban tenni kívánt végső intézkedéseket.

Mihelyt a körülmények megengedik és legkésőbb az ellenségeskedések befejeztével ezek a szervek a 16. Cikk második bekezdésében említett Tájékoztató Iroda útján kicserélik azokat a jegyzékeket, amelyek a sírok pontos elhelyezéséről, megjelöléséről, valamint az ott elföldelt halottakról tájékoztatást nyújtanak.

18. Cikk

A katonai hatóság felhívást intézhet a lakossághoz, annak emberbaráti érzéseire hivatkozva, hogy ellenőrzése mellett önként szedje össze és ápolja a sebesülteket és betegeket. A katonai hatóság biztosítja a felhívásnak eleget tevő személyek részére a védelmet és a szükséges kedvezményeket. Abban az esetben, ha az ellenfél a vidéket elfoglalná vagy visszafoglalná, e személyek részére a védelmet és a kedvezményeket köteles fenntartani.

A katonai hatóságnak fel kell jogosítania a lakosságot és a segélyegyesületeket — még az előzőnlött és megszállott területeken is — a sebesülteknek és a betegeknek összeszedésére és ápolására, azok állampolgárságára való tekintet nélkül. A polgári lakosságnak kímélnie kell a sebesülteket és a betegeket, és különösen semmiféle erőszakot nem szabad velük szemben alkalmaznia.

Senkit nem szabad sohasem zaklatni vagy megbüntetni azért, mert sebesülteket vagy betegeket ápol.

A jelen Cikk rendelkezései nem mentesítik a megszálló Hatalmat a sebesültekkel és a betegekkel szemben egészségügyi és erkölcsi tekintetben fennálló kötelezettségei alól.

III. Fejezet

Az egészségügyi alakulatokról és intézetekről

19. Cikk

Az egészségügyi szolgálat helyhez kötött intézetei és mozgó alakulatai semmi körülmények között sem támadhatók meg, hanem azokat az összeütköző Feleknek mindenkor kímélni kell, és védelemben kell részesíteni. Működésüket abban az esetben is folytathatják, ha az ellenség hatalmába kerülnek, amennyiben annak a Hatalomnak,

amelynek fogságába esnek, nincs módjában az ezekben az intézetekben és alakulatoknál található sebesültek és betegek szükséges ápolását biztosítani.

Az illetékes hatóságoknak ügyelniük kell arra, hogy a fent említett egészségügyi intézeteket és alakulatokat a lehetőség szerint úgy helyezték el, hogy a katonai célpontok ellen intézett esetleges támadások ezeket az intézeteket és alakulatokat ne veszélyeztessék.

20. Cikk

A tengeri haderők sebesültjei, betegei és hajótörttei helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kelt genfi Egyezményben biztosított védelemre jogosult kórházhajókat nem szabad szárazföldről támadni.

21. Cikk

Az egészségügyi szolgálat helyhez kötött és mozgó egészségügyi intézetei és alakulatai részére biztosított védelmet csak abban az esetben szüntetik meg, ha azokat emberbaráti rendeltetésükön kívül az ellenségre nézve káros műveletekre is felhasználják. Mindamelllett a védelem ilyenkor is csak a minden egyes esetnek megfelelő ésszerű határidő kitűzését tartalmazó felszólítás után, a határidő eredménytelen elteltével szűnik meg.

22. Cikk

A 19. Cikkben biztosított védelemnek valamely egészségügyi alakulattól vagy intézettől való elvonására nem tekinthet alapnak:

1. az a tény, hogy az intézet személyzete fegyverrel van ellátva, és saját vagy sebesültjei és betegei védelmére fegyverét használja;

2. az a tény, hogy a fegyveres betegápolók hiányában az alakulatot vagy intézetet készség, őrség vagy kíséret védelmezi;

3. az a tény, hogy az alakulatnál vagy intézetnél a sebesültekről és a betegektől elvett, de az illetékes helyre még be nem küldött hordozható fegyverek és lőszerrek vannak;

4. az a tény, hogy az alakulatnál vagy intézetnél ennek szerves részét nem képező állategészségügyi személyzet és anyag található;

5. az a tény, hogy az egészségügyi alakulatok és intézetek vagy azok személyzetének emberbaráti tevékenysége a polgári sebesültekre és betegekre is kiterjed.

23. Cikk

A Magas Szerződő Felek már béke idején és az összeütköző Felek az ellenségeskedések kitörése után a saját területükön, és ha szükséges, a megszállott területeken is

felállíthatnak egészségügyi övezeteket és helységeket, amelyek úgy szerveződnek meg, hogy a háború következményeitől megóvják a sebesülteket és a betegeket, valamint ezen övezetek és helységek megszervezésével és igazgatásával, továbbá az ott összpontosított személyek ápolásával megbízott személyzetet.

Az érdekelt Felek az összeütközés kezdetétől fogva és annak folyamán is az általuk létesített egészségügyi övezetek és helységek elismerése tárgyában megállapodásokat köthetnek egymással. Ebből a célból hatályba léptethetik a jelen Egyezményhez csatolt megállapodás-tervezetben foglalt rendelkezéseket, esetleg megtéve azokon a szükségesnek ítélt módosításokat.

A Védőhatalmak és a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága hivatottak arra, hogy jószolgálatukat ezen övezetek és helységek felállítására és elismerésére érdekében felajánlják.

IV. Fejezet

A személyzetről

24. Cikk

A kizárólag a sebesültek és betegek felkutatására, felszedésére, szállítására és kezelésére vagy a betegség megelőzésére, valamint az egészségügyi alakulatok és intézetek ügyvitelére alkalmazott személyzetet, úgyszintén a fegyveres erőkhöz tartozó tábori lelkészeket, minden körülmények között kíméletben és védelemben kell részesíteni.

25. Cikk

Azokat a katonákat, akik különlegesen ki vannak képezve arra, hogy adott esetben a sebesültek és a betegek felkutatásánál, felszedésénél, szállításánál vagy kezelésénél mint kisegítő ápolók vagy sebesültvivők teljesítsenek szolgálatot, szintén kíméletben és védelemben kell részesíteni, ha ezeket a feladatokat abban az időpontban látják el, amikor az ellenséggel kapcsolatba kerülnek vagy annak hatalmába esnek.

26. Cikk

A 24. Cikkben említett személyzettel egyenlő elbírálásban részesül a Vöröskereszt nemzeti egyesületeinek és a kormányuk által szabályszerűen elismert és engedélyezett önkéntes segítőegyesületeknek ugyanazon tevékenységre alkalmazott személyzete, mint az említett Cikkben jelzett személyzet, feltéve, hogy az említett Cikkben jelzett személyzet, feltéve, hogy az ily egyesületek személyzetére a katonai törvények és szabályzatok kiterjednek.

A Magas Szerződő Felek mindegyike még béke idején, vagy az ellenségeskedések megkezdésekor vagy folyamán,

de mindenesetre az egyesületek szolgálatainak tényleges igénybevétele előtt közli a többivel a hadserege hivatalos egészségügyi szolgálatának segítésére — felelőssége mellett — feljogosított egyesületek nevét.

27. Cikk

Valamely semleges állam elismert egyesülete csak saját kormányának előzetes beleegyezésével és magának az illető összeütköző Félnek az engedélyével segítheti egészségügyi személyzetével és alakulataival valamelyik összeütköző Felet. Ez a személyzet és ezek az alakulatok ennek az összeütköző Félnek a felügyelete alatt állnak.

A semleges kormány ezt a beleegyezést közli annak az állammal az ellenfelével, amely a segítséget elfogadja. A segítséget elfogadó, összeütköző Fél, mielőtt azt igénybe venné, erről az ellenfelet értesíteni tartozik.

Ezt a segítséget semmi körülmények között sem szabad az összeütközésbe való beavatkozásnak minősíteni.

Az első bekezdésben említett személyzet tagjait, mielőtt elhagynák azt a semleges országot, amelynek állampolgárai, megfelelően el kell látni a 40. Cikkben említett személyazonosság iratokkal.

28. Cikk

Ha a 24. és a 26. Cikkben megjelölt személyzet az ellenfél hatalmába jut, csak olyan mértékben tartható vissza, amilyen mértékben azt az egészségügyi helyzet, a lelki gondozás és a hadifoglyok száma szükségessé teszi.

Az így visszatartott személyzet tagjai nem tekinthetők hadifoglyoknak. Ennek ellenére a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény rendelkezéseiben biztosított kedvezményekben részesülnek. A fogva tartó Hatalom katonai törvényeinek és szabályzatainak keretén belül, az illetékes szervek felügyelete alatt és hivatási lelkiismeretükkel összhangban ellátják orvosi vagy lelki feladataikat azon fegyveres erők hadifoglyainak érdekében, amelyekhez ők is tartoznak. Orvosi és lelki feladataik betöltése érdekében a következő kedvezmények illetik meg őket:

a) Joguk van időszakonként a munkáskülönítmenyekben vagy a táboron kívül levő kórházakban tartott hadifoglyokat felkeresni. A fogva tartó hatóság ebből a célból rendelkezésükre bocsátja a szükséges közlekedési eszközöket.

b) Minden táborban a legmagasabb rendfokozatú rangidős katonarvos felelős a tábor katonai hatóságai előtt mindenért, ami kapcsolatban áll a visszatartott egészségügyi személyzet tevékenységével. Ebből a célból az összeütköző Feleknek az ellenségeskedések kitörésétől kezdve meg kell állapodniuk abban, hogy egészségügyi személyzetük — ideértve a 26. Cikkben említett egyesületek személyzetét is — rendfokozatai miként felelnek meg egymásnak. Az orvos és a tábori lelkész mind feladatával kapcsolatban álló kérdésben közvetlenül fordulhat a tábor illetékes

hatóságaihoz. Ez utóbbiak minden szükséges könnyítést megadnak az ezekkel a kérdésekkel kapcsolatos érintkezés céljából.

c) Habár a visszatartott személyzet szintén alá van vetve azon tábor belső fegyelmének, amelyben tartózkodik, mégsem kényszerítő orvosi vagy vallási feladataival össze nem függő munkára.

Az összeütköző Felek az ellenségeskedések folyamán megállapodnak a visszatartott személyzet esetleges felváltása tárgyában, és meghatározzák annak módozatait. Az előző rendelkezések egyike sem mentesíti a fogva tartó Hatalmat a hadifoglyokkal szemben az egészségügyi és a lelki gondozás tekintetében fennálló kötelezettségei alól.

29. Cikk

A 25. Cikkben említett személyzetet az ellenség hatalmába kerülése esetén hadifoglyoknak kell tekinteni, azonban szükség esetén egészségügyi szolgálatra lehet alkalmazni.

30. Cikk

A személyzetnek azokat a tagjait, akiknek fogva tartása a 28. Cikk rendelkezései értelmében nem elkerülhetetlen, mielőtt elutazásuk lehetővé válik és a katonai körülmények megengedik, vissza kell küldeni ahhoz az összeütköző Félhez, amelyhez tartoznak.

Visszaszállításuk idejéig nem tekinthetők hadifoglyoknak. Ennek ellenére legalábbis a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény rendelkezéseiben biztosított valamennyi kedvezményben részesülnek. Az ellenfél vezetése mellett folytatják működésüket, és főleg azon összeütköző Fél sebesültjei és betegei ápolásánál alkalmazandók, amelyekhez tartoznak.

Elutazásuk alkalmával magukkal vihetik a tulajdonukat képező tárgyakat, személyi használatra szolgáló Cikkeket, értékeket és műszereket.

31. Cikk

Az összeütköző Félhez a 30. Cikk értelmében visszaküldendő személyek kiválasztását minden, fajon, valláson vagy politikai véleményen alapuló megfontolásra való tekintet nélkül, főleg fogságba esésük időrendjében és egészségi állapotuk alapján kell eszközölni.

Az összeütköző Felek az ellenségeskedések kitörésétől kezdve külön megállapodások útján meghatározhatják a visszatartott személyzetnek a hadifoglyok létszámához való arányát és annak a táborok közötti elosztását.

32. Cikk

A 27. Cikkben említett személyek, ha az ellenfél hatalmába kerülnek, nem tarthatók vissza.

Ellenkező megállapodás hiányában — mihamarabb út nyílik számukra a visszatérésre és a katonai követelmények azt megengedik — joguk van hazájukba visszatérni, és ha ez nem lehetséges, annak az összeütköző Félnek a területére, amelynek szolgálatában állottak.

Visszaszállításuk idejéig az ellenfél vezetése alatt folytatják működésüket; főleg azon összeütköző Fél sebesülteinek és betegeinek ápolására kell őket alkalmazni, amelynek szolgálatában állottak.

Elutazásuk alkalmával magukkal vihetik a tulajdonukat képező tárgyakat, személyi használatra szolgáló Cikkeket és értékeket, műszereket, fegyvereket, és ha lehetséges, közlekedési eszközeiket.

Az összeütköző Felek e személyzet részére arra az időre, amíg hatalmukban van, ugyanolyan eltartást, lakást, fizetést és zsoldot biztosítanak mint hadseregük megfelelő személyzetének. Az élelmezésnek mennyiségben, minőségben és változatosságban mindenesetre elegendőnek kell lenni ahhoz, hogy az érdekeltek normális egészségi egyensúlyát biztosítsa.

V. Fejezet

Az épületekről és a felszerelésekről

33. Cikk

A fegyveres erők ellenfél hatalmába került összes mozgó egészségügyi alakulatainak felszerelése továbbra is a sebesültek és a betegek céljaira szolgál.

A hadseregek helyhez kötött egészségügyi intézeteinek épületeire, felszerelésére és raktáira a hadijog marad érvényben, de amíg ezekre a sebesülteknek és betegeknél szükségük van, rendeltetésüktől el nem vonhatók. A hadművelet végző csapatok parancsnokai azonban sürgős katonai szükség esetén felhasználhatják ezeket a feltétellel, hogy előzetesen megteszik az ott ápolt sebesültek és betegek ellátásának biztosítására szükséges intézkedéseket.

A jelen Cikkben említett felszerelést és raktárakat nem szabad szándékosan megsemmisíteni.

34. Cikk

Az Egyezmény kedvezményeire jogosult egyesületek ingó és ingatlan javai magántulajdonnak tekintendők.

A hadviselőknél a háború törvényei és szokásai által elismert igénybevételi jogát csak sürgős szükség esetén és csak akkor lehet gyakorolni, ha a sebesültek és betegek ellátását biztosították.

VI. Fejezet

Az egészségügyi szállításokról

35. Cikk

A sebesült- és a betegszállítványokat vagy az egészségügyi felszerelés szállítványokat tiszteletben kell tartani, és

védelemben kell részesíteni ugyanúgy, mint a mozgó egészségügyi alakulatokat.

Ha ezek a szállítványok vagy járművek az ellenfél hatalmába jutnak, a hadijog uralma alá kerülnek, feltéve, hogy az összeütköző Fél, amely azokat fogságba ejtette, minden vonatkozásban gondoskodik a bennük levő sebesültekről és betegekről.

A polgári személyzet és az igénybevétel alá eső összes szállítóeszközök a nemzetközi jog általános szabályainak uralma alatt állanak.

36. Cikk

Az egészségügyi légi járműveket, vagyis azokat, amelyeket kizárólag a sebesültek és a betegek kiürítésére, valamint az egészségügyi személyzet és felszerelés szállítására használnak, a hadviselők nem támadhatják meg, hanem kímélniük kell az összes érdekelt hadviselő közötti külön megállapodással meghatározott magasságokban, órákban és útvonalakon való repülésük tartama alatt.

A légi járműveknek feltűnően viselniük kell a 38. Cikkben meghatározott ismertetőjelet a nemzeti színek mellett alsó, felső oldalfelületükön. El kell látni továbbá mindazon egyéb jelzéssel vagy ismertetőjellel, amelyet a hadviselők az ellenségeskedések kezdetén vagy folyamán meghatároznak.

Az ellenséges vagy az ellenség által megszállt terület átrepülése ellenkező megállapodás hiányában tilos.

Az egészségügyi légi járművek a leszállásra vonatkozó mindennemű felszólításnak engedelmeskedni tartoznak. Az ilyen felszólításra történő leszállás esetén a légi jármű a benne levőkkel együtt esetleges ellenőrzés után folytathatja útját.

Ellenséges vagy az ellenség által megszállt területen történő véletlen leszállás esetén a sebesültek és betegek, valamint a légi jármű legénysége hadifoglyokká válnak. Az egészségügyi személyzet a 24. és ezt követő Cikknek megfelelő elbánásban részesül.

37. Cikk

Az összeütköző Felek egészségügyi légi járművei a második bekezdésben foglalt korlátozásokkal átrepülhetnek a semleges Hatalmak területét, és szükség esetén vagy tartózkodás céljából földre szállhatnak, vagy vízre ereszkedhetnek. A semleges Hatalmakkal előzetesen közölni kell, hogy területükön át fognak haladni, és minden felszólításra földre kell szállni, vagy vízre kell ereszkedni. Támadással szemben csak akkor részesülnek védelemben, ha az összeütköző Felek és az érdekelt semleges Hatalmak között külön megállapodásban meghatározott magasságokban, órákban és útvonalakon repülnek.

A semleges Hatalmaknak azonban joguk van területeiken az egészségügyi légi járművek által való átrepülése és azoknak leszállása tekintetében feltételeket szabni, vagy

korlátozásokat felállítani. Ezeket az esetleges feltételeket vagy korlátozásokat az összes összeütköző Felekre nézve azonos módon kell alkalmazni.

A helyi hatóság engedélyével semleges területen leszállt egészségügyi légi járműben szállított sebesülteket és betegeket a semleges állam és az összeütköző Felek közötti ellenkező megállapodás hiányában a semleges államnak a nemzetközi jog által előírt esetekben oly módon kell őrizetbe vennie, hogy a hadműveletekben ne vehessenek újabb részt. Az ellátás és a felügyelet alatt tartás (internálás) költségeit az a Hatalom viseli, amelyhez a sebesültek és a betegek tartoznak.

VII. Fejezet

Az ismertetőjéről

38. Cikk

Svájc iránti tiszteletből a szövetségi színek felcserélésével létesített címerkép, azaz fehér alapon nyugvó vörös kereszt, megmarad a hadseregek egészségügyi szolgálatának jelvényeként és ismertetőjeleként.

Azoknál az országoknál azonban, amelyek már a vörös kereszt helyett a vörös félholdat vagy a vörös oroszlánt és napot használják fehér alapon ismertetőjelként, ezek a jelvények a jelen Egyezmény értelmében szintén elfogadottak.

39. Cikk

A jelvénynek az illetékes katonai hatóság engedélyével rajta kell lennie a lobogókon, a karszalagon, valamint az egészségügyi szolgálathoz tartozó minden felszerelésen.

40. Cikk

A 24. Cikkben, valamint a 26. és 27. Cikkben említett személyzet bal karján a katonai hatóság által kiadott, lebélyezett és az ismertetőjellel ellátott nedvességálló karszalagot tartozik viselni.

Ezt a személyzet a 16. Cikkben szabályozott személyazonossági lapon kívül az ismertetőjellel ellátott külön személyazonossági igazolvánnyal is fel kell szerelni. Ennek az igazolványnak nedvességállónak és olyan nagyságúnak kell lennie, hogy zsebben elhelyezhető legyen. Az állam hivatalos nyelvén kell fogalmazni és legalább az érdekelt családi nevét, utónévét, születésének időpontját, rendfokozatát és anyakönyvi számát kell tartalmaznia. Fel kell tüntetni, hogy az igazolvány tulajdonosának milyen minőségben van joga a jelen Egyezményben biztosított védelemre. Az igazolványt a tulajdonos fényképpel, ezenfelül aláírásával vagy ujjlenyomatával, vagy pedig mindkettővel, valamint a katonai hatóság szárazbélyegzőjével is el kell látni.

A személyazonossági igazolványoknak minden hadseregben egyformának és a Magas Szerződő Felek hadseregeiben lehetőleg ugyanazon típusúnak kell lennie. Az összeütköző Felek alapul vehetik a jelen Egyezményhez csatolt mintát. Az általuk használt mintát az ellenségeskedések kezdetén közlik egymással. Minden személyazonossági igazolványt lehetőleg legalább két példányban kell kiállítani, amelyek közül az egyik a kiállító Hatalomnál marad.

A fent említett személyzet semmi esetben sem fosztható meg sem jelvényeitől, sem személyazonossági igazolványától, sem a karszalag viselésének jogától. Elvesztése esetén a tulajdonosnak joga van az igazolvány másodpéldányára és a jelvények pótlására.

41. Cikk

A 25. Cikkben említett személyzet csak egészségügyi működésének folytatása alkalmával viselheti a katonai hatóság által kiadott és lebélyezett fehér karszalagot, közepén a kisebb méretű ismertetőjellel.

A katonai személyazonossági iratokban, amelyekkel ezt a személyzetet el kell látni, fel kell tüntetni a tulajdonos egészségügyi képzettségét, működésének ideiglenes jellegét és a karszalag viseléséhez való jogát.

42. Cikk

Az Egyezmény ismertető lobogója a katonai hatóság engedelmével csak az Egyezmény védelme alatt álló egészségügyi alakulatokra és intézetekre tűzhető ki.

Az ismertető lobogó mellé a helyhez kötött intézeteknél a mozgó alakulatoknál ki lehet tűzni annak az összeütköző Félnek a nemzeti lobogóját, amelyhez az alakulat vagy intézet tartozik.

Az ellenség hatalmába került egészségügyi alakulatok mindazonáltal csak az Egyezmény lobogóját tűzhetik ki.

Az összeütköző Felek, amennyire a katonai követelmények megengedik, megteszik a szükséges intézkedéseket az iránt, hogy mindennemű támadó művelet lehetőségének távoltartása céljából, az ellenséges szárazföldi, légi és tengeri haderők előtt tisztán láthatók legyenek az egészségügyi alakulatokat és intézeteket jelző ismertető jelvények.

43. Cikk

Semleges országok oly egészségügyi alakulatai, amelyek a 27. Cikk feltételeinek megfelelően az egyik hadviselő részére való szolgálatteljesítésre felhatalmazást kaptak, az Egyezmény lobogója mellett ennek a hadviselőnek a nemzeti lobogóját tartoznak kitűzni, ha ez igénybe veszi a 42. Cikkben biztosított lehetőséget.

Ezek az illetékes katonai hatóság ellenkező rendelkezése hiányában mindenkor kitűzhetik saját nemzeti lobogójukat, még akkor is, ha az ellenfél hatalmába esnek.

44. Cikk

A fehér alapon levő vörös kereszt jelvény, valamint a „vörös kereszt” vagy „genfi kereszt” szavak a jelen Cikk következő bekezdéseiben említett esetek kivételével akár béke, akár háború idején csak az Egyezmény és a hasonló tárgyú egyezmények által védett egészségügyi alakulatok és intézetek, valamint a személyzet és a felszerelés védelmére vagy megjelölésére használhatók. Ugyanez vonatkozik a 38. Cikk második bekezdésében említett jelvényekre az ezeket használó országok tekintetében. A Vöröskereszt nemzeti egyesületei és a 26. Cikkben említett egyéb egyesületek csak e bekezdés rendelkezéseinek keretében jogosultak az Egyezmény védelmét biztosító ismertetőjel viselésére.

Ezenkívül a nemzeti Vöröskereszt (vörös félhold, oroszán és nap) egyesületek jogosultak béke idején belső jogszabályaiknak megfelelően a vörös kereszt nevét és jelvényét a Vöröskereszt Nemzetközi Értekezletei által elfogadott alapelveknek megfelelő egyéb működésük körében is használni. Ha ezt a működést háború idején is folytatják, a jelvény alkalmazásának feltételeit úgy kell meghatározni, hogy az ne lehessen az Egyezmény védelmének megszerzésére irányulónak tekinteni; viszonylag kisméretű jelvényt kell használni, és az nem alkalmazható karszalagon vagy háztetőn.

A Vöröskereszt nemzetközi szervei és megfelelően igazolt személyzetük mindig jogosultak a vörös keresztnek fehér alapon való viselésére.

Az Egyezmény jelvénye béke idején, kivételesen, a belső jogszabályoknak megfelelően a Vöröskereszt (vörös félhold, oroszán és nap) valamelyik nemzeti egyesületének engedélyével a sebesültszállításra szolgáló járművek és az olyan segélyhelyek elhelyezésének megjelölésére is használható, amelyek kizárólag sebesültek és betegek ingyenes ápolására vannak fenntartva.

VIII. Fejezet

Az Egyezmény végrehajtásáról

45. Cikk

Mindegyik összeütköző Fél főparancsnok útján tartozik az előző Cikk végrehajtásának részleteiről gondoskodni, valamint azokban az esetekben, amelyekre vonatkozólag az Egyezmény nem tartalmaz rendelkezést, a jelen Egyezmény általános elveinek megfelelően intézkedni.

46. Cikk

Az Egyezmény védelme alatt álló sebesültekkel, betegekkel, személyzettel, épületekkel és felszereléssel szemben megtorló intézkedések foganatosítása tilos.

47. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak a jelen Egyezmény szövegének saját országukban mind béke, mind háború idején a lehető legszélesebb körben való terjesztésére, nevezetesen arra, hogy tanulmányozását beiktatják a katonai, és ha lehetséges, a polgári oktatási tervbe, oly módon, hogy az Egyezmény alapelveit az egész lakosság, különösen a harcoló fegyveres erők, az egészségügyi személyzet és a tábori lelkészek megismerjék.

48. Cikk

A Magas Szerződő Felek a Svájci Szövetségi Tanács, az ellenségeskedések folyamán pedig a Védőhatalmak útján közlik egymással a jelen Egyezmény hivatalos fordítását, valamint az Egyezmény alkalmazásának biztosítása céljából kibocsátott törvényeket és szabályzatokat.

IX. Fejezet

A visszaélések és a jogsértések megtorlásáról

49. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak, hogy minden szükséges törvényhozási intézkedést megtesznek abból a célból, hogy megfelelő büntetéssel sújtsák azokat a személyeket, akik a jelen Egyezmény valamely rendelkezését a következő Cikkben meghatározott módon súlyosan megsértették, vagy annak megsértésére utasítást adtak.

Mindegyik Szerződő Fél köteles felkutatni azokat a személyeket, akiket e súlyos jogsértések elkövetésével vagy azok elkövetésére utasítás adásával gyanúsítanak, és tartozik e személyeket, tekintet nélkül állampolgárságukra, saját bíróságai elé állítani. Joga van arra is, hogy ezeket a személyeket — ha ezt az eljárást előnybe részesíti — a saját jogszabályaiban megállapított feltételek mellett, ítékezés céljából átadja a bűncselekmény üldözésében érdekelt valamely más Szerződő Félnek, feltéve, hogy ennek a Szerződő Félnek e személyekkel szemben elegendő terhelő bizonyíték áll rendelkezésére (prima facie).

Mindegyik Szerződő Fél megteszi a szükséges intézkedéseket a jelen Egyezmény rendelkezéseit sértő cselekmények megszüntetésére, ha azok nem is merítik ki a következő Cikkben meghatározott súlyos jogsértéseket.

A vádlottakat minden körülmények között megilleti a tisztességes eljárás és védelem biztosítása, amelyek nem lehetnek a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában, 1949. augusztus 12-én kelt genfi Egyezmény 105. és következő Cikkeiben megállapított biztosítékoknál kedvezőtlenebbek.

50. Cikk

Az előző Cikkben említett súlyos jogsértésnek az alábbi tényállások bármelyikét kimerítő cselekmények tekintendők,

ha azokat a jelen Egyezmény által védett személyek vagy dolgok ellen követik el: a szándékos emberölés, a kínzás vagy embertelen bánásmód, ideértve a biológiai kísérleteket, nagy fájdalom szándékos előidézése, vagy a testi épség, illetve az egészség súlyos megsértése, a vagyontárgyaknak a katonai szükség által nem indokolt nagymérvű önkényes és jogellenes megsemmisítése vagy eltulajdonítása.

51. Cikk

Valamely Szerződő Fél sem magát, sem más Szerződő Felet nem mentesíthet az előző Cikkben meghatározott jogsértések miatt reá vagy más Szerződő Félre háruló felelősség alól.

52. Cikk

Az Egyezmény minden állítólagos megsértése címén valamely összetűző Fél kérelmére az érdekelt Felek által megállapítandó eljárás szerint vizsgálatot kell indítani.

Ha a vizsgálati eljárásra vonatkozólag nem jön létre megegyezés, a Felek választottbíró kijelölésében állapodnak meg, aki megállapítja a követendő eljárást.

Ha a jogsértést megállapították, az összeütköző Felek azt a lehető leggyorsabban megszüntetik és megtorolják.

53. Cikk

A „vörös kereszt” vagy a „genfi kereszt” jelvényének vagy elnevezésének, valamint minden, annak utánzását jelentő jelnek vagy elnevezésnek a jelen Egyezmény értelmében arra fel nem jogosított magánszemélyek, köztestületek, magántársaságok, valamint kereskedelmi vállalatok részéről való használata mindenkor tilos, tekintet nélkül a használat céljára és megkezdésének időpontjára.

A felcserélt szövetségi színeknek Svájc iránti tiszteletből történt elfogadása és annak folyamánaképpen, hogy a Svájc címere és az Egyezmény ismertetőjele összetéveszthető, a Svájc Szövetségi címerének és minden, annak utánzását jelentő jelnek magánszemélyek, társaságok, valamint kereskedelmi vállalatok részéről, akár gyári vagy kereskedelmi védjegyként vagy ezen védjegyek elemeként, akár a kereskedelmi tisztességgel ellentétes célból, akár a svájci nemzeti érzés sértésére alkalmas feltételek között való használata mindenkor tilos.

Azok a Magas Szerződő Felek azonban, amelyek az 1929. július 27-én kelt genfi Egyezményben nem részesek, az első bekezdésben említett jelvények, elnevezések vagy védjegyek korábbi használói részére a használat abbahagyására a jelen Egyezmény hatálybalépésétől kezdve legfeljebb három évi határidőt engedélyezhetnek azzal, hogy azoknak használata e határidőn belül háború idején nem tekinthető az Egyezmény védelmének biztosítására irányulónak.

E Cikk első bekezdésében foglalt tilalom — anélkül, hogy a korábbi használók szerzett jogait érintené — a 38. Cikk második bekezdésében említett jelvényekre és elnevezésekre is kiterjed.

54. Cikk

Azok a Magas Szerződő Felek, amelyeknek jogszabályai jelenleg még nem kielégítőek, megteszik a szükséges intézkedéseket az 53. Cikkben említett visszaélések mindenkori megakadályozására és megszüntetésére.

Záró rendelkezések

55. Cikk

A jelen Egyezmény angol és francia nyelven készült. Mindkét szöveg egyaránt hiteles.

A Svájci Szövetségi Tanács gondoskodik az Egyezmény orosz és spanyol nyelvű hivatalos fordításának elkészítéséről.

56. Cikk

A jelen Egyezmény a mai kelteztést viseli, s azt a Genfben, 1949. április 21-én megnyitott Értekezleten képviselt Hatalmak nevében, valamint az Értekezleten nem képviselt azon Hatalmak nevében, amelyek a hadrakelt seregek sebesültjei és betegek helyzetének javítása tárgyában kötött 1864. évi, 1906. évi vagy 1929. évi genfi Egyezmények részesei, 1950. február 12-ig lehet aláírni.

57. Cikk

A jelen Egyezményt, mihelyt lehetséges, meg kell erősíteni és a megerősítő okiratokat Bernben kell letenni.

Mindegyik megerősítő okirat letételéről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelynek hiteles másolatát a Svájci Szövetségi Tanács megküldi mindazon Hatalmaknak, amelyeknek nevében az Egyezményt, aláírták vagy a csatlakozást bejelentették.

58. Cikk

A jelen Egyezmény legalább két megerősítő okirat letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

Ezután a Magas Szerződő Felek mindegyikére nézve a saját megerősítő okiratának letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

59. Cikk

A jelen Egyezmény a Magas Szerződő Felek közötti viszonylatban az 1864. augusztus 22-én, az 1906. július 6-án és az 1929. július 27-én kelt Egyezmények helyébe lép.

60. Cikk

A jelen Egyezmény hatálybalépésének időpontjától kezdve csatlakozásra nyitva áll mindazon Hatalmak részére, amelyek nevében az Egyezményt nem írták alá.

61. Cikk

A csatlakozásokat a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni, és azok beérkezésük időpontját követő hat hónap elteltével válnak hatályossá.

A Svájci Szövetségi Tanács a csatlakozásokat mindazon Hatalmakkal közli, amelyek nevében az Egyezményt aláírták, vagy a csatlakozást bejelentették.

62. Cikk

A 2. és a 3. Cikkben meghatározott helyzet bekövetkezése esetén az összeütköző Hatalmak részéről az ellenségeskedések vagy a megszállás kezdete előtt vagy után letett megerősítés és bejelentett csatlakozás azonnal hatályba lép. Az összeütköző Hatalmaktól beérkező megerősítések vagy csatlakozások közlését a Svájci Szövetségi Tanács a leggyorsabban fogadatosítja.

63. Cikk

Mindegyik Magas Szerződő Fél felmondhatja a jelen Egyezményt.

A felmondást a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni. Ez a bejelentést az összes Magas Szerződő Felek Kormányával közli.

A felmondás a Svájci Szövetségi Tanácshoz intézett bejelentéstől számított egy év elteltével válik hatályossá. Az a felmondás azonban, amelyet akkor jelentenek be, amikor a felmondó Hatalom összeütközésbe vesz részt, nem válik hatályossá addig, amíg a béke nincs megkötve és semmi esetre sem addig, amíg a jelen Egyezménnyel védett személyek szabadon bocsátására és hazaszállítására irányuló műveletek befejezést nem nyertek.

A felmondás csak a felmondó Hatalommal szemben érvényes. Semmi kihatása nincs azokra a kötelezettségekre, amelyeket a nemzetközi jognak a művelt nemzetek között kialakult szokásokból, az emberiség törvényeiből és az emberiség közlelkiismeretének követelményeiből folyó általános elvei értelmében az összeütköző Felek továbbra is teljesíteni tartoznak.

64. Cikk

A Svájci Szövetségi Tanács a jelen Egyezményt az Egyesült Nemzetek Titkárságánál beiktattatja. A Svájci Szövetségi Tanács úgyszintén közli az Egyesült Nemzetek Titkár-

ságával mindazokat a megerősítéseket, csatlakozásokat és felmondásokat is, amelyeket a jelen Egyezménnyel kapcsolatban tudomására hoznak.

Ennek hitelül az alulírottak meghatalmazásaik letétele után a jelen Egyezményt aláírták.

Készült Genfben, 1949. augusztus 12-én, angol és francia nyelven. Az eredeti példány a Svájci Szövetség levéltárában marad letéve. A Svájci Szövetségi Tanács az Egyezménynek egy-egy hitelesített másolatát az összes aláíró államok részére megküldi, valamint azoknak az államoknak is, amelyek az Egyezményhez csatlakoztak.

Melléklet*Az egészségügyi övezetekre és helységekre vonatkozó megállapodás tervezet**1. Cikk*

Az egészségügyi övezeteket szigorúan a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegek helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 23. Cikkében említett személyek, valamint az ezen övezetek és helységek megszervezésével, igazgatásával és az ott összpontosított személyek gondozásával megbízott személyzet részére kell fenntartani.

Mindazonáltal azok a személyek, akiknek állandó tartózkodási helyük ezen övezetekben van, jogosultak ott tartózkodni.

2. Cikk

Azok a személyek, akik bármely címen valamely egészségügyi övezetben tartózkodnak, sem az övezeten belül, sem azon kívül nem foglalkozhatnak katonai műveletekkel vagy hadianyag-termeléssel közvetlen kapcsolatban álló munkával.

3. Cikk

Annak a Hatalomnak, amely egészségügyi övezetet létesít, minden alkalmas intézkedést meg kell tenni abból a célból, hogy megtiltsa azoknak felkeresését oly személyek részéről, akiknek nincs joguk odamenni vagy ott tartózkodni.

4. Cikk

Az egészségügyi övezeteknek a következő feltételeknek kell megfelelniük:

a) csak csekély részét képezhetik az övezet létesítő Hatalom által ellenőrzött területnek;

b) a befogadási képességükhöz viszonyítva csak gyengén vannak benépesítve;

c) minden katonai célponttól és fontos ipari vagy közgazgatási berendezéstől távol kell lenniük és ilyenekkel nem szabad rendelkezniük;

d) nem fehetnek olyan vidéken, amelynek a hadviselés szempontjából minden valószínűség szerint jelentősége lehet.

5. Cikk

Az egészségügyi övezetekre a következő kötelezettségek vonatkoznak:

a) a közlekedési útvonalak és a rendelkezésre álló szállítóeszközök nem használhatók katonai személyzet és hadianyag továbbítására, még egyszerű átszállítás esetében sem;

b) az övezeteket semmilyen körülmények között sem szabad katonailag védeni.

6. Cikk

Az egészségügyi övezeteket az övezet széleire és az épületekre fehér alapon elhelyezett vörös kereszttel (vörös félholdakkal, vörös oroszlánokkal és napokkal) kell megjelölni.

A jeleket éjjel megfelelő világítás segítségével lehet fel tűnővé tenni.

7. Cikk

Mindegyik Hatalom már békében vagy az ellenségeskedések kezdetekor az összes Magas Szerződő Féllel közli az általa ellenőrzött területen felállított egészségügyi övezetek jegyzékét. Ezenkívül tájékoztatja ezeket az összeütközés folyamán létesített minden új övezetről is.

Mihelyt az ellenfél a fent említett bejelentést megkapta, az övezet szabályszerűen létrejött.

Ha azonban az ellenfél úgy ítéli meg, hogy a jelen megállapodásban előírt valamely feltétel nyilvánvalóan hiányzik, az övezet elismerését megtagadhatja, ezt az elhatározását haladéktalanul közölve azzal a Féllel, amelyhez az övezet tartozik, vagy annak elismerését a 8. Cikkben szabályozott ellenőrzés bevezetésétől teheti függővé.

8. Cikk

Mindegyik Hatalom, amely az ellenfél által létesített egy vagy több egészségügyi övezetet ismert el, kérheti, hogy egy vagy több külön bizottság ellenőrizze, hogy az övezetek

megfelelnek-e a jelen megállapodásban foglalt feltételeknek és kötelezettségeknek.

A külön bizottságok tagjai részére ebből a célból mindenkor szabad belépést kell biztosítani a különböző övezetekbe és azok ott állandóan is tartózkodhatnak. Minden könnyítést megkapnak, hogy ellenőrző feladatukat teljesíthessék.

9. Cikk

Abban az esetben, ha a külön bizottságok olyan tényeket állapítanak meg, melyek a jelen megállapodás rendelkezéseivel ellentétben állnak, erre azonnal figyelmeztetik azt a Hatalmat, amelyhez az övezet tartozik, s legfeljebb 5 napos határidőt szabnak a hibák kiküszöbölésére. Erről azt a Hatalmat, amely az övezetet elismerte, tájékoztatniuk kell.

Ha a határidő elteltéig az a Hatalom, amelyhez az övezet tartozik, a hozzá intézett figyelmeztetésnek nem adott helyet, az ellenfél kijelentheti, hogy a jelen megállapodást ezen övezet tekintetében többé nem köti.

10. Cikk

Azok a Hatalmak, amelyek egy vagy több egészségügyi övezetet vagy helységet létesítettek, valamint az ellenfelek, amelyekkel ezeknek létesítését közölték, kinevezik vagy a semleges Hatalmak által kijelöltetik azokat a személyeket, akik a 8. és 9. Cikkben említett külön bizottságok tagjai lehetnek.

11. Cikk

Az egészségügyi övezeteket semmi körülmények között sem szabad megtámadni, hanem azokat az összeütköző Felek mindenkor oltalmazzák és kímélik.

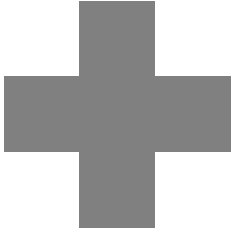
12. Cikk

Valamely terület megszállása esetén az ott levő egészségügyi övezeteket továbbra is kímélni kell és mint ilyeneket kell használni.

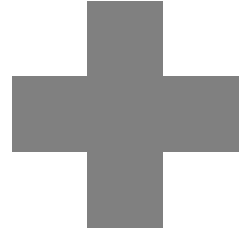
A megszálló Hatalom azonban — miután biztosította az ott befogadott személyek helyzetét — megváltoztathatja ezeknek az övezeteknek a rendeltetését.

13. Cikk

A jelen megállapodás azokra a helységekre is alkalmazást nyer, amelyeket a Hatalmak ugyanazokra a célokra rendelnek, mint az egészségügyi övezeteket.

(A jelen igazolványt kiállító ország
és katonai hatóság megjelölésére fenntartott hely.)

ELŐLAP

SZEMÉLYAZONOSSÁGIGAZOLVÁNY

a szárazföldi haderőkhöz beosztott egészségügyi és egyházi személyzet tagjai részére

Családi név:

Utónevek:

Születési idő:

Rendfokozat:

Katonai szám:

A jelen igazolvány tulajdonosa

.....
minőségben a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítására vonatkozóan, Genfben, 1949.
augusztus 12-én kelt Egyezmény által biztosított védelemben részesül.

Az igazolvány kiállításának kelte:

Az igazolvány száma:

.....

.....

Sorszám: 18.

A külügyminisztertől

A tengeri haderők sebesültjei, betegei és hajótöröttei helyzetének javítására vonatkozóan Genfben, 1949. augusztus 12-én kelt Egyezmény*

Alulírottak, az 1929. július 27-én a hadrakelt seregek sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában kötött genfi Egyezmény módosítása céljából, 1949. április 21-től augusztus 12-ig, Genfben tartott diplomáciai Értekezleten képviselt Kormányok Meghatalmazottai a következőkben állapodtak meg:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

1. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy minden körülmények között tiszteletben tartják és tiszteletben tartatják a jelen Egyezményt.

2. Cikk

Azokon a rendelkezéseken kívül, amelyek a béke idején is alkalmazandóak, a jelen Egyezmény alkalmazást nyer a két vagy több magas Szerződő Fél között bekövetkező megüzent háború vagy minden más fegyveres összeütközés esetén, még ha a hadiállapot fennállását közülik valamelyik nem is ismeri el.

Az Egyezmény alkalmazást nyer valamely Magas Szerződő Fél területe egészének vagy egy részének bármilyen megszállása esetében is, még akkor is, ha ez a megszállás nem ütközik semmiféle katonai ellenállásba.

Ha az összeütköző Hatalmak valamelyike a jelen Egyezménynek nem is részese, az a Szerződő Hatalmakat egymás közötti viszonyukban kötelezi. Az Egyezmény kötelezi ezeket a Hatalmakat ezenkívül az említett Hatalommal szemben is, ha az elfogadja és alkalmazza annak rendelkezéseit.

3. Cikk

Valamely Magas Szerződő Fél területén keletkező nem nemzetközi jellegű fegyveres összeütközés esetén mind-egyik összeütköző Fél köteles legalább az alábbi rendelkezéseket alkalmazni:

* A Kormánytól kapott felhatalmazás alapján a külügyminiszter közlése az Egyezmény magyar nyelvű hivatalos szövegét. Az Egyezménynek a Magyar Fél által történt megerősítése után az 1954. évi 32. törvényerejű rendelet azt a belső jog részévé tette, és 1955. február 3-án lépett hatályba. A Magyar Közlönyben azonban az Egyezmény mindeddig nem került kihirdetésre.

1. Azokat a személyeket, akik az ellenségeskedésekben nem vesznek közvetlenül részt, ideértve a fegyveres erőket azokat a tagjait, akik letették a fegyvert és azokat a személyeket, akik betegség, sebesülés, elfogatás vagy más ok következtében harcképtelenné váltak, minden körülmények között, fajon, színen, valláson, hiten, nemen, születésen vagy vagyonon, valamint más hasonló ismérven alapuló bármely hátrányos megkülönböztetés nélkül emberséges bánásmódban kell részesíteni.

Ebből a célból mindenkor és mindenütt tilos a fent említett személyek tekintetében:

a) az élet és a testi épség elleni merénylet, különösen a bármely formában megnyilvánuló emberölés, csonkítás, kegyetlen bánásmód, kínzás;

b) túszok szedése;

c) az emberi méltóság megsértése, nevezetesen a megalázó és lealacsonyító bánásmód;

d) a szabályszerűen megalakított és a művelt népek részéről elengedhetetlennek elismert igazságszolgáltatási biztosítékok alapján működő bíróság által előzetesen meghozott ítélet nélkül kiszabott büntetés és annak végrehajtása.

2. A sebesülteket és a betegeket össze kell szedni és ápolásban kell részesíteni.

Pártatlan emberbaráti szervezet mint a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, felajánlhatja szolgálatait az összeütköző Feleknek.

Az összeütköző Felek továbbá igyekezni fognak külön megállapodások útján egészben vagy részben hatályba léptetni a jelen Egyezmény egyéb rendelkezéseit is.

Az előző rendelkezések alkalmazása nem érinti az összeütköző Felek jogi helyzetét.

4. Cikk

Az összeütköző Felek szárazföldi és tengeri erői között hadműveletek esetén a jelen Egyezmény rendelkezései csupán a tengerre szállt erőkre nyerne alkalmazást.

A partra szállt erők azonnal a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény rendelkezései alá esnek.

5. Cikk

A semleges Hatalmak hasonlóan alkalmazni fogják a jelen Egyezmény rendelkezéseit az összeütköző Felek fegyveres erejéhez tartozó sebesültekre, betegekre, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet azon tagjaira, akiket a területükön befogadnak vagy felügyelet alá helyeznek (internálnak), továbbá az összeszedett halottakra is.

6. Cikk

A Magas Szerződő Felek a 10., 18., 31., 38., 39., 40., 43. és 53. Cikkben kifejezetten szabályozott megállapodáso-

kon kívül minden olyan tárgyban, amelynek külön szabályozása számukra célszerűnek látszik, egyéb külön megállapodásokat is köthetnek. A külön megállapodások nem rosszabbíthatják a sebesültek, a betegek, a hajótöröttek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjainak a jelen Egyezményben szabályozott helyzetét, és nem korlátozhatják az ebben részükre biztosított jogokat.

A sebesülteket, a betegeket, a hajótörötteket, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjait az ezekben a megállapodásokban szabályozott kedvezmények mindaddig megilletik, amíg az Egyezmény rájuk alkalmazást nyer, kivéve, ha az említett vagy a későbbi megállapodások kifejezetten másként rendelkeznek, vagy ha az összeütközésben részt vevő egyik vagy másik Fél irányukban kedvezőbb intézkedéseket fogantatosít.

7. Cikk

A sebesültek, betegek, hajótöröttek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjai semmilyen körülmények között sem mondhatnak le sem részben, sem egészben az Egyezmény, és adott esetben, az előző Cikkben említett külön megállapodásokban részükre biztosított jogokról.

8. Cikk

A jelen Egyezmény az összeütköző Felek érdekeinek oltalmazásával megbízott Védőhatalmak közreműködésével és ellenőrzése alatt nyer alkalmazást. E célra a Védőhatalmak diplomáciai vagy konzuli személyzetükön kívül saját állampolgáraikból vagy más semleges Hatalmak állampolgáraiból küldötteket jelölhetnek ki. A küldöttek részére meg kell szerezni annak a Hatalomnak a hozzájárulását, amelynél feladatukat teljesíteni fogják.

Az összeütköző Felek a Védőhatalmak képviselőinek és küldötteinek feladatát a lehető legnagyobb mértékben megkönnyíteni tartoznak.

A Védőhatalmak képviselői és küldöttei nem léphetik át tevékenységüknek a jelen Egyezményben szabályozott korlátait. Különösen figyelemmel kell lenniük azon állam biztonságának parancsoló szükségleteire, amelyben feladatukat teljesítik. Tevékenységük kivételes és ideiglenes korlátozására csak a feltétlen katonai szükséghelyzet szolgálhat alapul.

9. Cikk

A jelen Egyezmény rendelkezései nem akadályozzák azt az emberbaráti tevékenységet, amelyet a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága vagy bármely más pártatlan emberbaráti szervezet fejt ki az összeütköző Felek hozzájárulásával a sebesültek, betegek, hajótöröttek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjainak védelme és a nekik nyújtandó segítség tekintetében.

10. Cikk

A Magas Szerződő Felek mindenkor megállapodhatnak abban, hogy a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmakra háruló feladatokat valamely, a pártatlanságnak és a hatékonyságnak minden biztosítékát nyújtó szervezetre bízzák.

Ha a sebesültek, betegek, hajótöröttek, vagy az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjai bármely okból nem részesülnek vagy többé nem részesülnek a Védőhatalom vagy az első bekezdés értelmében megbízott szervezet támogatásában, az őket fogva tartó Hatalomnak valamely semleges államot vagy ilyen szervezetet kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében az összeütköző Felek részéről kijelölt Védőhatalomra háruló feladatokat.

Ha a védelem így nem biztosítható, a fogva tartó Hatalomnak valamely emberbaráti szervezetet, amilyen a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmakra háruló emberbaráti feladatok ellátását, vagy a jelen Cikkben foglalt fenntartások mellett el kell fogadnia az ilyen szervezet által felajánlott szolgáltatásokat.

Minden semleges Hatalomnak, továbbá az érdekelt Hatalom által felkért, vagy a fent említett célokra ajánlkozó minden szervezetnek működése folyamán tudatában kell lennie azzal az összeütköző Féllel szemben fennálló felelősségének, amelynek a jelen Egyezmény által védett személyek állampolgárai vagy egyébként fennhatósága alá tartoznak, és megfelelő biztosítékokat kell nyújtania arra, hogy a kérdéses feladatok elvégzésére képes, és azokat pártatlanul fogja ellátni.

Az előző rendelkezéseket nem lehet hatályon kívül helyezni oly Hatalmak közötti külön megállapodásokkal, amelyek közül az egyik, ha ideiglenesen is, a másik Hatalommal vagy annak szövetségeseivel szemben a hadiesemények következtében tárgyalási szabadságában korlátozva van, nevezetesen, ha egész területe vagy annak lényeges része megszállás alatt áll.

Valahányszor a jelen Egyezmény a Védőhatalomról tesz említést, ez a kifejezés egyszersmind azoknak a szervezeteknek a megjelölésére is szolgál, amelyek a jelen Cikk értelmében annak helyettesítésére vannak hivatva.

11. Cikk

A Védőhatalmak minden olyan esetben, amelyben azt a védett személyek érdekében célszerűnek tartják, különösen, ha az összeütköző Felek között a jelen Egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása és értelmezése tekintetében véleményeltérés áll fenn, felajánlják a vita elintézésére jószolgálatukat.

Ebből a célból mindegyik Védőhatalom az egyik Hatalom felkérésére vagy önként javasolhatja az összeütköző Feleknek, hogy képviselőik, különösen a sebesültek, a be-

tegek, hajótöröttek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet ügyeivel megbízott hatóságok találkozzanak valamely megfelelően kiválasztott — esetleg semleges — területen. Az összeütköző Felek az erre vonatkozó javaslatokat elfogadni kötelesek. A Védőhatalmak adott esetben az összeütköző Felek hozzájárulását kérhetik ahhoz, hogy ezen a találkozón valamely semleges Hatalom állampolgára vagy a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának megbízottja vegyen részt.

II. Fejezet

A sebesültekről, betegekről és a hajótöröttekről

12. Cikk

A fegyveres erők tagjait és a következő Cikkben említett egyéb személyeket, ha azok sebesültek, betegek vagy hajótöröttek, minden körülmények között kíméletben és védelemben kell részesíteni; a hajótörés kifejezés alatt a bármilyen körülmények között bekövetkezett hajótörést kell érteni, beleértve a kényszerű vízre szállást és a tengerbe esést is.

Ezeket a személyeket azon összeütköző Fél, amelynek hatalmába kerültek, nemükön, fajukon, nemzetiségükön, vallásukon, politikai véleményükön és minden egyéb hasonló ismérven alapuló mindennemű hátrányos megkülönböztetés nélkül emberséges bánásmódban részesíteni és gondozni tartozik. Szigorúan tilos minden, az életük és személyük ellen irányuló merénylet, egyebek között kivégzésük és kiirtásuk, megkínzásuk, biológiai kísérletek végzése rajtuk, előre megfontolt szándékkal orvosi segély vagy ápolás nélkül hagyásuk, vagy szándékosan előidézett fertőzés vagy ragály veszélyének való kitételük.

Az ápolás sorrendjében egyedül orvosi sürgősségi okok biztosíthatnak elsőbbséget.

Nőkkel szemben nemüknek járó különös figyelmet kell tanúsítani.

13. Cikk

A jelen Egyezmény a következő csoportokba tartozó hajótöröttekre, sebesültekre és betegekre nyer alkalmazást:

1. valamely összeütköző Fél fegyveres erejének, valamint az ezen fegyveres erők részét alkotó néphadnak (milícia) és önkéntes csapattesteknek tagjaira;

2. az egyéb néphadnak (milícia) és önkéntes csapattesteknek tagjaira, ideértve a szervezett ellenállási mozgalmak tagjait, ha azok valamely összeütköző Félhez tartoznak és a saját területükön belül vagy azon kívül tevékenykednek, még ha ez a terület megszállás alatt áll is, feltéve, hogy a néphad és az önkéntes csapattestek, ideértve a

szervezett ellenállási mozgalmakat is, megfelelnek a következő feltételeknek:

- a) élükön oly személy áll, aki alárendeltjeiért felelős,
- b) meghatározott és messziről felismerhető megkülönböztető jelvényt viselnek,
- c) fegyvereiket nyíltan viselik,
- d) hadműveleteikben a háború törvényeihez és szokásaihoz alkalmazkodnak;

3. a rendes fegyveres erők ama tagjaira, akik azt állítják, hogy az őket fogva tartó Hatalom részéről el nem ismert Kormányuk vagy hatóságuk van;

4. a fegyveres erőket követő, de azoknak nem közvetlen részét alkotó személyekre mint a katonai légi járművek polgári személyzetének tagjaira, a haditudósítókra, a szállítókra, a katonák jólétéről való gondoskodással megbízott munka- és szolgálati egységek tagjaira, feltéve, hogy engedélyt kaptak azoktól a fegyveres erőktől, amelyeknek kíséretéhez tartoznak;

5. az összeütköző Felek kereskedelmi tengerészete legénységének tagjaira, ideértve a parancsnokokat, a révkalauzokat és a növendékeket és a polgári repülés személyzetének tagjaira, ha azok a nemzetközi jog egyéb rendelkezései értelmében nem részesülnek kedvezőbb elbánásban;

6. a meg nem szállott terület lakosságára, amely az ellenség közeledtére önként ragad fegyvert, hogy szembeszálljon a benyomuló csapatokkal, és amelynek nem volt ideje rendes fegyveres erőkké alakulnia, ha fegyvereit nyíltan viseli és a háború törvényeit és szokásait tiszteletben tartja.

14. Cikk

Mindegyik hadviselő Fél hadihajója követelheti azoknak a sebesülteknek és hajótörötteknek átadását, akik a katonai kórházhajók, segélyegyesületek vagy magánosok kórházhajói fedélzetén, valamint kereskedelmi hajókon, jachtokon és csónakokon vannak, tekintet nélkül ezek állampolgárságára, feltéve, hogy a hadihajók kielégítő ápolásukat biztosító berendezésekkel el van látva.

15. Cikk

Ha a sebesülteket, betegeket vagy hajótörötteket semleges hadihajó vagy semleges légi jármű vette fel fedélzetére, gondoskodni kell arról, hogy azok — amennyiben a nemzetközi jog ezt előírja — ne vehessenek részt újból a hadműveletekben.

16. Cikk

Figyelemmel a 12. Cikk rendelkezéseire, a hadviselő Félnek az ellenfél hatalmába került sebesültjei, betegei és hajótöröttei hadifoglyok és rájuk a nemzetközi jognak a hadifoglyokra vonatkozó szabályait kell alkalmazni. A fog-

ságba ejtőt illeti a döntés a felett, hogy ezeket a személyeket a körülményekhez képest őrizet alá veszi, avagy valamely hazai kikötőbe, semleges kikötőbe vagy éppen az ellenfél kikötőjébe irányítja. Ez utóbbi esetben a hazájuknak átadott foglyok a háború alatt többé nem teljesíthetnek szolgálatot.

17. Cikk

Azokat a sebesülteket, betegeket vagy hajótörötteket, akiket a helyi hatóság beleegyezésével semleges kikötőbe szállítottak — ha a semleges Hatalom a hadviselő Hatalommal nem állapodott meg másként —, a semleges Hatalomnak oly módon kell őriznie, hogy ne vehessenek újból részt a hadműveletekben.

Az ellátás és a felügyelet (internálás) költségeit az a Hatalom köteles viselni, amelynek a sebesültek, betegek vagy hajótöröttek állampolgárai.

18. Cikk

Az összeütköző Felek minden ütközet után késedelem nélkül minden lehető intézkedést megtesznek abból a célból, hogy felkutassák és összeszedjék a hajótörötteket, a sebesülteket és betegeket, hogy védelemben részesíthessék őket a fosztogatás és bántalmazás ellen, és hogy biztosítsák részükre a szükséges gondozást, valamint, hogy felkutassák a halottakat, és megakadályozzák kifosztásukat.

Valahányszor a körülmények megengedik, az összeütköző Felek helyi megállapodásokat köthetnek az ostromlott vagy körülzárt övezetben lévő sebesülteknek és betegeknek tengeri úton való elszállításáról, valamint az egészségügyi és egyházi személyeknek, továbbá az egészségügyi felszerelésnek ebbe az övezetbe irányuló átszállításáról.

19. Cikk

Az összeütköző Feleknek a lehető legrövidebb időn belül jegyzékbe kell foglalniuk az ellenfélnek hatalmukba került hajótöröttei, sebesültjei, betegei és halottai személyazonosságának megállapítására alkalmas összes adatokat. Ezeknek az adatoknak a lehetőség szerint magukban kell foglalniuk a következőket:

- a) annak a Hatalomnak a megjelölését, amelyhez tartoznak;
- b) a katonai, személyi vagy sorszámot;
- c) a családi nevet;
- d) az utónevet vagy utóneveket;
- e) a születés időpontját;
- f) a személyazonossági lapon vagy igazolványon található minden egyéb adatot;
- g) a fogságba esés vagy az elhalálozás időpontját és helyét;

h) a sebesülésre, a betegségre vagy a halál okára vonatkozó adatokat.

A fent említett adatokat a lehető legrövidebb időn belül a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 122. Cikkében említett Tájékoztató Irodával kell közölni, amely azokat a Védőhatalom, valamint a Központi Hadifogoly Iroda útján továbbítja ahhoz a Hatalomhoz, amelyhez ezek a személyek tartoznak.

Az összeütköző Felek megfelelően hitelesített halotti bizonyítványokat vagy a halottakat feltüntető jegyzékeket állítanak ki, és azokat az előző bekezdésben említett módon egymással közlik. Együttal összegyűjtik és ugyanazon Iroda útján egymásnak megküldik a kettős személyazonossági lap felét, végrendeleteket és az elhunytak családja szempontjából jelentős egyéb okiratokat, pénzüsszegeket és általában mindazon belső vagy érzelmi értékkel bíró tárgyakat, amelyeket a holtakon találtak. Ezeket a tárgyakat, valamint azokat, amelyeknek azonosságát nem lehetett megállapítani, lepecsételt csomagokban oly nyilatkozat kíséretében kell elküldeni, amely az elhunyt birtokos azonosságának megállapításához szükséges összes részleteket, valamint a csomag teljes leltárát tartalmazza.

20. Cikk

Az összeütköző Felek ügyelnek arra, hogy a halottaknak tengerbe süllyesztését, aminek — hacsak a körülmények megengedik — egyénileg kell történnie, a holttestek alapos, és ha lehetséges, orvosi megvizsgálása előzze meg avégből, hogy a halált és a személyazonosságot meg lehessen állapítani és ezekről tájékoztatást lehessen nyújtani. Kettős személyazonossági lap esetén ennek fele a holttesten marad.

Ha a halottakat partra tették, rájuk a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei sorsának javítása tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény rendelkezései alkalmazandók.

21. Cikk

Az összeütköző Felek felhívhatják a semleges kereskedelmi hajók, jachtok és csónakok parancsnokait azok emberbaráti érzéseire hivatkozva, hogy vegyék fel fedélzetükre és részesítsék ápolásban a sebesülteket, betegeket és hajótörötteket, továbbá szedjék össze a halottakat.

E felhívásnak eleget tevő bármely hajó, valamint azok a hajók is, amelyek önként szedték össze a sebesülteket, betegeket és hajótörötteket, segítő tevékenységük teljesítése érdekében különös védelemben és kedvezményekben részesülnek.

Ily szállítás miatt semmi esetre sem foglalhatók le; de amennyiben nekik ellenkező ígéretet nem tettek, lefoglalhatók a semlegesség megsértése miatt.

III. Fejezet

*A kórházhajókról*22. *Cikk*

A katonai kórházhajókat, vagyis azokat a hajókat, amelyeket a Hatalmak külön és kizárólag sebesültek, betegek és hajótörtek segítése, kezelése és szállítása céljából építenek vagy rendeznek be, semmiféle körülmények között sem szabad megtámadni vagy lefoglalni, hanem mindenkor kímélni és védelmezni kell, feltéve, hogy nevüket és jellemző adataikat tíz nappal használatba vételük előtt az összeütköző Felekkel közölték.

A közlésben szereplő jellemző adatok magukba foglalják a regisztrált bruttó tonnatartalmat, a hajó hosszát orrától faráig, az árbocok és kémények számát.

23. *Cikk*

A hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei sorsának javítása tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezményben biztosított védelemre jogosított parti berendezéseket a tengerről sem támadni, sem bombázni nem szabad.

24. *Cikk*

A Vöröskereszt nemzeti egyesületei, a hivatalosan elismert segítőegyesületek vagy a magánszemélyek által használt kórházhajók ugyanabban a védelemben részesülnek, mint a katonai kórházhajók, és mentesek a lefoglalás alól, ha azon összeütköző Fél, amelyhez tartoznak hivatalos megbízást adott részükre és a 22. Cikknek a közlésre vonatkozó rendelkezéseit betartották.

Ezeknek a hajóknak az illetékes hatóság részéről kiállított okirattal kell rendelkezniük, amely tanúsítja, hogy felszerelésük alatt és elindulásukkor ellenőrzése alatt állottak.

25. *Cikk*

A semleges országok nemzeti Vöröskeresztes egyesületei hivatalosan elismert segítőegyesületei vagy magánszemélyei által használt kórházhajókat ugyanazon védelem illeti meg, mint a katonai kórházhajókat, és mentesek a lefoglalás alól, feltéve, hogy az összeütköző Felek egyikének engedélyével és saját kormányuk előzetes hozzájárulásával ennek a Félnek irányítása alatt állnak, és a 22. Cikknek a közlésre vonatkozó rendelkezéseit betartották.

26. *Cikk*

A 22., 24. és 25. Cikkben szabályozott védelem megillet bármiféle tonnatartalmú kórházhajót és mentőcsónak-jait, bárhol is működjenek azok. Az összeütköző Felek azonban a lehető legnagyobb kényelem és biztonság biztosítása érdekében arra törekszenek, hogy a sebesültek, a betegek és hajótörtek szállítására nagy távolságra és nyílt tengeren csak 2000 bruttó tonnatartalmat meghaladó kórházhajókat használjanak.

27. *Cikk*

Az állam vagy a hivatalosan elismert segítőegyesületek által a parti mentési műveletek céljára használt csónakokat a 22. és a 24. Cikkben szabályozott feltételek mellett a hadműveleti szükségesség által megengedett mértékben szintén kíméletben és védelemben kell részesíteni.

E csónakok által kizárólag emberbaráti feladataik teljesítésére használt, állandó parti berendezésekre a lehetőség szerint ugyanez vonatkozik.

28. *Cikk*

A hadihajó fedélzetén folyó harc esetén a betegszobákat lehetőleg kímélni és oltalmazni kell. Ezekre a helyiségekre valamint felszerelésükre a háború törvényei nyerne alkalmazást, azonban mindaddig, míg a sebesülteknek és a betegeknek arra szükségük van, rendeltetésüktől elvonni nem lehet. Sürgős katonai szükség esetén azonban az a parancsnok, akinek hatalmában vannak, rendelkezhet velük, ha előzőleg az ott lévő sebesültek és betegek sorsát biztosítja.

29. *Cikk*

Minden kikötőben tartózkodó kórházhajónak, amely az ellenség hatalmába kerül, meg kell engedni a kikötő elhagyását.

30. *Cikk*

A 22., 24., 25. és 27. Cikkben említett hajók és csónakok a sebesülteknek, betegeknek és hajótörteknek állampolgárságukra való tekintet nélkül nyújtanak segítséget és támogatást.

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy ezeket a hajókat és csónakokat semmiféle katonai célra nem használják.

Ezeknek a hajóknak és csónakoknak a harcoló erők mozgását semmiféle módon nem szabad zavarni.

Az ütközet alatt és után saját kockázatukra és veszélyükre működnek.

31. Cikk

Az összeütköző Feleknek a 22., 24., 25. és 27. Cikkekben említett hajók és csónakok tekintetében felügyeleti és átkötési joguk van. Visszautasíthatják a hajók és csónakok közreműködését, távozásukat követelhetik, meghatározott útirányt jelölhetnek ki részükre, szabályozhatják rádiójuk és minden egyéb, üzenet továbbításra szolgáló eszközök használatát, sőt, ha súlyos körülmények megkívánják, azokat a vízi jármű átvizsgálásától számított legfeljebb hét napra visszatartathatják.

Az összeütköző Felek e vízi járművek fedélzetére ideiglenesen biztost küldhetnek, akinek kizárólagos feladata az előző bekezdés alapján kiadott rendelkezések végrehajtásának biztosítása.

Az összeütköző Felek, amennyiben lehetséges, a kórházhajók naplójába a kórházhajók parancsnoka által értett nyelven bejegyzik a neki adott rendelkezéseket.

Az összeütköző Felek akár egyoldalúan, akár külön megállapodás útján kórházhajóik fedélzetén megfigyelőket helyezhetnek el, akik a jelen Egyezmény rendelkezéseinek szigorú betartását megállapítják.

32. Cikk

A 22., 24., 25. és 27. Cikkekben megjelölt hajók és csónakok a semleges kikötőben való tartózkodásuk tekintetében nem esnek a hadihajókkal azonos elbírálás alá.

33. Cikk

A kórházhajókká átalakított kereskedelmi hajók e rendeltetésüktől az ellenségeskedések egész tartama alatt nem vonhatók el.

34. Cikk

A kórházhajókat és a hadihajók betegszobáit megillető védelem csak abban az esetben szűnhet meg, ha azokat emberbaráti rendeltetésükön kívül az ellenségre nézve káros műveletekre is felhasználják. Mindamelllett a védelem ilyenkor is csak a minden egyes esetnek megfelelő ésszerű határidő kitűzését tartalmazó felszólítás után, a határidő eredménytelen elteltével szűnik meg.

A kórházhajók különösen nem rendelkezhetnek a rádió vagy bármely más eszköz útján továbbított üzeneteikhez rejtjelekkel, és ilyeneket nem használhatnak.

35. Cikk

A kórházhajónak vagy a hadihajó betegszobáinak járó védelem elvonására nem tekinthető alapnak:

1. az a tény, hogy a hajók vagy helyiségek személyzete fegyverrel van ellátva és a rend fenntartása vagy saját, illetőleg sebesültjei és betegei védelmében fegyverét használja;

2. az a tény, hogy a hajó fedélzetén kizárólag a hajózás és az üzenet továbbítás célját szolgáló készülékek vannak;

3. az a tény, hogy a kórházhajók fedélzetén vagy a hadihajók betegszobáiban a sebesültektől, a betegektől és a hajótöröttektől elvett, de az illetékes helyre még be nem küldött hordozható fegyverek és lőszeresek vannak;

4. az a tény, hogy a kórházhajók és a hadihajók betegszobáinak, vagy azok személyzetének emberbaráti tevékenysége a polgári sebesültekre, betegekre és hajótöröttekre is kiterjed;

5. az a tény, hogy a kórházhajók több, kizárólag egészségügyi célra rendelt anyagot és személyzetet szállítanak, mint amennyire rendszerint szükségük van.

IV. Fejezet

A személyzetről

36. Cikk

A kórházhajók egyházi, orvosi és ápolószemélyzetét, valamint legénységét kíméletben és védelemben kell részesíteni. Ezek, amíg e hajók szolgálatban állnak, nem ejthetők fogságba, tekintet nélkül arra, hogy a fedélzetén vannak-e sebesültek és betegek vagy sem.

37. Cikk

A 12. és 13. Cikkekben megjelölt személyek orvosi és lelki ellátására rendelt egyházi, orvosi és ápolószemélyzet az ellenség hatalmába kerülése esetén kíméletben és védelemben kell részesíteni; a személyzet feladatát mindaddig elláthatja, amíg arra a sebesültek és betegek ápolása céljából szükség van. A személyzetet azonnal haza kell küldeni, mielőtt az a főparancsnok, aki rendelkezik feletükkel, ezt lehetségesnek tartja. A hajó elhagyása alkalmával magukkal vihetik a személyes tulajdonukban álló tárgyakat.

Ha egy részük visszatartása a hadifoglyok egészségügyi és lelki szükségletének ellátása céljából szükségesnek mutatkozik, minden intézkedést meg kell tenni, hogy a lehető leggyorsabban partra tegyék a személyzetnek ezt a részét.

A visszatartott személyzet a partra tétellel a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény rendelkezéseinek hatálya alá kerül.

V. Fejezet

Az egészségügyi szállításokról

38. Cikk

A kizárólag a fegyveres erők sebesültjeinek és betegeinek kezelését, vagy a betegségek megelőzését szolgáló felszerelést az erre a célra bérbe vett hajók szállíthatják, ha utazásuk feltételeit az ellenféllel közölték, és az ehhez hozzájárult. Az ellenfelet megilleti a hajó átkutatásának joga, de nem foglalhatja le és nem kobozhatja el a szállított felszerelést.

Az összeütköző Felek megegyezése esetén semleges megfigyelők helyezhetők el a hajók fedélzetén a szállított felszerelés ellenőrzésére. Ebből a célból a felszerelésnek könnyen hozzáférhetőnek kell lennie.

39. Cikk

Az egészségügyi légi járműveket, vagyis azokat, amelyeket kizárólag a sebesültek, a betegek és hajótöröttek kiürítésére, valamint az egészségügyi személyzet és felszerelés szállítására használnak, az összeütköző Felek nem támadhatják meg, hanem kímélniük kell az összes érdekelt összeütköző Felek közötti külön megállapodással meghatározott magasságokban, órákban vagy útvonalakon való repülésük tartama alatt.

A légi járműveknek feltűnően viselniük kell a 41. Cikkben meghatározott ismertetőjelet a nemzeti színek mellett alsó, felső és oldalfelületükön. El kell látni továbbá mindazon egyéb jelzéssel és ismertetőjellel, melyet az összeütköző Felek az ellenségeskedések kezdetén vagy folyamán meghatároznak.

Az ellenséges vagy az ellenség által megszállott terület átrepülése ellenkező megállapodás hiányában tilos.

Az egészségügyi légi járművek a földre vagy a vízre szállásra vonatkozó mindennemű felszólításnak engedelmeskedni tartoznak. Az ilyen felszólításra történő földre vagy vízre szállás esetén a légi jármű a benne lévőkkel együtt esetleges ellenőrzés után folytathatja útját.

Ellenséges vagy az ellenség által megszállott területen történő véletlen földre vagy vízre szállás esetén a sebesültek, a betegek és a hajótöröttek, valamint a légi jármű legénysége hadifoglyokká válnak. Az egészségügyi személyzet a 36. és a 37. Cikknek megfelelő elbánásban részesül.

40. Cikk

Az összeütköző Felek egészségügyi légi járművei a második bekezdésben foglalt korlátozásokkal átrepülhetik a semleges Hatalmak területét, és szükség esetén vagy tartózkodás céljából földre szállhatnak, vagy vízre ereszked-

hetnek. A semleges Hatalmakkal előzetesen közölni kell, hogy területükön át fognak haladni, és minden felszólításra földre kell szállni, vagy vízre kell ereszkedni. Támadással szemben csak akkor részesülhetnek védelemben, ha az összeütköző Felek és az érdekelt semleges Hatalmak között külön megállapodásban meghatározott magasságokban, órákban és útvonalakon repülnek.

A semleges Hatalmaknak azonban joguk van területeiknek az egészségügyi légi járművek által való átrepülése és azoknak leszállása tekintetében feltételeket szabni, vagy korlátozásokat felállítani. Ezeket az esetleges feltételeket és korlátozásokat az összes összeütköző Felekre nézve azonos módon kell alkalmazni.

A helyi hatóság engedélyével semleges terület leszállt egészségügyi légi járműben szállított sebesülteket, betegeket és hajótörötteket a semleges állam és az összeütköző Felek közötti ellenkező megállapodás hiányában a semleges államnak a nemzetközi jog által előírt esetekben oly módon kell őrizetbe vennie, hogy a hadműveletekben ne vehessenek újból részt. Az ellátás és a felügyelet alatt tartás (internálás) költségét az a Hatalom viseli, amelyhez a sebesültek, a betegek és hajótöröttek tartoznak.

VI. Fejezet

Az ismertetőjelről

41. Cikk

A fehér alapon nyugvó vörös keresztet az illetékes katonai hatóság ellenőrzése alatt az egészségügyi szolgálat minden lobogóján, karszalagján, valamint egyéb felszerelésén fel kell tüntetni.

Azoknál az országoknál azonban, amelyek már a vörös kereszt helyett a vörös félholdat vagy a vörös oroszlánt és napot használják fehér alapon ismertetőjelként, ezek a jelvények a jelen Egyezmény értelmében szintén elfogadottak.

42. Cikk

A 36. és a 37. Cikkben említett személyzet bal karján a katonai hatóság által kiadott, lebélyegzett és az ismertetőjellel ellátott nedvességálló karszalagot tartozik viselni.

Ezt a személyzetet a 19. Cikkben szabályozott személyazonossági lapon kívül az ismertetőjellel ellátott külön személyazonossági igazolvánnyal is fel kell szerelni. Ennek az igazolványnak nedvességállóknak és olyan nagyságúnak kell lennie, hogy zsebben elhelyezhető legyen. Az állam hivatalos nyelvén kell fogalmazni, és legalább az érdekelt családi nevét, utónevét, születésének időpontját, rendfokozatát és anyakönyvi számát kell tartalmaznia. Fel kell tüntetni, hogy az igazolvány tulajdonosának milyen minőségben van joga a jelen Egyezményben biztosított védelem-

re. Az igazolványt a tulajdonos fényképével és ezen felül aláírásával vagy ujjlenyomatával, vagy pedig mindkettővel, valamint a katonai hatóság szárazbélyegzőjével is el kell látni.

A személyazonossági igazolványnak minden hadseregben egyformának és a Magas Szerződő Felek hadseregeiben lehetőleg ugyanazon típusúnak kell lennie. Az összeütköző Felek alapul vehetik a jelen Egyezményhez csatolt mintát. Az általuk használt mintát az ellenségeskedések kezdetén közlik egymással. Minden személyazonossági igazolványt lehetőleg legalább két példányban kell kiállítani, amelyek közül az egyik a kiállító hatalomnál marad.

A fent említett személyzet semmi esetben sem fosztható meg sem jelvényeitől, sem személyazonossági igazolványától, sem a karszalag viselésének jogától. Elvesztés esetén a tulajdonosnak joga van az igazolvány másodpéldányára és a jelvények pótlására.

43. Cikk

A 22., 24., 25. és 27. Cikkekben megjelölt hajók és csónakok a következőképpen különböztethetők meg:

- a) az egész külső felületük fehér;
- b) a hajóderék minden oldalára, valamint a vízszintes felületekre egy vagy több olyan nagy sötétvörös kereszt festendő, amilyen csak lehetséges, hogy így a levegőből és a tengerről jobban látható legyen.

Az összes kórházhajók azzal teszik magukat felismerhetővé, hogy kitűzik nemzeti lobogójukat és azon kívül, ha valamely semleges államhoz tartoznak, annak az összeütköző Hatalomnak a lobogóját is, amelynek igazgatása alatt állnak. A főárbocra — amilyen magasan csak lehetséges — vöröskeresztes fehér lobogót kell kitűzni.

A kórházhajók mentőcsónakjait, a parti mentőcsónakokat, az egészségügyi szolgálat által alkalmazott minden kis csónakot fehér alapra festett, tisztán látható sötétvörös kereszttel kell megjelölni, és általában ezekre is alkalmazni kell a kórházhajókkal kapcsolatban fent szabályozott azonosítási módokat.

Azoknak a fent említett hajóknak és csónakoknak, amelyek éjjel és csökkent látási viszonyok mellett is biztosítani kívánják az őket megillető védelmet — annak az összeütköző Félnek a hozzájárulásával, amelynek hatalmában vannak —, meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket abból a célból, hogy festésük és ismertetőjeleik kellően felismerhetők legyenek.

Azok a kórházhajók, amelyeket a 31. Cikk értelmében az ellenség ideiglenesen visszatartott, kötelesek bevonni annak az összeütköző Félnek a lobogóját, amelynek szolgálatában állnak, vagy amelynek igazgatását elfogadták.

A parti mentőcsónakok, a megszálló Hatalom engedélyével valamely megszállás alatt álló támaszponttól folytatják működésüket, a vöröskeresztes lobogó mellett saját nemzeti színeiknek kitűzésére is feljogosíthatók, ha tá-

maszpontjuktól távol vannak, feltéve, hogy erről az összes összeütköző Felet tájékoztatták.

A vörös kereszt jelvényre vonatkozó összes rendelkezések a 41. Cikkben említett többi jelvényre is vonatkoznak.

Az összeütköző Feleknek mindenkor törekedniük kell arra, hogy a jelen Cikkben említett hajók és csónakok azonosítására vonatkozóan rendelkezésre álló legmodernebb módszerek felhasználása tekintetében megállapodásra jussanak.

44. Cikk

A 43. Cikkben megállapított ismertetőjelek — valamely más nemzetközi egyezményben, vagy az összes érdekelt összeütköző Felek között létrejött megállapodásban foglalt eltérő rendelkezések kivételével — sem béke, sem háború idején nem használhatók másra, mint az ott említett hajók megjelölésére és védelmére.

45. Cikk

Azok a Magas Szerződő Felek, amelyeknek jogszabályai a jelen szabályozásnak nem felelnek meg, megteszik a 43. Cikkben megállapított ismertetőjelekkel való visszaélés mindenkor megakadályozása és megbüntetése érdekében szükséges intézkedéseket.

VII. Fejezet

Az Egyezmény végrehajtásáról

46. Cikk

Mindegyik összeütköző Fél főparancsnokai útján tartozik az előző Cikkek végrehajtásának részleteiről gondoskodni, valamint azokban az esetekben, amelyekre vonatkozólag az Egyezmény nem tartalmaz rendelkezést, a jelen Egyezmény általános elveinek megfelelően intézkedni.

47. Cikk

Az Egyezmény védelme alatt álló sebesültekkel, betegekkel, hajótöröttekkel, személyzettel, a hajókkal és felszereléssel szemben megtorló intézkedések foganatosítása tilos.

48. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak a jelen Egyezmény szövegének saját országukban mind béke, mind háború idején a lehető legszélesebb körben való

terjesztésére, nevezetesen arra, hogy tanulmányozását beiktatják a katonai — és ha lehetséges —, a polgári oktatási tervbe oly módon, hogy az Egyezmény alapelveit az egész lakosság, különösen a harcoló fegyveres erők, az egészségügyi személyzet és a tábori lelkészek megismerjék.

49. Cikk

A Magas Szerződő Felek a Svájci Szövetségi Tanács, az ellenségeskedések folyamán pedig a Védőhatalmak útján közlik egymással a jelen Egyezmény hivatalos fordítását, valamint az Egyezmény alkalmazásának biztosítása céljából kibocsátott törvényeket és szabályzatokat.

VIII. Fejezet

A visszaélések és a jogsértések megtorlásáról

50. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak, hogy minden szükséges törvényhozási intézkedést megtesznek abból a célból, hogy megfelelő büntetéssel sújtsák azokat a személyeket, akik a jelen Egyezmény valamely rendelkezését a következő Cikkben meghatározott módon súlyosan megsértették, vagy annak megsértésére utasítást adtak.

Mindenyik Szerződő Fél köteles felkutatni azokat a személyeket, akiket e súlyos jogsértések elkövetésével vagy azok elkövetésére utasítás adásával gyanúsítanak, és tartozik e személyeket, tekintet nélkül állampolgárságukra, saját bíróságai elé állítani. Joga van arra is, hogy ezeket a személyeket — ha ezt az eljárást előnyben részesíti — a saját jogszabályaiban megállapított feltételek mellett, ítélezés céljából átadja a bűncselekmény üldözésében érdekelt valamely más Szerződő Félnek, feltéve, hogy ennek a Szerződő Félnek e személyekkel szemben elegendő terhelő bizonyíték áll rendelkezésére (prima facie).

Mindenyik Szerződő Fél megteszi a szükséges intézkedéseket a jelen Egyezmény rendelkezéseit sértő cselekmények megszüntetésére, ha azok nem is merítik ki a következő Cikkben meghatározott súlyos jogsértéseket.

A vádlottakat minden körülmények között megilleti a tisztességes eljárás és védelem biztosítása, amelyek nem lehetnek a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában, 1949. augusztus 12-én kelt genfi Egyezmény 105. és következő Cikkeiben megállapított biztosítékoknál kedvezőtlenebbek.

51. Cikk

Az előző Cikkben említett súlyos jogsértésnek az alábbi tényállások bármelyikét kimerítő cselekmények tekintendők, ha azokat a jelen Egyezmény által védett személyek

vagy dolgok ellen követik el: a szándékos emberölés, a kínzás vagy embertelen bánásmód, ideértve a biológiai kísérleteket, nagy fájdalom szándékos előidézése, vagy a testi épség, illetve az egészség súlyos megsértése, vagyontárgyaknak a katonai szükség által nem indokolt nagymértékű önkényes és jogellenes megsemmisítése vagy eltulajdonítása.

52. Cikk

Valamely Szerződő Fél sem magát, sem más Szerződő Felet nem mentesíthet az előző Cikkben meghatározott jogsértések miatt reá vagy más Szerződő Félre háruló felelősség alól.

53. Cikk

Az Egyezmény minden állítólagos megsértése címén valamely összeütköző Fél kérelmére az érdekelt Felek által megállapítandó eljárás szerint vizsgálatot kell indítani.

Ha a vizsgálati eljárásra vonatkozólag nem jön létre megegyezés, a Felek választottbíró kijelölésében állapodnak meg, aki megállapítja a követendő eljárást.

Ha a jogsértést megállapították, az összeütköző Felek ezt a lehető leggyorsabban megszüntetik és megtorolják.

Záró rendelkezések

54. Cikk

A jelen Egyezmény angol és francia nyelven készült. Mindkét szöveg egyaránt hiteles.

A Svájci Szövetségi Tanács gondoskodik az Egyezmény orosz és spanyol nyelvű hivatalos fordításának elkészítéséről.

55. Cikk

A jelen Egyezmény a mai keltezését viseli, s azt a Genfben, 1949. április 21-én megnyitott Értekezleten képviselt Hatalmak nevében, valamint az Értekezleten nem képviselt azon Hatalmak nevében, amelyek az 1906. évi genfi Egyezmény elveinek a tengeri háborúban való alkalmazása tárgyában, 1907. október 18-án kelt X. hágai Egyezménynek, vagy a hadrakelt seregek sebesültjei és betegek helyzetének javítása tárgyában kötött 1864. évi, 1906. évi, vagy 1929. évi genfi Egyezményeknek részesei, 1950. február 12-ig lehet aláírni.

56. Cikk

A jelen Egyezményt, mihelyt lehetséges meg kell erősíteni, és a megerősítő okiratokat Bernben kell letenni.

Mindegyik megerősítő okirat letételéről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelynek hiteles másolatát a Svájci Szövetségi Tanács megküldi mindazon Hatalmaknak, amelyeknek nevében az Egyezményt aláírták, vagy a csatlakozást bejelentették.

57. Cikk

A jelen Egyezmény legalább két megerősítő okirat letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

Ezután a Magas Szerződő Felek mindegyikére nézve a saját megerősítő okiratának letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

58. Cikk

A jelen Egyezmény a Magas Szerződő Felek közötti viszonylatban az 1906. évi genfi Egyezmény elveinek a tengeri háborúban való alkalmazása tárgyában, 1907. október 18-án kelt X. hágai Egyezmény helyébe lép.

59. Cikk

A jelen Egyezmény hatálybalépésének időpontjától kezdve csatlakozásra nyitva áll mindazon Hatalmak részére, amelyek nevében az Egyezményt nem írták alá.

60. Cikk

A csatlakozásokat a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni, és azok bejelentésük időpontját követő hat hónap elteltével válnak hatályossá.

A Svájci Szövetségi Tanács a csatlakozásokat mindazon Hatalmakkal közli, amelyek nevében az Egyezményt aláírták vagy a csatlakozást bejelentették.

61. Cikk

A 2. és a 3. Cikkben meghatározott helyzet bekövetkezése esetén az összeütköző Hatalmak részéről az ellensé-

geskedések vagy a megszállás kezdete előtt vagy után lehet megerősítés és bejelentett csatlakozás azonnal hatályba lép. Az összeütköző Hatalmaktól beérkező megerősítések vagy csatlakozások közlését a Svájci Szövetségi Tanács a leggyorsabban fogantatosítja.

62. Cikk

Mindegyik Magas Szerződő Fél felmondhatja jelen Egyezményt.

A felmondást a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni. Ezt a bejelentést az összes Magas Szerződő Fél Kormányával közli.

A felmondás a Svájci Szövetségi Tanácskozáshoz intézett bejelentéstől számított egy év elteltével válik hatályossá. Az a felmondás azonban, amelyet akkor jelentenek be, amikor a felmondó Hatalom összeütközésben vesz részt, nem válik hatályossá addig, amíg a béke nincs megkötve és semmi esetre sem addig, amíg a jelen Egyezménnyel védett személyek szabadon bocsátására és hazaszállítására irányuló műveletek befejezést nem nyertek.

A felmondás csak a felmondó Hatalommal szemben érvényes. Semmi kihatással sincs azokra a kötelezettségekre, amelyeket a nemzetközi jognak a művelt nemzetek között kialakult szokásokból, az emberiség törvényeiből és az emberiség közlekiismeretének követelményeiből folyó általános elvei értelmében az összeütköző Felek továbbra is teljesíteni tartoznak.

63. Cikk

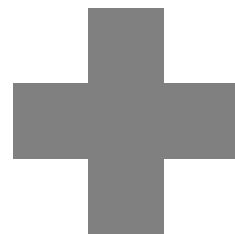
A Svájci Szövetségi Tanács a jelen Egyezményt az Egyesült Nemzetek Titkárságánál beiktattatja. A Svájci Szövetségi Tanács úgyszintén közli az Egyesült Nemzetek Titkárságával mindazokat a megerősítéseket, csatlakozásokat és felmondásokat is, amelyeket a jelen Egyezménnyel kapcsolatban tudomására hoznak.

Ennek hitelül az alulírottak meghatalmazásaik letétele után a jelen Egyezményt aláírták.

Készült Genfben, 1949. augusztus 12-én, angol és francia nyelven. Az eredeti példány a Svájci Szövetség levéltárában marad letéve. A Svájci Szövetségi Tanács az Egyezménynek egy-egy hitelesített másolatát az összes aláíró államok részére megküldi, valamint azoknak az államoknak is, amelyek az Egyezményhez csatlakoztak.

(A jelen igazolványt kiállító ország
és katonai hatóság megjelölésére fenntartott hely.)

ELŐLAP

SZEMÉLYAZONOSSÁGIGAZOLVÁNY

a tengeri haderőkhöz beosztott egészségügyi és egyházi személyzet tagjai részére

Családi név:

Utónevek:

Születési idő:

Rendfokozat:

Katonai szám:

A jelen igazolvány tulajdonosa

.....
minőségben a tengeri haderők sebesültjei és betegei helyzetének javítására vonatkozóan, Genfben, 1949. augusztus 12-én
kelt Egyezmény által biztosított védelemben részesül.

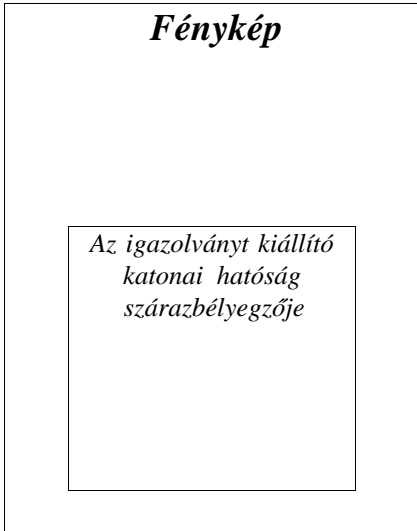
Az igazolvány kiállításának kelte:

Az igazolvány száma:

.....

.....

HÁTLAG

Aláírás vagy ujjlenyomat, vagy mindkettő

Termet

Szem

Haj

.....

.....

.....

A személyazonosság megállapítására szolgáló esetleges egyéb adatok:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sorszám: 19.

A külügyminisztertől

**A hadifoglyokkal való bánásmódra vonatkozóan
Genfben, 1949. augusztus 12-én kelt
Egyezmény***

Alulírottak, az 1929. július 27-én a hadifoglyokkal való bánásmódra vonatkozóan Genfben kötött Egyezmény módosítása céljából 1949. április 21-től augusztus 12-ig Genfben tartott diplomáciai Értekezleten képviselt Kormányok Meghatalmazottai a következőkben állapodtak meg:

I. Cím

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy minden körülmények között tiszteletben tartják és tiszteletben tartatják a jelen Egyezményt.

2. Cikk

Azokon a rendelkezéseken kívül, amelyek béke idején is alkalmazandóak, a jelen Egyezmény alkalmazást nyer a két vagy több Magas Szerződő Fél között bekövetkező megüzent háború vagy minden más fegyveres összeütközés esetén, még ha a hadiállapot fennforgását közülik valamelyik nem is ismeri el.

Az Egyezmény alkalmazást nyer valamely Magas Szerződő Fél területe egészének vagy egy részének bármilyen megszállása esetében is, még akkor is, ha ez a megszállás nem ütközik semmiféle katonai ellenállásba.

Ha az összeütköző Hatalmak valamelyike a jelen Egyezménynek nem is részese, az a Szerződő Hatalmak egymás közötti viszonyukban kötelezi. Az Egyezmény kötelezi ezeket a Hatalmakat ezenkívül az említett Hatalommal szemben is, ha az elfogadja és alkalmazza annak rendelkezéseit.

3. Cikk

Valamely Magas Szerződő Fél területén keletkező nem nemzetközi jellegű fegyveres összeütközés esetén mind-egyik összeütköző Fél köteles legalább az alábbi rendelkezéseket alkalmazni:

* A Kormánytól kapott felhatalmazás alapján a külügyminiszter közlése az Egyezmény magyar nyelvű hivatalos szövegét. Az Egyezménynek a Magyar Fél által történt megerősítése után az 1954. évi 32. törvényerejű rendelet azt a belső jog részévé tette, és 1955. február 3-án lépett hatályba. A Magyar Közlönyben azonban az Egyezmény mindeddig nem került kihirdetésre.

1. Azokat a személyeket, akik az ellenségeskedésekben nem vesznek közvetlenül részt, ideértve a fegyveres erőknek azokat a tagjait, akik letették a fegyvert és azokat a személyeket, akik betegség, sebesülés, elfogatás miatt, vagy más ok következtében harcképtelenné váltak, minden körülmények között, fajon, színén, valláson, hiten, nemen, születésen vagy vagyonon, valamint más hasonló ismérven alapuló bármely hátrányos megkülönböztetés nélkül emberiséges bánásmódban kell részesíteni.

Ebből a célból mindenkor és mindenütt tilos a fent említett személyek tekintetében:

a) az élet és a testi épség elleni merénylet, különösen a bármely formában megnyilvánuló emberölés, megcsönkítés, kegyetlen bánásmód, kínzás;

b) túszok szedése;

c) az emberi méltóság megsértése, különösen a megalázó és lealacsonyító bánásmód;

d) a szabályszerűen megalakított és a művelt népek részéről elengedhetetlennek elismert igazságszolgáltatási biztosítékok alapján működő bíróság által előzetesen meghozott ítélet nélkül kiszabott büntetés és annak végrehajtása.

2. A sebesülteket és a betegeteket össze kell szedni, és ápolásban kell részesíteni.

Pártatlan emberbaráti szervezet, mint a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, felajánlhatja szolgálatait az összeütköző Feleknek.

Az összeütköző Felek továbbá igyekezni fognak külön megállapodások útján egészben vagy részben hatályba léptetni a jelen Egyezmény egyéb rendelkezéseit is.

Az előző rendelkezések alkalmazása nem érinti az összeütköző Felek jogi helyzetét.

4. Cikk

A) A jelen Egyezmény értelmében hadifoglyok a következő csoportok valamelyikébe tartozó és az ellenség hatalmába jutott személyek:

1. Valamely összeütköző Fél fegyveres erejének, valamint az ezen fegyveres erők részét alkotó néphadnak (milícia) és önkéntes csapattesteknek tagjai.

2. Az egyéb néphadnak (milícia) és önkéntes csapattesteknek tagjai, ideértve a szervezett ellenállási mozgalmak tagjait, ha azok valamely összeütköző Félhez tartoznak és a saját területükön belül vagy azon kívül tevékenykednek, még ha ez a terület megszállás alatt áll is, feltéve, hogy a néphad és az önkéntes csapattestek, ideértve a szervezett ellenállási mozgalmakat is, megfelelnek a következő feltételeknek:

a) élükön oly személy áll, aki alárendeltjeiért felelős;

b) meghatározott és messziről felismerhető megkülönböztető jelvényt viselnek;

c) fegyvereiket nyíltan viselik;

d) hadműveleteikben a háború törvényeihez és szokásaihoz alkalmazkodnak.

3. A rendes fegyveres erők ama tagjai, akik olyan kormány vagy hatóság szolgálatában állnak, amelyet az őket fogva tartó Hatalom nem ismer el.

4. A fegyveres erőket kísérő, de azoknak nem közvetlen részét alkotó személyek, mint a katonai légi járművek polgári személyzetének tagjai, a haditudósítók, a szállítók, a katonák jólétéről való gondoskodással megbízott munkaes szolgálati egységek tagjai, feltéve, hogy engedélyt kaptak azoktól a fegyveres erőktől, amelyeknek kíséretéhez tartoznak, és amely erők kötelesek őket a csatolt mintához hasonló személyazonossági igazolvánnyal ellátni.

5. Az összeütőköző Felek kereskedelmi tengerészete legénységének tagjai, ideértve a parancsnokokat, a révkalauzokat és a tisztjelölteket, valamint a polgári repülés személyzetének tagjai, ha azok a nemzetközi jog egyéb rendelkezései értelmében nem részesülnek kedvezőbb elbánásban.

6. A meg nem szállt terület lakossága, amely az ellenség közeledtére önként ragad fegyvert, hogy szembeszálljon a benyomuló csapatokkal, és amelynek nem volt ideje rendes fegyveres erőkké átalakulnia, ha fegyvereit nyíltan viseli és a háború törvényeit és szokásait tiszteletben tartja.

B) A jelen Egyezmény értelmében a hadifoglyok részére megállapított elbánásban részesülnek továbbá:

1. A megszállt ország fegyveres erőihez tartozó vagy tartozott személyek, ha állampolgárságuk vagy a megszállt állam fennhatósága alá való egyéb jellegű tartozásuk miatt a megszálló Hatalom még, ha korábban, amíg az ellenségeskedések az általa megszállott területen kívül folynak, szabadon is bocsátotta őket, szükségesnek tartja felügyelet alá vételüket (internálásukat), különösen, ha ezek a személyek sikertelenül kísérelték meg, hogy csatlakozzanak azon fegyveres erőkhöz, amelyhez tartoznak, vagy ha nem tesznek eleget a felügyelet alá vétel (internálás) céljából hozójuk intézett felhívásnak.

2. A jelen Cikkben felsorolt csoportok valamelyikébe tartozó azon személyek, akiket semleges vagy nem hadviselő Hatalmak területükre befogadtak és a nemzetközi jog értelmében felügyelet alatt tartani (internálni) kötelesek, kivéve, ha ezek a Hatalmak kedvezőbb elbánást kívánnak részükre biztosítani, valamint ugyancsak kivéve a 8., 10. és 15. Cikkben, továbbá a 30. Cikk ötödik bekezdésében, az 58—67. Cikkben, a 92. és a 126. Cikkben foglalt rendelkezéseket, továbbá a Védőhatalomra vonatkozó rendelkezéseket is, ha diplomáciai viszony áll fenn az összeütőköző Felek és az adott semleges vagy nem hadviselő Hatalom között. Ha a diplomáciai viszony fennáll, azok az összeütőköző Hatalmak, amelyekhez ezek a személyek tartoznak, jogosultak vonatkozásukban a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmak hatáskörébe tartozó tevékenységet kifejtteni azon feladatuk sérelme nélkül, amelyet ezek a Felek a szokás, valamint a diplomáciai és konzuli egyezmények alapján rendszerint gyakorolnak.

C) A jelen Cikk nem érinti az orvosi és lelkészi személyzetnek a jelen Egyezmény 33. Cikkében szabályozott jogi helyzetét.

5. Cikk

A jelen Egyezmény alkalmazást nyer a 4. Cikkben említett személyekre az ellenség hatalmába jutásuk időpontjától kezdve egészen végleges szabadon bocsátásukig és hazaszállításukig.

Ha kétség merül fel abban a tekintetben, hogy valamely hadviseléssel kapcsolatos tevékenységet folytató és az ellenség kezébe került személyek a 4. Cikkben felsorolt csoportok egyikébe tartoznak-e, az említett személyek a jelen Egyezmény védelmében részesülnek mindaddig, amíg jogi helyzetüket illetékes bíróság nem állapította meg.

6. Cikk

A Magas Szerződő Felek a 10., 23., 28., 33., 60., 65., 66., 67., 72., 73., 75., 109., 110., 118., 119., 122. és a 132. Cikkben kifejezetten szabályozott megállapodásokon kívül minden olyan tárgyban, amelynek külön szabályozása előttük célszerűnek látszik, egyéb külön megállapodásokat is köthetnek. A külön megállapodások nem rosszabbíthatják a hadifoglyoknak a jelen Egyezményben szabályozott helyzetét, és nem korlátozhatják az ebben részükre biztosított jogokat.

A hadifoglyokat az ezen megállapodásokban szabályozott kedvezmények mindaddig megilletik, amíg az Egyezmény rájuk alkalmazást nyer, kivéve, ha az említett vagy a későbbi megállapodások kifejezetten másként rendelkeznek, vagy ha az összeütőközésben részt vevő egyik vagy másik Fél irányukban kedvezőbb intézkedéseket foganatosít.

7. Cikk

A hadifoglyok semmilyen körülmények között sem mondhatnak le, sem részben, sem egészben a jelen Egyezményben és adott esetben az előző Cikkben említett külön megállapodásokban részükre biztosított jogokról.

8. Cikk

A jelen Egyezmény az összeütőköző Felek érdekeinek oltalmazásával megbízott Védőhatalmak közreműködésével és ellenőrzése alatt nyer alkalmazást. E célra a Védőhatalmak diplomáciai vagy konzuli személyzetükön kívül saját állampolgáraikból és más semleges Hatalmak állampolgáraiból küldötteket jelölhetnek ki. Ezen a küldötteknek a részére meg kell szerezni annak a Hatalomnak a hozzájárulását, amelynél feladatukat teljesíteni fogják.

Az összeütőköző Felek a Védőhatalmak képviselőinek és küldötteinek feladatát a lehető legnagyobb mértékben megkönnyíteni tartoznak.

A Védőhatalmak képviselői és küldöttei nem léphetik át tevékenységüknek a jelen Egyezményben szabályozott korlátait. Különösen figyelemmel kell lenniük azon állam biztonságának parancsoló szükségleteire, amely államban feladatukat teljesítik.

9. Cikk

A jelen Egyezmény rendelkezései nem akadályozzák azt az emberbaráti tevékenységet, amelyet a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága vagy bármely más pártatlan emberbaráti szervezet fejt ki az összeütköző Felek hozzájárulásával a hadifoglyok védelme és a nekik nyújtandó segítség tekintetében.

10. Cikk

A Magas Szerződő Felek mindenkor megállapodhatnak abban, hogy a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmakra háruló feladatokat valamely, a pártatlanságnak és a hatékonyságának minden biztosítékát nyújtó szervezetre bízzák.

Ha a hadifoglyok bármely okból nem részesülnek, vagy többé már nem részesülnek Védőhatalom vagy az első bekezdés értelmében megbízott szervezet támogatásban, az őket fogva tartó Hatalomnak valamely semleges államot vagy ilyen szervezetet kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében az összeütköző Felek részéről kijelölt Védőhatalomra háruló feladatokat.

Ha a védelem így nem biztosítható, a fogva tartó Hatalomnak valamely emberbaráti szervezetet, amilyen a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmakra háruló emberbaráti feladatok ellátását, vagy a jelen Cikkben foglalt fenntartások mellett el kell fogadnia az ilyen szervezet által felajánlott szolgálatokat.

Minden semleges Hatalomnak, továbbá az érdekelt Hatalom által felkért vagy a fent említett célokra ajánlkozó minden szervezetnek működése folyamán tudatában kell lennie azzal az összeütköző Féllal szemben fennálló felelősségének, amelynek a jelen Egyezmény által védett személyek állampolgárai vagy egyébként a fennhatósága alá tartoznak, és megfelelő biztosítékot kell nyújtania arra, hogy a kérdéses feladatok elvégzésére képes és azokat pártatlanul fogja ellátni.

Az előbbi rendelkezéseket nem lehet hatályon kívül helyezni oly Hatalmak közötti külön megállapodásokkal, amelyek közül az egyik, ha ideiglenesen is a másik Hatalommal vagy annak szövetségeseivel szemben a hadiesemények következtében tárgyalási szabadságában korlátozva van, nevezetesen, ha egész területe vagy annak lényeges része megszállás alatt áll.

Valahányszor a jelen Egyezmény a Védőhatalomról tesz említést, ez a kifejezés egyszersmind azoknak a szervezeteknek a megjelölésére is szolgál, amelyek a jelen Cikk értelmében annak helyettesítésére vannak hivatva.

11. Cikk

A Védőhatalmak minden olyan esetben, amelyben azt a védett személyek érdekében célszerűnek tartják, különösen, ha az összeütköző Felek között a jelen Egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása és értelmezése tekintetében véleményeltérés áll fenn, felajánlják a vita elintézésére jószolgálatukat.

Ebből a célból mindegyik Védőhatalom az egyik Hatalom felkérésére vagy önként javasolhatja az összeütköző Feleknek, hogy képviselőik, különösen a hadifoglyok ügyeivel megbízott hatóságok találkozzanak valamely megfelelően kiválasztott — esetleg semleges — területen. Az összeütköző Felek az erre vonatkozó javaslatokat elfogadni kötelesek. A Védőhatalmak szükség esetén az összeütköző Felek hozzájárulását kérhetik ahhoz, hogy ezen a találkozón valamely semleges Hatalom állampolgára vagy a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának megbízottja vegyen részt.

II. Cím

A HADIFOGLYOK ÁLTALÁNOS VÉDELME

12. Cikk

A hadifoglyok az ellenséges Hatalmaknak, nem pedig az őket foglyul ejtő egyéneknek vagy csapattesteknek a hatalmában vannak. Az őket fogva tartó Hatalom — az esetleg fennálló egyéni felelősségtől függetlenül — felelős a velük szemben alkalmazott bánásmódról.

A hadifoglyokat a fogva tartó Hatalom csak az Egyezményben részes Hatalomnak adhatja át, és csak akkor, ha a fogva tartó Hatalom meggyőződött arról, hogy a szóban levő Hatalom hajlandó és képes az Egyezményt alkalmazni. Ha a hadifoglyokat ily módon valamely más Hatalomnak adták át, az Egyezmény alkalmazásáért a hadifoglyok fogva tartásának ideje alatt az átvevő Hatalom felelős.

Ha azonban ez a Hatalom az Egyezmény végrehajtására vonatkozó kötelezettségeit nem teljesíti bármely lényeges vonatkozásban, a hadifoglyokat átadó Hatalomnak, a Védőhatalom értesítését követően, köteles hatékony intézkedéseket foganatosítani a helyzet orvoslása érdekében, vagy a hadifoglyok visszaállítását kérni. Ezt a kérelmet teljesíteni kell.

13. Cikk

A hadifoglyokkal mindenkor emberségesen kell bánni. A fogva tartó Hatalomnak minden olyan jogellenes cselekménye vagy mulasztása, amely a hatalmában levő hadifogly halálát okozza, vagy súlyosan veszélyezteti a hadifogly egészségét, tilos és a jelen Egyezmény súlyos megsértésének tekintendő. Különösen, egyetlen hadifogly sem vethető alá semmiféle természetű testi csonkításnak vagy olyan orvosi tudományos kísérletnek, amelyet az érdekelt

hadifogoly orvosi kezelése nem indokol, és amely nem áll ennek érdekében.

A hadifoglyokat ugyancsak mindenkor védelemben kell részesíteni, különösen minden erőszakos cselekményekkel vagy megfélemlítéssel, sértegetéssel és a nyilvános kíváncsisággal szemben.

Tilos velük szemben megtorló rendszabályokat alkalmazni.

14. Cikk

A hadifoglyoknak minden körülmények között joguk van személyük és becsületük tiszteletben tartásához.

A nőket a nemüknek járó teljes tisztelettel kell kezelni, és őket minden esetben olyan kedvező elbánásban kell részesíteni, mint amilyen a férfiakat megilleti.

A hadifoglyok megtartják teljes polgári jogképességüket, amelyet fogságba esésükkor élveztek. A fogva tartó Hatalom ennek gyakorlását mind saját területén, mind azon kívül csak abban a mértékben korlátozhatja, amilyen mértékben azt a fogva tartás megköveteli.

15. Cikk

A hadifoglyokat fogva tartó Hatalom köteles ellátásukról és az egészségi állapotuk által indokolt orvosi kezelésükről ingyenesen gondoskodni.

16. Cikk

A jelen Egyezménynek a rendfokozatra és a nemre vonatkozó rendelkezéseire való figyelemmel, és kivéve azt az esetet, amikor a hadifoglyok egészségi állapotuk, koruk vagy hivatásbeli képességük folytán kiváltságos bánásmódban részesülnek, a fogva tartó Hatalomnak a hadifoglyokat azonos elbánásban kell részesítenie, és faj, nemzetiség, vallás, politikai vélemény vagy más hasonló ismérv alapján semmiféle hátrányos megkülönböztetést nem alkalmazhat.

III. Cím

A FOGSÁG

I. Rész

A FOGSÁG KEZDETE

17. Cikk

Minden hadifogoly, ha erre vonatkozólag hozzá kérdést intéznek, csak családi nevét, utóneveit és rendfokozatát, születésének időpontját és katonai számát, vagy ezek hiányában ezekkel egyenértékű adatokat köteles közölni.

Ha ezt a szabályt szándékosan megszegi, ezzel az őt rangja vagy státusza alapján megillető kiváltságok korlátozása veszélyének teszi ki magát.

Minden hadviselő Fél köteles a joghatósága alá tartozó minden személyt, aki hadifogollyá válhat, személyazonossági igazolvánnyal ellátni, amely feltünteteti családi nevét, utóneveit és rendfokozatát, katonai számát vagy az ezekkel egyenértékű adatokat és születésének időpontját. Ez a személyazonossági igazolvány ezenkívül tartalmazhatja az illető aláírását vagy ujjlenyomatát, avagy mindkettőt, valamint mindazokat az adatokat, amelyeknek felvételét az összeütköző Felek a fegyveres erőikhez tartozó személyekkel kapcsolatban szükségesnek tartják. Az igazolványt lehetőség szerint 6,5×10 cm nagyságban és két példányban kell kiállítani. A hadifogolynak ezt a személyazonossági igazolványt minden felszólításra fel kell mutatni, de az tőle semmi esetben sem vehető el.

Nem alkalmazható semmiféle testi vagy lelki kínzás, illetve bármilyen egyéb kényszerítés a hadifoglyokkal szemben abból a célból, hogy tőlük bármilyen természetű információt szerezzenek. Ha a hadifoglyok megtagadják a válaszadást, tilos őket fenyegetni, sértegetni, bármilyen természetű kellemetlenségnek kitenni, illetve kedvezőtlen bánásmódban részesíteni őket.

Azokat a hadifoglyokat, akik testi vagy szellemi állapotuk miatt nem képesek a személyazonosságukra vonatkozó adatokat közölni, az egészségügyi szolgálatnak kell átadni. E hadifoglyok személyazonosságát az előző bekezdésben meghatározott korlátok között, minden lehetséges eszközzel meg kell állapítani.

A hadifoglyok kikérdezése az általuk értett nyelven történik.

18. Cikk

A személyi használatra szolgáló összes dolgok és tárgyak, a fegyverek, lovak, katonai felszerelés és katonai iratok kivételével a hadifoglyok birtokában maradnak, így a fémszakok, a gázálcok és mindazok a tárgyak, amelyeket személyes védelmük céljából adtak át nekik. Úgyszintén birtokukban maradnak az öltözködésükre és táplálkozásukra szolgáló dolgok és tárgyak is, még ha ezek a dolgok és tárgyak hivatalos katonai felszerelésükhöz tartoznak is.

A hadifoglyoknak sohasem szabad személyazonossági igazolvány nélkül lenniük. Akiknek ilyen igazolvány nincsen birtokukban, azokat a fogva tartó Hatalom látja el azzal. A rendfokozati és állampolgársági jelvényeket, kitüntetések és különösen a személyi és érzelmi értékkel bíró tárgyakat nem szabad elvenni a hadifoglyoktól.

A hadifoglyoknál levő pénz csak valamely tiszt parancsára vehető el, miután az összeg nagyságát és birtokosának nevét az erre a célra szolgáló jegyzékbe bevezették, és a birtokos részére részletes nyugtát állítottak ki, amely olvashatóan feltünteteti a nyugtát kiállító személy nevét, rendfokozatát és egységét. A fogva tartó Hatalom pénzében

meghatározott, valamint a fogoly kívánságára erre a pénznemre átváltott összegeket a 64. Cikknek megfelelően a fogoly javára kell írni.

A fogva tartó Hatalom a hadifoglyoktól értéktárgyakat csak biztonsági okokból vehet el. Ebben az esetben ugyanazt az eljárást kell követni, mint a pénzüsszegek elvételénél.

Ezeket a tárgyakat, éppúgy mint azokat az elvett pénzüsszegeket, amelyek nem a fogva tartó Hatalom pénznemében vannak, és amelynek birtokosa az átváltást nem kérte, a fogva tartó Hatalom köteles megőrizni, és eredeti pénznemében a fogva tartás megszűnésekor a fogolynak visszaadni.

19. Cikk

A hadifoglyokat elfogásuk után a lehető legrövidebb időn belül olyan táborokba kell szállítani, amelyek elég távol vannak a harci övezettől ahhoz, hogy veszélyeztetve legyenek.

A veszélyes szakaszokon ideiglenesen csak azok a hadifoglyok tarthatók vissza, akikre nézve sebesülésük vagy betegségük miatt az elszállítás nagyobb veszéllyel járna, mint az ott maradás.

A hadifoglyokat a harci övezetből való elszállításukig nem szabad szükségtelenül veszélynek kitenni.

20. Cikk

A hadifoglyok elszállítását mindig emberséges módon és hasonló feltételek mellett kell végrehajtani, mint a fogva tartó Hatalom csapatainak helyváltoztatását.

A fogva tartó Hatalom az elszállított hadifoglyok részére megfelelő mennyiségű ivóvizet és élelmiszert köteles biztosítani, valamint a szükséges öltözetet és orvosi ápolást is. A fogva tartó Hatalom köteles minden hasznos óvó intézkedést megtenni annak érdekében, hogy a hadifoglyok biztonságát evakuálásuk ideje alatt biztosítsa, és amint lehetséges, össze kell állítania az elszállított foglyok jegyzékét.

Ha a hadifoglyoknak evakuálásuk közben átmeneti táborokban kell tartózkodniuk, e táborokban való tartózkodásuk idejét a lehető legrövidebbre kell szabni.

II. Rész

A HADIFOGLYOK FELÜGYELET ALATT TARTÁSA (INTERNÁLÁSA)

I. Fejezet

Általános elvek

21. Cikk

A fogva tartó Hatalom a hadifoglyokat felügyelet alá helyezheti (internálhatja). Kötelezheti őket, hogy meghatározott távolságon túl ne távozzanak el a tábortól, amely-

ben felügyelet alatt (internálva) vannak, vagy ha a tábor körül van zárva, ne hagyják el annak területét. A jelen Egyezmény büntető és fegyelmi úton való megtorlásra vonatkozó rendelkezéseinek fenntartása mellett e foglyok csak akkor zárhatók el és őrizhetők egyénileg, ha ez az intézkedés egészségük védelme szempontjából szükséges, és csak addig, amíg azt a körülmények szükségessé teszik.

A hadifoglyok feltételeken vagy ígéret ellenében részben vagy teljesen szabadlábra helyezhetők, amennyiben annak a Hatalomnak a törvényei, amelyhez tartoznak, ezt lehetővé teszik. Ez az intézkedés különösen akkor alkalmazható, ha hozzájárulhat a foglyok egészségi állapotának javításához. Egyetlen hadifogoly sem kényszeríthető arra, hogy elfogadja a feltételes vagy ígéret ellenében való szabadlábra helyezését.

Mindegyik összeütőköző Fél az ellenségeskedések kitörésekor tájékoztatja az ellenfelet azokról a törvényekről vagy egyéb szabályokról, amelyek állampolgáraiknak megengedik vagy megtiltják a feltételes vagy ígéret ellenében való szabadlábra helyezés elfogadását. Az ily módon közölt törvényeknek és szabályoknak megfelelően feltételeken vagy ígéret ellenében szabadlábra helyezett foglyok vállalt kötelezettségeiket mind azzal a Hatalommal szemben, amelyhez tartoznak, mind azzal szemben, amely őket foglyul ejtette, személyes becsületük alapján lelkiismeretesen teljesíteni kötelesek. Ily esetekben az a Hatalom, amelynek állampolgárai vagy egyébként a fennhatósága alá tartoznak, a feltételes szabadlábra helyezéssel vagy az ígérettel ellentétben álló semmiféle szolgálatot sem követelhet és nem fogadhat el tőlük.

22. Cikk

A hadifoglyok csak szárazföldön elhelyezett olyan építményekben tarthatók felügyelet alatt (internálhatók), amelyek tisztasági és egészségügyi szempontból teljes biztosítékot nyújtanak. Azon különleges eseteket kivéve, amikor maguknak a hadifoglyoknak az érdeke indokolja, a hadifoglyok nem tarthatók felügyelet alatt büntetés-végrehajtási intézetekben.

Egészségtelen és rájuk ártalmas éghajlatú vidéken elhelyezett hadifoglyokat, amint lehetséges, azonnal kedvezőbb éghajlatú vidékekre kell szállítani.

A fogva tartó Hatalomnak a hadifoglyokat a táborokban vagy táborrészekben nemzetiségükre, nyelvükre, szokásaikra figyelemmel kell elhelyeznie azzal a fenntartással, hogy a hadifoglyokat ne válasszák el azoktól a hadifoglyoktól, akik ugyanazon fegyveres erők kötelékébe tartoznak, amelyben ők szolgáltak fogságba esésük időpontjában, kivéve, ha ehhez hozzájárulnak.

23. Cikk

Egyetlen hadifoglyot sem szabad olyan területre küldeni vagy ott tartani, ahol a harci övezet tűzének van kitéve, és egyetlen hadifoglyot sem szabad felhasználni arra, hogy a

jelenléte folytán bizonyos pontokat vagy bizonyos vidékeket a hadműveletekkel szemben megvédjenek.

A hadifoglyoknak légi bombázásokkal és egyéb háborús veszélyekkel szemben ugyanolyan mértékben kell óvóhelyeket rendelkezésre bocsátani, mint a polgári lakosságnak. A hadifoglyok azoknak kivételével, akik részt vesznek szállásaiknak ezen veszélyek elől való védelmében, amint a légiriadó jelét megadják, a lehető leggyorsabban az óvóhelyekre mehetnek. A lakosság érdekében tett minden védő intézkedés rájuk is alkalmazandó.

A fogva tartó Hatalmak a Védőhatalmak útján kölcsönösen közlik egymással a hadifogolytáborok földrajzi helyzetére vonatkozó összes szükséges adatot.

Ha azt a katonai természetű megfontolások bármikor lehetővé teszik, a hadifogolytáborokat nappal a PW vagy PG betűkkel kell megjelölni úgy, hogy ezek a betűk a levegőből határozottan kivehető legyenek. Az érdekelt Hatalmak azonban megállapodhatnak más jelzési módban is. Egyedül a hadifogolytáborok jelölhetőek meg ilyen módon.

24. Cikk

Az állandó jellegű átmenő és szűrő táborokat a jelen Részben szabályozott feltételekhez hasonlóan kell berendezni, és az ott levő hadifoglyokat a többi táborban levő foglyokkal azonos elbánásban kell részesíteni.

II. Fejezet

A hadifogoly szállása, ételmezése és ruházata

25. Cikk

A hadifoglyokat olyan körülmények között kell elszállásolni, mint amelyet a fogva tartó Hatalomnak ugyanazon a területen elszállásolt csapatai részére biztosítanak. A szállásviszonyoknál figyelemmel kell lenni a foglyok megszokott életmódjára és az elszállásolásnak semmi esetre sem szabad az egészségre károsnak lennie.

Az előző rendelkezések alkalmazandóak különösen a hadifoglyok hálólhelyiségeire, mind az összterület, mind a levegő köbméterének legkisebb mértéke, valamint a berendezés, a fekvőhelyek és a takarók anyaga tekintetében.

A hadifoglyok mind egyéni, mind közös használatára rendelt helyiségeknek teljesen száraznak, kellően fűtötteknek és világítottaknak kell lenniük, különösen a sötétség beállta és a takaródó közötti időben. A tűzveszély ellen minden intézkedést meg kell tenni.

Minden táborban, ahol női hadifoglyok férfi hadifoglyokkal együtt tartózkodnak, külön hálólhelyiségeket kell részükre biztosítani.

26. Cikk

A napi élelmiszeradagnak mennyiségileg, minőségileg és változatosság szempontjából elegendőnek kell lennie a hadifoglyok jó egészségének fenntartásához, a testsúly csökkenésének és a hiányos táplálkozás előidézte zavaroknak elkerüléséhez. A hadifoglyok megszokott táplálkozási rendjére is figyelemmel kell lenni.

A fogva tartó Hatalom azoknak a hadifoglyoknak, akik dolgoznak, köteles az általuk teljesített munka elvégzéséhez szükséges kiegészítő élelmiszeradagot megadni.

A hadifoglyoknak elegendő ivóvizet kell adni. A dohányzást meg kell engedni.

A hadifoglyok a lehetőség szerinti mértékben részt vesznek étkezésük elkészítésében; e célból a konyhán alkalmazhatók. Ezenkívül módot kell adni arra, hogy a rendelkezésükre álló egyéb élelmiszert maguk készíthessék el.

Megfelelő helyiséget kell biztosítani közös étkezésre.

Az ételmezést érintő minden általános fegyelmi intézkedés tilos.

27. Cikk

A fogva tartó Hatalom megfelelő mennyiségben ruházatot, fehérneműt és lábbelit bocsát a hadifoglyok rendelkezésére, tekintettel a hadifoglyok tartózkodási helyének éghajlatára is. Az ellenséges hadseregnek a fogva tartó Hatalom által zsákmányolt egyenruhát a hadifoglyok felruházására kell felhasználni, ha ezek az ország éghajlatának megfelelnek.

A fogva tartó Hatalom gondoskodik ezeknek a tárgyaknak rendszeres pótlásáról és javításáról. Ezenkívül azoknak a hadifoglyoknak, akik dolgoznak, mindenütt, ahol a munka természete megkívánja, megfelelő munkaruhát kell adni.

28. Cikk

Minden táborban kantinekat kell felállítani, ahol a hadifoglyok élelmiszert, használati tárgyakat, szappant és dohányt szerezhetnek be, melyeknek eladási ára semmi esetben sem haladhatja meg a helyi kereskedelmi árat.

A kantinekből befolyó hasznót a hadifoglyok javára kell fordítani; e célra külön alapot kell létesíteni. A hadifoglyok képviselője jogosult a kantine igazgatásában és ennek az alapnak a kezelésében részt venni.

A tábor feloszlásakor a külön alapban lévő összeget valamely nemzetközi emberbaráti szervezetnek kell átadni, amely ugyanazon állampolgárságú hadifoglyok javára fordítja, mint akik hozzájárultak ennek az alapnak a létesítéséhez. Általános hazaszállítási esetén ezt a hasznót a fogva tartó Hatalom tartja meg, az érdekelt Hatalmak megállapodásának megfelelően.

III. Fejezet

Egészségügyi és orvosi gondozás

29. Cikk

A fogva tartó Hatalom tartozik a táborok tiszta és egészséges mivoltának biztosításához, valamint a járványok megelőzéséhez szükséges mindennemű egészségügyi rendszabályt foganatosítani.

A hadifoglyoknak éjjel-nappal az egészségügyi követelményeknek megfelelő és állandóan tisztán tartott berendezések álljanak rendelkezésükre. Azokban a táborokban, ahol női hadifoglyok is tartózkodnak, részükre elkülönített berendezéseket kell fenntartani.

A fürdők és zuhanyok mellett, amelyekkel a táborokat lehetőséghez képest fel kell szerelni, a foglyoknak testi tisztaságuk naponkénti ápolására és fehérneműjük kimosására elegendő mennyiségű vizet és szappant kell adni; e célra berendezéseket, könnyítéseket és kellő időt kell engedélyezni részükre.

30. Cikk

Minden táborban megfelelő betegszobát kell berendezni, ahol a hadifoglyok mindazt a gondozást megkaphatják, amire szükségük lehet, és megkapják a megfelelő étrendet is. Adott esetben a ragályos és az elmebajban szenvedő betegek számára elkülönített helyiségeket kell fenntartani.

A súlyos betegségben szenvedő hadifoglyokat és azokat, akiknek állapota különös kezelést, sebészeti beavatkozást vagy kórházi ápolást igényel, ápolásukra alkalmas minden katonai vagy polgári gyógyintézetbe fel kell venni, még akkor is, ha hazaszállításuk a közel jövőre van tervbe véve. A rokkantak, különösen a vakok részére hazaszállításukig külön könnyítéseket kell biztosítani, ideértve újraoktatásukat is.

A hadifoglyokat elsősorban annak a Hatalomnak az orvosi személyzete kezeli, amelyhez tartoznak, és pedig lehetőleg a beteggel azonos nemzetiségű.

A hadifoglyokat nem szabad megakadályozni abban, hogy az orvosi hatóságoknál vizsgálat céljából jelentkezzenek. A fogva tartó hatóságok kívánatra tartoznak minden ápolásban részesült hadifoglynak hivatalos bizonyítványt adni sebei vagy betegsége természetéről, a kezelés időtartamáról és a kapott ápolásról. E bizonyítvány másodpéldányát a Központi Hadifogly Irodának kell megküldeni.

Az ápolási költségek, ideértve a hadifoglyok jó egészségi állapotának fenntartásához szükséges minden készülék, nevezetesen művértagok, műfogak és egyebek, valamint szemüvegek költségei a fogva tartó Hatalmat terhelik.

31. Cikk

A hadifoglyokat legalább havonként egyszer orvosilag meg kell vizsgálni. Ez kiterjed mindegyik hadifogly test-súlyának ellenőrzésére és jegyzékbe vételére is. A vizsgálat célja különösen az, hogy ellenőrizze az általános egészségi és táplálkozási állapotot, a tisztasági helyzetet, valamint hogy felderítse a ragályos betegségeket, nevezetesen a gümőkórt, a maláriát és a nemi betegségeket. E célból a rendelkezésre álló leghatékonyabb módszereket kell alkalmazni, például a gümőkórnak kezdeti állapotában levő felfedezésére időszakonként mikrofilmen röntgenfelvétel sorozatot kell készíteni.

32. Cikk

A fogva tartó Hatalom felkérheti azokat a hadifoglyokat, akik — bár nem voltak fegyveres erők egészségügyi szolgálatahoz beosztva — foglalkozásuk szerint orvosok, fogászok, ápolók vagy ápolónők, hogy egészségügyi hivatásukat ugyanahhoz a Hatalomhoz tartozó hadifoglyok érdekében gyakorolják, amelyhez ők is tartoznak. Ebben az esetben továbbra is hadifoglyok maradnak, azonban ugyanolyan bánásmódban részesülnek, mint a fogva tartó Hatalom által visszatartott orvosi személyzet megfelelő tagjai. Mentésíteni kell őket minden egyéb olyan munka alól, amelyre a 49. Cikk értelmében kötelezhetőek volnának.

IV. Fejezet

A hadifoglyok segítésére visszatartott orvosi és egyházi személyzet

33. Cikk

A fogva tartó Hatalom által a hadifoglyok segítésére visszatartott egészségügyi és egyházi személyzet tagjai nem tekintendők hadifoglyoknak. Mindazonáltal legalább a jelen Egyezményben biztosított minden kedvezmény és védelem, valamint a hadifoglyok orvosi ápolásban és vallási vigaszban való részesítéséhez szükséges könnyítések megilletik őket.

A fogva tartó Hatalom törvényei és katonai szabályzatai keretében, illetékes szerveinek felügyelete alatt és hivatási lelkiismeretükkel összhangban ellátják orvosi és lelki feladataikat, elsősorban azon fegyveres erők hadifoglyainak érdekében, amelyekhez ők is tartoznak. Ezenkívül orvosi és egyházi hivatásuk gyakorlása érdekében a következő kedvezmények illetik meg őket:

a) Joguk van időszakonként a munkáskülönítményekben vagy a táboron kívül levő kórházakban tartott hadifoglyokat felkeresni. A fogva tartó hatóságok ebből a célból rendelkezésükre bocsátják a szükséges közlekedési eszközöket.

b) Minden táborban a legmagasabb rendfokozatú rangidős katonaoorvos felelős a tábor katonai hatóságai előtt mindenért, ami a visszatartott egészségügyi személyzet tevékenységével összefüggésben van. Ebből a célból az összeütköző Felek az ellenségeskedések kitörésétől kezdve megállapodnak abban, hogy egészségügyi személyzetük — ideértve a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegek helyzetének javítása tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 26. Cikkében említett egyesületek személyzetét is — rendfokozatai miként felelnek meg egymásnak. Az orvos és a tábori lelkész minden, feladatával kapcsolatban álló kérdésben közvetlenül fordulhat a tábor illetékes hatóságaihoz. Ez utóbbiak minden szükséges könnyítést megadnak az ezekkel a kérdésekkel kapcsolatos érintkezés céljából.

c) Habár a visszatartott személyzet szintén alá van vetve azon tábor belső fegyelmének, amelyben tartózkodik, mégsem kényszeríthető orvosi vagy vallási feladataival össze nem függő munkára.

Az összeütköző Felek az ellenségeskedések folyamán megállapodnak a visszatartott személyzet esetleges felváltása tárgyában, és meghatározzák annak módozatait.

Az előző rendelkezések egyike sem mentesíti a fogva tartó Hatalmat a hadifoglyokkal szemben az egészségügyi és a lelki gondozás tekintetében fennálló kötelezettségei alól.

V. Fejezet

Vallás, szellemi tevékenység és testgyakorlás

34. Cikk

A hadifoglyoknak vallásuk gyakorlására teljes szabadságot kell biztosítani, ideértve a részvételt hitfelekezetük istentiszteletein, azon feltétel alatt, hogy a katonai hatóság által előírt szokásos fegyelmi szabályokat betartják.

A vallási szertartások részére megfelelő helyiségeket kell biztosítani.

35. Cikk

Az ellenséges Hatalom fogságába jutott tábori lelkészeknek, akik a hadifoglyok segítésére visszamaradnak, vagy akiket visszatartanak, joguk van hivatásuk körében lelki gondozásban részesíteni a hadifoglyokat és hitsorsaik között, vallási meggyőződésükkel összhangban, szabadon gyakorolhatják hivatásukat. A lelkészeket el kell osztani azon táborok és munkáskülönítmények között, amelyekbe az ugyanazon fegyveres erőkhöz tartozó, ugyanazt a nyelvet beszélő vagy ugyanazon hitfelekezethez tartozó hadifoglyok vannak beosztva. A táboron kívüli hadifoglyok meg látogatása céljából megilletik őket a szükséges könnyítések és különösen a 33. Cikkben említett közlekedési eszközök. A cenzúra feltétel alatt szabadon levelezhetnek hivatásukkal járó vallási tevékenységükről a fogva tartó ország egy-

házi hatóságaival és a nemzetközi egyházi szervezetekkel. Az e cél érdekében részükről továbbított leveleket és levelezőlapokat a 71. Cikkben megállapított kereten felül kell számítani.

36. Cikk

Azok a hadifoglyok, akik valamely hitfelekezet lelkészei, de saját hadseregükben nem voltak tábori lelkészek — felekezetük elnevezésére való tekintet nélkül — hitsorsaik körében lelkészi tevékenységet fejthetnek ki. Ezek a fogva tartó Hatalom által visszatartott tábori lelkészekkel azonos bánásmódban részesülnek. Semmiféle más munkára sem kényszeríthetők.

37. Cikk

Ha a hadifoglyok nem részesülnek fogságban levő tábori lelkész vagy hitfelekezetük más fogoly lelkésze által nyújtott lelki gondozásban, úgy a érdekelt foglyok kérésére a lelkészi szolgálat ellátására hitfelekezetükhöz tartozó lelkészt vagy ilyenek hiányában — ha vallási szempontból lehetséges — megfelelő világi személyt kell kijelölni. A fogva tartó Hatalom jóváhagyását feltételező kijelölést az érdekelt hadifoglyok közösségének hozzájárulásával, és amennyiben szükséges, ugyanazon felekezet helyi egyházi hatóságának jóváhagyásával kell foganatosítani. Az így kijelölt személy a fogva tartó Hatalom által a fegyelem és a katonai biztonság érdekében felállított szabályokhoz alkalmazkodni tartozik.

38. Cikk

A fogva tartó Hatalom a foglyok egyéni hajlamainak tekintetbe vételével előmozdítani tartozik a hadifoglyok szellemi, oktatási, szórakozási és sporttevékenységét; köteles intézkedni e tevékenységek gyakorlásának biztosítása tárgyában, rendelkezésükre bocsátván a megfelelő helyiségeket és a szükséges felszerelést.

A hadifoglyoknak lehetőséget kell biztosítani testgyakorlatok végzésére, ideértve a sportot és a játékokat, valamint a szabad levegőn való tartózkodást. Erre a célra minden táborban szabad teret kell fenntartani.

VI. Fejezet

Fegyelem

39. Cikk

Minden hadifogolytábort egy, a fogva tartó Hatalom rendes fegyveres erőihez tartozó felelős tiszt közvetlen parancsnoksága alá kell helyezni. A jelen Egyezmény szö-

vegét ennek a tisztnek rendelkezésére kell bocsátani, aki köteles gondoskodni arról, hogy a parancsnoksága alatt álló személyzet az Egyezmény rendelkezéseit megismerje, és felelős annak, kormányának felügyelete alatt leendő alkalmazásáért.

A hadifoglyok — a tisztok kivételével — a fogva tartó Hatalom összes tisztjeinek kötelesek tisztelegni, és a saját hadseregükénél érvényben levő szabályzatok által előírt külső tiszteletadás jeleit megadni.

A hadifogoly tisztok csak e Hatalom náluk magasabb rendfokozattal bíró tisztjeinek kötelesek tisztelegni; mindazonáltal a táborparancsnoknak rangjára való tekintet nélkül tartoznak tisztelegni.

40. Cikk

A rendfokozati és nemzetiségi jelvények, valamint a kitüntetések viselése megengedett.

41. Cikk

A jelen Egyezménynek és mellékleteinek szövegét, valamint a 6. Cikkben említett külön megállapodások tartalmát minden hadifogolytáborban a hadifoglyok nyelvén ki kell függeszteni oly helyen, ahol ezeket az összes foglyok tanulmányozhatják. Ezeket a szövegeket kívánatra azokkal a hadifoglyokkal is közölni kell, akik képtelenek a kifüggesztett szöveget tanulmányozni.

A hadifoglyok magatartására vonatkozó mindennemű szabályzatot, rendeletet, értesítést és közleményt a hadifoglyok által értett nyelven kell közölni; azokat a fent említett módon kell közhírré tenni, és azokból példányt kell juttatni a bizalmi egyéneknek. A hadifoglyokhoz egyénileg intézett rendelkezéseket és parancsokat szintén általuk értett nyelven kell szövegezni.

42. Cikk

Fegyverhasználat a hadifoglyokkal szemben, különösen azokkal szemben, akik megszöknek vagy megszökni próbálnak, csak a végső esetben jöhet tekintetbe, és azt mindig a körülményeknek megfelelő felszólításnak kell megelőzni.

VII. Fejezet

A hadifoglyok rendfokozatai

43. Cikk

A hadviselő Felek az ellenségeskedések megkezdésétől kölcsönösen közlik egymással a jelen Egyezmény 4. Cikkében említett összes személyek címeit és rendfokozatait,

hogy az egyenlő rendfokozatú tisztok között az egyenlő bánásmódot biztosíthatassák; a később létesített címeket és rendfokozatokat szintén közölni kell. A fogva tartó Hatalom köteles elismerni a hadifoglyoknak adományozott új rendfokozatokat, ha ezeket az a Hatalom, amelyhez a hadifoglyok tartoznak, szabályszerűen közölte vele.

44. Cikk

A hadifogoly tiszteket és hasonló állásúakat rendfokozatuknak és koruknak megfelelő bánásmódban kell részesíteni. A tiszti táborok kiszolgálásának biztosítására ugyanahhoz a hadsereghez tartozó, és amennyiben lehet, ugyanazt a nyelvet beszélő hadifogoly katonát kell vezényelni elegendő számban és tekintettel a tisztok és hasonló állásúak rendfokozatára; ezek semmi más munkára nem kényszeríthetők. Az étkezdének maguk a tisztok által való irányítását mindenképpen támogatni kell.

45. Cikk

A nem tiszt és hasonló állású hadifoglyokat a rendfokozatuknak és koruknak megfelelő bánásmódban kell részesíteni. Az étkezdének maguk a hadifoglyok által való irányítását mindenképpen támogatni kell.

VIII. Fejezet

A hadifoglyok áthelyezése a táborba érkezésük után

46. Cikk

A fogva tartó Hatalom a hadifoglyok áthelyezéséről való döntésnél köteles figyelemmel lenni maguknak a hadifoglyoknak az érdekeire, különösen arra, hogy az áthelyezés ne nehezítse hazaszállításukat.

A hadifoglyok áthelyezését mindig emberséges módon kell végrehajtani és nem kedvezőtlenebb feltételek mellett, mint amilyenek között a fogva tartó Hatalom csapatainak áthelyezése történik. Mindenkor tekintettel kell lenni a hadifoglyok által megszokott éghajlati viszonyokra; az áthelyezés körülményei semmi esetre se legyenek károsak az egészségükre.

A fogva tartó Hatalom a hadifoglyokat áthelyezésük ideje alatt ivóvízzel és az egészségük fenntartásához elegendő mennyiségű élelmiszerral, továbbá szükséges ruházattal, szállással és orvosi gondozással köteles ellátni. Különösen tengeren vagy levegőn át szállításuk esetén köteles minden intézkedést megtenni a tisztok áthelyezés alatti biztonságuk érdekében, és elutazásuk előtt tartozik elkészíteni az áthelyezett hadifoglyok teljes névjegyzékét.

47. Cikk

A beteg és a sebesült hadifoglyok nem helyezhetők át addig, amíg gyógyulásukat az utazás veszélyeztetheti, kivéve, ha biztonságuk ezt parancsolóan megköveteli.

Ha az arcvonal közeledik a táborhoz, a táborban levő hadifoglyok csak akkor helyezhetők át, ha áthelyezésük elég biztonságos feltételek mellett foganatosítható, vagy ha nagyobb veszély fenyegeti őket a visszamaradás, mint az áthelyezés esetén.

48. Cikk

A hadifoglyokat áthelyezésük esetén elutazásukról és új postai címükről hivatalosan tájékoztatni kell; ezt a tájékoztatást megfelelő időben kell megadni, hogy elkészíthessék csomagjaikat, és értesíthessék családjukat.

A hadifoglyoknak joguk van személyes tárgyaik, levelezésük és a címükre érkezett csomagok magukkal vitelére, ezeknek súlyát, ha az áthelyezés körülményei megkövetelik, korlátozni lehet arra, amit a fogoly ésszerűen magával vihet, ez azonban semmi esetre sem haladhatja meg a huszonöt kilót.

A régi táborba címzett leveleket és csomagokat késedelem nélkül továbbítani kell. A táborparancsnok a bizalmi egyénnel egyetértésben intézkedni tartozik a hadifoglyok közös javainak és azon csomagjainak átszállításáról, amelyeket a hadifoglyok a jelen Cikk második bekezdése alapján elrendelt korlátozás következtében nem vihetnek magukkal. Az áthelyezéssel kapcsolatos költségek a fogva tartó Hatalmat terhelik.

III. Rész

A HADIFOGLYOK MUNKÁJA

49. Cikk

A fogva tartó Hatalom a munkabíró hadifoglyokat munkásokként alkalmazhatja koruk, nemük, rendfokozatuk, valamint testi alkalmasságuk és különösen annak figyelembevételével, hogy jó egészségi és lelki állapotuk sérelmet ne szenvedjen.

A fogoly tiszthelyettesek csak felügyelői munkára kötelezhetők. Akik önként vállalnak munkát, kérhetik, hogy nekik megfelelőbb munkára alkalmazzák őket, és ezt a kérést lehetőleg teljesíteni kell.

Ha a tiszték vagy hasonló állásúak nekik megfelelő munkát kérnek, ezt a kérésüket lehetőleg teljesíteni kell. Ezeket semmi esetre sem lehet munkára kötelezni.

50. Cikk

A hadifoglyokat a táboruk igazgatásával, berendezésével vagy fenntartásával kapcsolatos munkák kivételével csak az alább felsorolt csoportokba tartozó munkára lehet kötelezni:

- a) mezőgazdaság;
- b) termelő iparok, nyersanyagokat feltáró vagy gyáriparok, kivéve a vas-, gép- és vegyipart, a közmunkákat és a katonai jellegű vagy katonai rendeltetésű építkezési munkákat;
- c) nem katonai jellegű és rendeltetésű szállítás és áru-rakodás;
- d) kereskedelmi és művészeti tevékenység;
- e) házi munkák;
- f) nem katonai jellegű vagy rendeltetésű közszolgáltatások.

A fenti rendelkezések megszegése estében a hadifoglyok a 78. Cikknek megfelelően panaszjoggal élhetnek.

51. Cikk

A hadifoglyoknak elfogadható munkafeltételekhez van joguk, különösen, ami a szállást, az ételmezést, a ruházkodást és a felszerelést illeti; e feltételek nem lehetnek rosszabbak a fogva tartó Hatalomnak hasonló munkáknál alkalmazott állampolgáira irányadó feltételeknél; figyelembe kell venni az éghajlati viszonyokat is.

A hadifoglyok munkáját igénybe vevő fogva tartó Hatalom azokon a vidékeken, ahol a hadifoglyok dolgoznak, biztosítani tartozik a belföldi munkásvédelmi szabályok alkalmazását és különösen a munkások biztonságára vonatkozó szabályok végrehajtását.

A hadifoglyokat ki kell képezni, és el kell őket látni az általuk elvégzendő munkának megfelelő és a fogva tartó Hatalom állampolgárai részére előírtakhoz hasonló védelmi eszközökkel. Az 52. Cikk rendelkezéseiben foglaltak feltétele mellett a foglyok kitehetők a polgári munkával járó szokásos veszélyeknek.

A munkafeltételek sohasem súlyosbíthatók fegyelmi intézkedések útján.

52. Cikk

Az önkéntes vállalás kivételével egyetlen hadifogly sem alkalmazható egészségtelen és veszélye jellegű munkára.

Egyetlen hadifogly sem alkalmazható olyan munkára, amelyet a fogva tartó Hatalom fegyveres erőinek tagjára lealázónak lehet tekinteni.

Aknák vagy más hasonló készülékek felszedését veszélyes munkának kell tekinteni.

53. Cikk

A hadifogoly napi munkaideje, a munkába menés és a visszatérés idejével együtt, túl hosszú nem lehet, és semmi esetre sem haladhatja meg a fogva tartó Hatalom azon a vidéken, ugyanolyan munkánál polgári munkásként alkalmazott állampolgárainak munkaidejét.

A hadifoglyok részére a napi munka közben legalább egy órai pihenőt kell biztosítani; ennek a pihenőnek azonosnak kell lenni azzal, amely a fogva tartó Hatalom munkásaira irányadó, ha az hosszabb. Ugyancsak biztosítani kell a hadifoglyoknak minden héten egyszer egyfolytában 24 órás pihenőt is, lehetőleg vasárnap vagy a hadifoglyok hazájában szokásos pihenő napon. Ezenkívül minden hadifogly, aki egy évig dolgozott, egyfolytában nyolc napig tartó pihenésben részesül, amely időre munkára ellenértékét meg kell neki fizetni.

Ha oly módszerek nyernek alkalmazást, mint a darabérrendszer, ezeknek nem szabad a munkaidő tartalmát túlságosan meghosszabbítani.

54. Cikk

A hadifoglyok részére járó munkabér összegét a jelen Egyezmény 62. Cikkének rendelkezései szerint kell megállapítani.

Azok a hadifoglyok, akiket üzemi baleset ért, vagy munkájuk alatt vagy annak folytán valamely betegséget szenvednek, megkapják mindazt az ápolást, amelyet állapotuk szükségessé tesz. Ezenkívül a fogva tartó Hatalom részükre orvosi bizonyítványt állít ki, amely lehetővé teszi számukra, hogy jogaikat annál a Hatalomnál érvényesítsék, amelyhez tartoznak és a bizonyítvány másolatát megküldi a 123. Cikkben említett Központi Hadifogoly Irodának.

55. Cikk

A hadifoglyok munkaképességét időszakos orvosi vizsgálat útján legalább havonként egyszer ellenőrizni kell. E vizsgálatoknál különösen azoknak a munkáknak a természetére kell figyelemmel lenni, amelyekre a hadifoglyok kényszerítve vannak.

Ha valamelyik hadifogly munkaképtelennek tartja magát, joga van táborának orvosi hatóságai előtt jelentkezni, az orvosok javasolhatják, hogy azokat a foglyokat, akik véleményük szerint munkaképtelenek, mentesítsék a munka alól.

56. Cikk

A munkáskülönítmények rendje a hadifoglytáborok rendjéhez hasonló.

Minden munkáskülönítmény valamely hadifoglytábor felügyelete alatt áll, és igazgatásilag is ahhoz tartozik. E tá-

bor katonai hatóságai és ennek parancsnoka — kormányuk ellenőrzése mellett — felelősek a jelen Egyezmény rendelkezéseinek a munkáskülönítménynél való betartásáért.

A tábor parancsnoka jegyzéket vezet a táborhoz tartozó munkáskülönítményekről, és azt a Védőhatalommal, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságával, valamint a hadifoglyokat segítő egyéb szervezeteknek megbízottaival közli, ha a tábort meglátogatják.

57. Cikk

A magánszemélyek számára dolgozó hadifoglyokkal való bánásmód, még ha a hadifogly őrizetét és védelmét ezek a magánszemélyek saját felelősségükre látják is el, legalábbis azonos azzal, amit a jelen Egyezmény megállapít; a fogva tartó Hatalom, a katonai hatóságok és annak a tábornak a parancsnoka, amelyhez a hadifoglyok tartoznak, a teljes felelősséget viselik e hadifoglyok eltartásáért, ápolásáért, a velük való bánásmódot és munkabérük kifizetéséért.

E hadifoglyok jogosultak érintkezésben maradni ama táborok bizalmi egyénéivel, amelyhez tartoznak.

IV. Rész

A HADIFOGLYOK PÉNZBELI SEGÉLYFORRÁSAI

58. Cikk

A fogva tartó Hatalom az ellenségeskedések kitörésétől kezdve és amíg e tárgyban a Védőhatalommal nem állapodott meg, meghatározhatja azt a legnagyobb összeget, amelyeket a hadifoglyok készpénzben vagy hasonló alakban maguknál tarthatnak. Minden, a hadifoglyokat jogosan megillető, azonban ezt a mértéket meghaladó összeget, amelyet tőlük elvettek vagy visszatartottak, valamint a részükről elhelyezett minden pénzletétet számlájuk javára kell könyvelni, és hozzájárulásuk nélkül nem szabad más pénzre átváltani.

Ha a hadifoglyok engedélyt kapnak arra, hogy a táboron kívül készpénzfizetés ellenében bevásárlásokat eszközöljenek vagy szolgáltatásokat vegyenek igénybe, ezeket a fizetéseket az érdekelt foglyok terhére írja. E tárgyban szükséges szabályokat a fogva tartó Hatalom állapítja meg.

59. Cikk

A hadifoglyoktól fogságba esésük alkalmával a 18. Cikk értelmében elvett és a fogva tartó Hatalom pénznemében megállapított összegeket a jelen Rész 64. Cikkében foglalt rendelkezéseknek megfelelően mindegyik hadifogly számlája javára kell írni.

Ugyancsak e számla javára kell írni a fogva tartó Hatalom pénznemében meghatározott azokat az összegeket is, amelyek a hadifoglyoktól ugyanakkor elvett, más pénznemben meghatározott összegek átváltásából származnak.

60. Cikk

A fogva tartó Hatalom az összes hadifoglyoknak havonként előleget folyósít a zsoldra, amelynek összegét az alábbi összegeknek e Hatalom pénznemére való átszámítása útján kell megállapítani.

- I. Csoport: őrmesternél alacsonyabb rendfokozatú foglyoknál: 8 svájci frank;
- II. Csoport: őrmesterek és más tiszthelyettesek vagy velük egyenlő rendfokozatú foglyok: 12 svájci frank;
- III. Csoport: tisztek századosig bezárólag vagy velük egyenlő rendfokozatú foglyok: 50 svájci frank;
- IV. Csoport: őrnagyok, alezredek, ezredek vagy velük egyenlő rendfokozatú foglyok: 60 svájci frank;
- V. Csoport: tábornokok vagy velük egyenlő rendfokozatú foglyok: 75 svájci frank.

Az összetükközésben érdekelt Hatalmak azonban külön megállapodás útján a fent felsorolt különböző csoportokba tartozó hadifoglyoknak járó zsoldelőlegek összegét módosíthatják.

Mindazonáltal, ha a fenti első bekezdésben említett összegek a fogva tartó Hatalom fegyveres erői tagjainak fizetett zsoldhoz viszonyítva túlságosan magasak lennének, vagy ha folyósításuk e Hatalomnak bármilyen más okból komoly zavart okozna, ez utóbbi, amíg ezen összegek módosítása tárgyában azzal a Hatalommal, amelyhez a hadifoglyok tartoznak, külön megállapodást nem kötött:

a) folytatja a hadifoglyok számláinak meghitelezését az első bekezdésben említett összegekkel,

b) ideiglenesen ésszerű összegekre korlátozhatja a zsoldelőlegek terhére a hadifoglyoknak saját használatukra rendelkezésre bocsátott összegeket; az I. csoportba tartozó foglyoknál azonban ezek az összegek sohasem lehetnek kisebbek azoknál, amelyeket a fogva tartó Hatalom a saját fegyveres erőinek tagjai részére fizet.

Az ilyen korlátozások indokait késedelem nélkül közölni kell a Védőhatalommal.

61. Cikk

A fogva tartó Hatalom szétosztás végett elfogadja azokat a pénzküldeményeket, amelyeket az a Hatalom, amelyhez a hadifoglyok tartoznak, a zsold kiegészítése címén küld, feltéve, hogy ezek az összegek az ugyanazon csoportba tartozó mindegyik hadifogly részére azonosak, azok ezen Hatalomhoz tartozó, ebbe a csoportba eső minden

egy hadifogly javára kifizetendők, és mihelyt lehetséges, a 64. Cikk rendelkezéseinek megfelelően a foglyok egyéni számláin jóváírandók. Ezek a zsoldkiegészítések a fogva tartó Hatalom a jelen Egyezmény alapján terhelő semmiféle kötelezettség alól sem mentesítik.

62. Cikk

A hadifoglyok közvetlenül a fogva tartó hatóságoktól méltányos munkabért kapnak, amelyek összegét e hatóságok határozzák meg, amely azonban egy egész munkanapra semmiképpen sem lehet kevesebb egy negyed svájci franknál. A fogva tartó Hatalom a foglyokkal és a Védőhatalom útján azzal a Hatalommal, amelyhez tartoznak, közli az általa meghatározott napi munkabérek nagyságát.

A fogva tartó hatóságoknak ugyancsak munkabért kell fizetni a tábor igazgatásával, belső berendezésével vagy fenntartásával összefüggő feladatok teljesítésére, vagy ezzel kapcsolatos kisipari munka elvégzésére tartósan alkalmazott hadifoglyok részére, valamint a bajtársaik érdekében lelkészi vagy orvosi működésre felkért foglyok részére is.

A bizalminak, segédeknek és esetleges tanácsadóinak járó munkadíjat a kantine bevételeiből fenntartott alap terhére kell kifizetni; ennek összegét a táborparancsnok jóváhagyásával a bizalmi állapítja meg. Ha nincs ilyen alap, a fogva tartó hatóságok méltányos munkadíjat fizetnek ki.

63. Cikk

A hadifoglyoknak joguk van a számukra egyénileg vagy együttesen küldött pénzküldeményeket átvenni.

Mindegyik hadifogly rendelkezik számlájának a következő Cikkben említett cselekvő egyenlegével; rendelkezési jogának korlátait a fogva tartó Hatalom állapítja meg, és ez teljesíti a kívánt kifizetéseket is. A fogva tartó Hatalom részéről lényegesnek tartott pénzügyi és valutakorlátozások fenntartásával a hadifoglyok külföldre is jogosultak átutalásokat eszközölni. Ebben az esetben a fogva tartó Hatalom különösen azokat az átutalásokat részesíti előnyben, amelyeket a foglyok azoknak javára eszközölnek, akiknek eltartásáról gondoskodni tartoznak.

A hadifoglyok, ha az a Hatalom, amelyhez tartoznak, hozzájárul, mindenképpen eszközölhetnek saját országukba átutalást a következő eljárás szerint: a fogva tartó Hatalom a Védőhatalom útján az említett Hatalomnak értesítést küld, amely tartalmazza az átutaló, valamint a kedvezményezett személyére, továbbá a fizetendő összegre vonatkozóan a fogva tartó Hatalom pénznemében meghatározott adatokat; azt az értesítést az érdekelt fogly írja alá, és a táborparancsnok ellenjegyzzi. A fogva tartó Hatalom ezzel az összeggel megterheli a fogly számláját; a foglyot terhelő összegeket e Hatalom annak a Hatalomnak írja jóvá, amelyhez a fogly tartozik.

Az előző rendelkezések alkalmazása tekintetében a fogva tartó Hatalom számára a jelen Egyezmény V. mellékletébe felvett szabályzatminta nyújt hasznos irányítást.

64. Cikk

A fogva tartó Hatalom minden egyes hadifogoly részére számlát nyit, amely legalább az alábbi adatokat tartalmazza:

1. a fogolynak zsoldelőleg, munkabér vagy bármi más címen járó vagy általa átvett összegeket, a tőle elvett összegeket a fogva tartó Hatalom pénznemében kifejezve;
2. a fogolynak készpénzben vagy hasonló alakban kifizetett összegeket; az ő számlája terhére és kívánságára kifizetett összegeket; az előző Cikk harmadik bekezdése értelmében átutalt összegeket.

65. Cikk

A hadifogoly számlájára vezetett minden tételt a hadifogolynak vagy a nevében eljáró bizalminak kell ellenjegyezni, vagy kézjeggyével ellátni.

A hadifogolyoknak mindenkor ésszerű könnyítéseket kell biztosítani, hogy megtekinthessék számlájukat, és arról másolatokat kaphassanak; a számlát a Védőhatalom képviselői is ellenőrizhetik, amikor a táborot meglátogatják.

Ha a hadifoglyokat az egyik táborból a másikba helyezik át, személyes számlájukat is át kell adni. Abban az esetben, ha a hadifoglyokat a fogva tartó Hatalomtól egy másik Hatalomhoz helyezik át, a tulajdonukat képező azokat az összegeket, amelyek nem a fogva tartó Hatalom pénznemében vannak meghatározva, szintén át kell adni; a számlájukon javukra fennmaradt egyéb összegekről tanúsítványt kell részükre kiállítani.

Az érdekelt összeütköző Felek a Védőhatalom közvetítésével megállapodhatnak abban, hogy meghatározott időközökben közlik egymással a hadifoglyok számláinak kivonatát.

66. Cikk

Amikor a hadifogoly fogsága szabadon bocsátás vagy hazaszállítás következtében véget ér, a fogva tartó Hatalom az illetékes tiszt által aláírt nyilatkozatot ad ki, amely igazolja a fogsága végén neki járó cselekvő egyenleget. Másrészt a fogva tartó Hatalom a Védőhatalom közvetítésével oly jegyzéket juttat el ahhoz a Hatalomhoz, amelyhez a hadifoglyok tartoznak, amely minden adatot tartalmaz azokra a hadifoglyokra vonatkozóan, akiknek a fogsága hazaszállítás, szabadon bocsátás, szökés, halál folytán vagy bármi más okból véget ért, s nevezetesen igazolja a hadifoglyok számláinak cselekvő egyenlegét.

E jegyzékek minden lapját a fogva tartó Hatalom képviselője hitelesíti.

Az érdekelt Hatalmak a fent említett rendelkezéseket külön megegyezéssel egészben vagy részben módosíthatják.

Az a Hatalom, amelyhez a hadifogoly tartozik, felelős azért, hogy a hadifoglyokkal rendezze a fogva tartó Hatalom részéről fogságuk megszűnésekor javukra járó cselekvő egyenleget.

67. Cikk

A hadifoglyoknak a 60. Cikknek megfelelően zsoldra kifizetett előlegeket olyanoknak kell tekinteni, mintha azokat annak a Hatalomnak a nevében folyósították volna, amelyhez tartoznak; ezek a zsoldelőlegek, valamint az említett Hatalom részéről a 63. Cikk harmadik bekezdése és a 68. Cikk alapján teljesített minden fizetés az érdekelt Hatalmak között az ellenségeskedések végén megállapodás tárgyát képezi.

68. Cikk

A hadifoglyok részéről munkából eredő baleset vagy egyéb rokkantság alapján kártérítés iránt előterjesztett kérelmet, a Védőhatalom közvetítésével, azzal a Hatalommal kell közölni, amelyhez a hadifogoly tartozik. A fogva tartó Hatalom az 54. Cikk rendelkezéseinek megfelelően minden esetben nyilatkozatot ad a hadifoglyoknak, amely igazolja a sebesülés vagy rokkantság természetét, azokat a körülményeket, amelyek között az létrejött, és tájékoztatást ad a hadifogolynak nyújtott orvosi kezeléstről vagy más gondozásról. Ezt a nyilatkozatot a fogva tartó Hatalom egyik felelős tisztje írja alá, az orvosi jellegű közléseket az egészségügyi szolgálatához tartozó orvos hitelesíti.

A fogva tartó Hatalom azzal a Hatalommal, amelyhez a hadifoglyok tartoznak, ugyancsak közli a hadifogly által előterjesztett azokat a kérelmeket is, amelyek a 18. Cikk alapján tőle elvett és hazaszállításkor vissza nem adott személyes dolgokra, összegekre vagy értéktárgyakra vonatkoznak, s mindazon kártérítési kérelmeket is, amelyek oly veszteségre vonatkoznak, amelyet a hadifogly a fogva tartó Hatalom vagy valamely alkalmazottja hibájának tulajdonít. A fogva tartó Hatalom a maga részéről saját költségén pótolja azokat a személyes tárgyakat, amelyekre a fogolynak fogsága alatt szüksége van. A fogva tartó Hatalom a fogolynak mindenesetre valamely felelős tiszt által aláírt nyilatkozatot ad át, amely megadja a szükséges felvilágosításokat azokra az okokra nézve, amelyek miatt ezeket a dolgokat, összegeket és értéktárgyakat nem adták neki vissza. E nyilatkozat másodpéldányát a 123. Cikkben említett Központi Hadifogoly Iroda útján meg kell küldeni annak a Hatalomnak, amelyhez a hadifogly tartozik.

V. Rész

A HADIFOGLYOK KAPCSOLATA A KÜLVILÁGGAL

69. Cikk

A fogva tartó Hatalom, mihelyt hadifoglyok jutnak hatalmába, a jelen Rész rendelkezéseinek végrehajtása céljából kiadott szabályokról tájékoztatja ezeket, valamint a Védőhatalom közvetítésével azt a Hatalmat is, amelyhez tartoznak; ugyancsak közli ezen szabályok minden módosítását is.

70. Cikk

Minden hadifogolynak lehetővé kell tenni, mihelyt fogságba esett és legkésőbb a táborba érkezése után egy héttel, még ha átmenő táborról is van szó, valamint betegség, tábori kórházba vagy más táborba való átszállítása esetén is, hogy egyrészt közvetlenül a családjának, másrészt a 123. Cikkben említett Központi Hadifogoly Irodának egy, lehetőleg a jelen Egyezményhez csatolt minta szerint készült levelezőlapot küldjön, amelyben tájékoztatja őket fogságba eséséről, címéről és egészségi állapotáról. Az említett levelezőlapokat a lehető legnagyobb gyorsasággal kell továbbítani, azok továbbítása semmiképpen sem késleltethető.

71. Cikk

A hadifoglyok jogosultak leveleket és levelezőlapokat küldeni és kapni. Ha a fogva tartó Hatalom a levelezés korlátozását tartja szükségesnek, legalább havonként két, lehetőleg a jelen Egyezményhez csatolt minta szerint készült levél és négy levelezőlap küldését kell megengednie (nem számítva a 70. Cikkben említett levelezőlapokat). Más korlátozás csak akkor állapítható meg, ha a Védőhatalom a megállapítandó korlátozásokat alapos okból maguknak a hadifoglyoknak érdekében állóknak minősíti, figyelemmel azokra a nehézségekre, amelyekkel a fogva tartó Hatalom a szükséges cenzúra foganatosítására kellő számú képzett fordító alkalmazása tekintetében találkozhat. A hadifoglyoknak címzett levelek korlátozását csak az a Hatalom határozhatja el, amelyhez tartoznak, esetleg a fogva tartó Hatalom kérésére. Ezeket a leveleket és levelezőlapokat a fogva tartó Hatalom rendelkezésére álló lehető leggyorsabb eszközökkel kell továbbítani; nem késleltethetők és nem tarthatók vissza fegyelmi okokból.

Azok a hadifoglyok, akik már régóta nem kaptak hírt a családjukról, vagy akik rendes úton képtelenek hírt adni magukról, vagy hírt kapni hazulról, valamint azok, akiket jelentős távolság választ el családjuktól, jogosultak táviratokat küldeni, amelyeknek díja a fogva tartó Hatalomnál levő számlájuk megterhelésével vagy a rendelkezésükre

álló pénzből egyenlítendő ki. A hadifoglyot ez a kedvezmény sürgősség esetén is megilleti.

A foglyok általában anyanyelvükön leveleznek. Az összeütköző Felek megengedhetik a levelezést más nyelven is.

A foglyok postáját tartalmazó zsákokat gondosan le kell pecsételni; világosan fel kell tüntetni tartalmukat, és a rendeltetési postahivataloz kell címezni.

72. Cikk

A hadifoglyok akár posta útján, akár bármi más úton egyéni és együttes küldeményeket kaphatnak, amelyek különösen élelmiszereket, ruhaneműket, gyógyszereket, valamint vallási, tanulmányi és szórakozási szükségleteik kielégítésére szolgáló Cikkeket tartalmazhatnak, ideértve a könyveket, kegyszereket, tudományos felszereléseket, vizsgával kapcsolatos iratokat, hangszereket, sportfelszereléseket és a hadifoglyok tanulmányainak folytatását vagy valamely művészi tevékenység gyakorlását lehetővé tevő eszközöket.

Ezek a küldemények semmiképpen nem mentesíthetik a fogva tartó Hatalmat a jelen Egyezmény alapján terhelő kötelezettségei alól.

Ezeket a küldeményeket egyedül oly korlátozásoknak lehet alávetni, amelyeket a Védőhatalom maguknak a hadifoglyoknak az érdekében javasol, vagy amelyeket — de csak saját küldeményeik tekintetében — a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága vagy a hadifoglyokat segítő más szervezet a szállítási és közlekedési eszközök kivételes túlterhelése miatt hoz javaslatba.

Az érdekelt Hatalmak — ha erre lehetőség van — külön megállapodásban szabályozzák az egyéni és az együttes küldemények elküldésének módját, amely azonban semmi esetre sem késleltetheti a hadifoglyoknak küldött segélycsomagok szétosztását. Az élelmiszer és ruházati csomagok nem tartalmazhatnak könyveket; az orvosi segélyszereket általában együttes csomagokban kell küldeni.

73. Cikk

Ha az érdekelt Hatalmak között az együttes segélycsomagok átvétele és szétosztása tekintetében külön megállapodás nem jön létre, az együttes segélyezést illetően a jelen Egyezményhez csatolt szabályzatot kell alkalmazni.

A fent említett külön megállapodások semmi esetre sem korlátozhatják a bizalmiaknak a hadifoglyoknak szánt segélycsomagok birtokba vételére, azoknak szétosztására, valamint azokkal a foglyok érdekében való rendelkezésre való jogát.

Ezek a megállapodások nem korlátozhatják azokat a jogokat sem, amelyek a Védőhatalom, a Vöröskereszt Nemzetközi bizottsága vagy a hadifoglyokat segítő minden más szervezet azon képviselőit megilletik, akiknek feladata

az együttes küldemények továbbítása és a címzettek közötti szétosztásának ellenőrzése.

74. Cikk

A hadifoglyoknak szánt összes segélyküldemények mentesek mindennemű behozatali és egyéb illeték, valamint a vám alól.

A hadifoglyoknak szánt vagy általuk posta útján akár közvetlenül, akár a 122. Cikkben említett nemzeti tájékoztató irodák, akár a 123. Cikkben említett Központi Hadifogoly Iroda közvetítésével küldött levelek, segélyküldemények és engedélyezett pénzküldemények minden postai díj alól mentesek, mind a feladási és rendeltetési, mind a közbeeső országokban.

A hadifoglyoknak szánt oly segélyküldemények szállítási költségei, amelyek súlyuknál fogva vagy bármi más okból nem szállíthatók posta útján, a fogva tartó Hatalmat terhelik az ellenőrzése alatt álló összes területen. Az Egyezményben részes többi Hatalom a szállítási költségeket saját területén maga viseli.

E küldemények szállításából eredő azon költségek, amelyekre a fent említett mentesség nem terjed ki — az érdekelt Hatalmak közötti külön megállapodás hiányában — a feladót terhelik.

A Magas Szerződő Felek törekedni fognak a hadifoglyok által vagy részükre feladott táviratok díjának lehetőség szerinti csökkentésére.

75. Cikk

Abban az esetben, ha az érdekelt Hatalmakat a katonai műveletek megakadályozzák a küldemények szállítása tekintetében a 70., 71., 72. és 77. Cikknek értelmében őket terhelő kötelezettségek teljesítésében, az érdekelt Védőhatalmak, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága és bármely más, az összeütköző Hatalmak részéről engedélyezett szervezet vállalkozhat ezen küldemények szállításának megfelelő eszközökkel (vasúti kocsikkal, tehergépkocsikkal, hajókkal vagy repülőgépekkel stb.) való lebonyolítására. A Magas Szerződő Felek ebből a célból törekedni fognak arra, hogy ezeket a szállítási eszközöket részükre megszerezzék és azok forgalmát engedélyezzék, nevezetesen a szükséges mentesség biztosítása útján.

E szállítási eszközök egyszersmind felhasználhatók:

a) a 123. Cikkben említett Központi Hadifogoly Iroda és a 122. Cikkben említett nemzeti irodák közötti levelezés, jegyzékek és jelentések továbbítására;

b) a hadifoglyokra vonatkozó azon levelek és jelentések továbbítására, amelyeket a Védőhatalmak, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága vagy a hadifoglyokat segítő bármely más szervezet küld meg akár a saját megbízottainak, akár az összeütköző Feleknek.

A jelen rendelkezések egyik összeütköző Felet sem korlátozhatják az előnyösebbnek látszó más szállítási módok

megszervezésében és a megállapodás szerinti feltételek mellett menlevelek kiállításában.

Ezen szállítási eszközök felhasználása folytán felmerült költségek — külön megállapodás hiányában — arányosan terhelik azokat az összeütköző Feleket, amelyek állampolgárai javára a szállítások történtek.

76. Cikk

A hadifoglyoknak címzett vagy az általuk feladott levelek ellenőrzését (cenzúrázását) a lehető legrövidebb idő alatt kell lebonyolítani. Az ellenőrzést (cenzúrát) csak a feladási és a rendeltetési hely állama gyakorolhatja, és mindegyik csak egyszer.

A hadifoglyoknak szánt küldemények ellenőrzését nem szabad oly körülmények között végezni, mely az élelmszerkeket megromlás veszélyének teszi ki; az ellenőrzést — hacsak nem iratról vagy nyomtatványról van szó — a címzettnek vagy általa szabályszerűen meghatalmazott bajtársának jelenlétében kell foganatosítani. Az egyéni vagy együttes küldeményeknek a foglyok részére való átadása semmi esetre sem késleltethető az ellenőrzéssel (cenzúrázással) járó nehézségek címén.

Az összeütköző Felek részéről katonai vagy politikai okokból elrendelt bármely levelezési tilalom csak ideiglenes jellegű lehet és csak a lehető legrövidebb ideig tarthat.

77. Cikk

A fogva tartó Hatalmak a Védőhatalom vagy a 123. Cikkben említett Központi Hadifogoly Iroda közvetítésével minden tekintetben elősegítik a hadifoglyoknak szánt vagy tőlük származó iratok, ügydarabok, okiratok, különösen pedig a meghatalmazások és végrendeletek továbbítását.

A fogva tartó Hatalmak minden esetben segítik a hadifoglyokat ezen okiratok kiállításában; a hadifoglyokat különösen is feljogosítják arra, hogy jogász véleményét kérhessék ki és aláírásukat hitelesíttethessék.

VI. Rész

A HADIFOGLYOK KAPCSOLATAI A HATÓSÁGOKKAL

I. Fejezet

A hadifoglyoknak a fogságban való bánásmódra vonatkozó panaszai

78. Cikk

A hadifoglyoknak jogukban áll, hogy azokhoz a katonai hatóságokhoz, amelyeknek hatalmában vannak, előterjeszsek a fogságban való bánásmódra vonatkozó kérelmeiket.

Ugyancsak korlátlanul jogukban áll, hogy — ha szükségesnek tartják — akár a bizalmi útján, akár közvetlenül, a Védőhatalom képviselőihez forduljanak azoknak a pontoknak közlése végett, amelyek tekintetében a fogságban való bánásmódot illetőleg panaszaiuk merültek fel.

Ezek a kérelmek és panaszok nem korlátozhatók és nem számítanak be a 71. Cikkben említett levelezési keretbe. A kérelmeket és panaszokat sürgősen kell továbbítani. Azoknak benyújtása még abban az esetben sem szolgálhat büntetés alapjául, ha alaptalanoknak bizonyultak.

A bizalmiak a Védőhatalom képviselőinek időszakonként jelentéseket küldhetnek a táborokban fennálló helyzetről és a hadifoglyok szükségleteiről.

II. Fejezet

A hadifoglyok képviselői

79. Cikk

Minden helyen, ahol hadifoglyok vannak, azoknak a helyeknek a kivételével, ahol tiszteket őriznek, a foglyok szabadon és titkos szavazással hat hónaponként és üreseedés esetén is bizalmiakat választanak, akik érdekeiknek a katonai hatóságok, a Védőhatalmak, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága és a hadifoglyokat segítő minden más szervezet előtti képviseletére hivatva vannak. A bizalmiak újra választhatók.

A tisztek és a hasonló állásúak táboraikban vagy a vegyes táborokban a legmagasabb rendfokozatban rangidős fogoly tisztet kell bizalmiként elismerni. A tiszt táborokban ezt egy vagy több, a tisztek által választott tanácsadó támogatja; a vegyes táborokban ez utóbbiak a nem tiszti rangú foglyok köréből és ezek által választandók.

A hadifogly munkástáborokba a hadifoglyokra háruló igazgatási teendők ellátására ugyanolyan nemzetiségű hadifogly tiszteket kell beosztani. Ezek a tisztek ezenkívül a jelen Cikk első bekezdésének megfelelően bizalmi tisztségre is megválaszthatók. Ebben az esetben a bizalmiak segédeit nem tiszti állományú hadifoglyok közül kell választani.

Minden megválasztott bizalmi működésének megkezdése előtt a fogva tartó Hatalom megerősítésére szorul. Ha a fogva tartó Hatalom megtagadja a fogolytársai által megválasztott hadifogly megerősítését, a megtagadás indokait a Védőhatalommal közölnie kell.

A bizalminak az általa képviselt hadifoglyokkal azonos nemzetiségűnek kell lennie, ugyanazon nyelven kell beszélnie, és ugyanolyan életmódot kell folytatnia. Ezért a nemzetiségük, nyelvük vagy szokásaik szerint különböző táborrészekben elhelyezett hadifoglyoknak minden részlegben meg kell lennie az előbbi bekezdések rendelkezéseinek megfelelően a maguk bizalmijának.

80. Cikk

A bizalmiak kötelesek előmozdítani a hadifoglyok testi, erkölcsi és szellemi jólétét.

Nevezetesen, ha a hadifoglyok elhatároznák, hogy egymás között kölcsönös segítőegyesületet létesítenek, ez a szervezet a bizalmiak illetékessége alá tartozik, függetlenül a jelen Egyezmény egyéb rendelkezésben rájuk bízott különleges feladatoktól.

A bizalmiak, egyedül e megbízatásuk ténye alapján, a hadifoglyok részéről elkövetett jogsértésekért nem vonhatóak felelősségre.

81. Cikk

A bizalmiak nem kötelezhetők munkára, ha ez feladatuk teljesítését megnehezítené.

A bizalmiak a foglyok közül kiválaszthatják a részükre szükséges segédeket. Minden anyagi könnyítést meg kell nekik adni, nevezetesen feladatuk teljesítéséhez szükséges mértékben bizonyos mozgási szabadságot kell biztosítani részükre (munkáskülönítmények meglátogatása, segélyküldemények átvétele stb.).

A bizalmiak jogosultak meglátogatni azokat a helyiségeket, ahol hadifoglyokat tartanak felügyelet (internálás) alatt, és ezek szabadon fordulhatnak tanácsért hozzájuk.

A bizalmiaknak egyszersmind a fogva tartó hatóságokkal, a Védőhatalmakkal, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságával és ennek kiküldötteivel, az orvosi vegyes bizottságokkal és a hadifoglyokat segítő szervezetekkel való postai és távirati érintkezésük tekintetében is minden könnyítést meg kell adni. A munkáskülönítmények bizalmiait ugyanezek a könnyítések illetik meg a főtábor bizalmiaival való érintkezésük tekintetében. Ez az érintkezés nem korlátozható és nem számítható be a 71. Cikkben említett keretbe.

Egyetlen bizalmi sem lehet áthelyezni anélkül, hogy ésszerűen szükséges időt ne biztosítottak volna részére abból a célból, hogy utódját a folyamatban levő ügyekről tájékoztassa.

Elmozdítás esetében ennek okait a Védőhatalommal közölni kell.

III. Fejezet

Büntető és fegyelmi megtorlás

I. Általános rendelkezések

82. Cikk

A fogva tartó Hatalom fegyveres erőinél hatályban levő törvények, szabályzatok és általános rendelkezések a hadifoglyokra is kiterjednek. Ez a Hatalom jogosult bírói és

fegyelmi intézkedéseket tenni minden olyan hadifogollyal szemben, aki ezeket a törvényeket, szabályzatokat vagy általános rendelkezéseket megsértette. A jelen fejezet rendelkezéseivel ellentétes eljárás vagy megtorlás azonban nem alkalmazható.

Ha a fogva tartó Hatalom törvényei, szabályzatai vagy általános rendelkezései a hadifogoly részéről elkövetett oly cselekményeket nyilvánítanak büntetendőnek, amely cselekmények nem lennének büntetendőek, ha azokat a fogva tartó Hatalom fegyveres erőinek tagja követte volna el, úgy ezek a cselekmények csak fegyelmi megtorlással sújthatók.

83. Cikk

Ha azt a kérdést kell eldönteni, hogy valamelyik hadifogoly részéről elkövetett cselekmény büntetése fegyelmi avagy bírói útra tartozik-e, a fogva tartó Hatalom ügyel arra, hogy az illetékes hatóságok e kérdés elbírálásánál a legnagyobb elnézést tanúsítsák, és hogy e hatóságok mindannyiszor, valahányszor az lehetséges, inkább fegyelmi rendszabályokhoz folyamodjanak, mint bírói eljáráshoz.

84. Cikk

A hadifogoly felett egyedül a katonai bíróságok ítéelhetnek, kivéve, ha a fogva tartó Hatalom jogszabályai a polgári bíróságokat kifejezetten feljogosítják e Hatalom fegyveres erőinek tagja felett ugyanolyan cselekmény címen való ítéelzésre, mint amely miatt a hadifoglyot üldözik.

Hadifogoly ügyében semmi esetre sem járhat el olyan bíróság, amely nem nyújtja a függetlenségnek és pártatlanságnak általánosan elismert biztosítékait, és kiváltképpen nem járhat el az olyan bíróság, amelynek eljárása nem biztosítja a részére a védelemnek a 105. Cikkben szabályozott jogait és eszközeit.

85. Cikk

Ha a hadifoglyok ellen a fogva tartó Hatalom jogszabályai alapján oly cselekmények miatt indítanak eljárást, amelyeket fogságba esésük előtt követtek el, még elítélésük esetében is a jelen Egyezmény hatálya alatt maradnak.

86. Cikk

A hadifogoly ugyanazért a cselekményért vagy ugyanazon vádpont alapján csak egyszer büntethető.

87. Cikk

A hadifoglyokat a fogva tartó Hatalom katonai hatóságai és bíróságai csak a fogva tartó Hatalom fegyveres erőinek tagjaira ugyanazon cselekményért megállapított büntetésekkel sújthatják.

A fogva tartó Hatalom bíróságai vagy hatóságai a büntetés kiszabásánál a lehető legnagyobb mértékben figyelembe veszik azt a tényt, hogy a terhelt nem lévén a fogva tartó Hatalom állampolgára, semmiféle hűségi kötelezettséggel nem tartozik vele szemben, és hogy saját akaratától független körülmények miatt van a hatalmában. A bíróságoknak vagy hatóságoknak lehetőségük van a hadifogoly terhére rótt cselekményre megállapított büntetés szabadon enyhítésére és e tekintetben nincsenek a büntetés legalacsonyabb törvényes mértékének alkalmazásához kötve.

Egyéni cselekményekért együttes büntetés alkalmazása, bármily testi fenyegetés, napfény által meg nem világított helyiségben való bebörtönzés és általában bárminő kínzás vagy kegyetlenkedés tilos.

A fogva tartó Hatalom egyetlen hadifoglyot sem foszthat meg rendfokozatától és nem akadályozhatja meg abban, hogy ennek jelvényeit viselje.

88. Cikk

A fegyelmi vagy bírói úton kiszabott büntetés hatálya alatt álló hadifogly tiszt, altiszt vagy katonák nem vonhatók kedvezőtlenebb elbánás alá, mint amilyenben a fogva tartó Hatalom fegyveres erőinek ugyanazon büntetés hatálya alatt álló azonos rendfokozatú tagjai részesülnek.

A hadifogoly nőket nem lehet szigorúbb büntetésre ítéelni, vagy büntetésük tartalma alatt nem részesíthetők szigorúbb bánásmódban, mint a fogva tartó Hatalom fegyveres erőihez tartozó, hasonló cselekményekért büntetett nők.

A hadifogoly nők semmi esetre sem ítéelhetők el szigorúbb büntetésre, vagy büntetésük tartalma alatt nem részesíthetők szigorúbb bánásmódban, mint a fogva tartó Hatalom fegyveres erőihez tartozó, hasonló cselekményért büntetett férfiak.

A hadifoglyok, miután a fegyelmi vagy bírói úton kiszabott büntetést kitöltötték, nem részesíthetők más bánásmódban, mint a többi hadifogoly.

II. Fegyelmi büntetések

89. Cikk

A hadifoglyokra kiszabható fegyelmi büntetések:

1. a pénzbüntetés, amely harminc napot meg nem haladó időszakra a 60. és 62. Cikkben említett zsoldelőleg és munkabér 50%-áig terjedhet;

2. a jelen Egyezmény által biztosított bánásmódon felül nyújtott kedvezmények megvonása;

3. a napi két órát meg nem haladó testi munka;

4. az elzárás.

A 3. pontban említett büntetés azonban nem szabható ki tisztekre.

A fegyelmi büntetések semmi esetre sem lehetnek embertelenek, durvák vagy a hadifoglyok egészségére veszélyesek.

90. Cikk

Ugyanazon büntetés tartama harminc napot sohasem haladhat meg. Fegyelmi vétség esetében a tárgyalás vagy az ítélet meghozatala előtt előzetes letartóztatásban töltött idő a kiszabott büntetésbe beszámít.

A harminc napi időtartam akkor sem léphető túl, ha a hadifoglyot ügyének tárgyalása alkalmával egyszerre több cselekmény miatt vonják fegyelmileg felelősségre, akár összefüggésben állnak ezek a cselekmények egymással, akár nem.

A fegyelmi határozat és végrehajtása között egy hónapnál több idő nem telhet el.

Ha a fogoly újabb fegyelmi büntetésben részesül, az egyes büntetések végrehajtása között legalább három napi megszakításnak kell lenni, ha e büntetések egyike tíz vagy több napra terjed.

91. Cikk

A hadifogoly szökése sikeresnek tekintendő, ha

1. elérte annak a Hatalomnak a fegyveres erőit, amelyhez tartozik vagy valamely szövetséges Hatalom fegyveres erőit;

2. elhagyta a fogva tartó vagy ezzel szövetséges Hatalom hatalmában levő területet;

3. elért annak a Hatalomnak, amelyhez tartozik, vagy valamely ezzel szövetséges Hatalomnak lobogóját viselő olyan hajót, amely a fogva tartó Hatalom parti vizein tartózkodik, feltéve, hogy a hajó nem áll ez utóbbi fennhatósága alatt.

Azok a hadifoglyok, akiknek szökése a jelen Cikk értelmében sikerült, újabb fogságba kerülésük esetén korábbi szökésük miatt semmiféle büntetéssel nem sújthatók.

92. Cikk

Az a hadifogoly, aki a szökést megkísérli, és akit újból elfognak, mielőtt szökése a 91. Cikk értelmében sikerült volna, visszaesés esetében is csak fegyelmi büntetéssel sújtható.

Az elfogott hadifoglyot, mihamilyen lehetséges, az illetékes katonai hatóságoknak kell átadni.

A 88. Cikk negyedike bekezdésében foglalt rendelkezésre való tekintet nélkül a nem sikerült szökés miatt büntetett hadifoglyok őrzésére különleges rendszert lehet megállapítani, feltéve azonban, hogy ez a rendszer nem érinti egészségi állapotukat, továbbá, hogy azt a hadifoglytáborban foganatosítják, és nem jár a jelen Egyezményben nyújtott egyik biztosíték megszüntetésével sem.

93. Cikk

Ha a hadifoglyot a szökés alkalmával vagy a szökés kísérlete alkalmával elkövetett bűncselekmény miatt bíróság elé állítják, a szökés vagy a szökés kísérlete még visszaesés esetén sem tekintendő súlyosbító körülménynek.

A hadifoglyok részéről kizárólag a szökés elősegítése céljából elkövetett, a személyek elleni erőszakkal nem járó bűncselekmények, akár a köztulajdon elleni bűncselekményekről, gazdagodási célzat nélküli lopásról, hamis papírok készítéséről vagy felhasználásáról, polgári ruha viseléséről legyen is szó, a 83. Cikk rendelkezéseinek megfelelően csak fegyelmi büntetésre szolgálhatnak alapul.

A szökésnél vagy a szökési kísérletnél közreműködő hadifoglyokat ezen az alapon csak fegyelmi büntetéssel lehet sújtani.

94. Cikk

Ha valamely szökött hadifoglyot újból elfognak, erről a 122. Cikkben előírt módokon értesíteni kell azt a Hatalmat, amelyhez tartozik, feltéve, hogy szökését is közölték.

95. Cikk

A fegyelmi vétséggel terhelt hadifoglyok a határozat meghozataláig nem tarthatók előzetes letartóztatásban, kivéve, ha ugyanez az intézkedés hasonló cselekmények miatt a fogva tartó Hatalom fegyveres erőinek tagjaira is alkalmazható, vagy ha a táborban a rend és a fegyelem fenntartásának magasabb érdekei ezt megkövetelik.

Az előzetes letartóztatás tartamát fegyelmi vétségek esetén minden hadifoglynál a lehető legkisebb mértékre kell szorítani, és az nem haladhat meg 14 napot.

A jelen fejezet 97. és 98. Cikkeinek rendelkezései alkalmazást nyernek a fegyelmi vétségekért előzetes letartóztatásban levő hadifoglyokra is.

96. Cikk

A fegyelmi vétség elleni vétséget képező cselekményeket azonnal ki kell vizsgálni.

Fegyelmi büntetéseket — a bíróságok és katonai főhatóságok hatáskörének érintetlenül hagyásával — csak a

táborparancsnoki minőségben fegyelmi hatáskörrel felruházott tiszt, vagy az őt helyettesítő felelős tiszt, vagy oly személy szabhat ki, akire ez fegyelmi hatáskörét átruházta.

Ez a hatáskör semmi esetre sem ruházható át hadifogolyra és nem gyakorolható hadifogoly részéről.

Fegyelmi büntetés kiszabása előtt a terhelt hadifoglyot pontosan tájékoztatni kell a neki felrótt cselekményekről. Lehetőséget kell biztosítani részére, hogy megmagyarázza viselkedését, és védekezzék. Jogosult tanúkat kihallgattatni és, ha szükséges, képesített tolmács szolgálatait igénybe venni. A határozatot közölni kell a hadifogollyal és a bizalmival.

A táborparancsnoknak jegyzéket kell vezetni a kiszabott fegyelmi büntetésekről; ezt a jegyzéket a Védőhatalom képviselőjének rendelkezésére kell bocsátani.

97. Cikk

A hadifoglyokat a fegyelmi büntetés kitöltése céljából semmi esetre sem lehet büntető intézetekbe (fogházba, fegyintézetbe, fegyenctelepre stb.) beutalni.

A fegyelmi büntetés kitöltésére rendelt hely helyiségeinek meg kell felelniük a 25. Cikkben említett egészségügyi követelményeknek. A büntetésüket töltő foglyoknak a 29. Cikk rendelkezéseinek megfelelően lehetővé kell tenni, hogy magukat tisztán tarthassák.

A tisztek és hasonló állásúak nem tarthatók fogva ugyanazokban a helyiségekben, mint a tiszthelyettesek vagy a legénységi állományú egyének.

A fegyelmi büntetésüket töltő hadifogoly nőket más helyiségekben kell fogva tartani, mint a férfiakat, és közvetlen felügyeletükkel nőket kell megbízni.

98. Cikk

A fegyelmi büntetés miatt elzárt hadifoglyok továbbra is részesülnek a jelen Egyezmény rendelkezéseiben biztosított kedvezményekben, azoknak kivételével, amelyeknek alkalmazását elzárásuk kizárja. A 78. és 126. Cikkeken biztosított kedvezmények azonban semmi esetre sem vonhatók meg tőlük.

A fegyelmileg büntetett hadifoglyok nem foszthatók meg rendfokozatukkal járó előjogoktól.

A fegyelmileg büntetett hadifoglyoknak módot kell adni, hogy mindennap testgyakorlatokat végezzenek, és legalább két órán át a szabad levegőn tartózkodjanak.

Kérelmükre meg kell engedni, hogy a napi orvosi vizsgálaton megjelenjenek; az egészségi állapotuk folytán szükséges ápolásban kell részesíteni őket, és megfelelő esetben a tábor betegszobájába vagy kórházba kell őket beutalni.

Jogosultak olvasni és írni, úgyszintén leveleket küldeni és kapni. Ellenben le lehet rendelni, hogy a csomagokat és pénzküldeményeket csak a büntetés kitöltése után kézbe-

sítsék részükre; addig is a bizalminak kell azokat átadni, aki a csomagokban levő romlandó élelmiszereket a betegszobának adja le.

III. Büntetőeljárás

99. Cikk

Egyetlen hadifogoly ellen sem lehet eljárást indítani, vagy őt elítélni oly cselekmény miatt, amelyet a fogva tartó Hatalom jogszabályai vagy a nemzetközi jog a cselekmény elkövetésének napján nem tiltott kifejezetten.

A hadifogollyal szemben semmiféle erkölcsi vagy testi kényszerrel nem szabad kifejtetni abból a célból, hogy magát a terhére rótt cselekményben bűnösnek ismerje el.

Egyetlen hadifoglyot sem lehet elítélni anélkül, hogy a védekezésére alkalma lett volna, és hogy megfelelően képesített védő segítségével részesült volna.

100. Cikk

A hadifoglyokat és a Védőhatalmakat, mihelyt lehetséges, tájékoztatni kell azokról a bűncselekményekről, amelyek a fogva tartó Hatalom törvényhozása értelmében halálbüntetés alá esnek.

Semmiféle bűncselekmény sem büntethető halállal annak a Hatalomnak a hozzájárulás nélkül, amelyhez a foglyok tartoznak.

A halálbüntetés csak akkor szabható ki hadifogollyal szemben, ha a bíróság figyelmét a 87. Cikk második bekezdésének megfelelően külön felhívták arra, hogy a terhelt nem lévén a fogva tartó Hatalom állampolgára, annak nem tartozik hűséggel, és saját akaratától független körülmények következtében van annak a hatalmában.

101. Cikk

Ha a hadifogolyra halálbüntetést szabtak ki, az ítélet nem hajtható végre a 107. Cikkben szabályozott részletes értesítésnek a Védőhatalomhoz a megjelölt címre megérkezésének pillanatától számított legalább hat hónapos időtartam eltelte előtt.

102. Cikk

Hadifogollyal szemben csak a fogva tartó Hatalom fegyveres erőihez tartozó személyekre nézve illetékes bíróság és csak az ezekre irányadó eljárás szerint hozhat érvényesen ítéletet, és ha ezenkívül a jelen fejezet rendelkezéseit betartották.

103. Cikk

A hadifoglyokkal szemben elrendelt minden vizsgálatot oly gyorsan kell lefolytatni, amennyire ezt a körülmények megengedik, és úgy, hogy a tárgyalást minél előbb megtartsák. Egyetlen hadifogoly sem tartható előzetes letartóztatásban, kivéve, ha hasonló cselekmények miatt a fogva tartó Hatalom fegyveres erőinek tagjaival szemben ugyanezt a rendszabályt alkalmaznák, vagy ha azt az ország biztonságának érdeke megköveteli. Az előzetes letartóztatás semmi esetre sem tarthat három hónapnál tovább.

A hadifogoly előzetes letartóztatásának tartamát a szabadságvesztés büntetésbe, amelyre ítélték, be kell számítani; erre egyébként a büntetés kiszabásánál is figyelemmel kell lenni.

A hadifoglyok előzetes letartóztatásuk tartama alatt továbbra is részesülnek a jelen fejezet 97. és 98. Cikkeiben foglalt kedvezményekben.

104. Cikk

Minden olyan esetben, amelyben a fogva tartó Hatalom hadifogollyal szemben bűnvádi eljárás megindítását határozta el, erről mihamarabb teheti azonnal, de legalább három héttel a tárgyalás kezdete előtt értesíti a Védőhatalmat. Ez a három hetes időköz csak attól az időponttól számít, amelyben az értesítés a Védőhatalomhoz — ez utóbbi által a fogva tartó Hatalommal megelőzően közölt címre — megérkezett.

Ez az értesítés a következő adatokat tartalmazza:

1. a hadifogoly családi nevét, utónevét, rendfokozatát, anyakönyvi számát, születésének időpontját és amennyiben van, foglalkozását;
2. felügyelet alatt tartásának (internálásának) vagy fogva tartásának helyét;
3. a vád vagy a vádak részletezését az alkalmazandó törvényes rendelkezések megjelölésével;
4. az ügyben ítélező bíróság megjelölését, valamint a tárgyalás megkezdésére kitűzött időpontot és a tárgyalás helyét.

A fogva tartó Hatalom ugyanezt az értesítést küldi meg a hadifogoly bizalmijának.

Ha a tárgyalás megkezdésekor nincs bizonyítva, hogy az említett értesítést a Védőhatalom, a hadifogoly és az érdekelt bizalmi legalább három héttel a tárgyalás megkezdése előtt kézhez kapta, a tárgyalást nem lehet megtartani és el kell napolni.

105. Cikk

A hadifogoly jogosult arra, hogy valamelyik fogoly bajtársa támogatását és általa választott képesített ügyvéd védelmét vegye igénybe, hogy tanúkat idétessen meg és, ha szükségesnek tartja, alkalmas tolmács szolgálatait is

igénybe vegye. A fogva tartó Hatalom a hadifoglyot jogairól a tárgyalás előtt kellő időben tájékoztatja.

Ha a hadifogoly nem választott védőt, a Védőhatalom gondoskodik számára védőről; e célból legalább egy hét áll rendelkezésére. A Védőhatalom kérésére a fogva tartó Hatalom közli vele a védelem ellátására hivatott személyek jegyzékét. Ha sem a hadifogoly, sem a Védőhatalom nem választott védőt, a fogva tartó Hatalom hivatalból jelöl ki képesített ügyvédet a terhelt védelmére.

A terhelt védelmének előkészítésére a védőnek a tárgyalás kezdete előtt legalább két hetes határidő áll rendelkezésére, és megilletik a szükséges könnyítések is; nevezetesen szabadon meglátogathatja a terheltet, és tanú nélkül folytathat vele megbeszélést. Tárgyalhat az összes mentő tanúkkal is, ideértve a hadifoglyokat is. E lehetőségek a perorvoslati határidő végéig megilletik.

A hadifogoly terhelttel a tárgyalás előtt kellő időben, általa értett nyelven közölni kell a vádiratot, és azokat az iratokat, amelyeket a fogva tartó Hatalom hadseregére nézve hatályban levő törvények értelmében a terhelttel általában közölni kell. Ugyanezeket ugyanolyan feltételek mellett a védővel is közölni kell.

A Védőhatalom képviselőinek joguk van arra, hogy a tárgyaláson jelen legyenek, kivéve, ha az állam biztonsága érdekében kivételesen zárt tárgyalást tartanak; ebben az esetben a fogva tartó Hatalom erről értesíti a Védőhatalmat.

106. Cikk

Minden hadifogolynak joga van ugyanolyan feltételek mellett, mint a fogva tartó Hatalom fegyveres erői tagjainak, fellebbezéssel, semmisségi panasszal vagy felülvizsgálati kérelemmel élni minden vele szemben hozott ítélet ellen. A hadifoglyot részletesen tájékoztatni kell perorvoslati jogairól és az ezek gyakorlásához előírt határidőről.

107. Cikk

A hadifogollyal szemben hozott minden ítéletet kivonatos értesítés alakjában azonnal a Védőhatalom tudomására kell juttatni, megemlítve azt is, hogy a hadifogolynak joga van-e fellebbezéssel, semmisségi panasszal vagy felülvizsgálati kérelemmel élni. Ezt a tájékoztatást az érdekelt bizalmival is közölni kell. Ugyancsak közölni kell a hadifogollyal is, általa értett nyelven, ha az ítéletet nem előtte hirdették ki. Továbbá a fogva tartó Hatalom azonnal közli a Védőhatalommal a hadifogoly elhatározását arra vonatkozólag, hogy perorvoslati jogával élni kíván-e, vagy sem.

Ezenkívül, ha az ítélet jogerőre emelkedett, valamint ha halálos ítéletről van szó, elsőfokú ítélet esetében is, a fogva tartó Hatalom, mihamarabb lehetséges, a Védőhatalomnak részletes értesítést küld, amely tartalmazza:

1. az ítélet pontos szövegét;

2. a vizsgálatról és a tárgyalásról készült összefoglaló jelentést, különösen kiemelve a vád és védelem elemeit;

3. adott esetben annak az intézetnek a megjelölését, ahol az elítélt büntetését fogja tölteni.

Az előző bekezdésben említett közléseket a Védőhatalomnak a fogva tartó Hatalommal előzőleg közölt címére kell megküldeni.

108. Cikk

A szabályszerűen végrehajthatóvá vált ítéletekben a hadifoglyokkal szemben kiszabott büntetéseket ugyanazokban az intézetekben és ugyanazon feltételek mellett kell kitölteni, mint a fogva tartó Hatalom fegyveres erői tagjainak. Ezek a feltételek minden esetben feleljenek meg az egészségügyi és az emberességi követelményeknek.

Azt a hadifogolyt, akivel szemében ilyen büntetést szabtak ki, elkülönített helyiségben, nők felügyelete alatt kell elhelyezni.

A szabadságvesztés büntetésre elítélt hadifoglyok minden esetben továbbra is élvezik a jelen Egyezmény 78. és 126. Cikkei rendelkezéseiben foglalt kedvezményeket. Ezenkívül jogosultak leveleket kapni és írni, havonként legalább egyszer segélycsomagot kapni és a szabad levegőn rendszeresen testgyakorlatokat végezni; részesülnek az egészségi állapotuk következtében szükségessé vált orvosi ápolásban és lelki vigaszban, amennyiben ezt kérik. A rájuk kiszabandó büntetések feleljenek meg a 87. Cikk harmadik bekezdésében foglalt rendelkezéseknek.

IV. Cím

A FOGSÁG VÉGE

I. Rész

KÖZVETLEN HAZASZÁLLÍTÁS ÉS SEMLEGES ORSZÁGBAN VALÓ ELHELYEZÉS

109. Cikk

Az összeütköző Felek a jelen Cikk harmadik bekezdésében foglalt fenntartás mellett tartoznak a következő Cikk első bekezdésének megfelelően a nagybeteg és a súlyosan sebesült hadifoglyokat rendfokozatukra és számukra való tekintet nélkül, miután szállítható állapotba kerültek, hazaküldeni.

Az összeütköző Felek az ellenségeskedések tartama alatt az érdekelt semleges Hatalmak támogatásával a következő Cikk második bekezdésében említett sebesült és beteg foglyok semleges országban való elhelyezésének megszervezésére fognak törekedni; ezenkívül megállapodhatnak azon egészséges hadifoglyok közvetlen hazaszállítá-

tása vagy semleges országban való elhelyezése tekintetében is, akik már régóta fogságban vannak.

A jelen Cikk első bekezdése értelmében hazaszállításra kerülő egyetlen sebesült vagy beteg hadifogoly sem szállítható haza akarata ellenére az ellenségeskedések tartama alatt.

110. Cikk

Közvetlenül hazaszállítandók:

1. a gyógyíthatatlan sebesültek és betegek, akiknek szellemi vagy testi épsége jelentős csökkenést szenvedett;

2. azok a sebesültek és betegek, akik az orvosi vélemények szerint egy éven belül nem gyógyulhatnak meg, ha az állapotuk kezelést igényel és szellemi és testi alkalmasságuk lényegesen csökkentnek látszik;

3. azok a sebesültek és betegek, akiknek szellemi vagy testi épségében jelentős és állandó csökkenés mutatkozik.

Semleges országban helyezhetők el:

1. azok a sebesültek és betegek, akiknek a gyógyulására és sebesülés vagy a betegség kezdetének időpontjától számított egy éven belül számítani lehet, ha a semleges országban való kezelésük biztosabb és gyorsabb gyógyulást ígér;

2. azok a hadifoglyok, akinek szellemi vagy testi egészségét az orvosi vélemények szerint a fogság fenntartása komolyan veszélyezteti, azonban semleges országban való elhelyezésük előreláthatólag sokkal biztosabb és sokkal gyorsabb gyógyulást fog előidézni.

Az érdekelt Hatalmak közötti megállapodásban kell megszabni azokat a feltételeket, amelyeknek a semleges országban elhelyezett hadifoglyoknak a hazaszállítás céljából meg kell felelniük, valamint jogi helyzetüket. Általában az alábbi csoportokba tartozó, semleges országban elhelyezett hadifoglyok szállítandók haza:

1. akiknek egészségi állapota oly mértékben rosszabbodott, hogy a közvetlen hazaszállítás feltételei fennforognak;

2. akiknek szellemi és testi épsége a kezelés után is jelentősen csökkent maradt.

A közvetlen hazaszállítást vagy semleges országban való elhelyezést maga után vonó rokkantság vagy betegség eseteinek meghatározása tárgyában az összeütköző Felek között kötött külön megállapodások hiányában ezeket az eseteket a jelen Egyezményhez csatolt, a sebesült és a beteg hadifoglyok közvetlen hazaszállítását és semleges országban való elhelyezését szabályozó megállapodás-mintában, valamint a vegyes orvosi bizottságokra vonatkozó szabályzatban foglalt alapelveknek megfelelően kell meghatározni.

111. Cikk

A fogva tartó Hatalomnak, annak a Hatalomnak, amelyhez a hadifoglyok tartoznak, valamint valamely, e két Hatalom által elfogadott semleges Hatalomnak oly megállapod-

podások kötésére kell törekedniük, amelyek lehetővé teszik a hadifoglyoknak az említett semleges Hatalom területén az ellenségeskedések megszűnéséig való felügyelet alatt tartását (internálását).

112. Cikk

A beteg és a sebesült foglyok megvizsgálása és az irányukban megfelelőnek mutató intézkedések megtétele céljából már az összeütközés kezdetétől fogva orvosi vegyesbizottságokat kell kijelölni. E bizottságok kijelölésének, feladatainak és működésének összhangban kell lenni a jelen Egyezményhez csatolt Szabályzat rendelkezéseivel.

Azokat a hadifoglyokat azonban, akik a fogva tartó Hatalom orvosi hatóságainak véleménye szerint nyilvánvalóan súlyos sebesültek vagy nagybetegek, az orvosi vegyesbizottság vizsgálata nélkül haza lehet szállítani.

113. Cikk

Azokon kívül, akiket a fogva tartó Hatalom orvosi hatóságai jelöltek ki, az alább felsorolt csoportokba tartozó sebesült vagy beteg foglyok jelentkezhetnek az előző Cikkben említett orvosi vegyesbizottságok előtt vizsgálat céljából:

1. azok a sebesültek és betegek, akiknek megvizsgálását valamely, hivatását a táborban gyakorló olyan orvos javasolta, aki honfitársa a fogolynak, vagy olyan orvos, aki az összeütközésben részt vevő egyik ország állampolgára, amennyiben ez az ország szövetségese annak a Hatalomnak, amelyhez a foglyok tartoznak;

2. a bizalmiak által javaslatba hozott sebesültek és betegek;

3. azok a sebesültek és betegek, akiket az a Hatalom javasolt, amelyhez tartoznak, vagy valamely, e Hatalom által elismert fogolysegítő szervezet.

Az orvosi vegyesbizottságok előtt olyan hadifoglyok is jelentkezhetnek vizsgálatra, akik nem tartoznak a fenti három csoport egyikébe sem, de ezek csak az említett csoportokba tartozók megvizsgálása után kerülnek sorra.

Az orvosi vegyesbizottság által megvizsgálendő hadifoglyok orvos honfitársa és bizalmija a vizsgálatnál jelen lehet.

114. Cikk

A balesetet szenvedett hadifoglyok, azoknak kivételével, akik a sebesülést szándékosan idézték elő, hazaszállításuk és semleges országban való esetleges elhelyezésük szempontjából a jelen Egyezmény rendelkezéseiben foglalt kedvezményekben részesülnek.

115. Cikk

A fegyelmi büntetéssel sújtott olyan hadifoglyokat, akik megfelelnek a hazaszállításra vagy semleges országban való elhelyezésre nézve előírt feltételeknek, nem lehet azon a címen visszatartani, hogy büntetésüket nem töltötték ki.

A bírósági eljárás alatt álló vagy bíróságilag elítélt olyan hadifoglyok, akiket a hazaszállításra vagy semleges országba való elhelyezésre már kiszemeltek, a fogva tartó Hatalom hozzájárulása esetén még ennek az eljárásnak a befejezése vagy a büntetés végrehajtása előtt részesülhetnek ezekben a kedvezményekben.

Az összeütköző Felek közlik egymással azoknak a nevét, akiket az eljárás befejezéséig vagy a büntetés végrehajtásáig visszatartanak.

116. Cikk

A hadifoglyok haza- vagy semleges országba való szállításának költségei a fogva tartó Hatalom határától kezdve azt a Hatalmat terhelik, amelyhez ezek a foglyok tartoznak.

117. Cikk

Egyetlen hazaszállított hadifoglyot sem szabad tényleges katonai szolgálatra igénybe venni.

II. Rész

A HADIFOGLYOK SZABADONBOCSÁTÁSA ÉS HAZASZÁLLÍTÁSA AZ ELLENSÉGESKEDÉSEK MEGSZÜNÉSEKOR

118. Cikk

A tényleges ellenségeskedések megszűnésével a hadifoglyokat késedelem nélkül szabadon kell bocsátani, és haza kell szállítani.

Ha az összeütköző Felek között az ellenségeskedések megszüntetése tárgyában kötött egyezményben nincs erre vonatkozó rendelkezés, vagy ily egyezmény hiányában, mindegyik fogva tartó Hatalom késedelem nélkül az előző bekezdésben foglalt elvnek megfelelő hazaszállítási tervet állapít meg és hajt végre.

Az elfogadott rendszabályokat mindkét esetben a hadifoglyok tudomására kell hozni.

A hadifoglyok hazaszállítási költségeit minden esetben méltányos módon kell megosztani a fogva tartó Hatalom és azon Hatalom között, amelyhez a hadifoglyok tartoznak. Ebből a célból a megosztásnál a következő alapelvek irányadók:

a) ha a két Hatalom egymással határos, az a Hatalom között, amelyhez a hadifoglyok tartoznak, a fogva tartó Hatalom határától kezdve viseli a hazaszállítás költségeit;

b) ha a két Hatalom egymással nem határos, a fogva tartó Hatalom a hadifoglyok saját területén való szállításának költségeit saját határáig, vagy addig a kikötőig viseli, amely ahhoz a Hatalomhoz, amelyhez a hadifoglyok tartoznak a legközelebb esik. Ami a hazaszállítással járó költségek többi részét illeti, az érdekelt Hatalomnak meg kell állapodni e költségek egymás közötti méltányos megosztásában. Az ilyen megállapodás megkötése semmi esetre sem szolgálhat a hadifoglyok hazaszállítása tekintetében a legkisebb késedelem alapjául sem.

119. Cikk

A hazaszállítást a jelen Egyezménynek a hadifoglyok áthelyezését szabályozó 46—48. Cikkeiben megállapítottakhoz hasonló feltételek mellett kell foganatosítani, és figyelemmel kell lenni a 118. és azt követő Cikkok rendelkezéseire is.

A hadifoglyoknak hazaszállításukkor a tőlük a 18. Cikk rendelkezéseivel összhangban elvett értéktárgyakat és a külföldi pénznemben meghatározott oly pénzösszegeket, amelyeket a fogva tartó Hatalom pénznemére nem váltottak át, vissza kell adni. Azokat az értéktárgyakat és külföldi pénznemre szóló összegeket, amelyeket bármi okból a hadifoglyoknak hazaszállításukkor nem adtak vissza, a 122. Cikkben említett Tájékoztató Irodának kell átadni.

A hadifoglyoknak joguk van személyes tárgyaik, levelezésük és a címükre érkezett csomagok magukkal vitelére; a tárgyak súlyát, ha a hazaszállítás körülményei megkövetelik, korlátozni lehet arra, amit a fogoly ésszerűen magával vihet; minden esetre minden hadifogoly jogosult legalább 25 kilót magával vinni.

A hazaszállított hadifogoly egyéb személyes tárgyait a fogva tartó Hatalom őrzi meg; ez a Hatalom ezeket a tárgyakat a hadifoglyoknak megküldi, mielőtt a szállítási módok és költségeinek fedezése tekintetében azzal a Hatalommal, amelyhez a hadifogoly tartozik, megállapodást köt.

Azok a hadifoglyok, akik büntetőtörvénybe ütköző bűntett vagy vétség miatt bünvádi eljárás alatt állnak, az eljárás befejezéséig és adott esetben a büntetés kitöltéséig visszatartandók. Ugyanez vonatkozik azokra is, akiket büntetőtörvénybe ütköző bűntett vagy vétség miatt ítélték el.

Az összeütköző Felek közlik egymással azoknak a hadifoglyoknak a névsorát, akiket az eljárás befejezéséig vagy a büntetés kitöltéséig visszatartottak.

Az összeütköző Felek a legrövidebb időn belül megállapodnak a különböző helyeken szétszórt foglyok felkutatását és hazaszállításuk biztosítását végző bizottságok megalkotásában.

III. Rész

A HADIFOGLYOK ELHALÁLÓZÁSA

120. Cikk

A hadifoglyok végrendeleteit úgy kell szerkeszteni, hogy azok megfeleljenek a hazájuk törvényhozása által megkívánt érvényességi kellékeknek, és hazájuk megteszi a szükséges intézkedéseket e kellékeknek a fogva tartó Hatalom tudomására hozás iránt. A végrendeletet a hadifogly kérésére és halála után, mindenestre késedelem nélkül át kell adni a Védőhatalomnak, hitelesített másolatát pedig meg kell küldeni a Központi Irodának.

A jelen Egyezményhez csatolt mintának megfelelő holttest bizonyítványokat vagy jegyzékeket, amelyeket felelős tiszt hitelesít, a fogságban elhunyt valamennyi hadifoglyról ki kell állítani, s a legrövidebb időn belül meg kell küldeni a 122. Cikknek megfelelően felállított Tájékoztató Irodának. Ezeknek a bizonyítványoknak vagy jegyzékeknek tartalmazniuk kell a 17. Cikk harmadik bekezdésében felsorolt személyazonossági adatokat, a halál helyét és időpontját, a halál okát, az elföldelés helyét és idejét, valamint a sírok azonosságának megállapításához szükséges összes adatot.

Az eltemetést vagy elhamvasztást a halál megállapítása, a jelentés elkészítése és szükség esetén az elhunyt személyazonosságának megállapítása céljából a holttest orvosi megvizsgálásának kell megelőznie.

A fogva tartó hatóságok gondoskodnak arról, hogy a fogságban elhunyt hadifoglyokat tisztességesen temessék el, ha lehetséges annak a vallásnak szertartása szerint, amelyhez tartoztak; hogy sírjaikat tiszteletben és megfelelően karban tartsák és úgy jelöljék meg, hogy azokat mindenkor meg lehessen találni. Az ugyanazon Hatalomhoz tartozó elhunyt hadifoglyokat, hacsak lehetséges, ugyanazon a helyen kell eltemetni.

Az elhunyt hadifoglyokat egyénileg kell eltemetni, kivéve az olyan szükséghelyzetet, amely a csoportos eltemetést teszi szükségessé. A holttesteket csak abban az esetben szabad elhamvasztani, ha azt parancsoló egészségügyi okok vagy az elhunyt vallása kívánják meg, vagy ha az elhunyt kívánta. A holttest bizonyítványon az elhamvasztást az indok megjelölésével fel kell tüntetni.

A sírok megtalálása érdekében az elföldelésekre és a sírokra vonatkozó minden adatot a fogva tartó Hatalom által létesített sírszolgálatnak kell jegyzékbe foglalni. A sírok jegyzékeit és a temetőket vagy másutt elföldelt hadifoglyokra vonatkozó adatokat meg kell küldeni annak a Hatalomnak, amelyhez ezek a hadifoglyok tartoztak. E sírok gondozása és a holttestek minden későbbi áthelyezésének jegyzékbe vétele a terület felett ellenőrzést gyakorló Hatalom feladata, ha az Egyezménynek részese. Ezeket a rendelkezéseket azokra a hamvakra is alkalmazni kell, amelyeket a sírszolgálatnak meg kell őriznie mindaddig,

amíg a származási ország nem közli azokat a végleges intézkedéseket, amelyeket e tárgyban tenni szándékozik.

121. Cikk

A fogva tartó Hatalom azonnal hivatalos vizsgálatot indít, ha beigazolódik, vagy az a gyanú forog fenn, hogy valamely hadifogoly halálát vagy súlyos megsebesülését valamelyik őr, másik hadifogoly vagy bármely más személy okozta, úgyszintén ha az elhalálozás oka ismeretlen.

Erről azonnal értesíteni kell a Védőhatalmat. Be kell szerezni a tanúk, nevezetesen a hadifoglyok tanúvallomását; a tanúvallomásokat tartalmazó jelentést közölni kell az említett Hatalommal.

Ha a vizsgálat megállapítja egy vagy több személy bűnöségét, a fogva tartó Hatalom minden intézkedést megtesz a felelős személy vagy személyek bírósági felelősségre vonása érdekében.

V. Cím

A TÁJÉKOZTATÓ IRODA ÉS A HADIFOGLYOKAT SEGÍTŐ EGYESÜLETEK

122. Cikk

Mindegyik összeütköző Fél az ellenségeskedések kezdetétől fogva és mindenfajta megszállás esetében a hatalmában levő hadifoglyokra vonatkozó hivatalos Tájékoztató Irodát állít fel; azok a semleges vagy nem hadviselő Hatalmak, amelyek a 4. Cikkben említett csoportok valamelyikébe tartozó személyeket fogadnak be területükre, ezekkel a személyekkel kapcsolatban ugyanígy járnak el. Az érdekelt Hatalom gondoskodik arról, hogy a Tájékoztató Irodának szükséges helyiség, felszerelés és személyzet álljon rendelkezésre eredményes működése kifejtése érdekében. Ez a Hatalom a Tájékoztató Iroda céljára hadifoglyokat is alkalmazhat, azonban tiszteletben kell tartania a jelen Egyezménynek a hadifoglyok munkájára vonatkozó részében megállapított feltételeket.

Mindegyik összeütköző Fél a lehető legrövidebb idő alatt saját Tájékoztató Irodája rendelkezésére bocsátja a 4. Cikkben felsorolt csoportok valamelyikébe tartozó és hatalmába került ellenséges személyekre vonatkozólag a jelen Cikk negyedik, ötödik és hatodik bekezdésében említett adatokat. A semleges és nem hadviselő Hatalmak ugyanígy járnak el az ezekbe a csoportokba tartozó személyek tekintetében, akiket területükre befogadtak.

Az Iroda egyfelől a Védőhatalmak, másfelől a 123. Cikkben említett Központi Iroda közvetítésével a leggyorsabb úton sürgősen közli ezeket az adatokat az érdekelt Hatalmakkal.

Ezeknek az értesítéseknek az érdekelt családok gyors tájékoztatását kell lehetővé tenni. Az értesítéseknek — a 17. Cikk rendelkezéseinek fenntartása mellett —, feltéve,

hogy az adatok a Tájékoztató Iroda rendelkezésére állnak, minden hadifogolyra vonatkozólag tartalmazniuk kell családi nevét, utónevét, rendfokozatát, anyakönyvi számát, születésének helyét és teljes időpontját, annak a Hatalomnak a megjelölését, amelyhez a hadifogoly tartozik, atyja utónevét és anyja családi nevét, annak a személynek címét és nevét, akit értesíteni kell, valamint a fogolynak szóló levelek címezését.

A Tájékoztató Iroda az összes illetékes hatóságoktól megkapja az áthelyezésekre, szabadonbocsátásokra, hazaszállításokra, szökésekre, üdülésekre és halálesetekre vonatkozó adatokat, és azokat a fenti harmadik bekezdésben szabályozott módon továbbítja. A súlyosan beteg vagy súlyosan sebesült hadifoglyok egészségi állapotára vonatkozó értesítéseket ugyancsak rendszeresen és ha lehetséges, hetenként kell továbbítani. A Tájékoztató Iroda feladata továbbá a hadifoglyokkal kapcsolatban hozzá intézett érdeklődések megválaszolása, ideértve azokat az érdeklődéseket is, amelyek a fogságban meghaltakra vonatkoznak; az Iroda azoknak a kívánt adatoknak beszerzése céljából, amelyek nem állnak rendelkezésre, lefolytatja a szükséges nyomozást.

Az Iroda írásbeli közléseit aláírással vagy pecséttel kell ellátni.

A Tájékoztató Iroda feladatát képezi ezenkívül a hadifoglyok részéről hazaszállításuk, szabadonbocsátásuk, szökésük alkalmával vagy elhalálozásukkor hátrahagyott összes személyes értéktárgyak, ideértve a nem a fogva tartó Hatalom pénznemében lévő pénzüsszegek és a közeli hozzátartozókra nézve fontos okiratok összegyűjtése és az érdekelt Hatalmakhoz továbbítása. Ezeket a tárgyakat az Iroda lepecsételt csomagokban küldi meg; ezekhez a csomagokhoz csatolni kell azoknak a személyeknek a személyazonosságát pontosan megállapító nyilatkozatokat, akiknek tulajdonában voltak ezek a tárgyak, továbbá a csomag teljes leltárát. A hadifoglyok egyéb személyes tárgyait az érdekelt összeütköző Felek között megállapodásoknak megfelelően kell elküldeni.

123. Cikk

A Központi Hadifogoly Tájékoztató Irodát semleges országban kell felállítani. A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, ha szükségesnek látja, javasolja az érdekelt Hatalmaknak ilyen Iroda felállítását.

Ennek az Irodának feladata a hadifoglyokra vonatkozó minden hivatalos vagy magánúton beszerezhető felvilágosítás összegyűjtése; majd ezeket a felvilágosításokat a lehető leggyorsabban eljuttatja ahhoz az országhoz, amelyből a hadifoglyok származnak vagy ahhoz a Hatalomhoz, amelyhez tartoznak. Az Iroda az összeütköző Felek részéről a közlések foganatosítása érdekében minden könnyítést meg fog kapni.

Kívánatos, hogy a Magas Szerződő Felek és különösen azok, amelyeknek állampolgárai a Központi Iroda szolgáltatáit élvezik, az Irodát a szükséges pénzügyi támogatásban részesítsék.

Ezeket a rendelkezéseket nem lehet úgy értelmezni, mintha korlátozni kívánnák a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának és a 125. Cikkben említett segélyegyesületeknek emberbaráti tevékenységét.

124. Cikk

A nemzeti Tájékoztató Irodák és a Központi Tájékoztató Iroda postai szállítás tekintetében díjmentességben, valamint a 74. Cikkben említett mentességekben és lehetőség szerint a távirati díjak alóli mentességben vagy legalábbis jelentős díjmérséklésben részesülnek.

125. Cikk

A fogva tartó Hatalmaknak saját biztonságuk vagy bármely más ésszerű szempont biztosítása érdekében elengedhetetlen rendszabályok fenntartása mellett, a legkedvezőbb fogadtatásban részesítik a vallási szervezeteket, segélyegyesületeket vagy a hadifoglyokat segíteni kívánó bármely más szervezetet. Minden szükséges támogatást megadnak nekik és megfelelően meghatalmazott küldötteiknek abból a célból, hogy a hadifoglyokat látogathassák, közöttük segélyeket, bárhonnan eredő vallási, nevelési, szórakozási célokra szolgáló felszerelést szétosszanak, vagy hogy a hadifoglyokat segítsék a táboron belüli időtöltéseik megszervezésében. Az előbb említett egyesületek vagy szervezetek akár a fogva tartó Hatalom területén, akár más országban létesíthetők, sőt nemzetközi jellegűek is lehetnek.

A fogva tartó Hatalom korlátozhatja azoknak az egyesületeknek vagy szervezeteknek a számát, amelyek küldöttein területén és ellenőrzése mellett tevékenység folytatására jogosítja fel, mégis azzal a feltétellel, hogy az ilyen korlátozás ne akadályozza meg az összes hadifoglyok részére hathatós és elegendő támogatás nyújtását.

A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának különleges helyzetét ezen a téren mindenkor el kell ismerni és tiszteletben kell tartani.

Amikor a hadifoglyoknak a fent említett célokra szolgáló segélyeket vagy felszerelést átadják, vagy legalábbis rövid időn belül, minden egyes küldeményről az érdekelt hadifogoly bizalmija által aláírt elismervényt kell eljuttatni a segélyegyesületekhez vagy a feladó szervezetéhez. Egyidejűleg a hadifoglyokat őrző igazgatási hatóságok is elismervényeket állítanak ki a küldeményekről.

VI. Cím

AZ EGYEZMÉNY VÉGREHAJTÁSA

I. Rész

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

126. Cikk

A Védőhatalmak képviselői vagy küldöttei jogosultak minden helyet felkeresni, ahol hadifoglyok tartózkodnak, különösen a felügyelet alatt tartásra (internálásra), fogva tartásra szolgáló helyeket, valamint a munkahelyeket; bemehetnek a hadifoglyok részéről használt összes helyiségbe. Joguk van az áthelyezett hadifoglyok elindulási, átutazási vagy megérkezési helyeit is felkeresni. A hadifoglyokkal és kiváltképpen a bizalmiakkal tanúk nélkül, szükség esetén tolmács közvetítésével érintkezhetnek.

A Védőhatalmak képviselői és küldöttei szabadon választhatják meg azokat a helyeket, amelyet meglátogatni kívánnak; e látogatások tartama és gyakorisága nem korlátozható. Csak parancsoló katonai szükségből tilthatók meg, kivételesen és átmenetileg.

A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának küldöttein ugyanezek az előjogok illetik meg. E küldöttek kijelöléséhez annak a Hatalomnak a hozzájárulása szükséges, amelynek hatalmában vannak a meglátogatandó hadifoglyok.

127. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak a jelen Egyezmény szövegének saját országukban mind béke, mind háború idején a lehető legszélesebb körben való terjesztésére, nevezetesen, hogy tanulmányozását beiktatják a katonai, és ha lehetséges, a polgári oktatási tervbe oly módon, hogy az Egyezmény alapelveit az összes fegyveres erők és a lakosság is megismerje.

A katonai és egyéb hatóságokat, amelyek háború idején felelősek a hadifoglyokért, el kell látni az Egyezmény szövegével, és ezeket különösen oktatni kell az Egyezmény rendelkezéseire.

128. Cikk

A Magas Szerződő Felek a Svájci Szövetségi Tanács, az ellenségeskedések folyamán pedig a Védőhatalmak útján közlik egymással a jelen Egyezmény hivatalos fordítását, valamint az Egyezmény alkalmazásának biztosítása céljából kibocsátott törvényeket és szabályzatokat.

129. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak, hogy minden szükséges törvényhozási intézkedést megtesznek abból a célból, hogy megfelelő büntetéssel sújtsák azokat a személyeket, akik a jelen Egyezmény valamely rendelkezését a következő Cikkben meghatározott módon súlyosan megsértették, vagy annak megsértésére utasítást adtak.

Míndegyik Szerződő Fél köteles felkutatni azokat a személyeket, akiket e súlyos jogsértések elkövetésével vagy azok elkövetésére utasítás adásával gyanúsítanak, és köteles e személyeket, tekintet nélkül állampolgárságukra, saját bíróságai elé állítani. Joga van arra is, hogy ezeket a személyeket — ha ezt az eljárást előnyben részesíti — a saját jogszabályaiban megállapított feltételek mellett, ítékezés céljából átadja a bűncselekmény üldözésében érdekelt valamely más Szerződő Félnek, feltéve, hogy ennek a Szerződő Félnek e személyekkel szemben elegendő terhelő bizonyíték áll rendelkezésére (prima facie).

Míndegyik Szerződő Fél megteszi a szükséges intézkedéseket a jelen Egyezmény rendelkezéseit sértő cselekmények megszüntetésére, ha azok nem is merítik ki a következő Cikkben meghatározott súlyos jogsértéseket.

A vádlottakat minden körülmények között megilleti a tisztességes eljárás és a védelem biztosítékai, amelyek nem lehetnek a jelen Egyezmény 105. és következő Cikkeiben megállapított biztosítékoknál kedvezőtlenebbek.

130. Cikk

Az előző Cikkben említett súlyos jogsértésnek az alábbi tényállások bármelyikét kimerítő cselekmények tekintendők, ha azokat a jelen Egyezmény által védett személyek vagy dolgok ellen követik el: a szándékos emberölés, a kínzás vagy embertelen bánásmód, ideértve a biológiai kísérleteket, nagy fájdalom szándékos előidézése, vagy a testi épség, illetve az egészség súlyos megsértése, hadifogolynak az ellenséges Hatalom fegyveres erőiben való szolgálatra kényszerítése, vagy a hadifogolynak a jelen Egyezmény rendelkezéseinek megfelelő tisztességes és szabályos eljáráshoz való jogától történő megfosztása.

131. Cikk

Valamely Szerződő Fél sem magát, sem más Szerződő Felet nem mentesíthet az előző Cikkben meghatározott jogsértések miatt reá vagy más Szerződő Félre háruló felelősség alól.

132. Cikk

Az Egyezmény minden állítólagos megsértése címén valamely összeütköző Fél kérelmére az érdekelt Felek által megállapítandó eljárás szerint vizsgálatot kell indítani.

Ha a vizsgálati eljárásra vonatkozólag nem jön létre megegyezés, a Felek választottbíró kijelölésében állapodnak meg, aki megállapítja a követendő eljárást.

Ha a jogsértést megállapították, az összeütköző Felek azt a lehető leggyorsabban megszüntetik és megakadályozzák.

II. Rész

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

133. Cikk

A jelen Egyezmény angol és francia nyelven készült. Mindkét szöveg egyaránt hiteles.

A Svájci Szövetségi Tanács gondoskodik az Egyezmény orosz és spanyol nyelvű hivatalos fordításának elkészítéséről.

134. Cikk

A jelen Egyezmény a Magas Szerződő Felek közötti viszonylatban az 1929. július 27-én kelt Egyezményhelyébe lép.

135. Cikk

A szárazföldi háború törvényeire és szokásaira vonatkozólag akár az 1899. július 29-én, akár az 1907. október 18-án kelt hágai Egyezményben részes ama Hatalmak közötti viszonylatban, amelyek a jelen Egyezményben is részesek, a jelen Egyezmény kiegészíti az említett hágai Egyezményhez mellékelt Szabályzat II. fejezetét.

136. Cikk

A jelen Egyezmény a mai keltezt viseli, és azt a Genfben, 1949. április hó 21-én megnyitott Értekezleten képviselt Hatalmak nevében, valamint az Értekezleten nem képviselt azon Hatalmak nevében, amelyek az 1929. július 7-én kelt Egyezmény részesei, 1950. február 12-ig írható alá.

137. Cikk

A jelen Egyezményt mihelyt lehetséges, meg kell erősíteni, és a megerősítő okiratokat Bernben kell letenni.

Míndegyik megerősítő okirat letételéről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelynek hiteles másolatát a Svájci Szövetségi Tanács megküldi mindazon Hatalmaknak, amelyek nevében az Egyezményt aláírták, vagy a csatlakozást bejelentették.

138. Cikk

A jelen Egyezmény legalább két megerősítő okirat letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

Ezután a Magas Szerződő Felek mindegyikére nézve a saját megerősítő okiratának letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

139. Cikk

A jelen Egyezmény hatálybalépésének időpontjától kezdve csatlakozásra nyitva áll mindazon Hatalmak részére, amelyek nevében az Egyezményt nem írták alá.

140. Cikk

A csatlakozásokat a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni, és azok beérkezésük időpontját követő hat hónap elteltével válnak hatályossá.

A Svájci Szövetségi Tanács a csatlakozásokat mindazon Hatalmakkal közli, amelyek nevében az Egyezményt aláírták vagy a csatlakozást bejelentették.

141. Cikk

A 2. és a 3. Cikkben meghatározott helyzetek bekövetkezése esetén az összeütköző Hatalmak részéről az ellenségeskedések vagy a megszállás megkezdése előtt vagy után letett megerősítés és bejelentett csatlakozás azonnal hatályba lép. Az összeütköző Hatalmaktól beérkező megerősítések vagy csatlakozások közlését a Svájci Szövetségi Tanács a leggyorsabb módon foganatosítja.

142. Cikk

Mindegyik Magas Szerződő Fél felmondhatja a jelen Egyezményt.

A felmondást a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni. Ezt a bejelentést az összes Magas Szerződő Fél kormányával közli.

A felmondás a Svájci Szövetségi Tanácshoz intézett bejelentéstől számított egy év elteltével válik hatályossá. Az a felmondó Hatalom összeütközésben vesz részt, nem válik hatályossá addig, amíg a béke nincs megkötve és semmi esetre sem addig, amíg a jelen Egyezménnyel védett személyek szabadonbocsátására és hazaszállítására irányuló műveletek befejezést nem nyertek.

A felmondás csak a felmondó Hatalommal szemben érvényes. Semmi kihatása sincs azokra a kötelezettségekre, amelyeket a nemzetközi jognak a művelt nemzetek között kialakult szokásokból, az emberiség törvényeiből és az emberiség közlelkiismeretének követelményeiből folyó általános elvei értelmében az összeütköző Felek továbbra is teljesíteni tartoznak.

143. Cikk

A Svájci Szövetségi Tanács a jelen Egyezményt az Egyesült Nemzetek Titkárságánál beiktattatja. A Svájci Szövetségi Tanács úgyszintén közli az Egyesült Nemzetek Titkárságával mindazokat a megerősítéseket, csatlakozásokat és felmondásokat is, amelyeket a jelen Egyezménnyel kapcsolatban tudomására hoznak.

Ennek hitelül az alulírottak meghatalmazásaik letétele után a jelen Egyezményt aláírták.

Készült Genfben, 1949. augusztus 12-én, angol és francia nyelven, az eredeti példány a Svájci Szövetség levéltárában marad letéve. A Svájci Szövetségi Tanács az Egyezménynek egy-egy hitelesített másolatát az összes aláíró Államok részére megküldi, valamint azoknak az Államoknak is, amelyek az Egyezményhez csatlakoztak.

I. Melléklet

A sebesült és beteg hadifoglyok közvetlen hazaszállítására és semleges államban való kórházi ápolására vonatkozó egyezmény mintája

(Lásd a 110. Cikket)

I. A közvetlen hazaszállítás vagy semleges államban való kórházi ápolás irányelvei

A) Közvetlen hazaszállítás

Közvetlenül haza kell szállítani:

1. Mindazon hadifoglyokat, akik az alábbi sérüléssel eredetű rokkantságban szenvednek: egy végtag elvesztése, bénulás, ízületi vagy más eredetű rokkantság abban az esetben, ha a rokkantság legalább az egyik kéznek vagy az egyik lábfejnek elvesztéséből áll, illetve egyenértékű egyik kéznek vagy egyik lábfejnek elvesztésével.

A tágabb értelmezés kizárása nélkül a következő eseteket kell az egyik kéz vagy egyik lábfej elvesztésének egyenértékűnek venni:

a) a kéznek, vagy az egyik kéz összes ujjának, vagy hüvelyk- és mutatóujjának elvesztése; az egyik lábfej, vagy az egyik láb összes ujjának és lábközépcsontjainak elvesztése;

b) ízületi merevség (ankylosis), a csontszövet pusztulása, heges zsugorodás, ha meggátolják a nagy ízületek egyikének vagy az egyik kéz összes ujjizületének működését;

c) a hosszú csontok állízülete (pseudarthrosis);

d) csonttörés vagy más baleset következtében keletkezett olyan elváltozások, melyek mozgásképesség vagy terhelő képesség komoly mérvű csökkenésével járnak.

2. Mindazon sebesült hadifoglyokat, akiknek állapota olyannyira idültté vált, hogy a kórjósolat alapján — kezelé-

sük ellenére — felépülésük a megsebesülés idejét követő egy éven belül kizártnak látszik, mint például a következő esetekben:

a) lövedék a szívben, még ha az orvosi vegyesbizottság vizsgálata során nem is tudott súlyos zavarokat megállapítani;

b) fém repeszdarab az agyban vagy a tüdőben, még ha az orvosi vegyesbizottság vizsgálata során nem is tud helyi vagy általános reakciót megállapítani;

c) olyan csontvelőgyulladás (osteomyelitis), melynek gyógyulása a sebesülést követő egy éven belül nem várható, és amely szükségszerűen egy ízület merevüléséhez (ankylosisához), illetőleg egy kéz vagy egy lábfej elvesztésével egyenértékű elváltozáshoz látszik vezetni;

d) a nagyízületek áthatoló és gennyedő sérülései;

e) koponyasérülések a csontszövet pusztulásával vagy csontok elmozdulásával;

f) az arc sérülései szövetpusztulással és működési zavarokkal;

g) a gerincvelő sérülései;

h) a perifériás idegek olyan sérülései, melyek következményeikben egy kéznek vagy egy lábfejnek elvesztésével egyenértékűek, és melyek gyógyulása a sebesülést követően több mint egy évi időt igényel, mint például: a plexus brachialis és lumbosacralis, a nervus medianus és ischiadicus sérülése, úgyszintén a nervus radialis és cibitalis vagy a nervus peroneus communis és tibialis kombinált sérülése stb. A nervus radialis, cubitalis, peroneus vagy tibialis izolált sérülése nem indokolja a hazaszállítást, kivéve zsugorodások (kontraktúrák) vagy komoly neurotrofikus zavarok esetén;

i) a vizeletelválasztó szervek oly sérülése, amely azok működését komolyan veszélyeztetik.

3. Mindazon beteg hadifoglyokat, akiknek állapota idültté vált olyannyira, hogy a kórjósolat alapján, kezelésük ellenére, kizártnak látszik felépülésük a megbetegedés kezdetétől számított egy éven belül, mint például a következő esetekben:

a) bármely szerv előrehaladó gümőkóros megbetegedése, mely az orvosi kórjósolat szerint nem gyógyulhat meg, vagy legalábbis komoly mértékben nem javulhat semleges államban végzett gyógykezelés esetén sem;

b) izzadmányos mellhártyagyulladás;

c) a légzőszervek nem gümőkóros eredetű, gyógyíthatatlannak minősített súlyos megbetegedései, például: súlyos tüdőtágulás (hörgghurut vagy anélkül), idült asma tudja kimutatni; a szívburok és az erek elváltozásai (Bürger-féle betegség, a nagyerek aneurizmái) stb.;

e) az emésztőszervek idült súlyos kóros elváltozásai, például: gyomorfekély vagy nyombélfekély; a fogság alatt elvégzett gyomorműtét következményei; több mint egy évig tartó és az általános állapotot súlyosan befolyásoló idült gyomorhurut (gastritis chron.), bélhurut (enteritis chron.) és vastagbélhurut (colitis); májzsugorodás (cirrhosis hepatis); idült epehólyagbántalom stb.;

f) a húgyivarszervek idült súlyos kóros elváltozásai; például: idült vesebetegségek következményes zavarokkal; ve-seeltávolítás (nephrektomia) vesegümőkór miatt; idült vesemedence-gyulladás és húgyhólyagyulladás; hydronephrosis vagy pynephrosis; a női nemiszervek idült súlyos elváltozásai; terhességgel és szüléssel kapcsolatos elváltozások, amennyiben semleges államban való kórházi kezelésük kivihetetlen stb.;

g) a központi és perifériás idegrendszer idült súlyos bántalmi, például az összes megnyilvánuló elmezavarok (psychosis) és elmeidegzavarok (psychoneurosis), amilyenek a súlyos hysteria, a súlyos hadifogoly-psychoneurosis stb. szakorvosi megállapítás alapján; minden epilepsia a tábororvos megállapítása alapján; agyi érelmeszesedés; egy évnél tovább tartó idült ideggyulladás (neuritis chron.) stb.;

h) a vegetatív idegrendszer idült súlyos bántalmi a szellemi és testi teljesítőképesség észlelhető csökkenésével jelentős testsúlyvesztéssel és általános legyengüléssel;

i) mindkét szem vaksága, vagy egy szem vaksága, amennyiben a másik szem látása javító szemüveg alkalmazása ellenére is 1 alatt marad; amennyiben a látáscsökkenés javítása legalább az egy szemre nézve 1/2-re nem fokozható; egyéb súlyos szemelváltozások például zöldhályog (glaukoma); szivárványhártya-gyulladás (iritis), érhártyagyulladás (chorioiditis); trachoma stb.;

j) olyan hallászavarok, mint az egyoldali teljes sükettség, ha a másik fül nem hallja a normális beszédet 1 m távolságra stb.;

k) az anyagcsere súlyos betegségei, például insulinkezelést igénylő cukorbetegség stb.;

l) a belső elválasztási mirigyek súlyos zavarai, például thyerotoxicosis, hypothyreosis, Addison-kór, Simmonds-f. kachexia, tetania stb.;

m) a vérképző szervek súlyos és idült betegségei;

n) idült súlyos intoxikációk, például ólommérgezés, higanymérgezés, morphinizmus, kokainizmus, alkoholizmus; gázok és sugárártalmak által előidézett intoxikációk stb.;

o) a helyváltoztatási szerveknek működési zavarokkal jelentkező idült elváltozásai, például deformáló ízületi bántalmak; progrediáló elsődleges vagy másodlagos idült sokízületi gyulladás; súlyos klinikai tünetekkel jelentkező rheumatismus stb.;

p) gyógykezeléssel dacoló idült és súlyos bőrbetegségek;

q) minden rosszindulatú daganat;

r) idült és súlyos fertőző betegségek, melyek keletkezésüktől számítva egy éven át fennállnak, például kifejezett szervi elváltozásokkal járó malária; jelentős bántalmakkal járó amőbás vagy bacilláris dizentéria; kezeléssel nem befolyásolható belsőszervi, harmadfokú (tetri) syfilis; lepra stb.;

s) súlyos avitaminózis vagy nagyfokú testi leromlás.

B) Semleges államban való kórházi kezelés

Semleges államban való kórházi kezelésre kell kijelölni:

1. Mindazokat a sebesült hadifoglyokat, akiknek gyógyulása a fogság alatt nem várható, de akik semleges államban folytatott kórházi kezelés esetén meggyógyulhatnak, vagy állapotukban jelentős javulás várható.

2. Bármelyik szerv bármilyen természetű tuberkulotikus megbetegedésében szenvedő hadifoglyokat, akiknek semleges államban valló kezelése valószínűleg gyógyuláshoz vagy lényeges javuláshoz vezetne, kivéve a fogságba esés előtt kigyógyult primtuberkulózis esetét.

3. A légzőszervek, a vérkeringés, az emésztőszervek, az idegrendszer, az érzékszervek, a húgy-ivarszervek, a bőr, a helyváltoztatási szervek gyógykezelést igénylő bántalmaikban szenvedő hadifoglyokat, amennyiben kezelésük eredménye nyilvánvalóan jobb volna semleges államokban, mint a fogságban.

4. Azokat a hadifoglyokat, akik a fogságban nem gümőkóros eredetű vesebetegség miatt nephrektomián estek keresztül, vagy gyógyulás útján levő, illetve latens csontvelőgyulladásban vagy insulinkezelést nem igénylő cukorbetegségben szenvednek.

5. Azokat a hadifoglyokat, akik a háború vagy a hadifogság következtében keletkezett idegbántalmakban (neurosis) szenvednek. A hadifogoly-neurosis azon eseteiben szenvedőket, akik semleges államban való kórházi gyógykezelés esetén 3 hónapon belül nem gyógyultak meg, és akik ezen időszak után még nincsenek nyilvánvalóan a végleges gyógyulás útján, haza kell szállítani.

6. Mindazon hadifoglyokat, akik idült intoxikációban szenvednek (gázok, fémek, alkaloidák által stb.), és számukra a gyógyulási kilátások semleges államban különlegesen kedvezőek.

7. Mindazon hadifogoly nőket, akik terhesek és az anyákat, csecsemőikkel és kiskorú gyermekükkel együtt.

Semleges államban való kórházi gyógykezelésből ki vannak zárva:

1. az elmebetegség minden megfelelő módon megállapított esete;
2. minden gyógyíthatatlannak minősülő szervi vagy funkcionális idegbetegség;
3. minden fertőző megbetegedés fertőzőképes szakában, a tuberkulózist kivéve.

II. Általános észrevételek

1. A fentebb megállapított feltételeket általában a lehető legtágabban kell magyarázni és alkalmazni.

Különösképpen nagyvonalúságot kell tanúsítani a háború vagy hadifogság következtében keletkezett neurotikus és pszichopatikus állapotoknál, valamint a tuberkulózis minden formájánál. Azokat a hadifoglyokat, akik többszörös sérülést szenvedtek, de ezek közül önmagában véve egyik sem indokolná a hazaszállítást, szintén ebben a szel-

lemben kell megvizsgálni, tekintetbe véve a sérülésekkel járó lelki megrázkódtatást is.

2. Mindazokat az eseteket, amelyekben a közvetlen hazaszállítás kétségtelenül jogosult (amputáció, teljes vakság vagy sükettség, nyílt tuberkulózis, elmebetegség, rosszindulatú daganat stb.), a tábor orvosainak vagy a fogva tartó Hatalom által kijelölt katonatorvosi bizottságnak a lehető leggyorsabban meg kell vizsgálni, és a személyeket haza kell szállítani.

3. A háború előtt szerzett sérülések és betegségek, valamint azok, amelyek nem súlyosbodtak, továbbá azok a háborús sérülések, amelyek nem akadályozzák meg a katonai szolgálat újrafelvételét, nem adnak jogot a közvetlen hazaszállításra.

4. Jelen rendelkezéseket az összeütközésben részt vevő valamennyi államban egyöntetűen kell értelmezni és alkalmazni. Az érdekelt Hatalmak és hatóságok az orvosi vegyesbizottságoknak feladatuk elvégzéséhez minden szükséges könnyítést megadni tartoznak.

5. Az 1. pont alatt említett példák csak a tipikus eseteket adják. Azokat az eseteket, amelyek teljesen nem azonosak az 1. pont alatt felsoroltakkal, a jelen Egyezmény 110. Cikkében foglalt rendelkezések és a jelen megállapodásban foglalt elvek szellemében kell elbírálni.

II. Melléklet

Az orvosi vegyesbizottságokra vonatkozó szabályzat

(Lásd a 112. Cikket)

1. Cikk

Az Egyezmény 112. Cikkében említett orvosi vegyesbizottságok három tagból állnak, amelyek közül kettő semleges államhoz tartozik, a harmadikat pedig a fogva tartó Hatalom jelöli ki. Az egyik semleges tag elnököl.

2. Cikk

A két semleges tagot a fogva tartó Hatalom kérésére a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága a Védőhatalommal egyetértésben jelöli ki. Ezek vagy egy másik semleges országban, avagy a fogva tartó Hatalom területén lakhatnak.

3. Cikk

A semleges tagok kijelöléséhez az érdekelt összeütköző Hatalmaknak is hozzá kell járulniuk; ezek hozzájárulásukat a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságával és a fogva tartó Hatalommal közlik. E közlés megtörténtével a tagokat ténylegesen kijelölteknek kell tekinteni.

4. Cikk

A rendes tagoknak szükség esetén való helyettesítésére megfelelő számú póttagot is ki kell jelölni. E kijelölésnek a rendes tagok kijelölésével egyidejűleg, vagy legalább is az attól számított lehető legrövidebb időn belül kell megtörténni.

5. Cikk

Ha a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága bármely okból nem jelölheti ki a semleges tagokat, úgy e tekintetben a fogva tartó Hatalom jár el.

6. Cikk

A két semleges tag közül a lehetőség szerint az egyiknek sebésznek, a másiknak általános orvosnak kell lenni.

7. Cikk

A semleges tagoknak az összeütköző Felektől teljesen függetleneknek kell lenniük, s ezen feladatuk teljesítéséhez minden könnyítést megadni tartoznak részükre.

8. Cikk

A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága a jelen szabályzat 2. és 4. Cikkében említett kijelölésekkel egyidejűleg a fogva tartó Hatalommal egyetértésben megállapítja az érdekeltek szolgálati feltételeit.

9. Cikk

Az orvosi vegyesbizottságok munkájukat a semleges tagok kijelöléséhez történt hozzájárulás után a lehető leggyorsabban és legkésőbb a hozzájárulás időpontjától számított három hónapon belül megkezdik.

10. Cikk

Az orvosi vegyesbizottságok az Egyezmény 113. Cikkében említett minden foglyot megvizsgálják. Javaslatuk hazaszállításra, hazaszállításból való kizárásra vagy a későbbi vizsgálatra utalásra szólhat. Határozataikat szótöbbséggel hozzák.

11. Cikk

A bizottság határozatát minden egyes esetben a vizsgálatot követő egy hónapon belül közölni kell a fogva tartó Hatalommal, a Védőhatalommal és a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságával. Az orvosi vegyesbizottság határozatáról a vizsgálat megejtése után minden egyes hadifoglyot tájékoztat, és azok részére, akiknek hazaszállítását javasolja, a jelen Egyezményhez csatolt mintához hasonló bizonyítványt állít ki.

12. Cikk

A fogva tartó Hatalom köteles az orvosi vegyesbizottság határozatait attól az időponttól számított három hónapon belül végrehajtani, amelyben azokról megfelelő tájékoztatást kapott.

13. Cikk

Ha valamely oly országban, amelyben az orvosi vegyesbizottság működése szükségesnek látszik, egyetlen semleges orvos sincsen, és ha valamilyen okból más országban lakó semleges orvosokat sem lehet kijelölni, a fogva tartó Hatalom a Védőhatalommal egyetértésben oly orvosi bizottságot állít fel, amely a jelen szabályzat 1., 2., 3., 4., 5. és 8. Cikkeiben foglalt rendelkezések fenntartásával ellátja az orvosi vegyesbizottság feladatait.

14. Cikk

Az orvosi vegyesbizottságok állandó működésben vannak, és minden táborot hat hónapot meg nem haladó időközben meglátogatnak.

*III. Melléklet**A hadifoglyok együttes segélyezésére vonatkozó szabályzat*

(Lásd a 73. Cikket)

1. Cikk

A bizalmiak jogosultak a reájuk bízott együttes segélyküldeményeket szétszítani az igazgatásilag a táborukhoz tartozó összes hadifogoly között, ideértve azokat is, akik kórházakban vagy börtönökben, vagy más büntető intézetekben vannak.

2. Cikk

A segélyküldemények szétosztása az ajándékozó utasításai és a bizalmiak részéről megállapított terv szerint történik; a gyógyszerküldemények szétosztásának azonban lehetőleg az illetékes orvosi vezetőkkel egyetértésben kell történnie, és az utóbbiak a kórházakban és a gyógyintézetekben a betegek szükségletei által megkívánt mértékben eltérhetnek az említett utasításoktól. Az így meghatározott keretben az elosztást mindenkor méltányos módon kell foganatosítani.

3. Cikk

A bizalmiak vagy segédek jogosultak a segélycsomagoknak a táborukhoz közel eső érkezési helyére elmenni (a kapott áruk minőségének és mennyiségének ellenőrzése céljából és avégett, hogy e tárgyban részletes jelentéseket készíthessenek az ajándékozók részére).

4. Cikk

A bizalmiak megkapják a szükséges könnyítéseket ahhoz, hogy ellenőrizhessék, hogy az együttes segélyek szétosztása a táboruk minden részlegében és tartozékában utasításuknak megfelelően történt-e.

5. Cikk

A bizalmiak jogosultak kitölteni és kitöltetni a munkáskülönítmények bizalmiai vagy a kórházak és a veszteglőintézetek illetékes orvosi vezetői útján az együttes küldeményekre vonatkozó (szétosztás, szükségletek, mennyiségek stb.) és az ajándékozónak szánt űrlapokat és kérdőíveket. Ezeket a megfelelően kitöltött űrlapokat és kérdőíveket késedelem nélkül meg kell küldeni az ajándékozónak.

6. Cikk

A bizalmiak annak érdekében, hogy táboruk hadifoglyai részére az együttes segélyek rendszeres szétosztását bizto-

sítsák, és az esetleges új fogolycsoportok érkezése folytán előálló szükségleteket is kielégíthessék, jogosultak az együttes segélyekből elegendő tartalékot létesíteni és visszatartani. Erre a célra megfelelő raktárakat kell rendelkezésükre bocsátani; mindegyik raktárt két zárral kell ellátni, az egyik kulcsát a bizalmi férfi, a másik kulcsát a táborparancsnok őrzi.

7. Cikk

Az együttes ruhaküldeményekből minden egyes hadifogoly legalább egy teljes rend ruhát kap. Ha valamely fogoly-nak egynél több rend ruhája van, a bizalmi jogosult azoktól, akik a legjobban vannak ellátva, a többlet rend ruhát vagy az egynél nagyobb számban levő bizonyos tárgyakat visszavenni, ha ez az eljárás a kevésbé jól ellátott foglyok szükségleteinek kielégítése érdekében szükséges. Mindazonáltal nem vehet el egy második fehérmű, harisnya vagy lábbeli készletet, kivéve, ha nincs más mód olyan hadifogoly ellátására, akinek egy sincs.

8. Cikk

A Magas Szerződő Felek és különösen a fogva tartó Hatalmak a lehetőség szerint és a lakosság ellátására vonatkozó szabályok fenntartása mellett megengedik a hadifoglyok részére az együttes segélyek szétosztása céljából területükön eszközendő bevásárlásokat; hasonlóképpen megkönnyítik az e bevásárlások lehetővé tétele céljából foganatosított pénztátalásokat és egyéb pénzügyi, technikai és igazgatási intézkedéseket is.

9. Cikk

Az előző rendelkezések nem érintik a hadifoglyok jogát arra, hogy a táborba érkezésük előtt vagy áthelyezésük során is együttes segélyeket kaphassanak, továbbá, hogy a Védőhatalomnak, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának és a hadifoglyokat támogató minden más szervezetnek a segélyek továbbításával megbízott képviselői a segélyeknek a címzettek közötti szétosztását az általuk célszerűnek tartott más módon biztosítsák.

IV. Melléklet

A) Személyazonossági igazolvány

(Lásd a 4. Cikket)

<i>Figyelemztetés</i>		Ujjlenyomatok (esetleg)	jobb hüvelykujj	Más esetleges azonosossági adat:
Vallás	Vértípus			
Haj	Szem	Súly	Magasság	
(Az igazolványt kiállító hatóság bélyegzője)		(Az igazolványt kiállító ország és katonai hatóság megjelölése.)		
Az igazolvány tulajdonosának fényképe		SZEMÉLYAZONOSSÁGI IGAZOLVÁNY a fegyveres erőket követő személy részére		
		Családi név:		
		Utónevek:		
		Születési idő és hely:		
		A fegyveres erőket		
	 minőségben követi.		
Az igazolvány kiállításának kelte:		Az igazolvány tulajdonosának aláírása:		

Megjegyzés: Ezt az igazolványt lehetőleg két vagy három olyan nyelven kell elkészíteni, amelyek közül az egyik nemzetközileg használatos. A pontozott vonalnál behajtandó. Valódi mérete: 13×10 cm.

B) *Levelezőlap a fogságba esésről*

(Lásd a 70. Cikket)

(Előlap)

Hadifogoly posta

Díjmentes

Levelezőlap a hadifogoly fogságba eséséről

Fontos!

Központi Hadifogoly Iroda! Ezt a lapot minden fogolynak a fogságba esése után azonnal és mindannyiszor, valahányszor kórházba vagy más táborba való áthelyezés következtében címet változtat, ki kell tölteni. Ez a lap független attól a különleges levelezőlaptól, amelyet a fogoly jogosult családjának küldeni.

Központi Hadifogoly Iroda

Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága

Genf
S v á j c

(Hátlap)

Olvashatóan, nagybetűkkel írandó!

1. Az a Hatalom, amelyhez a fogoly tartozik:
-
2. Családi név: 3. Utónevek (teljesen kiírva):
-
4. Atyja utóneve:
5. Születési ideje: 6. Születés helye: 7. Rendfokozata:
8. Katonai száma: 9. A család címe:
-
- *10. Fogságba esett: (vagy érkezett a számú táborból, kórházból stb.)
- *11. *a)* egészséges — *b)* nincs megsebesülve — *c)* gyógyult — *d)* lábadozó — *e)* beteg — *f)* könnyen sebesült — *g)* súlyosan sebesült
-
12. Jelenlegi cím: A fogoly száma: A tábor megjelölése:
13. Kelt: 14. Aláírás:

* A meg nem felelő rész törlendő. Ezekhez az adatokhoz semmi nem fűzhető hozzá. Lásd a magyarázatot a hátlapon.

Megjegyzés: Ezt az űrlapot két vagy három nyelven kell elkészíteni, közöttük a fogoly anyanyelvén és a fogva tartó Hatalom nyelvén. Valódi mérete: 15×10,5 cm.

2. Levél

HADIFOGOLY LEVELEZÉS

Díjmentes

..... -nak

Rendeltetési hely:

Utca:

Ország:

Megye:

.....

.....

..... Feladói országa: A tábor megjelölése:

..... A fogoly száma:

..... Születési hely és idő:

..... Családi név és utónév:

..... Feladó:

* * *

Megjegyzés: Ezt az űrlapot két vagy három nyelven kell elkészíteni, közöttük a fogoly anyanyelvén és a fogva tartó Hatalom nyelvén. A szaggatott vonal mentén be kell hajtani oly módon, hogy a felső részt a bevágásba (a minta *-okkal jelölve) kell csúsztatni, s ekkor borítékot képez. A hátlap, amely ugyanúgy van vonalazva, mint a fent megjelölt levelezőlap [lásd a IV. C) 1. mellékleten levő ábrát] a fogoly közleményeinek van fenntartva és körülbelül 250 szót tartalmazhat. A széthajtott űrlap valódi mérete: 29×15 cm.

D) Halotti értesítés

(Lásd a 120. Cikket)

*(Az illetékes hatóság megjelölése)***HALOTTI ÉRTEŚÍTÉS**

Az a Hatalom, amelyhez a fogoly tartozott:

.....

.....

Családi név és utónevek:

Atyja utóneve:

Születési hely és idő:

Elhalálozás helye és ideje:

Rendfokozat és katonai szám (a személyazonossági lapon található bejegyzések):

A család címe:

Hol és mikor került fogságba:

A sír meg van-e jelölve és később feltalálható-e a család részéről:

A hagyatéki tárgyakat a fogva tartó Hatalom megőrizte vagy a halotti értesítéssel egyidejűleg elküldte:

Ha elküldte, milyen úton:

Az elhunytat a betegségében vagy utolsó pillanataiban támogató személy (orvos, ápoló, lelkész, fogoly bajtárs) adhat — az elhunyt utolsó perceiről és a temetésről — felvilágosítást:

.....

.....

Kelt, az illetékes hatóság aláírása és bélyegzője:

Két tanú aláírása és címe:

.....

.....

Megjegyzés: Ezt az űrlapot két vagy három nyelven kell elkészíteni, közöttük a fogoly anyanyelvén és a fogva tartó Hatalom nyelvén. Az űrlap valódi mérete: 21×30 cm.

E) Hazaszállítási bizonyítvány

(Lásd a II. Melléklet 11. Cikkét)

Hazaszállítási bizonyítvány

Kelt:

Tábor:

Kórház:

Családi név:

Utónevek:

Születési idő:

Rendfokozat:

Anyakönyvi szám:

A fogoly száma:

Sebesülés/betegség:

A bizottság határozata:

Az orvosi vegyesbizottság elnöke:

.....

A = Közvetlen hazaszállítás.

B = Kórházban elhelyezés semleges államban.

NC = Újabb vizsgálat a következő bizottság előtt.

V. Melléklet*A hadifoglyok részéről saját országukba eszközölt átutalásokra vonatkozó szabályzat mintája*

(Lásd a 63. Cikket)

1. A 63. Cikk harmadik bekezdésében említett értesítés a következő adatokat tartalmazza:

a) a 17. Cikkben említett anyakönyvi számot, a rendfokozatot, az átutalást teljesítő hadifogoly családi nevét és utóneveit;

b) az átutalás címzettjeinek nevét és címét a származási országban;

c) az átutalt összeget a fogva tartó Hatalom pénznemében kifejezve.

2. Ezt az értesítést a hadifogoly írja alá. Ha ez utóbbi nem tud írni, arra egyetlen tanú által hitelesített jelet tesz. A bizalmi férfi szintén ellenjegyzí ezt az értesítést.

3. A táborparancsnok ehhez az értesítéshez bizonyítványt csatol, amelyben igazolja, hogy az érdekelt hadifogoly számlájának cselekvő egyenlege nem kevesebb a fizetendő összegnél.

4. Ezeket az értesítéseket jegyzék alakjában is ki lehet állítani. A bizalmi férfi e jegyzék minden egyes lapját kézjegyével látja el, és a táborparancsnok hitelesíti.

Sorszám: 20.

A külügyminisztertől

**A polgári lakosság háború idején való védelmére
vonatközoan Genfben, 1949. augusztus 12-én kelt
Egyezmény***

Alulírottak, a polgári lakosság háború idején való védelméről szóló Egyezmény kidolgozása céljából 1949. április 21-től augusztus 12-ig, Genfben tartott diplomáciai Értekezleten képviselt Kormányok Meghatalmazottai a következőkben állapodtak meg:

I. Cím

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy minden körülmények között tiszteletben tartják és tiszteletben tartatják a jelen Egyezményt.

2. Cikk

Azokon a rendelkezéseken kívül, amelyek béke idején is alkalmazandóak, a jelen Egyezmény alkalmazást nyer két vagy több Magas Szerződő Fél között bekövetkező megüzent háború vagy minden más fegyveres összeütközés esetén, még ha a hadiállapot fennforgását közülük valamelyik nem is ismeri el.

Az Egyezmény alkalmazást nyert valamely Magas Szerződő Fél területe egészének vagy egy részének bármilyen megszállása esetében is, még akkor is, ha ez a megszállás nem ütközik semmiféle katonai ellenállásba.

Ha az összeütköző Hatalmak valamelyike a jelen Egyezménynek nem is részese, az a Szerződő Hatalmakat egymás közötti viszonyukban kötelezi. Az Egyezmény kötelezi ezeket a Hatalmakat ezenkívül az említett Hatalommal szemben is, ha az elfogadja és alkalmazza annak rendelkezéseit.

3. Cikk

Valamely Magas Szerződő Fél területén keletkező nem nemzetközi jellegű fegyveres összeütközés esetén mind-egyik összeütköző Fél köteles legalább az alábbi rendelkezéseket alkalmazni:

* A Kormánytól kapott felhatalmazás alapján a külügyminiszter közlése az Egyezmény magyar nyelvű hivatalos szövegét. Az Egyezménynek a Magyar Fél által történt megröszítése után az 1954. évi 32. törvényerejű rendelet azt a belső jog részévé tette, és 1955. február 3-án lépett hatályba. A Magyar Közlönyben azonban az Egyezmény mindaddig nem került kihirdetésre.

1. Azokat a személyeket, akik az ellenségeskedésekben nem vesznek közvetlenül részt, ideértve a fegyveres erőket azokat a tagjait, akik letették a fegyvert és azokat a személyeket, akik betegség, sebesülés, elfogatás miatt vagy más ok következtében harcképtelenné váltak, minden körülmények között, fajon, színén, valláson, hiten, nemén, születésen vagy vagyonon, valamint más hasonló ismérven alapuló bármely hátrányos megkülönböztetés nélkül emberséges bánásmódban kell részesíteni.

Ebből a célból mindenkor és mindenütt tilos a fent említett személyek tekintetében:

a) az élet és a testi épség elleni merénylet, különösen bármely formában megnyilvánuló emberölés, csonkítás, kegyetlen bánásmód, kínzás;

b) túszok szedése;

c) az emberi méltóság megsértése, különösen a megalázó és lealacsonyító bánásmód;

d) a szabályszerűen megalakított és a művelt népek részéről elengedhetetlennek elismert igazságszolgáltatási biztosítékok alapján működő bíróság által előzetesen meghozott ítélet nélkül kiszabott büntetés és annak végrehajtása.

(2) A sebesültek és a betegeket ápolás céljából össze kell szedni és ápolásban kell részesíteni.

Pártatlan emberbaráti szervezet, mint például a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, felajánlhatja szolgálatait az összeütköző Feleknek.

Az összeütköző Felek továbbá igyekezni fognak külön megállapodások útján egészben vagy részben hatályba léptetni a jelen Egyezmény egyéb rendelkezéseit is.

Az előző rendelkezések alkalmazása nem érinti az összeütköző Felek jogi helyzetét.

4. Cikk

Az Egyezmény védelmében részesülnek azok a személyek, akik összeütközés vagy megszállás esetén bármely időpontban és bármely módon valamely olyan összeütköző Fél vagy megszálló Hatalom hatalmában vannak, amelynek nem állampolgárai.

Az Egyezményben nem részes állam állampolgárai nem részesülnek ennek védelmében. A semleges államnak a hadviselő állam területén tartózkodó állampolgárait és az együtt hadviselő állam állampolgárait nem kell védett személyeknek tekinteni mindaddig, amíg annak az államnak, amelynek állampolgárai, rendes diplomáciai képviselője van abban az országban, amelynek hatalmában vannak.

A II. Cím rendelkezéseinek mindazonáltal a 13. Cikkben meghatározott szélesebb alkalmazási körök van.

A hadrakelt seregek sebesültjei és betegeti helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött vagy a tengeri haderők sebesültjei, betegeti és hajótöröttei helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött, vagy a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmények által védett személyek a jelen Egyezmény értelmében nem tekinthetők védett személyeknek.

5. Cikk

Ha valamely összeütköző Fél területén ez a Fél a jelen Egyezmény által védett valamely személyt alapos okból úgy tekint, mint akit egyénileg oly indokolt gyanú terhel, hogy az állam biztonságára káros tevékenységet folytat, az ilyen személy nem hivatkozhat a jelen Egyezmény által biztosított azokra a jogokra és kiváltságokra, amelyek, ha azokat az ő érdekében gyakorolnák, az állam biztonságára hátrányt jelenthetnének.

Ha a jelen Egyezmény által védett személyt megszállott területen kémkedés vagy szabotázs vádjával, vagy azért tartóztatták le, mert egyénileg oly indokolt gyanú terheli, hogy a megszálló Hatalom biztonságára káros tevékenységet fejt ki, az ilyen személyt a katonai szükség által feltétlenül megkövetelt esetben a jelen Egyezményben szabályozott mozgási jogától meg lehet fosztani.

Az előző bekezdésekben említett személyeket azonban minden egyes ilyen esetben is emberséges bánásmódban kell részesíteni és bünvádi eljárás esetében sem lehet őket megfosztani a jelen Egyezményben előírt tisztességes és szabályszerű eljárásához való joguktól. Ezek a személyek is visszanyerik a jelen Egyezmény által védett személy összes jogait és kiváltságait, a konkrét körülményektől függően az állam vagy a megszálló Hatalom biztonságának megfelelő legkorábbi időpontban.

6. Cikk

A jelen Egyezményt a 2. Cikkben említett minden összeütközés vagy megszállás esetében annak kezdetétől fogva alkalmazni kell.

Az összeütköző Felek területén az Egyezmény alkalmazása a katonai műveletek általános befejezésével ér véget.

A megszállott területen a jelen Egyezmény alkalmazása a katonai műveletek általános befejezésétől számított egy év eltelte után ér véget; a megszálló Hatalmat azonban a megszállás ideje alatt — amennyiben ez a Hatalom a kérdéses területen a kormányzati feladatokat ellátja — a jelen Egyezmény 1—12., 27., 29—34., 47., 49., 51—53., 59., 61—77. és 143. Cikkei továbbra is kötelezik.

Azok a védett személyek, akiknek a szabadon bocsátása, hazaszállítása vagy a korábbi státuszba való visszahelyezése a fenti határidő eltelte után történik, a közbeeső időben a jelen Egyezmény védelme alatt maradnak.

7. Cikk

A Magas Szerződő Felek a 11., 14., 15., 17., 36., 108., 109., 132., 133. és 149. Cikkben kifejezetten szabályozott megállapodásokon kívül minden olyan ügyben, amelynek külön szabályozása számukra célszerűnek látszik, egyéb külön megállapodásokat is köthetnek. A külön megállapodások nem rosszabbíthatják a védett személyeknek a jelen

Egyezményben szabályozott helyzetét és nem korlátozhatják az ebben részükre biztosított jogokat.

A védett személyeket az ezekben a megállapodásokban szabályozott kedvezmények mindaddig megilletik, amíg az Egyezmény rájuk alkalmazást nyer, kivéve, ha az említett vagy a későbbi megállapodások kifejezetten másként rendelkeznek, vagy ha az összeütközésben résztvevő egyik vagy másik fél irányukban kedvezőbb intézkedéseket fogantatosít.

8. Cikk

A védett személyek semmilyen körülmények között sem mondhatnak le sem részben, sem egészben az Egyezmény és adott esetben az előző Cikkben említett külön megállapodásokban részükre biztosított jogokról.

9. Cikk

A jelen Egyezmény az összeütköző Felek érdekeinek oltalmazásával megbízott Védőhatalmak közreműködésével és ellenőrzése alatt nyer alkalmazást. E célra a Védőhatalmak diplomáciai vagy konzuli személyzetükön kívül saját állampolgáraikból vagy más semleges Hatalmak állampolgáraiból küldötteket jelölhetnek ki. Ezen küldötteknek a részére meg kell szerezni annak a Hatalomnak a hozzájárulását, amelynél feladatukat teljesíteni fogják.

Az összeütköző Felek tartoznak a lehető legnagyobb mértékben megkönnyíteni a Védőhatalmak képviselőinek és küldötteinek feladatát.

A Védőhatalmak képviselői és küldöttei nem léphetik át a tevékenységüknek a jelen Egyezményben szabályozott korlátait. Különösen figyelemmel kell lenniük azon állam biztonságának parancsoló szükségleteire, amely államban feladatukat teljesítik.

10. Cikk

A jelen Egyezmény rendelkezései nem akadályozzák azt az emberbaráti tevékenységet, amelyet a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága vagy bármely más pártatlan emberbaráti szervezet fejt ki az összeütköző Felek hozzájárulásával a polgári személyek védelme és a nekik nyújtandó segítség tekintetében.

11. Cikk

A Magas Szerződő Felek mindenkor megállapodhatnak abban, hogy a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmakra háruló feladatokat valamely, a pártatlanságnak és a hatékonyságának minden biztosítékát nyújtó szervezetre bízzák.

Ha a védett személyek bármely okból nem részesülnek, vagy többé már nem részesülnek Védőhatalom vagy az első bekezdés értelmében megbízott szervezet támogatásában, az őket fogva tartó Hatalomnak valamely semleges államot vagy ilyen szervezetet kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében az összeütköző Felek részéről kijelölt Védőhatalomra háruló feladatokat.

Ha a védelem így nem biztosítható, a fogva tartó Hatalomnak valamely emberbaráti szervezetet, amilyen a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalomra háruló emberbaráti feladatok ellátását, vagy a jelen Cikkben foglalt fenntartások mellett el kell fogadnia az ilyen szervezet által felajánlott szolgáltatásokat.

Minden semleges Hatalomnak, továbbá az érdekelt Hatalom által felkért, vagy a fent említett célokra ajánlkozó minden szervezetnek működése folyamán tudatában kell lennie azzal az összeütköző Féllel szemben fennálló felelősségének, amelynek a jelen Egyezmény által védett személyek állampolgárai vagy egyébként fennhatósága alá tartoznak, és megfelelő biztosítékokat kell nyújtania arra, hogy a kérdéses feladatok elvégzésére képes és azokat pártatlanul fogja ellátni.

Az előző rendelkezéseket nem lehet hatályon kívül helyezni oly Hatalmak közötti külön megállapodásokkal, amelyek közül az egyik, ha ideiglenesen is, a másik Hatalommal vagy annak szövetségeseivel szemben a hadiesemények következtében tárgyalási szabadságában korlátozva van, nevezetesen, ha egész területe vagy annak lényeges része megszállás alatt áll.

Valahányszor a jelen Egyezmény a Védőhatalomról tesz említést, ez a kifejezés egyszersmind azoknak a szervezeteknek a megjelölésére is szolgál, amelyek a jelen Cikk értelmében annak helyettesítésére vannak hivatva.

A jelen Cikk rendelkezései kiterjednek és megfelelő alkalmazást nyernek abban az esetben is, ha valamely semleges állam állampolgárai megszállott területen vagy olyan hadviselő állam területén tartózkodnak, amelyben annak az államnak, amelynek állampolgárai nincs szabályszerű diplomáciai képviselője.

12. Cikk

A Védőhatalmak minden olyan esetben, amelyben azt a védett személyek érdekében célszerűnek tartják, különösen, ha az összeütköző Felek között a jelen Egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása és értelmezése tekintetében véleményeltérés áll fenn, felajánlják a vita elintézésére jószolgálatukat.

Ebből a célból mindegyik Védőhatalom az egyik hatalom felkérésére vagy önként javasolhatja az összeütköző Feleknek, hogy képviselőik, különösen a védett személyek ügyeivel megbízott hatóságok találkozzanak valamely megfelelően kiválasztott — esetleg semleges — területen. Az összeütköző Felek az erre vonatkozó javaslatokat elfo-

gadni kötelesek. A Védőhatalmak szükség esetén az összeütköző Felek hozzájárulását kérhetik ehhez, hogy ezen a találkozón valamely semleges Hatalom állampolgára, vagy a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának megbízottja vegyen részt.

II. Cím

A LAKOSSÁG ÁLTALÁNOS VÉDELME A HÁBORÚ BIZONYOS HATÁSAIVAL SZEMBEN

13. Cikk

A jelen Cím rendelkezései az összeütközésben részt vevő országok egész lakosságára vonatkoznak, fajon, állampolgárságon, valláson vagy politikai véleményen alapuló bármely hátrányos megkülönböztetés nélkül és a háború által okozott szenvedések enyhítésére irányulnak.

14. Cikk

A Magas Szerződő Felek már béke idején, illetve az összeütköző Felek az ellenségeskedések kitörése után saját területükön és, ha szükséges, a megszállott területeken is egészségügyi és biztonsági övezeteket, valamint helységeket létesíthetnek abból a célból, hogy a sebesülteket, betegeket, öregeket, tizenöt évnél fiatalabb gyermekeket, terhes nőket és a hét évnél fiatalabb gyermekek anyjait megvédjék a háború következményeitől.

Az érdekelt Felek az összeütközés kezdetétől fogva és annak folyamán is az általuk létesített egészségügyi övezetek és helységek tárgyában megállapodásokat köthetnek egymással. Ebből a célból hatályba léptetik a jelen Egyezményhez csatolt megállapodástervezetben foglalt rendelkezéseket, esetleg megtéve azokon a szükségesnek ítélt módosításokat.

A Védőhatalmak és a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága hivatottak arra, hogy jószolgálatukat ezen egészségügyi és biztonsági övezetek és helységek felállítására és elismerésére érdekében felajánlják.

15. Cikk

Mindegyik összeütköző Fél, akár közvetlenül, akár valamely semleges állam vagy emberbaráti szervezet közvetítésével az ellenfélnek semlegesített övezetek létesítését javasolhatja olyan vidékeken, amelyeken harcok folynak, abból a célból, hogy az alábbi személyeket minden megkülönböztetés nélkül megvédjék a harcok veszélyétől:

a) a sebesülteket és a betegeket, tekintet nélkül arra, hogy harcosok vagy sem;

b) azokat a polgári személyeket, akik nem vesznek részt az ellenségeskedésekben és az övezetekben való tartózkodásuk ideje alatt nem végeznek katonai jellegű munkát.

Amint az összeütköző Felek a tervbe vett semlegesített övezet földrajzi fekvésében, igazgatásában, élelmezésében és ellenőrzésében megegyeznek, erről írásbeli megállapodást készítenek, amelyet az összeütköző Felek képviselői aláírnak. Ez a megállapodás határozza meg az övezet semlegesítésének kezdő időpontját és tartamát.

16. Cikk

A sebesülteket és a betegeket, valamint a terhes nőket különös védelemben és kíméletben kell részesíteni.

Ha a katonai megfontolások megengedik, mindegyik összeütköző Fél tartozik elősegíteni az elesettek vagy sebesültek felkeresésére, a hajótöröttek vagy súlyos veszélynek kitett más személyek támogatására, valamint fosztogatással és bántalmazással szemben megvédeni őket.

17. Cikk

Az összeütköző Feleknek a sebesülteknek, a betegeknek, az öregeknek, a gyermekeknek, a terhes nőknek és a gyerekágyas asszonyoknak az ostromlott vagy bekerített övezetekből való elszállítására, minden felekezeti lelkészeinek, az egészségügyi személyzetnek és felszerelésnek ezen övezetekbe való bejutására vonatkozó helyi megállapodások kötésére kell törekedniük.

18. Cikk

A sebesültek, a betegek, valamint a terhes és a gyerekágyas asszonyok ápolására szolgáló polgári kórházakat semmilyen körülmények között sem szabad megtámadni: az összeütköző Felek kötelesek ezeket az intézményeket mindenkor kímélni és védelemben részesíteni.

Az összeütköző államok minden polgári kórház részére okiratot tartoznak kiállítani, amely igazolja polgári kórház jellegüket és megállapítja, hogy az általuk elfoglalt épületeket nem használják olyan célra, amely a 19. Cikk értelmében megfoszthatná őket a védelemtől.

A polgári kórházakat — az állam felhatalmazása esetén — a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 38. Cikkében említett jelvénnel kell megjelölni.

Az összeütköző Felek — ha a katonai megfontolások megengedik — fogantatosítják a szükséges intézkedéseket az iránt, hogy a polgári kórházakat jelző ismertető jelvényt az ellenséges szárazföldi, légi- és tengeri erők részére világosan láthatóvá tegyék, s ezáltal minden támadó cselekmény lehetőségét kizárják.

Tekintettel azon veszélyekre, amelyeket a kórházakra a katonai célpontok közelsége jelenthet, gondoskodni kell arról, hogy a kórház ezektől a célpontoktól a lehető legtávolabb legyenek elhelyezve.

19. Cikk

A polgári kórházakat megillető védelem csak akkor szűnik meg, ha azokat emberbaráti feladataikon kívül, az ellenségnek ártalmas műveletekre használják fel. Mindamellett a védelem ilyen esetben is csak a minden egyes esetben megfelelő ésszerű határidő kitűzését tartalmazó felszólítás után, a határidő eredménytelen elteltével szűnik meg.

Nem tekintendő ártalmas műveletnek az a tény, hogy ezekben a kórházakban sebesült vagy beteg katonákat ápolnak, vagy ott a katonáktól elvett és az illetékes szolgálatnak még be nem adott hordozható fegyverek és lőszerrek találhatók.

20. Cikk

A rendszeresen és kizárólag a polgári kórházi szolgálat működésére vagy igazgatására rendelt személyzetet, ideértve azokat is, akik a polgári sebesültek és betegek, valamint a terhes és a gyerekágyas asszonyok felkutatására, elvitelére, elszállítására vagy ápolására van hivatva, kímélni kell, és védelemben kell részesíteni.

A megszállott területeken és a hadművelleti övezetekben ez a személyzet felismerhető a személyazonossági igazolványa révén, amely tartalmazza a tulajdonos minőségét, fényképét, valamint a felelős hatóság bélyegzőjét, illetve felismerhető a szolgálat alatt a bal karon viselt, bélyegzővel ellátott nedvességálló karszalagról. Ezt a karszalagot az állam adja ki, és azt a hadrakelt seregek sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 38. Cikkében említett jelvénnel látják el.

A polgári kórházak működésére és igazgatására rendelt minden egyéb személyzetet is jogosult kíméletre és védelemre, tovább a karszalag viselésére a jelen Cikkben előírt feltételek mellett feladatuk végzése során. Személyazonossági igazolványuk feltünteteti feladataikat, amelyre alkalmazzák őket.

Mindegyik polgári kórház igazgatósága tartozik bármikor az illetékes saját vagy megszálló hatóságok rendelkezésére bocsátani ezen személyzetnek naprakész állapotban tartott jegyzékét.

21. Cikk

A polgári sebesülteket és betegeket, valamint a terhes és a gyermekágyas asszonyokat szállító szárazföldi járműoszlopokat vagy kórházvonatokat, a tengeren e célra rendelt

hajókat ugyanazon kíméletben és védelemben kell részesíteni, mint a 18. Cikkben említett kórházakat, és — az állam engedélyével — a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 38. Cikkében említett ismeretű jelvényt kell megjelölni.

22. Cikk

A kizárólag a polgári sebesültek és betegek, nyomorékok és gyermekágyas asszonyok, valamint az egészségügyi személyzet és felszerelés szállítására használt légi járműveket tilos megtámadni, hanem kímélni kell az összes érdekelt összeütköző Felek között közös megegyezéssel megállapított magasságokban, órákban és útvonalakon való repülésük tartama alatt.

Ezeket a légi járműveket a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 38. Cikkében említett ismertető jelvényt lehet megjelölni.

Az ellenséges vagy az ellenség által megszállott terület átrepülése ellenkező megállapodás hiányában tilos.

Ezek a repülőgépek a leszállásra vonatkozó minden felszólításnak engedelmeskedni tartoznak. Az ilyen felszólításra történő leszállás esetén a légi jármű utasaival együtt esetleges ellenőrzés után folytathatja útját.

23. Cikk

Míndegyik Magas Szerződő Fél tartozik engedélyezni a kizárólag a másik Szerződő Fél polgári lakossága részére felhasználható minden gyógyszer és egészségügyi felszerelés, valamint egyházi szertartási tárgyak szabad átszállítását, még abban az esetben is, ha az illető Szerződő Féllel ellenségeskedések vannak folyamatban. Hasonlóképpen tartozik engedélyezni a tizenöt évnél fiatalabb gyermekek, a terhes és a gyermekágyas asszonyok részére fenntartott nélkülözhetetlen élelmiszerek, ruhák és erősítőszerk szabad átszállítását.

Az előző bekezdésben említett küldemények szabad átszállítása tekintetében a Szerződő Felet terhelő kötelezettség attól a feltételtől függ, hogy ez a Fél biztosítva van arról, hogy nincs komoly oka attól tartani, hogy

- a) a küldeményeket úti céljuktól eltéríthetik, vagy
- b) az ellenőrzés esetleg nem elég hatékony, vagy
- c) az ellenség abból nyilvánvaló előnyre tehet szert katonai vagy gazdasági szempontból, azáltal, hogy e küldeményekkel pótolja azokat az árukat, amelyeket egyébként szolgáltatni vagy termelni volna kénytelen, vagy azáltal, hogy olyan anyagok, termékek vagy termelőképesség szabadul fel, amelyet különben az ilyen áruk termelésére kellene fordítani.

Az a Hatalom, amely a jelen Cikk első bekezdésében említett küldemények átszállítását engedélyezi, az engedélyezés feltételül szabhatja, hogy a kedvezményezettek közötti szétosztás a Védőhatalom helyszíni ellenőrzése mellett történjék.

Ezeket a küldeményeket a lehető leggyorsabban kell továbbítani és azon állam, amely szabad átszállításukat engedélyezi, jogosult meghatározni azokat a technikai feltételeket, amelyek mellett továbbításuk engedélyezhető.

24. Cikk

Az összeütköző Felek tartoznak megtenni a szükséges intézkedéseket abból a célból, hogy a háború következtében árvává vált, vagy családjuktól elszakított tizenöt évnél fiatalabb gyermekek ne maradjanak magukra, tartoznak intézkedni továbbá eltartásuknak, vallásuk gyakorlásának és nevelésüknek minden körülmények között való megkönnyítése érdekében. Nevelésüket lehetőleg hasonló kulturális háttérrel rendelkező személyekre kell bízni.

Az összeütköző Felek tartoznak előmozdítani, hogy a gyermekeket az összeütközés tartama alatt a Védőhatalom — ha van ilyen — hozzájárulásával egy semleges államba fogadják be, feltéve, hogy biztosíték van abban a tekintetben, hogy az első bekezdésben említett alapelveket tiszteletben fogják tartani.

Ezenkívül törekedniük kell szükséges intézkedéseket tenni abban a tekintetben, hogy minden 12 évnél fiatalabb gyermek személyazonossága személyazonossági lap útján vagy bármi más módon megállapítható legyen.

25. Cikk

Valamely összeütköző Fél területén vagy az általa megszállott területen tartózkodó valamennyi személy jogosult szigorúan személyes jellegű értesítéseket küldeni családtagjaiknak, azoknak tartózkodási helyére való tekintet nélkül, illetve jogosultak ilyen értesítések kézhezvételére. Ezt a levelezést gyorsan és indokolatlan késedelem nélkül kell továbbítani.

Ha a körülmények következtében a családi levelezés továbbítása rendes postai úton nehezzé vagy lehetetlenné válik, az összeütköző Felek semleges közvetítőhöz fordulnak, hogy azzal megállapítsák azokat az eszközöket, amelyekkel kötelezettségeik végrehajtása a legjobb feltételek mellett biztosítható, nevezetesen a nemzeti Vöröskereszt (vörös félhold, vörös oroszlán és nap) egyesületek segítségével.

Ha az összeütköző Felek a családi levelezés megszorítását tartják szükségesnek, huszonöt szabadon választott szót tartalmazó típuslapok használatának előírásánál és a levelek számának havi egyre való korlátozásánál szigorúbb korlátozásokat nem hozhatnak.

26. Cikk

Mindegyik összeütőköző Fél tartozik megkönnyíteni, hogy a háború folytán szétszóródott családtagok az egymással való érintkezés újrafelvétele és — ha lehetséges — egyesülésük céljából kutatásokat eszközöljenek. Különösen támogatja azoknak a szervezeteknek a működését, amelyek ezt a feladatot ellátják, feltéve, hogy elfogadta azokat, és azok alkalmazkodnak az általa megállapított biztonsági rendszabályokhoz.

III. Cím

VÉDETT SZEMÉLYEK JOGI HELYZETE
ÉS A VELÜK VALÓ BÁNÁSMÓD

I. Rész

AZ ÖSSZEÜTKÖZŐ FELEK TERÜLETÉRE
ÉS A MEGSZÁLLOTT TERÜLETEKRE
VONATKOZÓ KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

27. Cikk

A védett személyeknek minden körülmények között joguk van arra, hogy személyüket, becsületüket, családi jogait, vallási meggyőződésüket és gyakorlatukat, életmódjukat és szokásaikat tiszteletben tarthassák. Mindenkor emberséges bánásmódban kell őket részesíteni, és meg kell őket védeni minden erőszakkal vagy megfélemlítéssel, sértéssel vagy nyilvános kíváncsiskodással szemben.

A nőket különösen védelemben kell részesíteni minden becsületük ellen irányuló támadással, különösen az erőszakos közöszléssel, a prostitúcióra való kényszerítéssel vagy szemérmüket sértő minden cselekménnyel szemben.

A védett személyeket annak az összeütőköző Félnek, amelynek hatalmában vannak az egészségi állapotra, korra és nemre vonatkozó rendelkezések figyelembevételével minden, különösen a fajon, valláson vagy a politikai véleményen alapuló, kedvezőtlen megkülönböztetés nélkül egyenlő bánásmódban kell részesítenie.

Mindazonáltal az összeütőköző Felek a háború okozta szükség következtében ellenőrző és biztonsági intézkedéseket foganatosíthatnak a védett személyekkel szemben.

28. Cikk

Egyetlen védett személyt sem szabad arra felhasználni, hogy jelenlétével bizonyos pontokat vagy bizonyos területeket katonai műveletektől mentesítsenek.

29. Cikk

A védett személyeket fogva tartó összeütőköző Fél felelős a közegeinek/hatóságainak a védett személyekkel szemben alkalmazott bánásmódjáért, ami nem érinti ezen közegeknek/hatóságoknak az esetleges egyéni felelősségét.

30. Cikk

A védett személyek számára biztosítani kell a feltételeket ahhoz, hogy a Védőhatalmakhoz, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságához, a Vöröskereszt (vörös félhold, vörös oroslán és nap) tartózkodási országukban működő nemzeti társaságához fordulhassanak, vagy bármely olyan szervezethez, amely segítségükre lehet.

Ezeknek a különböző szervezeteknek a hatóságok, a katonai és a biztonsági szükségletek által megvont korlátok között, minden könnyítést tartoznak megadni.

A Védőhatalmak és a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága küldötteinek a 143. Cikkben említett látogatásain kívül a védett személyeket fogva tartó vagy a megszálló Hatalmak a lehetőséghez képest tartoznak megkönnyíteni, hogy a védett személyeket más olyan intézmények képviselői is meglátogassák, amelyeknek célja e személyeknek szellemi vagy anyagi támogatásban való részesítése.

31. Cikk

A védett személyekkel szemben semmiféle testi vagy erkölcsi kényszer nem szabad alkalmazni, különösen abból a célból, hogy tőlük vagy harmadik személyektől információkat kapjanak.

32. Cikk

A Magas Szerződő Felek kifejezetten tiltják egymás számára, hogy a hatalmukban levő személyekkel szemben bármilyen testi fájdalom okozására vagy e személyek kiirtására alkalmas intézkedéseket alkalmazzanak. Ez a tilalom nem csupán gyilkosságra, kínzásra, testi büntetésekre, a védett személy orvosi kezeléséhez nem szükséges csonkításokra és orvosi vagy tudományos kísérletekre terjed ki, hanem minden más durva bánásmódra is, mind polgári, mind katonai közegek/hatóságok részéről.

33. Cikk

Egyetlen védett személyt sem szabad olyan cselekményekért büntetni, amelyet nem személyesen követett el. A csoportos büntetések éppúgy, mint minden megfélemlítő vagy terrorintézkedés tilos.

A fosztogatás tilos.

A védett személyekkel vagy javaikkal szemben megtorló intézkedés alkalmazása tilos.

34. Cikk

Túszok szedése tilos.

II. Rész

VALAMELY ÖSSZEÜTKÖZŐ FÉL TERÜLETÉN TARTÓZKODÓ KÜLFÖLDIEK

35. Cikk

Minden védett személynek, aki az összeütközés kezdetén vagy folyamán a területet el kívánja hagyni, erre joga van, feltéve, hogy kiutazása nem áll az állam nemzeti érdekeivel ellentétben. A kiutazási kérelem tárgyában szabályszerű eljárás alapján kell határozni és a határozatot a lehető leggyorsabban kell meghozni. Ha a védett személy kiutazását engedélyezték, elláthatja magát az utazáshoz szükséges pénzzel és ésszerű mennyiségben személyes használatára szolgáló értékeket és tárgyakat vihet magával.

Azok a személyek, akiknek kiutazását nem engedélyezték, jogosultak arra, hogy az elutasítást bíróság vagy a fogva tartó Hatalom által erre a célra létesített államigazgatási testület a lehető legrövidebb időn belül felülvizsgálja.

A Védőhatalom képviselői, hacsak biztonsági okok nem zárják ki, vagy az érdekeltek nem tesznek ellene kifogást, kérelemre tájékoztatást kaphatnak azokról az okokról, amelyek miatt az ez iránt folyamodó személyeknek a kiutazás engedélyezését megtagadták, továbbá a lehető leggyorsabban mindazoknak a neveiről, akiknek megtagadták a kiutazási engedélyt.

36. Cikk

Az előző Cikk alapján engedélyezett kiutazásnak kielégítő biztonsági, egészségügyi, tisztsági és élelmezési feltételek mellett kell történnie. A volt fogva tartó Hatalom területének elhagyásától kezdve a felmerült összes költségek a rendeltetési hely országát, vagy semleges országban való tartózkodás esetében, azt a Hatalmat terhelik, amelynek a kedvezményezettek állampolgárai. E helyváltoztatások gyakorlati módozatait szükséges esetén az érdekelt Hatalmak közötti külön megállapodások határozzák meg.

Az előző rendelkezések nem érintik azokat a külön megállapodásokat, amelyeket az összeütköző Felek az ellenség hatalmába került állampolgáraik kicserélése és hazaszállítása tárgyában kötöttek.

37. Cikk

Az előzetes letartóztatásban levő vagy szabadságvesztés büntetésüket töltő védett személyeket fogságuk időtartama alatt emberséges bánásmódban kell részesíteni.

Szabaddlábba helyezésük után kérhetik, hogy a területet az előző Cikknek megfelelően elhagyhassák.

38. Cikk

A védett személyek helyzetére — a jelen Egyezmény és különösen a 27. és 41. Cikk alapján fogantatható különleges intézkedések kivételével — elvileg továbbra is a külföldiekkel béke idején való bánásmódra vonatkozó szabályok az irányadók. Minden esetben megilletik őket a következő jogok:

1. megkaphatják a nekik címzett egyéni vagy együttes segélyeket;
2. ha egészségi állapotuk kívánja, ugyanabban a mértékben részesülnek orvosi kezelésben és kórházi ápolásban, mint az érintett állam állampolgárai;
3. vallásukat gyakorolhatják és felekezetük lelkésze részéről lelki vigaszban részesülhetnek;
4. ha a háború veszélyeinek különösen kitett vidéken tartózkodnak, joguk van tartózkodási helyüket ugyanolyan mértékben megváltoztatni, mint az érintett állam állampolgárainak;
5. a 15 évnél fiatalabb gyermekek, a terhes nők és a hét évesnél fiatalabb gyermekek anyái ugyanabban a mértékben részesülnek a kedvezőbb elbánásban, mint az érintett állam állampolgárai.

39. Cikk

Azoknak a védett személyeknek, akik az összeütközés következtében elvesztették kereső foglalkozásukat, lehetővé kell tenni, hogy fizetett munkákat találjanak, és e tekintetben a biztonsági megfontolások és a 40. Cikk rendelkezéseinek fenntartásával azon Hatalom állampolgáiraival azonos előnyöket élveznek, amelynek területén tartózkodnak.

Ha valamely összeütköző Fél a védett személyt oly felügyeleti rendszabályok alá vonja, amelyek lehetetlenné teszik, hogy fenntartásáról gondoskodjék, különösen, ha ez a személy biztonsági okokból nem képes ésszerű feltételek mellett fizetett munkát találni, az említett összeütköző Fél köteles az ilyen személy és az általa eltartottak szükségleteinek kielégítéséről gondoskodni.

A védett személyek származási országuktól a Védőhatalomtól vagy a 30. Cikkben említett jótékonyági társaságoktól minden esetben részesülhetnek támogatásban.

40. Cikk

A védett személyeket csak oly mértékben szabad munkára kötelezni, mint annak az összeütköző Félnek az állampolgárait, amelynek területén tartózkodnak.

Ha a védett személyek ellenséges állampolgárok, csak oly munkákra kötelezhetők, amelyek az emberek élelméhez, lakásához, ruházódásához, szállításához és egészségéhez rendszerint szükségesek és a katonai műveletekkel nincsenek közvetlen összefüggésben.

Az előző bekezdésekben említett esetekben a munkára kötelezett védett személyekre ugyanazokat a munkafeltételeket és ugyanazokat a védelmi rendszabályokat kell alkalmazni, mint a saját állampolgáira, különösen a munkabér, a munkaidő, a felszerelés, az előképzettség, valamint az üzemi balesetek és hivatási betegségek esetén fizetendő kártérítés tekintetében.

A fent említett rendelkezések megsértése esetében a védett személyek jogosultak a 30. Cikknek megfelelően panaszjogukat gyakorolni.

41. Cikk

Ha az a Hatalom, amelynek a védett személyek hatalmában vannak, nem tartja kielégítőnek a jelen Egyezményben említett felügyeleti módokat, az általa igénybe vehető legszigorúbb felügyeleti intézkedés a 42. és a 43. Cikknek rendelkezéseinek megfelelően a kényszer-tartózkodóhely kijelölése vagy a felügyelet alatt tartás (internálás).

A fogva tartó Hatalom a 39. Cikk második bekezdésében foglalt rendelkezéseknek azokra a személyekre való alkalmazása körében, akik rendes tartózkodó helyüket a más helyen kényszer-tartózkodóhelyet kijelölő határozat értelmében kénytelenek elhagyni, köteles, amilyen pontosan csak lehetséges, a felügyelet alatt tartott személyekkel (internáltakkal) való bánásmódra vonatkozó szabályokhoz tartani magát (a jelen Egyezmény III. Címének IV. Része).

42. Cikk

Védett személyek felügyelet alá vételét (internálását) vagy számukra kényszer-tartózkodóhely kijelölését csak akkor lehet elrendelni, ha azt a fogva tartó Hatalomnak a biztonsági érdekei feltétlenül szükségessé teszik.

Ha valaki a Védőhatalom képviselői útján önként kéri felügyelet alá vételét (internálását), és ha azt saját helyzete szükségessé teszi, az a Hatalom, amelynek a személy hatalmában van, köteles felügyelet alá helyezni.

43. Cikk

Minden védett személy, akit felügyelet alatt tartanak (internáltak), vagy aki részére kényszer-tartózkodóhelyet

jelöltek ki, jogosult kérni, hogy az e tárgyban hozott határozatot a bíróság vagy a fogva tartó Hatalom által e célra létesített államigazgatási testület a lehető legrövidebb határidőn belül felülvizsgálja. Ha a bíróság vagy az államigazgatási testület a felügyelet alá vételt (internálást) vagy a kényszer-tartózkodóhely kijelölését fenntartja, időszakonként, legalább évenként kétszer meg kell vizsgálni e személy ügyét abból a szempontból, hogy a körülmények megengedik-e eredeti határozatának módosítását.

Hacsak az érdekelt védett személyek nem ellenzik, a fogva tartó Hatalom a lehető leggyorsabban közli a Védőhatalommal a felügyelet alatt tartott (internált) vagy kényszer-tartózkodóhelyre utalt védett személyek névsorát, valamint azoknak a névsorát is, akiket a felügyelet alól (internálásból) vagy a kényszer-tartózkodóhelyről szabadon bocsátottak. A jelen Cikk első bekezdésében említett bíróságok és testületek határozatairól — az előző mondatban említett fenntartás mellett — a lehető leggyorsabban tájékoztatni kell a Védőhatalmat is.

44. Cikk

A fogva tartó Hatalom a jelen Egyezményben említett felügyeleti intézkedések foganatosítása alkalmával nem kezelheti ellenséges külföldiekként azokat a menekülteket, akik ténylegesen egyetlen kormány védelmét sem élvezik, egyedül azon az alapon, hogy jogilag ellenséges állam állampolgárai.

45. Cikk

A védett személyeket nem lehet az Egyezményben nem részes Hatalom területére szállítani.

Ez a rendelkezés nem zárja ki az ellenségeskedések befejezése után a védett személyeket hazaszállítsák, vagy hogy lakóhelyük országába való visszatérjenek.

A védett személyeket a fogva tartó Hatalom az Egyezményben részes Hatalomhoz is csak abban az esetben szállíthatja át, ha ez a Hatalom hajlandó és képes az Egyezmény alkalmazására. Az Egyezményeknek az így átszállított védett személyek tekintetében való alkalmazásáért a felelősség azon idő alatt, amíg a személyek reá vannak bízva, az őket átvevő Hatalomra hárul. Ennek ellenére abban az esetben, ha ez a Hatalom valamely lényeges kérdésben nem alkalmazza az Egyezmény rendelkezéseit, a védett személyeket átengedő Hatalom a Védőhatalom értesítése után köteles megfelelő intézkedéseket tenni a helyzet javítása érdekében vagy a védett személyek visszaküldését kell kérnie. Ezt a kérelmet teljesíteni kell.

Egyetlen védett személyt sem lehet semmiféle körülmények között oly országba szállítani, ahol politikai vagy vallási nézetei miatt üldözéstől tarthat.

E Cikk rendelkezései nem akadályozzák a köztörvényes bűncselekményekkel gyanúsított védett személyeknek az

ellenségeskedések megkezdése előtt kötött kiadatási szerződések alapján való kiadatását.

46. Cikk

A védett személyekkel szemben hatályba léptetett korlátozó intézkedéseket — amennyiben már korábban nem helyezték hatályon kívül — az ellenségeskedések befejezése után a lehető leggyorsabban hatályon kívül kell helyezni.

A védett személyek javai tekintetében foganatosított korlátozó rendelkezéseket a fogva tartó Hatalom jogszabályainak megfelelően az ellenségeskedések befejezése után szintén a lehető leggyorsabban meg kell szüntetni.

III. Rész

MEGSZÁLLOTT TERÜLETEK

47. Cikk

A megszállott területen tartózkodó védett személyek semmilyen esetben és semmiféle módon, sem a megszállás ténye következtében a kérdéses terület intézményeiben vagy kormányzásban bekövetkezett változás miatt, sem a megszállott terület hatóságai és a megszálló Hatalom között létrejött megállapodás alapján, sem pedig azon a címen, hogy az utóbbi egészben vagy részben bekebelezte a megszállott területet, nem foszthatók meg a jelen Egyezményben foglalt kedvezményektől.

48. Cikk

Azok a védett személyek, akik nem állampolgárai annak a Hatalomnak, amelynek területe megszállás alá került, a 35. Cikkben meghatározott feltételek mellett érvényesíthetik a terület elhagyására vonatkozó jogukat, és az ilyen ügyben olyan eljárás során kell határozatot hozni, amelyet a megszálló Hatalom az említett Cikknek megfelelően köteles megállapítani.

49. Cikk

Tilos a bármely indokból történő tömeges vagy egyéni kényszeráttelepítés, valamint védett személyeknek a megszállott területen kívül, akár a megszálló hatalom, akár bármely más — megszállott vagy meg nem szállott — állam területére való kitelepítése.

A megszálló Hatalom azonban elrendelheti valamely meghatározott megszállott vidék teljes vagy részleges kiürítését, ha azt a lakosság biztonsága vagy parancsoló ka-

tonai okok megkövetelik. A kiürítés — az anyagi lehetlenség esetét kivéve — a védett személyeknek csupán a megszállott terület belsejébe való áttelepítését vonhatja maga után. Az így áttelepített lakosságot otthonába vissza kell szállítani, mielőtt az ellenségeskedések ezen a szakaszon véget értek.

A megszálló Hatalomnak ezen áttelepítések és kiürítések foganatosítása alkalmával a lehetőségekhez képest gondoskodnia kell arról, hogy a védett személyeket megfelelő elhelyezést kapjanak, hogy az átszállítást kielégítő tisztasági, egészségügyi, biztonsági és élelmezési feltételek mellett hajtsák végre, és hogy ugyanannak a családnak a tagjait ne válasszák el egymástól.

A Védőhatalmat az áttelepítésekről és a kiürítésekről, mielőtt ezek megtörténnek, értesíteni kell.

A megszálló Hatalom a védett személyeket nem tarthatja vissza a háború veszélyének különösen kitett vidéken, hacsak a lakosság biztonsága vagy parancsoló katonai okok azt nem követelik.

A megszálló Hatalom nem hurcolhatja vagy telepítheti át saját polgári lakossága egy részét az általa megszállott területre.

50. Cikk

A megszálló Hatalom a központi és a helyi hatóságok támogatásával tartozik előmozdítani a gyermekek ápolásával és nevelésével foglalkozó intézmények működését.

Minden szükséges intézkedést meg kell tennie a gyermekek személyazonosságának megállapítására és leszármazásuk jegyzékbevételeinek megkönnyítésére. Semmi esetre sem változathatja meg személyi állapotukat és nem sorozhatja be őket tőle függő alakulatokba vagy szervezetekbe.

Ha a helyi intézmények nem kielégítőek, a megszálló Hatalom tartozik gondoskodni arról, hogy az árva vagy szüleiktől a háború következtében elszakított gyermekek eltartását és nevelését, ha nincs közeli rokonuk vagy barátjuk, aki róluk megfelelően gondoskodhatna, lehetőleg ugyanolyan nemzetiségű, nyelvű és vallású személyek vállalják.

A 136. Cikk értelmében felállított iroda külön osztálynak feladatát fogja képezni a bizonytalan személyazonosságú gyermekek személyazonosságának megállapításához szükséges intézkedések megtétele. A szüleikre vagy más közeli rokonaira vonatkozólag rendelkezésre álló adatokat mindig fel kell jegyezni.

A megszálló Hatalomnak nem szabad megakadályozni azoknak a különleges intézkedéseknek az alkalmazását, amelyeket a tizenöt évnél fiatalabb gyermekek, a terhes asszonyok és a hét évesnél fiatalabb gyermekek anyái javára az élelmezés, az orvosi ápolás és a háború hatásai elleni védelem tekintetében esetleg még a megszállás előtt fogadtak el.

51. Cikk

A megszálló Hatalom nem kényszerítheti a védett személyeket a fegyveres erőiben vagy segédcapataiban való szolgálatra. Az önkéntes jelentkezés biztosítása érdekében mindennemű nyomás vagy propaganda kifejtése tilos.

A megszálló Hatalom csak a tizennyolcadik évüket beöltött védett személyeket kényszerítheti munkára, és csak a megszálló hadsereg, illetve a közérdekű szolgáltatások szükségleteinek kielégítésére, valamint a megszállott ország lakosságának élelmezéséhez, lakásához, ruházódásához, közlekedéséhez vagy egészségéhez szükséges munkára. A védett személyeket nem lehet semmiféle olyan munkára kényszeríteni, amely azokat a katonai műveletekben való részvételre kötelezné. A megszálló Hatalom nem kényszerítheti a védett személyeket arra, hogy erőhatalommal biztosítsák azoknak a berendezéseknek a biztonságát, amelyekben kötelező munkájukat végzik.

A munkát csak a megszállott területen belül és azon a helyen kell végezni, ahol a szóban forgó személyek tartózkodnak. Minden igénybe vett személyt lehetőleg megszo- kott munkahelyén kell megtartani. A munkát méltányosan és a munkavállalók testi és szellemi képességének arányában kell megfizetni. A munkafeltételek és a védőrendszabályok tárgyában, különösen a munkabér, munkaidő, felszerelés, előzetes kiképzés, valamint az üzemi balesetek és a hivatási betegségek kártalanítása tekintetében a jelen Cikkben említett munkára igénybe vett védett személyekre is a megszállott országban hatályban levő törvényeket kell alkalmazni.

A munkaerő igénybevétele semmi körülmények között sem vezethet a munkásoknak katonai vagy félkatonai szervezetben való mozgósítására.

52. Cikk

Semmiféle szerződés, megállapodás vagy szabályzat sem foszthatja meg a munkást, akár önként vállalta a munkát, akár nem, tartózkodási helytől függetlenül, attól a jogától, hogy a Védőhatalom képviselőinek közbenjárását kérje.

Tilos minden olyan intézkedés, amely munkanélküliség előidézésére vagy a megszállott ország munkavállalói munkalehetőségeinek korlátozására irányul, hogy ezáltal arra bírja rá őket arra, hogy a megszálló Hatalomnak dolgozzanak.

53. Cikk

A megszálló Hatalomnak nem szabad egyénileg vagy együttesen magánszemélyek, az állam vagy közhatalóságok, társadalmi vagy szövetkezeti szervezetek tulajdonában álló ingó vagy ingatlan dolgokat elpusztítani, kivéve, ha az elpusztítást a katonai műveletek feltétlenül szükségessé teszik.

54. Cikk

A megszálló Hatalomnak tilos módosítani a megszállott terület hivatalnokainak vagy bíráinak jogi helyzetét, velük szemben megtorlást vagy bármely kényszer-, illetve megkülönböztető rendszabályt alkalmazni, abban az esetben, ha lelkiismereti okokból hivatásuk gyakorlásától tartózkodnak.

Ez utóbbi tilalom nem zárja ki az 51. Cikk második bekezdésének alkalmazását. Nem érinti a megszálló Hatalom jogát a köztisztviselőknek hivatalukból való elbocsátására.

55. Cikk

A megszálló Hatalom minden rendelkezésre álló eszközzel tartozik a lakosságot élelmiszerekkel és gyógyszerrel ellátni; különösen, ha a megszállott terület termelése nem elegendő, köteles élelmiszereket, orvosi felszerelési és minden egyéb szükséges Cikket behozni.

A megszálló Hatalom a megszállott területen található élelmiszereket, orvosi Cikkeket vagy felszereléseket csak a megszálló fegyveres erők és a megszálló igazgatás részére veheti igénybe; és ugyanakkor tekintetbe kell vennie a polgári lakosság szükségleteit is. Más nemzetközi egyezmények rendelkezéseinek fenntartása mellett a megszálló Hatalom köteles intézkedni aziránt, hogy minden igénybevételért a valódi értéknek megfelelő kártérítést fizessék.

A Védőhatalmak — azoknak az ideiglenes korlátozó- soknak a fenntartásával, amelyeket a parancsoló katonai szükség követel meg — mindenkor korlátozás nélkül ellenőrizhetik a megszállott területeken az élelmiszer- és gyógyszerellátási helyzetet.

56. Cikk

A megszálló Hatalom a megszállott területen minden rendelkezésre álló eszközzel köteles biztosítani és, az országos és a helyi hatóságok támogatásával, fenntartani az orvosi és kórházi intézményeket és szolgálatokat, valamint a közegészséget és a közegészségügyet, különösen a ragályos betegségek és járványok elterjedésének megakadályozására szükséges elhárító és megelőző rendszabályok elfogadásával és alkalmazásával. Bármely csoportba tartozó orvosi személyzet jogosult működését folytatni.

Ha a megszállott területen új kórházakat állítanak fel és a megszállott állam illetékes szervei ott nem működnek többé, a megszálló hatóságok — a szükséges feltételek fennforgása esetén — intézkednek a 18. Cikknek megfelelő elismerés iránt. A megszálló hatóságok hasonló körülmények között ugyancsak megadják az elismerést a kórházak és a szállító járművek személyzetének is a 20. és 21. Cikknek megfelelően.

A megszálló Hatalomnak az egészségi és a közegészségügyi rendszabályok megalkotásánál, hatálybaléptetésénél figyelemmel kell lenni a megszállott terület lakosságának erkölcsi és etikai követelményeire.

57. Cikk

A megszálló Hatalom polgári kórházakat csak ideiglenesen és csak sürgős szükség esetén, valamint csak azon feltétel mellett vehet igénybe sebesült és beteg katonák ápolása céljából, hogy kellő időben megfelelően intézkedik a kórházakban elhelyezett személyek ápolása és kezelése, valamint a polgári lakosság szükségleteinek kielégítése tekintetében.

Polgári kórházak felszerelését és raktárait nem lehet igénybe venni addig, amíg azokra a polgári lakosság szükségleteinek kielégítésére érdekében szükség van.

58. Cikk

A megszálló Hatalom tartozik megengedni a lelkeseknek, hogy a felekezetiükhöz tartozó személyeket lelki vigaszban részesítsék. A megszálló Hatalom ugyancsak tartozik átvenni a vallási szükségletek kielégítésére szükséges könyv- és tárgyküldeményeket, és előmozdítani azoknak a megszállott területen való szétosztását.

59. Cikk

Ha a megszállott területnek vagy egy részének népessége nincs kellően ellátva élelemmel, a megszálló Hatalom tartozik engedélyezni a lakosság érdekében indított segélyakciókat, és tartozik azokat minden rendelkezésére álló eszközzel segíteni.

Ilyen akciókat akár az államok, akár pártatlan emberbaráti szervezetek, amilyen a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, indíthatnak, és azok különösen élelmiszereket, gyógyszereket és ruházati Cikkeket tartalmazó küldeményekből állhatnak.

Valamennyi Szerződő Állam tartozik engedélyezni e küldemények szabad átszállítását és biztosítani védelmüket.

Az a Hatalom azonban, amely az összeütközésben résztvevő ellenfél által megszállott területnek szánt küldemények átszállítását engedélyezi, jogosult a küldeményeket ellenőrizni, azok átszállítását meghatározott időre és útvonalakra korlátozni, illetve a Védőhatalomtól kielégítő biztosítékot szerezni arra vonatkozólag, hogy e küldemények rendeltetése a szükséglet szenvedő lakosság megsegítése, és azok nem használhatók fel a megszálló Hatalom érdekében.

60. Cikk

A segélyküldemények semmiben sem mentesítik a megszálló Hatalmat az 55., 56. és 59. Cikknek értelmében őt terhelő felelősségtől. A megszálló Hatalom semmiféle módon sem vonhatja el a segélyküldeményeket rendeltetésüktől, kivéve sürgős szükség esetében a megszállott terület lakosságának érdekében, a Védőhatalom hozzájárulásával.

61. Cikk

Az előző Cikkben említett segélyküldemények szétosztása a Védőhatalom segítségével és felügyelete alatt történik. Ezt a feladatot a megszálló Hatalom és a Védőhatalom közötti megállapodás alapján valamely semleges Hatalomra, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságára vagy bármely más pártatlan emberbaráti szervezetre át lehet ruházni. A megszállott területen e segélyküldemények után semmiféle vámot vagy illetéket nem lehet szedni, kivéve, ha ezeknek szedése a terület gazdaságának érdekében szükséges. A megszálló Hatalom köteles e küldemények gyors szétosztását megkönnyíteni.

Mindegyik Szerződő Fél igyekszik engedélyezni a megszállott területekre irányuló segélyküldemények ingyenes átszállítását és továbbítását.

62. Cikk

A megszállott területen tartózkodó védett személyek a parancsoló biztonsági megfontolások fenntartása mellett megkaphatják a nekik címzett egyéni segélyküldeményeket.

63. Cikk

Azon ideiglenes intézkedések fenntartása mellett, amelyeket a megszálló Hatalom parancsoló biztonsági megfontolásai kivételesen szükségessé tesznek:

a) a Vöröskereszt (vörös félhold, oroszán és nap) elismert nemzeti egyesületei a Nemzetközi Vöröskereszt Értekezlet által meghatározott vörös kereszt elveknek megfelelően tevékenységüket folytathatják. A többi segélyegyesületnek szintén meg kell engedni, hogy hasonló feltételek mellett folytathassa emberbaráti tevékenységét;

b) a megszálló Hatalom nem követelheti, hogy ezen egyesületek személyzetében és szervezetében a fent említett tevékenységükre káros változtatást hajtsanak végre.

Ugyanezen elvek nyernek alkalmazást a már meglévő nem katonai jellegű különleges szervezetek tevékenységére is, amelyeknek célja a polgári lakosság létfeltételeinek a

lényeges közszolgáltatások fenntartása, a segélyek szétosztása és a mentőszolgálat megszervezése útján való biztosítása.

64. Cikk

A megszállott terület büntető jogszabályai továbbra is hatályban maradnak, kivéve azokat, amelyeket a megszálló Hatalom módosíthat vagy felfüggeszthet azon a címen, hogy ezek a jogszabályok veszélyeztetik az illető Hatalom biztonságát, vagy akadályozzák a jelen Egyezmény alkalmazását. A megszállott terület bíróságai — az előbb említett megfontolásra és az igazságszolgáltatás tényleges működése biztosításának szükségességére vonatkozó fenntartás mellett — az e terület jogszabályai szerint büntetendő cselekmények ügyében továbbra is eljárnak.

A megszálló Hatalom azonban a megszállott terület lakossága részére oly rendelkezéseket bocsáthat ki, amelyek a jelen Egyezményből folyó kötelezettségek teljesítése, a terület rendes igazgatásának biztosítása, valamint akár a megszálló Hatalom, akár a megszálló erők és a megszálló igazgatás tagjainak és javainak, akár az általa használt kommunikációs intézményeknek és vonaloknak biztonsága érdekében elengedhetetlenek.

65. Cikk

A megszálló Hatalom részéről hozott büntető rendelkezések csak kihirdetésük és a lakosság nyelvén való közhírré tételük után lépnek hatályba. A büntető rendelkezéseket nem lehet visszaható hatállyal felruházni.

66. Cikk

A megszálló Hatalom a 64. Cikk második bekezdése alapján kiadott büntető rendelkezésekbe ütköző cselekmények esetén a terhelteket szabályszerűen megalakított, nem politikai jellegű katonai bíróságok elé állítja, feltéve, hogy azok a megszállott területen székelnek. A fellebbviteli bíróságok székhelye lehetőleg a megszállott országban legyen.

67. Cikk

A bíróságok csak a bűncselekmény elkövetése előtt hatályban volt és a jog általános elveinek megfelelő törvényes rendelkezéseket alkalmazhatják, különösen ami a büntetések arányosságának elvét illeti. Figyelemmel kell lenniük arra is, hogy a terhelt nem állampolgára a megszálló Hatalomnak.

68. Cikk

Ha valamely védett személy egyedül azzal a szándékkal követ el bűncselekményt, hogy a megszálló Hatalomnak ártson, azonban ez a cselekmény nem sérti a megszálló erők vagy a megszálló igazgatás tagjának testi épségét, nem képez többekre nézve komoly veszélyt, nem sérti súlyosan a megszálló erők vagy a megszálló igazgatás javait vagy az általuk használt berendezéseket, az ilyen személyt felügyelet alá lehet helyezni (internálni) vagy elzárni, feltéve, hogy a felügyelet alatt tartás (internálás) vagy elzárás tartama az elkövetett cselekménnyel arányban áll. Ezenkívül a védett személyekkel szemben ilyen cselekmények esetében egyedül a felügyelet alatt tartást (internálást) vagy az elzárást lehet alkalmazni, mint szabadságvesztéssel járó intézkedést. A jelen Egyezmény 66. Cikkében említett bíróságok a szabadságvesztés büntetést belátásuk szerint átváltoztathatják ugyanolyan tartamú felügyelet alatt tartásra (internálásra).

A megszálló Hatalom a 64. és a 65. Cikknek megfelelően kihirdetett rendelkezéseiben a védett személyekkel szemben halálbüntetést csak kémkedés, a megszálló Hatalom katonai berendezéseivel szemben elkövetett súlyos szabotázs-cselekmények vagy oly szándékos bűncselekmények miatti elítélés esetére állapíthat meg, amelyek egy vagy több személy halálát okozták, feltéve, hogy a megszállott területen a megszállás előtt hatályban volt jogszabályok ezekre az esetekre szintén halálbüntetést állapítottak meg.

Védett személyre halálbüntetést csak abban az esetben lehet kiszabni, ha a bíróság figyelmét külön felhívták arra, hogy a vádlott nem lévén a megszálló Hatalom állampolgára, azzal szemben hűséggel nem tartozik.

Semmi esetre sem szabható ki halálbüntetés oly védett személyre, aki a cselekmény elkövetésének időpontjában tizennyolcadik évét még nem töltötte be.

69. Cikk

A terheltre kiszabott szabadságvesztés büntetésbe, amennyiben az védett személy, az előzetes letartóztatás tartamát minden esetben be kell számítani.

70. Cikk

A megszálló Hatalom védett személyeket — a háború törvényeit és szabályait sértő cselekmények kivételével — nem tartóztathat le, nem üldözhet és nem ítélt el a megszállás előtt vagy annak ideiglenes megszakítása alatt elkövetett cselekményekért vagy kifejezett véleményekért.

A megszálló Hatalomnak még az összeütközés kezdete előtt a megszállott területre menekült állampolgárait csak az ellenségeskedések kezdete óta elkövetett cselekményekért vagy az ellenségeskedések kezdete előtt elkövetett oly

köztörvényi bűncselekményekért lehet letartóztatni, bűnvádi eljárás alá vonni, elítélni, vagy a megszállott területről elhurcolni, amelyek a megszállott állam joga szerint béke idején a kiadatásra kellő alapot szolgáltatnak volna.

71. Cikk

A megszálló Hatalom illetékes bíróságai nem hozhatnak bűnösséget megállapítható ítéleteket, ha az ítélethozatalt nem előzte meg szabályszerű eljárás.

A megszálló Hatalom részéről bűnvádi eljárás alá vont mindent terheltet késedelem nélkül valamely általa értett nyelven tájékoztatni kell a vele szemben felhozott vádak részleteiről, és ügyében a lehető leggyorsabban kell eljárni. A megszálló Hatalomnak a Védőhatalmat a védett személyekkel szemben folyamatban lévő minden eljárásról tájékoztatni kell, ha a vádak alapján halálbüntetés, illetve két vagy több évre terjedhető börtönbüntetés szabható ki; lehetővé kell tenni, hogy a Védőhatalom bármikor tájékoztatást kaphat az eljárás állásáról. Ezenkívül a Védőhatalomnak joga van arra, hogy a védett személyek ellen folyamatban lévő bármilyen büntetőeljárásról kérésre minden felvilágosítást megkapjon.

A jelen Cikk második bekezdése szerinti értesítést a Védőhatalom részére azonnal meg kell küldeni, és annak minden esetben az első tárgyalás előtt három héttel meg kell a Védőhatalomhoz érkeznie. Ha a tárgyalás megkezdésekor nem bizonyított, hogy a jelen Cikk rendelkezéseit teljes egészében betartották, a tárgyalást nem lehet megtartani. Az értesítésnek a következő adatokat kell tartalmaznia:

- a) a terhelt személyazonosságát;
- b) a terhelt tartózkodóhelyét vagy fogva tartásának helyét;
- c) a vád vagy a vádak részletezését (az alapul szolgáló büntető rendelkezések megemlítésével);
- d) az eljárásra kijelölt bíróságot;
- e) az első tárgyalás helyét és idejét.

72. Cikk

Minden terheltnek joga van a védelméhez szükséges bizonyítékok bemutatására, különösen tanúk megidézésére. Joga van arra, hogy szabadon választott képesített védő támogatását vegye igénybe, aki szabadon meglátogathatja, és akinek részére biztosítani kell a védelem előkészítéséhez szükséges eszközöket.

Ha a terhelt nem választ védőt, úgy azt a Védőhatalom jelöli ki számára. Ha a terhelttel szemben súlyos vádat hoztak fel és nincs Védőhatalma, a terhelt hozzájárulásával a megszálló Hatalom köteles részére védőt kirendelni.

Minden terhelt, hacsak jogáról önként le nem mond, mind a vizsgálat folyamán, mind a bíróság előtti tárgyalá-

son tolmácsot vehet igénybe. A tolmácsot bármikor vizsgautasíthatja és helyette másikat kérhet.

73. Cikk

Minden elítéltnak joga van a bíróság által alkalmazott jogszabályokban szabályozott jogorvoslatokat igénybe venni. Az elítéltet a jogorvoslati lehetőségekről, valamint a benyújtásukra megszabott határidőkről teljes mértékben tájékoztatni kell.

A jelen Részben szabályozott eljárást értelemszerűen a jogorvoslati szakaszban is alkalmazni kell. Ha a bíróság által alkalmazott jogszabályok nem engedik meg a fellebbezést, az elítélt az ítélet és a büntetés ellen beadványt nyújthat be a megszálló Hatalom illetékes hatóságához.

74. Cikk

A Védőhatalom képviselői a védett személyek felett ítélkező bíróság előtti tárgyaláson jelenhetnek, kivéve, ha a megszálló Hatalom biztonsága érdekében kivételesen zárt tárgyalást tartanak, amely erről értesíti a Védőhatalmat. A Védőhatalomnak a tárgyalás helyének és idejének megjelölését tartalmazó értesítést kell küldeni.

Minden olyan ítéletet, amely halálbüntetést, illetve két vagy több évi szabadságvesztés büntetést szab ki, indoklásával együtt a lehető leggyorsabban kell közölni a Védőhatalommal. Az értesítésnek tartalmaznia kell, hogy a 71. Cikknek megfelelő értesítés megtörtént, és szabadságvesztést kiszabó ítélet esetében meg kell jelölni azt a helyet is, ahol a büntetést ki kell tölteni. Az egyéb ítéleteket a bíróság jegyzőkönyvébe kell foglalni és azokat a Védőhatalom képviselői mindenkor megtekinthetik. A halálbüntetésre, illetve két vagy több évi szabadságvesztésre történő ítélet esetében a jogorvoslati határidők csak attól az időponttól kezdődnek, amikor a Védőhatalmat az ítéletről értesítették.

75. Cikk

A halálra ítélt személyektől semmi esetben sem lehet elvonnani a kegyelemért vagy a halálbüntetés átváltoztatásáért való folyamodás jogát.

A halálbüntetés nem hajtható végre attól az időponttól számított legalább hat hónap eltelte előtt, amely időpontban a halálos ítéletet helybenhagyó jogerős ítéletet vagy a kegyelem, illetve a halálbüntetés átváltoztatásának megtagadását tartalmazó határozatot a Védőhatalommal közölték.

A halálbüntetés hat hónapos felfüggesztése egyes esetekben csökkenthető olyan súlyos veszélyhelyzet fennállása esetén, amikor a megszálló Hatalom vagy erői biztonságát szervezett veszély fenyegeti, feltéve, hogy a Védőhatal-

mat a határidő megrövidítéséről tájékoztatják, és mindenkor ésszerű időt és lehetőséget biztosítanak a részére, hogy a halálos ítéletekkel kapcsolatban az illetékes megszálló hatóságokhoz forduljon.

76. Cikk

A vád alá helyezett védett személyeket a megszállott országban kell előzetes letartóztatásban tartani, és elítélésük esetén ugyanott kell büntetésüket letölteniük. Lehetőleg el kell őket különíteni a többi fogolytól és oly élelmezési és egészségügyi körülmények között tartani, amelyek jó egészségi állapotuk fenntartásához elegendőek, és amelyek legalább megfelelnek a megszállott ország büntető intézeteiben alkalmazottnak.

Meg kell kapniuk az egészségi állapotuk megkövetelte orvosi kezelést.

Joguk van arra is, hogy olyan lelki vigaszban részesüljenek, amelyet igényelnek.

A nőket elkülönített helyiségekben és nők közvetlen felügyelete alatt kell elhelyezni.

Figyelemmel kell lenni a fiatalok iránt irányadó különös jogszabályokra.

A letartóztatásban levő védett személyek a 143. Cikk rendelkezéseinek megfelelően jogosultak a Védőhatalom és Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága küldötteinek látogatását fogadni.

Ezenkívül joguk van arra is, hogy havonta legalább egy segélycsomagot kapjanak.

77. Cikk

A megszállott területen levő bíróságok által vád alá helyezett vagy elítélt védett személyeket a megszállás végével az ügyükre vonatkozó iratokkal együtt a felszabadult terület hatóságainak kell átadni.

78. Cikk

Ha a megszálló Hatalom parancsoló biztonsági okokból szükségesnek tartja, hogy a védett személyekkel szemben biztonsági intézkedéseket foganatosítson, legfeljebb azt teheti meg, hogy részükre kényszer-tartózkodóhelyet jelöl ki, vagy felügyelet alá helyezi (internálja) őket.

A kényszer-tartózkodóhely kijelölésére és a felügyelet alá helyezésre (internálásra) vonatkozó határozatokat a megszálló Hatalom által a jelen Egyezmény rendelkezéseinek megfelelő rendes eljárás során kell meghozni. Ebben az eljárásban az érdekelték részére biztosítani kell a fellebbezés jogát. A fellebbezésről a lehető legrövidebb határidőn belül kell döntenet. Ha a határozatot fenntartják, azt időszakonként, lehetőleg félévenként, az említett Hatalom által létesített illetékes szervnek meg kell vizsgálnia.

A kényszer-tartózkodóhelyre utalt és ennek folytán lakóhelyük elhagyására kényszerített személyek minden megszorítás nélkül részesülnek a jelen Egyezmény 39. Cikkében foglalt kedvezményekben.

IV. Rész

A FELÜGYELET ALATT TARTOTT SZEMÉLYEKKEL (INTERNÁLTAKKAL) VALÓ BÁNÁSMÓDRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

I. Fejezet

Általános rendelkezések

79. Cikk

Az összeütköző Felek a védett személyeket csak a 41., 42., 43., 68. és 78. Cikkben foglalt rendelkezésekkel összhangban tarthatják felügyelet alatt (internálhatják).

80. Cikk

A felügyelet alatt szálló személyek (internáltak) teljes polgári jogképességüket megtartják, és abból folyó jogait helyzetükkel összeegyeztethető mértékben gyakorolják.

81. Cikk

Azok az összeütköző Felek, amelyek védett személyeket felügyelet alatt tartanak (internálnak), azoknak eltartásáról és az egészségi állapotuk által szükségessé tett orvosi ellátásról ellenérték nélkül gondoskodni tartoznak.

E költségek megtérítése céljából a felügyelet alatt tartott személynek (internálnak) járó juttatásokból, munkabérekéből vagy követelésekből semmiféle levonást sem szabad eszközölni.

A fogva tartó Hatalom a felügyelet alatt tartottak (internáltak) által eltartott személyekről — ha ezeknek az életük fenntartásához szükséges eszközök nem állnak rendelkezésükre és képtelenek megélhetésüket maguk biztosítani — gondoskodni tartozik.

82. Cikk

A fogva tartó Hatalom köteles a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) lehetőleg nemzetiségük, nyelvük és szokásaik szerint csoportosítani. Azokat a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat), akik ugyanannak

az országnak az állampolgárai, nem lehet egymástól elkülöníteni csupán azért, mert különböző nyelven beszélnek.

Ugyanannak a családnak tagjait, különösen a szülőket és gyerekeket felügyelet alatt tartásuk (internálásuk) egész tartama alatt ugyanazon a helyen kell együtt tartani, kivéve, ha a munka követelményei, egészségi okok vagy a jelen Rész IX. fejezetében felvett rendelkezések időleges elválasztásukat szükségessé teszik. A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) azonban kérhetik, hogy a szülői felügyelet nélkül szabadon hagyott gyermekeiket velük együtt felügyelet alá helyezték (internálják).

Ugyanazon család felügyelet alatt tartott (internált) tagjait lehetőleg ugyanazokban a helyiségekben, más személyektől (internáltaktól) elkülönítve kell elhelyezni, biztosítani számukra a családi élet viteléhez szükséges feltételeket is.

II. Fejezet

A felügyelet alatt tartási (internálási) helyek

83. Cikk

A fogva tartó Hatalom a felügyelet alatt tartási (internálási) helyeket nem jelölheti ki a háború veszélyeinek különösen kitett vidékeken.

A fogva tartó Hatalom a Védőhatalmak útján közli az ellenséges Hatalmakkal a felügyelet alatt tartási (internálási) helyek földrajzi fekvésére vonatkozó összes szükséges adatokat.

Valahányszor a katonai szempontok azt lehetővé teszik, a felügyelet alatt tartásra szolgáló (internáló) táborokat IC betűkkel kell megjelölni úgy, hogy azt nappal tisztán lehessen látni a levegőből. Az érdekelt Hatalmak azonban más megjelölési módban is megállapodhatnak. A felügyelet alatt tartásra szolgáló (internáló) táborokon kívül semmi más hely sem jelölhető meg ily módon.

84. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) a hadifoglyoktól és a szabadságuktól bármely más okból megfosztott személyektől elkülönítve kell elszállásolni és kezelni.

85. Cikk

A fogva tartó Hatalom köteles minden szükséges és lehetséges intézkedést megtenni abból a célból, hogy a védett személyeket felügyelet alá vételük (internálásuk) kezdetétől fogva oly épületekben vagy táborokban helyezték el, amelyek egészségügyi és tisztasági szempontból megfelelőek és kellő védelmet adnak az éghajlat kellemet-

len hatásaival és a háború hatásaival szemben is. Az állandó felügyelet alatt tartási (internálási) helyek sohasem helyezhetők el egészségtelen vagy oly vidékeken, amelyeknek éghajlata káros lenne a felügyelet alatt tartott személyekre (internáltakra). Ha a védett személyeket ideiglenesen egészségtelen vagy olyan vidéken tartják felügyelet alatt, amelynek éghajlata az egészségre káros lehet, amilyen gyorsan csak a körülmények megengedik, át kell szállítani őket olyan felügyelet alatt tartási (internálási) helyre, ahol ezektől a veszélyektől nem kell tartani.

A helyiségnek teljesen száraznak, kellően fűtöttnek és világítottattnak kell lenniük, különösen a sötétség beállta és a takaródó közötti időben. A hálólhelyiségeknek kellően tágasaknak és jól szellőztethetőeknek kell lenniük, a felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) megfelelő fekvőhelyet és elegendő számú takarót kell rendelkezésükre bocsátani, figyelembe véve az éghajlatot, valamint a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) korát, nemét és egészségi állapotát.

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) éjjel-nappal az egészségügyi követelményeknek megfelelő és állandóan tisztán tartott egészségügyi berendezések álljanak rendelkezésükre. Testük naponkénti tisztántartására és személyes ruházatuk kimosására elegendő mennyiségű vízzel és szappannal kell ellátni őket; e célra a szükséges berendezéseket és felszereléseket kell rendelkezésükre bocsátani. Ezenkívül zuhany és fürdő berendezések is álljanak rendelkezésükre. Tisztálkodásra és a tisztítási munkákra kellő időt kell számukra engedélyezni.

Ha kivételesen és átmenetileg szükségessé válik nőknek velük nem egy családhoz tartozó férfiakkal azonos felügyeleti (internálási) helyen való elhelyezése, részükre elkülönített fekvőhelyeket és egészségügyi felszereléseket kell biztosítani.

86. Cikk

A fogva tartó Hatalom a felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) felekezeti hovatartozásukra való tekintet nélkül egyházi szertartásaik részére megfelelő helyiségeket bocsát rendelkezésére.

87. Cikk

Ha a felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) hasonló berendezések még nem állnak rendelkezésre, minden felügyeleti (internálási) helyen kantinokat kell felállítani. Céljuk az, hogy a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) a helyi kereskedelmi árat meg nem haladó áron élelmiszert, valamint jólétük és személyes kényelmük fokozására alkalmas szokásos használati Cikkeket szerezhessenek be, ideértve a szappant és a dohányt is.

A kantinokból befolyó hasznot külön segélyalap javára kell fordítani, amelyet minden felügyeleti (internálási) he-

lyen létesíteni kell, és azt az érdekelt felügyeleti (internálási) helyen felügyelet alatt tartott személyek javára kell kezelni. A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) a 102. Cikkben említett bizottságainak joguk van a kantinok igazgatásába és ennek az alapnak a kezelésébe betekinteni.

A felügyeleti (internálási) hely bezárásakor a fennmaradó segélyalapot más, az ugyanolyan nemzetiségű felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) javára kezelt felügyeleti (internálási) hely segélyalapjának, vagy ha ilyen nincs, a visszatartó Hatalom hatalmában maradó összes felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) javára kezelt központi segélyalapnak kell átadni. Általános szabadon bocsátás esetén — az érdekelt Hatalmak közötti ellenkező megállapodás hiányában — ezt a jövedelmet a fogva tartó Hatalom megtartja.

88. Cikk

Minden légi bombázásnak és egyéb háborús veszélynek kitett felügyeleti (internálási) helyen a szükséges védekezés biztosítására megfelelő és kellő számú óvóhelyet kell létesíteni.

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) légi riadó esetén azoknak kivételével, akik szállásaiknak e veszélyekkel szemben való védelemben részt vesznek, a lehető leggyorsabban az óvóhelyekre mehetnek. A lakosság érdekében foganatosított minden óvintézkedést reájuk is ki kell terjeszteni.

A felügyeleti (internálási) helyeken a tűzveszéllyel szemben meg kell tenni a megfelelő óvintézkedéseket.

III. Fejezet

Élelmezés és ruházkodás

89. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) napi élelmiszeradagjának mennyiségileg, minőségileg és változatosság szempontjából elegendőnek kell lennie jó egészségi állapotuk megőrzéséhez és a hiányos táplálkozás előidézte zavarok elkerüléséhez. A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) megszokott táplálkozási rendre is figyelemmel kell lenni.

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) ezenkívül módot kell adni arra, hogy a rendelkezésükre álló további élelmiszert maguk elkészíthessék.

Gondoskodni kell a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) számára elegendő ivóvízről. A dohányzást meg kell engedni.

A munkát végző felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) számára a végzett munka természetéhez igazodó kiegészítő adagokat kell juttatni.

A terhes nők, a szoptató anyák, valamint a tizenöt évnél fiatalabb gyermekek részére élettani szükségleteikkel arányban álló többlet élelmiszert kell juttatni.

90. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) minden lehetőséget meg kell adni, hogy felügyelet alá helyezésükkor (internálásukkor) ruhákkal, lábbelikkel és váltás fehérneművel láthassák el magukat, és ha szükséges, később is beszerezhessék ezeket. Ha a felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) az éghajlatnak megfelelő ruhák nem állnak rendelkezésükre és nincs is módjukban beszerezni ezeket, a fogva tartó Hatalom köteles azokat ingyenesen rendelkezésükre bocsátani.

Azok a ruhák, amelyeket a fogva tartó Hatalom a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) rendelkezésére bocsát, valamint azok a külső megjelölések, amelyeknek öltözetükre illesztését elrendelheti, nem lehetnek sem megalázóak, sem nevetséges jellegűek.

A dolgozóknak mindenütt, ahol a munka természete megköveteli, munkaruhát kell biztosítani, ideértve a megfelelő védőruhákat is.

IV. Fejezet

Egészségügyi és orvosi gondozás

91. Cikk

Minden felügyeleti (internáló) helyen képesített orvos irányítása alatt álló megfelelő betegszobát kell berendezni, ahol a felügyelet alá helyezett személyek (internáltak) megkaphatják a szükséges ellátást, ideértve a megfelelő étrendet is. A ragályos betegségben szenvedők és az elmebeteg részére elkülönített helyiségeket kell fenntartani.

A gyermekágyas asszonyokat és a súlyos betegségben szenvedő felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat), illetve azokat, akiknek állapota különös kezelést, sebészeti beavatkozást vagy kórházi ápolást igényel, a kezelésükre alkalmas minden intézetbe fel kell venni, és ott oly ápolásban kell őket részesíteni, amely a lakosság részére biztosított ápolásnál nem lehet rosszabb színvonalú.

A felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) lehetőleg azonos nemzetiségű orvosi személyzetnek kell kezelnie.

A felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) nem szabad megakadályozni abban, hogy az egészségügyi hatóságoknál vizsgálat céljából jelentkezzenek. A fogva tartó Hatalom egészségügyi hatóságai kérésre kötelesek

minden felügyelet alatt tartott személynek (internálnak) hivatalos nyilatkozatot adni sebesülése vagy betegsége természetéről, a kezelés időtartamáról és a kapott ápolásról. E bizonylat másodpéldányát a 140. Cikkben említett Központi Irodának kell megküldeni.

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) a kezelést, valamint jó egészségi állapotuk fenntartásához szükséges eszközöket, különösen művétagokat, műfogakat és egyebeket, valamint a szemüvegeket ingyen kapják.

92. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) legalább havonként egyszer orvosilag meg kell vizsgálni. A vizsgálat célja különösen az, hogy ellenőrizze az általános egészségi és táplálkozási állapotot, a tisztasági helyzetet, és hogy felderítse a ragályos betegségeket, különösen a gümőkórt, maláriát és a nemi betegségeket. A vizsgálatok kiterjednek minden egyes felügyelet alatt álló személy (internált) testsúlyának ellenőrzésére, és évenként legalább egyszeri röntgenvizsgálatára.

V. Fejezet

Vallás, szellemi tevékenység és testgyakorlás

93. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) vallásuk gyakorlására teljes szabadságot kell biztosítani, ideértve a hitfelekezetük istentiszteletein való részvételt is, azzal a feltétellel, hogy a katonai hatóság részéről előírt fegyelmi szabályokat betartják.

Az olyan felügyelet alatt tartott személyek (internáltak), akik valamely felekezet lelkészei, engedélyt kapnak arra, hogy hitsorsaik körében teljesen szabadon gyakorolják hivatásukat. A fogva tartó Hatalom ebből a célból gondoskodik arról, hogy a lelkészeket méltányosan osszák el azon felügyeleti (internálási) helyek között, amelyeken ugyanazon nyelvet beszélő vagy ugyanazon hitfelekezethez tartozó felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) vannak. Ha nincs elegendő számú lelkész, a fogva tartó Hatalom megadja nekik a szükséges eszközöket, ideértve a közlekedési eszközöket, hogy az egyik felügyeleti (internálási) helyről a másikra mehessenek, továbbá joguk van a kórházakban tartózkodó felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) is meglátogatni. A lelkészek vallási tevékenységükkel kapcsolatban szabadon levelezhetnek a fogva tartó ország egyházi hatóságaival és lehetőség szerint hitfelekezetük nemzetközi szervezeteivel is. Ez a levelezés nem számít be a 107. Cikk által szabályozott keretbe, azonban vonatkoznak rá a 112. Cikk rendelkezései.

Ha a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) nem részesülnek hitfelekezetük lelkészének lelki támogatásában, vagy ha ilyen lelkészek nincsenek kellő számban, ugyanazon hitfelekezet helyi egyházi hatósága a felügyelet alatt tartó Hatalom hozzájárulásával, a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) hitfelekezetéhez tartozó lelkészt, vagy ha vallási szempontból lehetséges, valamely hasonló hitfelekezet lelkészét vagy valamely arra hivatott világi személyt jelölhet ki. Ez utóbbit megilletik az általa elvállalt feladattal járó kedvezmények. Az így kijelölt személy a fogva tartó Hatalom által a fegyelem és a biztonság érdekében felállított szabályokat köteles betartani.

94. Cikk

A fogva tartó Hatalom köteles előmozdítani a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) szellemi, oktatási, szórakozási, játék- és sporttevékenységét, szabad elhatározásukra bízva az abban való részvételt. Minden lehetséges intézkedést köteles megtenni e tevékenységek gyakorlásának biztosítására, különösen a megfelelő helyiségek rendelkezésre bocsátásával.

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) minden lehetséges eszközt meg kell adni tanulmányaik folytatására, vagy új tanulmányok kezdésére. Biztosítani kell a gyermekek és a serdülők tanítását; akár a felügyeleti (internáló) helyen belül, akár az azon kívül levő iskolákat látogathatják.

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) lehetőséget kell biztosítani testgyakorlatok végzésére, a szabadtéri sportokra és szabadtéri játékokra is. Erre a célra minden felügyeleti (internáló) helyen szabad teret kell fenntartani. Külön játszótereket kell fenntartani a gyermekek és a fiatalok részére is.

95. Cikk

A fogva tartó Hatalom a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) csak saját kívánságukra alkalmazhatja munkára. Minden esetben tilos az olyan munkára való alkalmazás, amelyre a felügyelet alatt tartott (nem internált) védett személyt köteleznének, ez a jelen Egyezmény 40. vagy 51. Cikkének megsértését jelentené, valamint tilos a lealacsonyító és megalázó munkára való alkalmazás is.

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) hatheti munka után nyolcnapos előzetes felmondás alapján bármikor abbahagyhatják a munkát.

Ezek a rendelkezések nem érintik a fogva tartó Hatalomnak azt a jogát, hogy a felügyelet alatt tartott (internált) orvosokat, fogorvosokat és az egészségügyi személyzet egyéb tagjait hivatásuknak felügyelet alatt tartott (internált) társaik érdekében való gyakorlására kötelezze, továbbá, hogy a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat)

kat) a felügyeleti (internáló) hely igazgatási és fenntartási munkáira alkalmazza, hogy e személyeket konyhai vagy egyéb háztartási munkákkal megbízza, vagy oly munkára alkalmazza őket, amelyeknek rendeltetése a felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) a légitámasztásokkal vagy a háborúból eredő egyéb veszélyekkel szemben való védelme. Egyetlen felügyelet alatt tartott személy (internált) sem kötelezhető azonban oly munka elvégzésére, amelyre az egészségügyi hatóság fizikailag alkalmatlannak nyilvánította.

A fogva tartó Hatalom teljes felelősséget visel a munkafeltételekért, az orvosi kezelésért, a bérfizetésért, az üzemi balesetek és hivatási betegségek esetében fizetendő kártérítésért. Az említett munkafeltételeknek meg kell felelniük a belföldi jogszabályoknak és a fennálló gyakorlatnak; azok semmi esetre sem lehetnek rosszabbak annál, mint ami ugyanazon a vidéken ugyanolyan természetű munkánál szokásos. A munkabéreket a fogva tartó Hatalom, a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak), és adott esetben a fogva tartó Hatalomtól különböző munkaadó közötti megállapodás útján méltányos módon kell meghatározni, figyelembe véve azt, hogy a fogva tartó Hatalom köteles ingyenesen gondoskodni a felügyelet alatt tartott személy (internált) tartásáról, és az egészségi állapota által megkívánt orvosi kezelésről. A harmadik bekezdésben említett munkákra állandó jelleggel alkalmazott felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) a fogva tartó Hatalomtól méltányos munkabért kapnak. A munkafeltételek, valamint az üzemi balesetek és a hivatási betegségek esetén fizetendő térítés nem lehet kevesebb, mint amelyet ugyanazon a vidéken azonos természetű munka esetében alkalmaznak.

96. Cikk

Minden munkáskülönítmény valamely felügyeleti (internálási) helyhez tartozik. A fogva tartó Hatalom illetékes hatóságai és a felügyeleti (internálási) hely parancsnoka felelősek a jelen Egyezmény rendelkezéseinek a munkáskülönítménynél való betartásáért. A parancsnok jegyzéket vezet a hozzá tartozó munkáskülönítményekről, és azt a Védőhatalom, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, valamint az egyéb emberbaráti szervezetek küldötteivel közli, ha azok a felügyeleti (internálási) helyeket meglátogatják.

VI. Fejezet

Személyi tulajdon és pénzbeli segélyforrások

97. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) jogosultak a személyes használatra szóló tárgyakat maguknál tartani. Pénzt, csekket, értékpapírokat stb., valamint a tu-

lajdonukban álló más értéktárgyakat csak az erre megállapított eljárás lefolytatása útján lehet tőlük elvenni. Mindezekről részletes elismervényt kell adni.

A pénzeszegeket a 98. Cikkben szabályozott módon minden egyes felügyelet alatt tartott személy (internált) javára kell jóváírni annak számláján. Ezeket az összegeket nem lehet más pénznemre átváltani, kivéve, ha annak a területnek a jogszabályai, ahol a tulajdonost felügyelet alatt tartják, ezt előírják, vagy ha a felügyelet alatt tartott személy (internált) ehhez hozzájárul.

Az elsősorban személyi vagy érzelmi értékkel bíró tárgyakat nem szabad elvenni.

A felügyelet alatt tartott (internált) nőt csak nő motozhatja meg. A felügyelet alatt tartott (internált) személyek szabadon bocsátásuk vagy hazaszállításuk alkalmával készpénzben megkapják a 98. Cikknek megfelelően vezetett számla egyenlegét, valamint mindazokat az összegeket, csekkeket, értékpapírokat stb., amelyeket felügyelet alatt tartásuk (internálásuk) ideje alatt tőlük elvettek, kivéve azokat a tárgyakat vagy értékeket, amelyeket a fogva tartó Hatalom saját hatályos jogszabályai értelmében megtart. Ha a felügyelet alatt álló személy (internált) tulajdonában levő tárgyat e jogszabályok alapján visszatartják, az érdekelt erről részletes tanúsítványt kap.

A felügyelet alatt tartott (internált) személyeknél levő családi okiratokat és személyazonossági igazolványokat csak elismervény ellenében lehet elvenni. A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) sohasem szabad személyazonossági igazolvány nélkül lenniük. Ha ilyennel nem rendelkeznek, a fogva tartó hatóságok különleges igazolványokat állítanak ki részükre, amelyek felügyelet alatt tartásuk (internálásuk) befejezéséig személyazonossági igazolványul szolgálnak.

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizonyos összeget készpénzben vagy vásárlási utalványokban bevásárlás céljából maguknál tarthatnak.

98. Cikk

Minden felügyelet alatt tartott személy (internált) élelmiszer és oly dolgok vásárlása céljából, mint dohány, pipe-recikk stb., rendszeresen megfelelő pénzbeli juttatásban részesül. E juttatások hitelek és vásárlási utalványok alakjában is eszközölhetők.

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) ezenkívül, ha a fogva tartó Hatalom jogszabályai lehetővé teszik, pénzeszegekben részesülhetnek attól a Hatalomtól, amelynek állampolgárai, vagy egyébként a fennhatósága alá tartoznak, továbbá a Védőhatalmaktól, minden őket támogató szervezettől, valamint családjuktól és saját tulajdonuk jövedelméből. Az e Hatalom által juttatott segélyek összegének a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) minden csoportjára (betegek, terhes asszonyok stb.) nézve egyformának kell lennie és sem a segélyösszegeknek e Hatalom által történő megállapításánál, sem pedig a fogva

tartó Hatalom által történő szétesztésénél nem szabad a jelen Egyezmény 27. Cikkében tiltott megkülönböztetés alapján eljárni.

A fogva tartó Hatalom minden egyes felügyelet alatt tartott személy (internált) részére szabályszerű számlát vezet, amelyen a jelen Cikkben említett juttatásokat, kapott munkabéreket, valamint a részére érkezett pénzküldeményeket számára jóvá kell írni. Ugyancsak számára kell jóváírni azokat a visszatartott összegeket is, amelyek felett az adott területen hatályban levő jogszabályok értelmében szabadon rendelkezhet. Az érdekelt területen hatályban levő jogszabályokkal összeegyeztethetően lehetővé kell tenni a felügyelet alatt tartott személynek (internálnak), hogy családjának és az általa eltartott személyeknek pénzesélyeket küldhessen. E számláról — a fogva tartó Hatalom által megállapított korlátok között — felveheti a személyes kiadásaihoz szükséges összegeket. A felügyelet alatt tartott személynek (internálnak) mindenkor ésszerű lehetőséget kell biztosítani abból a célból, hogy számláját megtekinthesse, és arról kivonatot kapjon. E számlát kérelmére a Védőhatalommal is közölni kell, és a felügyelet alatt tartott személy (internált) áthelyezése esetén szintén át kell adni.

VII. Fejezet

Igazgatás és fegyelem

99. Cikk

Minden felügyeleti (internálási) helyet egy, a fogva tartó Hatalom rendes fegyveres erőihez tartozó tisztek közül, vagy a rendes polgári államigazgatás keretébe tartozó tisztviselők közül kiválasztott felelős tiszt vagy tisztviselő hatósága alá kell helyezni. Ennek a tisztnak vagy tisztviselőnek rendelkeznie kell a jelen Egyezmények hazája nyelvén vagy egyik nyelvén készült szövegével és felelős annak alkalmazásáért. A felügyelő személyzetet tájékoztatni kell az Egyezmény rendelkezéseiről és annak végrehajtására vonatkozó utasításokról.

A jelen Egyezmény és a jelen Egyezménynek megfelelően kötött külön megállapodások szövegét a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) által értett nyelven a felügyeleti (internálási) helyen belül falragaszok útján kell közzétenni, vagy a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságainak rendelkezésére kell bocsátani.

A szabályzatokat, rendeleteket, értesítéseket és bármilyen természetű közleményeket a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) tudomására kell hozni, és azokat a felügyeleti (internálási) helyeken belül az általuk értett nyelven ki kell függeszteni.

A felügyelet alatt tartott személyekhez (internáltakhoz) egyénileg intézett összes rendeleteket és parancsokat szintén az általuk értett nyelven kell kiadni.

100. Cikk

A felügyeleti (internálási) helyeken a fegyelemnek az emberiség alapelveivel összhangban kell lennie, és semmi esetre sem adhatók ki oly rendszabályok, amelyek a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) olyan fizikai megerőltetésnek teszik ki, amelyek veszélyesek az egészségükre, illetve testi vagy lelki sanyargatást jelentenek számukra. A tetoválás vagy testi azonosító bélyegek és jelek alkalmazása tilos.

Különösen tilosak a huzamos ideig tartó állítások vagy sorakozók, büntető testgyakorlatok, katonai gyakorlatoztatás és az élelmezési megszorítások.

101. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) jogukban áll, hogy azokhoz a hatóságokhoz, amelyeknek hatalmában vannak, előterjesszék a bánásmódra vonatkozó kérelmeiket.

Ugyancsak korlátlanul jogukban áll, hogy — ha szükségesnek tartják — akár a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságainak közvetítésével, akár közvetlenül a Védőhatalom képviselőihez forduljanak azon tényeknek közlése végett, amelyek tekintetében a bánásmódot illetően panaszuk merül fel.

Ezeket a kérelmeket és panaszokat változtatás nélkül sürgősen továbbítani kell. Benyújtásuk még abban az esetben sem szolgálhat büntetés alapjául, ha alaptalannak bizonyulnak.

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságai a Védőhatalom képviselőinek időszakonként jelentéseket küldhetnek a felügyeleti (internálási) helyeken fennálló helyzetről és a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) szükségleteiről.

102. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) minden felügyeleti (internálási) helyen szabadon és titkos szavazással hat hónaponként bizottságot választanak, amely a fogva tartó Hatalom hatóságai, a Védőhatalmak, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága és a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) segítő minden más szervezet előtti képviselőikre van hivatva. E bizottság tagjai újraválaszthatók.

A megválasztott felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) működésüket a választásnak a fogva tartó hatóság által történt megerősítése után kezdik meg. A megerősítés megtagadásának vagy az esetleges elmozdításnak indokait az érdekelt Védőhatalommal közölni kell.

103. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottsági kötelesek előmozdítani a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) testi, erkölcsi és szellemi jólétét.

Különösen, ha a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) egymás között kölcsönös segítő egyesületet létesítését határozzák el, ez a szervezet a bizottságok illetékessége alá tartozik, a jelen Egyezmény egyéb rendelkezései értelmében rájuk ruházott különleges feladatokon túl.

104. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságainak tagjai nem kötelezhetők munkára, ha ez feladatuk teljesítését megnehezítené.

A bizottságok tagjai a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) közül kiválaszthatják a részükre szükséges segítőket. Minden anyagi segítséget biztosítani kell számukra, különösen a feladatuk teljesítéséhez szükséges bizonyos mozgási szabadságot (a munkáskülönítmények meglátogatását, segélyküldemények átvételét, stb.).

A bizottságok tagjainak a fogva tartó hatóságokkal, a Védőhatalmakkal, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságával és ennek képviselőjével, valamint a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) segítő szervezetekkel való postai és távirati érintkezésük érdekében biztosítani kell a megfelelő eszközöket. A munkáskülönítményeknél levő bizottsági tagoknak szintén lehetővé kell tenni, hogy a központi felügyeleti (internálási) hely bizottságával kapcsolatot tartsanak. Ez az érintkezés nem korlátozható és nem számítható be a 107. Cikkben említett keretbe.

A bizottsági tag áthelyezése előtt ésszerűen időt kell biztosítani részére annak érdekében, hogy utódját a folyamatban levő ügyekről tájékoztassa.

VIII. Fejezet

*Külvilággal való kapcsolat**105. Cikk*

A fogva tartó Hatalom, mihelyt védett személyeket felügyelet alá vett (internált), tájékoztatja azt a Hatalmat, amelynek a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) állampolgárai vagy egyébként a fennhatósága alá tartoznak, valamint a Védőhatalmat a jelen fejezet rendelkezéseinek végrehajtása céljából kiadott szabályokról. A fogva tartó Hatalom hasonlóképpen közli velük ezen szabályok módosításait is.

106. Cikk

Minden felügyelet alatt tartott személynek (internálnak) lehetővé kell tenni a felügyelet alá vételkor (internáláskor), illetve a felügyelet alá helyezési (internálási) helyre való érkezéstől számított egy héten belül, a más felügyeleti (internálási) helyre avagy kórházba történt átszállítás esetén is az érkezéstől számított legkésőbb egy héten belül, hogy egyrészt közvetlenül a családjának, másrészt a 140. Cikkben említett Központi Irodának egy, lehetőleg a jelen Egyezményhez csatolt minta szerint készült internálási levelezőlapot küldjön, amelyben tájékoztatja őket felügyelet alá vételéről (internálásáról), címéről és egészségi állapotáról. Az említett levelezőlapokat a lehető legnagyobb gyorsasággal kell továbbítani és azoknak továbbítása semmiképpen nem késleltethető.

107. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) jogosultak leveleket és levelezőlapokat küldeni és kapni. Ha a fogva tartó Hatalom szükségesnek tartja a valamennyi felügyelet alatt tartott személy (internált) által feladható levelek és levelezőlapok számának korlátozását, legalább havonként két, lehetőleg a jelen Egyezményhez csatolt minta szerint készült levél és négy levelezőlap elküldését engedélyezni kell. A felügyelet alatt tartott személyekhez (internáltakhoz) címzett levelek korlátozását csak az a Hatalom határozhatja el, amelynek ezek állampolgárai vagy egyébként a fennhatósága alá tartoznak, esetleg a fogva tartó Hatalom kérésére. Ezeket a leveleket és levelezőlapokat ésszerű határidőn belül kell továbbítani; nem késleltethetők és nem tarthatók vissza fegyelmi okokból.

Azok a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak), akik már régóta nem kaptak hírt a családjukról, vagy akik rendes úton képtelenek hírt adni magukról, vagy hírt kapni hazuról, valamint azok, akiket jelentős távolság választ el családjuktól, a rendelkezésükre álló pénznemben fizetendő távirati díjak kiegyenlítése ellenében jogosultak táviratokat küldeni. A felügyelet alatt tartott személyt (internáltat) ez a kedvezmény elismert sürgősség esetén is megilleti.

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) általában anyanyelvükön leveleznek. Az összeütköző Felek megengedhetik a levelezést más nyelven is.

108. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) akár posta útján, akár bármi más úton egyéni és együttes küldeményeket kaphatnak, amelyek különösen élelmiszereket, ruhaneműket, gyógyszereket, könyveket és vallási, tanulmányi, valamint szórakozási szükségleteik kielégítésére szolgáló tárgyakat tartalmazhatnak. Ezek a küldemények

semmiképpen sem mentesíthetik a fogva tartó Hatalmat a jelen Egyezmény alapján terhelő kötelezettségei alól.

Ha e küldemények mennyiségének korlátozása katonai jellegű okokból válik szükségessé, úgy arról a Védőhatalmat, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságát és a felügyelet alatt tartott személyeket segítő minden más szervezetet, amely e küldemények továbbításával van megbízva, megfelelően értesíteni kell.

Az érdekelt Hatalmak — ha erre lehetőség van — külön megállapodásokban szabályozzák az egyéni és az együttes küldeményeket elküldésének módját, ami azonban semmi esetre sem késleltetheti a felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) küldött segélycsomagok átvételét. Az élelmiszer- és ruházati csomagok nem tartalmazhatnak könyveket. Az orvosi segélyellátmányokat általában együttes csomagokban kell küldeni.

109. Cikk

Ha az érdekelt Hatalmak között az együttes segélycsomagok átvétele és szétosztása tekintetében külön megállapodás nem jön létre, az együttes segélyezést illetően a jelen Egyezményhez csatolt szabályzatot kell alkalmazni.

A fent említett külön megállapodások semmi esetre sem korlátozhatják a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságainak a segélycsomagok birtokbavételére, azoknak szétosztására és azokról a címzettek érdekében rendelkezésre való jogát.

Ezek a megállapodások nem korlátozhatják azokat a jogokat sem, amelyek a Védőhatalom, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága vagy a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) segítő minden más szervezet azon képviselőit illetik, akiknek feladata az együttes küldemények továbbítása és a címzettek közötti szétosztásának ellenőrzése.

110. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) szánt összes segélyküldemények mentesek mindennemű behozatali vám és egyéb illetékfizetés, valamint a vám alól.

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) szánt vagy általuk posta útján akár közvetlenül, akár a 136. Cikkben említett tájékoztató irodák, akár a 140. Cikkben említett Központi Tájékoztató Iroda közvetítésével küldött minden küldemény, ideértve a más országokból származó segélyt tartalmazó postacsomagok, valamint a pénzküldemények is, minden postai díj alól mentesek, mind a feladási és rendeltetési, mind a közbeeső országokban. Ebből a célból különösen a 1947. évi Egyetemes Postaegyezményben és az Egyetemes Posta Egyesületre vonatkozó megállapodásokban a táborokban vagy polgári börtönökben fogva tartott ellenséges állampolgárságú pol-

gári egyének javára megállapított mentességek ezentúl kiterjednek a jelen Egyezmény védelme alatt álló felügyelet alatt tartott egyéb személyekre (internáltakra) is. Azok az országok, amelyek ezeknek a megállapodásoknak nem részesei, a mentességeket ugyanolyan feltételek mellett engedélyezni kötelesek.

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) szánt oly segélyküldemények szállítási költségei, amelyek súlyuknál fogva vagy bármi más okból nem szállíthatók posta útján, a fogva tartó Hatalmat terhelik az ellenőrzése alatt álló összes területen. Az Egyezményben részes többi Hatalom a szállítási költségeket saját területén maga viseli.

E küldemények szállításából eredő azon költségek, amelyek nem esnek az előző bekezdések rendelkezése alá, a feladót terhelik.

A Magas Szerződő Felek törekedni fognak a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) által vagy részükre feladott táviratok díjának lehetőség szerinti csökkentésére.

111. Cikk

Abban az esetben, ha az érdekelt Hatalmakat a katonai műveletek megakadályozzák a küldemények szállítása tekintetében a 106., 107., 108. és 113. Cikknek értelmében őket terhelő kötelezettségek teljesítésében, az érdekelt Védőhatalmak, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága és bármely más, az összeütköző Hatalmak részéről engedélyezett szervezet vállalkozhat ezen küldemények szállításának megfelelő eszközökkel (vasúti kocsikkal, tehergépkocsikkal, hajókkal vagy repülőgépekkel stb.) való lebonyolítására. A Magas Szerződő Felek ebből a célból törekedni fognak arra, hogy ezeket a szállítási eszközöket részükre megszerezzék és azok forgalmát engedélyezzék, különösen a szükséges mentesség biztosítása útján.

E szállítási eszközök egyszersmind felhasználhatók:

a) a 140. Cikkben említett Központi Tájékoztató Iroda és a 136. Cikkben említett nemzeti irodák közötti levelezés, jegyzékek és jelentések továbbítására;

b) a felügyelet alatt tartott személyekre (internáltakra) vonatkozó azon levelek és jelentések továbbítására, amelyeket a Védőhatalmak, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága vagy a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) segítő bármely más szervezet küld meg akár a saját megbízottainak, akár az összeütköző Feleknek.

A jelen rendelkezések egyik összeütköző Felet sem korlátozhatják az előnyösebbnek látszó egyéb szállítási módok megszervezésében és a kölcsönös megállapodások szerinti feltételek mellett menlevelek kiállításában.

Ezen szállítási eszközök felhasználása folytán felmerült költségek — külön megállapodás hiányában — arányosan terhelik azokat az összeütköző Feleket, amelyek állampolgárai javára a szállítások történtek.

112. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) címzett vagy az általuk feladott levelek ellenőrzését (cenzúrázását) a lehető legrövidebb idő alatt kell lebonyolítani.

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) szánt küldemények ellenőrzését nem szabad oly körülmények között végezni, amely az élelmiszereket megromlás veszélyének teszi ki. Az ellenőrzést a címzettnek vagy az általa meghatalmazott felügyelet alatt tartott (internált) társának jelenlétében kell foganatosítani. Az egyéni vagy együttes küldeményeknek a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) részére való átadása semmi esetre sem késleltethető az ellenőrzéssel (cenzúrázással) járó nehézségek címén.

Az összeütköző Felek részéről katonai vagy politikai okokból elrendelt bármely levelezési tilalom csak ideiglenes jellegű lehet, és csak a lehető legrövidebb ideig tarthat.

113. Cikk

A fogva tartó Hatalmak a Védőhatalom vagy a 140. Cikkben említett Központi Iroda közvetítésével vagy egyéb kívánt módon minden tekintetben elősegítik a felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) szánt vagy tőlük származó végrendeletek és meghatalmazások, és bármely más iratok továbbítását.

A fogva tartó Hatalmak minden esetben segíteni tartoznak a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) ezen okiratok kiállításában és kellő formában való hitelesítésében, különösen abban, hogy jogász véleményét kérhessék ki.

114. Cikk

A fogva tartó Hatalom a felügyelet (internálás) rendjével, valamint a hatályos jogszabályokkal összeegyeztethető minden lehetőséget megad a felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) vagyonuk kezelése érdekében. Engedélyezheti, hogy e végett sürgős esetekben, és ha a körülmények lehetővé teszik, a felügyeleti (internálási) helyet elhagyhassák.

115. Cikk

Minden olyan esetben, amelyben valamely felügyelet alatt tartott személy (internált) bíróság előtt félként szerepel, a fogva tartó Hatalom a felügyelet alatt tartott személy (internált) kérésére tartozik a bíróságot értesíteni az illető felügyelet alatt tartásáról és a törvényes keretek között ügyelni tartozik arra, hogy minden szükséges intézkedés megtörténjék annak érdekében, hogy a felügyelet alatt tartás ténye az ügy előkészítését, vitelét, illetve a bíróság

által hozott ítélet végrehajtását illetően a felügyelet alatt tartott személyre (internáltra) nézve semmiféle joghatárra se vezessen.

116. Cikk

Minden felügyelet alatt tartott személy (internált) szabályos időközökben és amilyen gyakran csak lehet, látogatókat fogadhat, különösen közeli hozzátartozókat.

Sürgős esetben, különösen valamely rokon halála vagy súlyos betegsége esetén a felügyelet alatt tartott személy (internált) részére a lehetőség szerint engedélyezni kell családjának meglátogatását.

IX. Fejezet

*Büntető és fegyelmi megtorlás**117. Cikk*

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) tartózkodó helyén hatályban levő jogszabályok — a jelen Fejezet rendelkezéseinek fenntartása mellett — továbbra is alkalmazást nyernek azokra a személyekre, akik a felügyelet alatt tartás ideje alatt bűncselekményt követnek el.

Ha a törvények, szabályzatok vagy általános rendelkezések a felügyelet alatt tartott személy (internált) által elkövetett oly cselekményeket nyilvánítanak büntetendőnek, amelyek nem lennének büntetendőek, ha azokat nem felügyelet alatt tartott személy (internált) követte volna el, úgy ezek a cselekmények csak fegyelmi megtorlással sújthatók.

A felügyelet alatt tartott személy (internált) ugyanazon cselekményért és ugyanazon vádpont alapján csak egyszer büntethető.

118. Cikk

A bíróságok vagy a hatóságok a büntetés kiszabásánál a lehető legnagyobb mértékben figyelembe veszik azt aényt, hogy a terhelt nem a fogva tartó Hatalom állampolgára. Szabadon enyhíthetik a felügyelet alatt tartott személyre (internáltra) a bűncselekmény elkövetéséért kiszabott büntetést, és e tekintetben nincsenek e büntetés legalacsonyabb törvényes mértékének alkalmazásához kötve.

A napfény által még nem világított helyiségben való bebörtönzés és általában bárminő kegyetlenkedés kivétel nélkül tilos.

Azok a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak), akik a rájuk fegyelmi vagy bírói úton kiszabott büntetést kitöltötték, nem részesíthetők más bánásmódban, mint más felügyelet alatt tartott személyek (internáltak).

A felügyelet alatt tartott személy (internált) által letöltött előzetes letartóztatás tartalmát be kell számítani a rá fegyelmi vagy bírói úton kiszabott minden szabadságvesztés büntetésbe.

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságait tájékoztatni kell az őket megbízó személyek ellen folyamatba tett minden büntetőjárásról és annak eredményéről.

119. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyekre (internáltakra) kiszabható fegyelmi büntetések:

1. pénzbüntetés, amely nem haladhatja meg annak a munkabérnek az 50%-át, amelyet a felügyelet alatt tartott személy (internált) a 95. Cikk rendelkezéseinek megfelelően kap, egy 30 napot meg nem haladó időszakban;
2. a jelen Egyezmény által biztosított bánásmódon felül nyújtott kedvezmények megvonása;
3. a napi két órát meg nem haladó és a felügyeleti (internálási) hely fenntartása érdekében végzett testi munka;
4. az elzárás.

A fegyelmi büntetések semmi esetre sem lehetnek embertelenek, durvák vagy a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) egészségére veszélyesek. A fegyelmi büntetés kiszabásánál figyelembe kell venni az érintett személy korát, nemét és egészségi állapotát.

Ugyanazon büntetés tartama harminc egymás után következő napot még abban az esetben sem haladhat meg, ha a felügyelet alatt tartott személy (internált) a határozathozatal időpontjában több cselekményért vonható fegyelmi leg felelősségre, függetlenül attól, hogy ezek a cselekmények egymással összefüggenek vagy sem.

120. Cikk

Az a felügyelet alatt tartott személy (internált), aki megszökik vagy a szökést megkísérli és elfogják, ezért a cselekményért még visszaesés esetében is csak fegyelmi büntetéssel sújtható.

A 118. Cikk harmadik bekezdésében foglalt rendelkezés figyelmen kívül hagyásával a szökés vagy szökési kísérlet miatt büntetett felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) különleges felügyelet alá lehet helyezni, feltéve, hogy ez a felügyelet nem érinti egészségi állapotukat, hogy a felügyeleti (internálási) helyen fogantatosítják, és nem jár a jelen Egyezményben nyújtott egyik biztosíték megszüntetésével sem.

A szökésnél vagy a szökési kísérletnél közreműködő felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) ezért csak fegyelmi büntetéssel lehet sújtani.

121. Cikk

Ha a felügyelet alatt tartott személyt (internáltat) a szökés folyamán elkövetett bűncselekmények miatt bíróság elé állítják, a szökés vagy a szökés kísérlete még visszaesés esetén sem tekinthető súlyosbító körülménynek.

Az összeütköző Felek ügyelnek arra, hogy annak a kérdésnek az elbírálásánál, miszerint valamely felügyelet alatt tartott személy (internált) által elkövetett cselekmény büntetése fegyelmi vagy bírói útra tartozik-e, az illetékes hatóságok legnagyobb elnézést tanúsítsák, különösen, ha szökéssel vagy szökési kísérlettel összefüggő cselekményről van szó.

122. Cikk

A fegyelmi elleni vétséget képező cselekményeket azonnal ki kell vizsgálni. Ez különösen is vonatkozik a szökésre és a szökési kísérletre. Ha a felügyelet alatt tartott személy (internáltat) elfogják, a lehető leghamarabb át kell adni az illetékes hatóságoknak.

A felügyelet alatt tartott személy (internált) fegyelmi vétség esetében a lehető legrövidebb ideig tartható előzetes letartóztatásban és az semmiképpen sem haladhatja meg a tizennégy napot. Tartamát minden esetben be kell számítani a kiszabandó szabadságvesztés büntetésbe.

A 124. és a 125. Cikk rendelkezései alkalmazást nyernek a fegyelmi vétség miatt előzetes letartóztatásban levő felügyelet alatt álló személyekre (internáltakra) is.

123. Cikk

Fegyelmi büntetéseket — a bíróságoknak és a főhatóságok hatáskörének tiszteletben tartásával — csak a felügyeleti (internálási) hely parancsnoka, vagy olyan felelős tiszt, illetve tisztviselő szabhat ki, akire az fegyelmi hatáskörét átruházta.

A fegyelmi büntetés kiszabása előtt a terhelt felügyelet alatt tartott személyt (internáltat) pontosan tájékoztatni kell az ellene felhozott vádakról, és lehetőséget kell biztosítani részére, hogy megmagyarázza viselkedését és védekezzen. Jogosult tanúkat kihallgattatni, és ha szükséges, képesített tolmács szolgálatait igénybe venni. A határozatot a terhelt és a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságának egy tagja előtt kell kihirdetni.

A fegyelmi határozat meghozatala és végrehajtása között egy hónapnál több idő nem telhet el.

Ha a felügyelet alatt tartott személyre (internáltra) újabb fegyelmi büntetést szabnak ki, az egyes büntetések végrehajtása között legalább három napi megszakításnak kell lenni, ha e büntetések egyike tíz vagy több napra terjed.

A felügyeleti (internáló) hely parancsnokának a kiszabott büntetésekről jegyzéket kell vezetni, amelyet a Védőhatalom képviselőinek rendelkezésére kell bocsátani.

124. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) a fegyelmi büntetés kitöltésére semmi esetre sem lehet büntetés-végrehajtási intézetekbe (fogházba, fegyintézetben, fegyenclepre stb.) elhelyezni.

A fegyelmi büntetés kitöltésére rendelt helyiségeknek meg kell fellelniük az egészségügyi követelményeknek; különösen megfelelő fekvőhellyel kell ellátni. A büntetésüket töltő felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) lehetővé kell tenni, hogy magukat tisztán tarthassák.

A fegyelmi büntetést töltő felügyelet alatt tartott (internált) nőket más helyiségben kell fogva tartani, mint a férfiakat és közvetlen felügyeletükkel nőket kell megbízni.

125. Cikk

A fegyelmileg büntetett felügyelet alatt álló személyeknek (internáltaknak) módot kell adni, hogy mindennap testgyakorlatokat végezhesenek és legalább két órán át a szabad levegőn tartózkodhassanak.

Kérelmükre meg kell engedni, hogy napi orvosi vizsgálaton jelenjenek meg. Az egészségi állapotuk folytán szükséges ápolásban kell őket részesíteni és megfelelő esetben a felügyeleti (internálási) hely betegszobájába vagy kórházba kell őket beutalni.

Jogosultak olvasni és írni, úgyszintén leveleket küldeni és kapni. Ugyanakkor el lehet rendelni, hogy a csomagokat és a pénzküldeményeket csak a büntetés kitöltése után kézbesítsék részükre; addig is a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságának kell azokat átadni, amely a csomagokban levő romlandó árut a betegszobának adja le.

Egyetlen fegyelmileg büntetett felügyelet alatt tartott személy (internált) sem fosztható meg a 107. és a 143. Cikk rendelkezéseiben foglalt kedvezményektől.

126. Cikk

A 71—76. Cikkeket megfelelően alkalmazni kell a fogva tartó Hatalom saját területén tartózkodó felügyelet alatt tartott személyekkel (internáltakkal) szemben folyamatban lévő eljárásokra is.

X. Fejezet

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) áthelyezése

127. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) áthelyezését mindig emberséges módon kell végrehajtani. Általában vasúton vagy más szállítási eszközökön kell őket

szállítani, és legalább is olyan feltételek között, mint amilyenek között a fogva tartó Hatalom csapatainak áthelyezése történik. Ha az áthelyezést kivételesen gyalogszerrel kell végrehajtani, ennek csak akkor lehet helye, ha azt a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) testi állapota megengedi, és semmi esetre sem szabad túlságosan nagy megerőltetésnek kitenni őket.

A fogva tartó Hatalom a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) áthelyezésük ideje alatt ivóvízről, valamint egészségük fenntartásához elegendő mennyiségű, minőségű és változatosságú élelmiszerről, továbbá ruházatról, megfelelő szállásról és orvosi ellátásról köteles gondoskodni. A fogva tartó Hatalom köteles minden óvintézkedést megtenni az áthelyezés alatt biztonságuk érdekében, és elutazásuk előtt köteles elkészíteni az áthelyezett felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) teljes névjegyzékét.

A beteg és sebesült felügyelet alatt tartott személyek (internáltak), valamint a terhes nők és a gyermekágyas anyák nem helyezhetők át addig, amíg az utazás egészségüket súlyosan veszélyezteti, kivéve, ha biztonságuk ezt feltétlenül megköveteli.

Ha a harci övezet közeledik a felügyeleti (internálási) helyhez, az ott-tartózkodó felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) csak akkor helyezhetők át, ha áthelyezésük kellőképpen biztonságos feltételek mellett foganatosítható, vagy ha nagyobb veszély fenyegeti őket a visszamaradás, mint az áthelyezés esetén.

A fogva tartó Hatalomnak a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) áthelyezésének elhatározásánál figyelemmel kell lenni azok érdekeire, különösen abból a szempontból, hogy az áthelyezés ne növelje hazaszállításuk vagy lakóhelyükre való visszatérésük nehézségeit.

128. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) áthelyezésük esetén indulásukról és új postai címükről hivatalosan tájékoztatni kell. Ezt a tájékoztatást megfelelő időben kell megadni, hogy elkészíthessék csomagjaikat és értesíthessék családjaikat.

A felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) joguk van személyes tárgyaik, levelezésük és a címükre érkezett csomagok magukkal vitelére. Ezeknek súlyát, ha az áthelyezés körülményei megkövetelik, korlátozni lehet, de semmi esetre sem személyenként huszonöt kilónál kevesebbre. A régi felügyeleti (internálási) helyre címzett leveleket és csomagokat késedelem nélkül továbbítani kell.

A felügyeleti (internálási) hely parancsnoka a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságával egyetértésben intézkedni tartozik a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) közös javainak és azon csomagjainak átszállításáról, amelyeket a felügyelet alatt álló személyek (internáltak) a jelen Cikk második bekezdése alapján elrendelt korlátozás következtében nem vihetnek magukkal.

XI. Fejezet

*Elhalálozás**129. Cikk*

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) végrendeleteiket átadhatják a felelős hatóságoknak, amelyek biztosítják azoknak megőrzését. A felügyelet alatt álló személyek (internáltak) halála esetében ezeket a végrendeleteket haladéktalanul meg kell küldeni az általuk megjelölt személyeknek.

Minden egyes felügyelet alatt tartott személy (internált) halálát orvosnak kell megállapítani, és arról a halál okát és bekövetkezésének körülményeit feltüntető bizonyítványt kell kiállítani.

Az elhalálozást a felügyeleti (internálási) hely területén hatályban levő előírásoknak megfelelően be kell jegyezni, és arról hivatalos halotti bizonyítványt kell kiállítani, melynek hiteles másolatát késedelem nélkül meg kell küldeni a Védőhatalomnak és a 140. Cikkben említett Központi Irodának.

130. Cikk

A felügyelet alatt tartó hatóságok gondoskodnak arról, hogy a felügyelet alatt tartás (internálás) ideje alatt elhunyt felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) tisztességesen temessék el, ha lehetséges annak a vallásnak a szertartása szerint, amelyhez tartoztak, hogy sírjaikat tiszteletben és megfelelően karbantartsák, és úgy jelöljék meg, hogy azokat mindenkor meg lehessen találni.

Az elhunyt felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) egyénileg kell eltemetni, kivéve az olyan szükség-helyzetet, amely csoportos eltemetést tesz szükségessé. A holttesteket csak abban az esetben szabad elhamvasztani, ha azt feltétlen egészségügyi okok, az elhunyt vallása vagy maga az elhunyt kívánta úgy. A halotti bizonyítványon az elhamvasztást az indok megjelölésével fel kell tüntetni. A hamvakat a fogva tartó hatóságok gondosan megőrzik, és azokat a közeli rokonoknak — a kívánságukra — a lehető leggyorsabban megküldik.

Amint a körülmények megengedik, és legkésőbb az ellenségeskedések befejeztével, a fogva tartó Hatalom az elhunyt felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) sírjainak jegyzékét a 136. Cikkben említett Tájékoztató Irodák útján megküldi azoknak a Hatalomnak, amelyeknek az elhunytak állampolgárai voltak vagy egyébként a fennhatósága alá tartoztak. Ezek a jegyzékek az elhunyt felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) személyazonosságának megállapításához és a sírok pontos elhelyezésének megtartásához szükséges összes részleteket tartalmazzák.

131. Cikk

A felügyelet alatt tartó Hatalom azonnal hivatalos vizsgálatot indít, ha beigazolódik, vagy az a gyanú forog fenn,

hogy valamely felügyelet alatt tartott személy (internált) halálát vagy súlyos sebesülését őr, másik felügyelet alatt tartott személy (internált) vagy bármely más személy okozta, illetve ha az elhalálozás oka ismeretlen.

Erről azonnal értesíteni kell a Védőhatalmat. Be kell szerezni a tanúk vallomását, a tanúvallomásokat tartalmazó jelentést pedig közölni kell az említett Hatalommal.

Ha a vizsgálat megállapítja egy vagy több személy bűnöségét, a fogva tartó Hatalom minden intézkedést megtesz a felelős személy vagy személyek bírósági felelősségre vonása érdekében.

XII. Fejezet

*Szabadon bocsátás, hazaszállítás és semleges ország kórházában való elhelyezés**132. Cikk*

A fogva tartó Hatalom a felügyelet (internálás) okának megszűntével minden felügyelet alatt tartott személyt (internáltat) köteles szabadon bocsátani.

Ezenkívül az összeütköző Felek az ellenségeskedések alatt a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizonyos csoportjainak, nevezetesen gyermekeknek, terhes asszonyoknak, szoptató és kisgyermekes anyáknak, sebesülteknek és betegeknek vagy régóta felügyelet alatt tartott személyeknek (internáltaknak) szabadon bocsátása, hazaszállítása, lakóhelyükre visszatérése vagy semleges országban való kórházi elhelyezése tárgyában megállapodások kérésére fognak törekedni.

133. Cikk

A felügyelet alatt tartást (internálás) az ellenségeskedések befejeztével a lehető leggyorsabban meg kell szüntetni.

Ugyanakkor valamely összeütköző Hatalom területén a nem kizárólag fegyelmileg büntetendő cselekmények miatt büntetőeljárás alatt álló felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) az eljárás befejezéséig, és adott eseten a büntetés kitöltéséig visszatartandók. Ugyanez a rendelkezés azokra is vonatkozik, akiket már megelőzőleg ítélték szabadságvesztés büntetésre.

A fogva tartó Hatalom és az érdekelt Hatalmak közötti megállapodás alapján az ellenségeskedések vagy a terület megszállásának befejezése után bizottságokat kell alakítani a szétszórtan felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) felkutatására.

134. Cikk

A Magas Szerződő Felek az ellenségeskedések vagy a megszállás befejezése után az összes felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) utolsó tartózkodóhelyükre való

visszatérésének biztosítására vagy hazaszállításának előmozdítására fognak törekedni.

135. Cikk

A fogva tartó Hatalom viseli a szabadon bocsátott, volt felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) azon helyekre való visszatérésének költségét, ahol felügyelet alá vételük (internálásuk) időpontjában tartózkodtak, vagy ha utazás közben vagy nyílt tengeren fogták le őket, utazásuk befejezéséhez vagy elindulási állomásukra való visszatérésükhöz szükséges költségeket.

Ha a fogva tartó Hatalom nem ad a területén való tartózkodásra jogosító engedélyt olyan szabadon bocsátott, volt felügyelet alatt tartott személynek (internálnak) akinek rendes tartózkodóhelye ott volt, hazaszállításának költségeit köteles megfizetni. Ha azonban a felügyelet alatt tartott személy (internált) saját választása szerint, vagy azon kormány iránti engedelmességéből, amelynek állampolgára vagy egyébként fennhatósága alá tartozik, inkább hazájába tér vissza, a fogva tartó Hatalom nem tartozik a saját területének határain túl megfizetni a hazaszállítás költségeit. A fogva tartó Hatalom nem köteles továbbá megfizetni az olyan felügyelet alatt tartott személy (internált) hazaszállításának költségeit, akit a saját kérelmére helyeztek felügyelet alá (internáltak).

Ha a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) a 45. Cikknek megfelelően átszállítják, a költségek viselésének arányát az átszállító és fogadó Hatalmak megállapodással rendezik.

Az említett rendelkezések nem érintik azokat a külön megállapodásokat, amelyeket az összeütköző Felek az ellenség hatalmában levő állampolgáraik kicserélése és hazaszállítása tárgyában köthetnek.

V. Rész

TÁJÉKOZTATÓ IRODÁK ÉS A KÖZPONTI TÁJÉKOZTATÓ IRODA

136. Cikk

Mindegyik összeütköző Fél köteles az ellenségeskedések kezdetétől fogva és mindenfajta megszállás esetében hivatalos Tájékoztató Irodát felállítani, amelynek feladata a hatalmában levő védett személyekre vonatkozó információk átvétele és továbbítása.

Mindegyik összeütköző Fél a lehető legrövidebb idő alatt a Tájékoztató Iroda rendelkezésére bocsátja valamennyi két hétnél régebben őrizetbe vett, kényszertartózkodó helyre küldött vagy felügyelet alatt tartott (internált) személlyel kapcsolatban tett intézkedéseire vonatkozó adatokat. Ezenkívül utasítja különböző érdekelt szerveit, hogy ezeknek a védett személyeknek a helyzetében bekövetkezett változásokra, úgy mint átszállításukra, szabadon bocsátásukra, hazaszállításukra, szökésükre, kórházban

való elhelyezésükre, valamint a születésekre és az elhalálozásokra vonatkozó adatokat sürgősen közölgék az Irodával.

137. Cikk

A nemzeti Tájékoztató Iroda egyfelől a Védőhatalmak, másfelől a 140. Cikkben említett Központi Iroda közvetítésével a védett személyekre vonatkozó adatokat a leggyorsabb úton sürgősen közli azzal a Hatalommal, amelynek a fent említett személyek állampolgárai, vagy amelynek területén tartózkodóhelyük van. Az irodák ugyancsak válaszolnak a védett személyek ügyében hozzájuk intézett megkeresésekre.

A Tájékoztató Irodák a védett személyekre vonatkozó adatokat továbbítják, kivéve ha a továbbítás az érdekelt személyt vagy családját hátrányosan érintené. Azonban ebben az esetben sem tagadhatják meg a felvilágosítást a Központi Irodával szemben, amely e körülményekről való tájékoztatás esetén megteszi a 140. Cikkben jelzett szükséges óvintézkedéseket. Az Iroda írásbeli közléseit aláírásal vagy pecséttel kell ellátni.

138. Cikk

A nemzeti Tájékoztató Iroda által kapott és általa továbbított felvilágosításoknak lehetővé kell tenniük a védett személy személyazonosságának pontos megállapítását és családjának gyors értesítését. Minden személyre nézve tartalmazniuk kell legalább az illető családi nevét, utónévét, születésének helyét és pontos idejét, állampolgárságát, utolsó tartózkodóhelyét, különös ismertetőjeleit, apjának utónévét és anyjának leánykori nevét, a vele szemben fogantatott intézkedések időpontját, természetét és fogantatásának helyét, a címét, ahová levelei címezhetőek, végül annak a személynek nevét és címét, akit értesíteni kell.

A súlyos beteg vagy súlyosan sérült felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) egészségi állapotára vonatkozó értesítéseket ugyancsak rendszeresen és ha lehetséges, hetenként kell továbbítani.

139. Cikk

A Tájékoztató Iroda feladatát képezi ezenkívül az is, hogy összegyűjtse és az érdekeltekhez közvetlenül vagy a Központi Iroda útján továbbítása a 136. Cikkben meghatározott védett személyek által, különösen hazaszállításuk, szabadon bocsátásuk vagy szökésük alkalmával, illetve elhalálozásukkor hátrahagyott összes személyes értéktárgyakat. Ezeket a tárgyakat az Iroda lepecsételt csomagokban küldi meg, amelyekhez csatolni kell azoknak a személyeknek a személyazonosságát pontosan megállapítható nyilatkozatokat, akiknek tulajdonában voltak ezek a tárgyak, továbbá a csomagok teljes leltárát. Az ilyen természetű értéktárgyak átvételéről és elküldéséről részletes jegyzéket kell vezetni.

140. Cikk

A védett személyek, különösen a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) ügyeivel foglalkozó Központi Tájékoztató Irodát semleges országban kell felállítani. A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, ha szükségesnek látja, javasolja az érdekelt Hatalmaknak az ilyen Iroda felállítását, amely azonos lehet a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 123. Cikkében említett Irodával.

Ennek az Irodának feladata a 136. Cikkben meghatározott jellegű minden hivatalos vagy magánúton beszerezhető felvilágosítás összegyűjtése, és ezeknek a lehető leggyorsabb eljuttatása ahhoz az országhoz, amelyből az érdekeltek származnak, vagy ahol tartózkodóhelyük volt, kivéve, ha a felvilágosítás közlése azokra a személyekre nézve, akikre vonatkoznak, vagy családjukra nézve, hátrányos lehet. Az Iroda számára az összeütköző Felek részéről a közlések foganatosítása érdekében minden segítséget meg kell adni.

Kívánatos, hogy a Magas Szerződő Felek és különösen azok, amelyeknek állampolgárai élvezik a Központi Iroda szolgálatait, az Irodát a szükséges pénzügyi támogatásban részesítsék.

Az előző rendelkezéseket nem lehet úgy értelmezni, mintha korlátozni kívánnák a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának és a 142. Cikkben meghatározott segélyegyesületeknek emberbaráti tevékenységét.

141. Cikk

A nemzeti Tájékoztató Irodák és a Központi Tájékoztató Iroda a postai szállítás tekintetében díjmentességet, valamint a 110. Cikkben meghatározott mentességeket és lehetőség szerint a távirati díj alóli mentességet vagy legalábbis jelentős díjmérséklést élveznek.

IV. Cím

AZ EGYEZMÉNY VÉGREHAJTÁSA

I. Rész

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

142. Cikk

A fogva tartó Hatalmak saját biztonságuk vagy bármely más ésszerű igény biztosítása érdekében elengedhetetlen intézkedések fenntartása mellett biztosítani kötelesek a vallási szervezetek, a segélyegyesületek vagy a védett személyeket segítő bármely más szervezet és megfelelően meghatalmazott küldötteik részére, hogy a védett személyeket látogathassák, közöttük segélyeket, bárholnan ere-

dő nevelési, szórakoztatási vagy vallási célra szolgáló anyagot szétosszanak, vagy hogy segítsék őket a felügyeleti (internálási) helyen belüli szabadidejük megszervezésében. Az előbb említett egyesületek vagy szervezetek akár a fogva tartó Hatalom területén, akár más országokban létesíthetők, illetve nemzetközi jellegűek is lehetnek.

A felügyelet alatt tartó Hatalom korlátozhatja azoknak az egyesületeknek vagy szervezeteknek a számát, amelyeknek küldötteit területén és ellenőrzése mellett tevékenység folytatására jogosítja fel, feltéve, hogy ez a korlátozás nem akadályozza meg az összes védett személyek részére nyújtandó hathatós és elegendő támogatást.

A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának különleges helyzetét ezen a téren mindenkor el kell ismerni, és tiszteltben kell tartani.

143. Cikk

A Védőhatalmak képviselői vagy küldöttei jogosultak minden helyet felkeresni, ahol védett személyek tartózkodnak, különösen a felügyelet alatt tartásra (internálásra) és fogva tartásra szolgáló helyeket, valamint a munkahelyeket.

Bemehetnek a védett személyek részéről használt összes helyiségekbe, és velük tanúk nélkül, szükség esetén tolmács segítségével érintkezhetnek.

E látogatások csak feltétlen katonai szükségből tilthatók meg, kivételesen és átmenetileg. A látogatások tartama és gyakorisága nem korlátozható.

A Védőhatalmak képviselői és küldöttei szabadon választhatják meg a helyet, amelyet meglátogatni kívánnak. A fogva tartó vagy megszálló Hatalom, a Védőhatalom és adott esetben a meglátogatandó személyek hazai Hatalma megállapodhatnak abban, hogy a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) honfitársai is részt vehessenek ezekben a látogatásokban.

A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának küldötteit ugyanezek az előjogok illetik meg. E küldöttek kijelöléséhez annak a Hatalomnak a hozzájárulása szükséges, amelynek hatósága alá azok a területek tartoznak, amelyeken tevékenységüket kifejtteni szándékoznak.

144. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak a jelen Egyezmény szövegének saját országukban mind béke, mind háború idején a lehető legszélesebb körben való terjesztésére, különösen, hogy tanulmányozását beiktatják a katonai, és ha lehetséges, a polgári oktatási tervbe oly módon, hogy az Egyezmény alapelveit az összes fegyveres erők és a lakosság is megismerje.

A polgári, katonai, rendőri és egyéb hatóságokat, amelyek háború idején a védett személyekért felelősek, el kell látni az Egyezmény szövegével, és őket különlegesen oktatni kell az Egyezmény rendelkezéseire.

145. Cikk

A Magas Szerződő Felek a Svájci Szövetségi Tanács, az ellenségeskedések folyamán pedig a Védőhatalmak útján közlik egymással a jelen Egyezmény hivatalos fordítását, valamint az Egyezmény alkalmazásának biztosítása céljából kibocsátott jogszabályokat és egyéb rendelkezéseket.

146. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak, hogy minden szükséges törvényhozási intézkedést megtesznek abból a célból, hogy megfelelő büntetéssel sújtsák azokat a személyeket, akik a jelen Egyezmény valamely rendelkezését a következő Cikkben meghatározott módon súlyosan megsértették, vagy annak megsértésére utasítást adtak.

Mindegyik Szerződő Fél köteles felkutatni azokat a személyeket, akiket e súlyos jogsértések elkövetésével, vagy azok elkövetésére utasítás adásával gyanúsítanak, és köteles e személyeket tekintet nélkül állampolgárságukra, saját bíróságai elé állítani. Joga van arra is, hogy ezeket a személyeket — ha ezt az eljárást előnyben részesíti — a saját jogszabályaiban megállapított feltételek mellett, ítékezés céljából átadja a bűncselekmény üldözésében érdekelt valamely más Szerződő Félnek, feltéve, hogy ennek a Szerződő Félnek e személyekkel szemben elegendő terhelő bizonyíték áll rendelkezésére (prima facie).

Mindegyik Szerződő Fél megteszi a szükséges intézkedéseket a jelen Egyezmény rendelkezéseit sértő cselekmények megszüntetésére, ha azok nem is merítik ki a következő Cikkben meghatározott súlyos jogsértéseket.

A vádlottakat minden körülmények között megilleti a tisztességes eljárás és védelem biztosítékai, amelyek nem lehetnek a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 105. és következő Cikkeiben megállapított biztosítékoknál kedvezőtlenebbek.

147. Cikk

Az előző Cikkben említett súlyos jogsértésnek az alábbi tényállások bármelyikét kimerítő cselekmények tekintendők, ha azokat a jelen Egyezmény által védett személyek vagy dolgok ellen követik el: a szándékos emberölés, a kínzás vagy embertelen bánásmód, ideértve a biológiai kísérleteket, nagy fájdalom szándékos előidézése vagy a testi épség, illetve egészség súlyos megsértése, a védett személy jogellenes elhurcolása vagy áthelyezése, illetve a jogellenes fogva tartása, a védett személynek az ellenséges Hatalom fegyveres erőiben való szolgálatra kényszerítése, illetve a védett személynek a jelen Egyezmény rendelkezéseinek megfelelő tisztességes és szabályos eljáráshoz való jogától való megfosztása, túszok szedése, vagyontárgyaknak a katonai szükség által nem indokolt, nagymérvű, jogellenes és önkényes megsemmisítése, illetve eltulajdonítása.

148. Cikk

Valamely Magas Szerződő Fél sem magát, sem más Szerződő Felet nem mentesíthet az előző Cikkben meghatározott jogsértések miatt reá vagy más Szerződő Félre háruló felelősség alól.

149. Cikk

Az Egyezmény minden állítólagos megsértése esetében valamely összeütköző Fél kérelmére az érdekelt Felek által megállapítandó eljárás szerint vizsgálatot kell indítani.

Ha vizsgálati eljárásra vonatkozólag nem jön létre meg egyezés, a Felek választottbíró kijelölésében állapodnak meg, aki megállapítja a követendő eljárást.

Ha a jogsértés tényét megállapították, az összeütköző Felek azt a lehető leggyorsabban megszüntetik és megakadályozzák.

II. Rész

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

150. Cikk

A jelen Egyezmény angol és francia nyelven készült. Mindkét szöveg egyaránt hiteles.

A Svájci Szövetségi Tanács gondoskodik az Egyezmény orosz és spanyol nyelvű hivatalos fordításának elkészítéséről.

151. Cikk

A jelen Egyezmény a mai kelteztést viseli, és a Genfben, 1949. április 21-én megnyitott Értekezleten képviselt Hatalmak nevében 1950. február 12-ig írható alá.

152. Cikk

A jelen Egyezményt, amint lehetséges, meg kell erősíteni, és a megerősítő okiratokat Bernben kell letenni.

Mindegyik megerősítő okirat letételéről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelynek hiteles másolatát a Svájci Szövetségi Tanács megküldi mindazon Hatalmaknak, amelyeknek nevében az Egyezményt aláírták vagy a csatlakozást bejelentették.

153. Cikk

A jelen Egyezmény legalább két megerősítő okirat letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

Ezután a Magas Szerződő Felek mindegyikére nézve a saját megerősítő okiratának letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

154. Cikk

A szárazföldi háború törvényeire és szokásaira vonatkozólag 1899. július 29-én vagy 1907. október 18-án kelt hágai Egyezményben részes ama Hatalmak közötti viszonylatban, amelyek a jelen Egyezményben is részesek, a jelen Egyezmény kiegészíti az említett hágai Egyezményhez mellékelt Szabályzat II. és III. fejezetét.

155. Cikk

A jelen Egyezmény hatálybalépésének napjától kezdve csatlakozásra nyitva áll mindazon Hatalmak részére, amelyek nevében az Egyezményt nem írták alá.

156. Cikk

A csatlakozásokat a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni, és azok kézhezvételének időpontját követő hat hónap elteltével válnak hatályossá.

A Svájci Szövetségi Tanács a csatlakozásokat mindazon Hatalmakkal közli, amelyek nevében az Egyezményt aláírták, vagy a csatlakozást bejelentették.

157. Cikk

A 2. és a 3. Cikkben említett helyzetek bekövetkezése esetén az összeütköző Hatalmak részéről az ellenségeskedések vagy a megszállás megkezdése előtt vagy után letett megerősítés és bejelentett csatlakozás azonnal hatályba lép. Az összeütköző Hatalmaktól beérkező megerősítések vagy csatlakozások közlését a Svájci Szövetségi Tanács a leggyorsabb módon fogantatja.

158. Cikk

Mindegyik Magas Szerződő Fél felmondhatja a jelen Egyezményt.

A felmondást a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni, amely erről a az összes Magas Szerződő Felek Kormányát tájékoztatja.

A felmondás a Svájci Szövetségi Tanácshoz intézett bejelentéstől számított egy év elteltével válik hatályossá. Az a felmondás azonban, amelyet akkor jelentenek be, amikor a felmondó Hatalom összeütközésben vesz részt, nem válik hatályossá a békekötésig és amíg a jelen Egyezménnyel védett személyek szabadon bocsátásra és hazaszállításra irányuló műveletek befejezést nem nyertek.

A felmondás csak a felmondó Hatalommal szemben érvényes. Semmi kihatása nincs azokra a kötelezettségekre, amelyeket a nemzetközi jognak a művelt nemzetek között kialakult szokásaiból, az emberiség törvényeiből és az emberiség közlelkiismeretének követelményeiből

folyló általános elvei értelmében az összeütköző Felek továbbra is teljesíteni tartoznak.

159. Cikk

A Svájci Szövetségi Tanács a jelen Egyezményt az Egyesült Nemzetek Titkárságánál regisztráltatja. A Svájci Szövetségi Tanács tájékoztatja továbbá az Egyesült Nemzetek Titkárságát azokról a megerősítésekről, csatlakozásokról és felmondásokról is, amelyeket a jelen Egyezménnyel kapcsolatban hozzá eljuttattak.

Ennek hitelül az alulírottak meghatalmazásaik letétele után a jelen Egyezményt aláírták.

Készült Genfben, 1949. augusztus 12-én angol és francia nyelven, az eredeti példány a Svájci Szövetség levéltárában marad letéve. A Svájci Szövetségi Tanács az Egyezmények egy-egy hitelesített másolatát az összes aláíró Államok részre megküldi, valamint azoknak az Államoknak is, amelyek az Egyezményhez csatlakoztak.

I. Melléklet

Az egészségügyi és biztonsági övezetekre és helységekre vonatkozó megállapodás-tervezet

1. Cikk

Az egészségügyi és biztonsági övezetek szigorúan a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegek helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 23. Cikkében, valamint a polgári lakosságnak háború idején való védelme tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 14. Cikkében említett személyek, továbbá ezen övezetek és helységek megszervezésével és igazgatásával, illetve az ott összegyűjtött személyek gondozásával megbízott személyzet részére vannak fenntartva.

Mindazonáltal azok a személyek, akiknek állandó tartózkodóhelyük ezen övezetekben van, jogosultak ott tartózkodni.

2. Cikk

Azok a személyek, akik bármely címen valamely egészségügyi és biztonsági övezetben tartózkodnak, sem az övezeten belül, sem azon kívül nem végezhetnek a katonai műveletekkel vagy a hadianyag-termeléssel közvetlen kapcsolatban álló munkát.

3. Cikk

Az egészségügyi és biztonsági övezeteket létesítő Hatalom köteles megtenni a megfelelő intézkedéseket annak

érdekében, hogy megtiltsa az oly személyek belépését az övezetbe, akiknek nincs joguk ott tartózkodni vagy odamenni.

4. Cikk

Az egészségügyi és biztonsági övezeteknek a következő feltételeknek kell megfelelniük:

a) az övezetet létesítő Hatalom által ellenőrzött területnek csak kis részére terjedhetnek ki;

b) befogadási képességükhöz viszonyítva csak ritkán népesíthetők be;

c) minden katonai célponttól, fontos ipari vagy államigazgatási létesítménytől távol kell lenniük és ilyenekkel nem szabad rendelkezniük;

d) nem helyezhetők el olyan vidéken, amelynek a hadviselés szempontjából minden valószínűség szerint jelentősége lehet.

5. Cikk

Az egészségügyi és biztonsági övezetekre a következő kötelezettségek vonatkoznak:

a) a távközlési létesítményeket és szállítási eszközöket, amelyekkel rendelkezhetnek, nem szabad katonai személyzet és hadianyag továbbítására használni, ideértve az egyszerű átszállítást is;

b) az övezeteket semmiféle körülmények között sem szabad katonailag védelmezni.

6. Cikk

Az egészségügyi és biztonsági övezeteket az övezet széleire és az épületekre elhelyezett fehér alapon haránt futó vörös szalagokkal kell megjelölni.

A kizárólag a sebesültek és a betegek részére fenntartott övezeteket fehér alapon levő vörös kereszttel (vörös félholddal, vörös oroslánnal és nappal) lehet megjelölni.

Az övezetek megfelelő világítással éjjel is megjelölhetők.

7. Cikk

A Hatalmak már békében vagy az ellenségeskedések megkezdésekor az összes Magas Szerződő Félhez eljuttatják az általa ellenőrzött területen létesített egészségügyi és biztonsági övezetek jegyzékét. Ugyancsak tájékoztatja őket az összeütközés folyamán létesített minden új övezetéről is.

Amint az ellenfél a fent említett közlést megkapta, az övezet szabályszerűen létrejött.

Ha azonban az ellenfél úgy ítéli meg, hogy a jelen megállapodásban előírt valamely feltétel nem teljesült, az övezet elismerését megtagadhatja, és ezt sürgősen közli azzal

a Féllel, amelyhez az övezet tartozik, vagy elismerését a 8. Cikkben szabályozott ellenőrzés lefolytatásától teheti függővé.

8. Cikk

Minden Hatalom, amely az ellenfél által létesített egy vagy több biztonsági övezetet elismert, kérheti, hogy egy vagy több külön bizottság ellenőrizze, hogy az övezetek megfelelnek-e a jelen megállapodásban foglalt feltételeknek és kötelezettségeknek.

A külön bizottságok tagjai részére ebből a célból mindenkor szabad belépést kell biztosítani a különböző övezetekbe és állandó jelleggel ott is tartózkodhatnak. Ellenőrző feladatok teljesítéséhez minden szükséges eszközt meg kell adni.

9. Cikk

Abban az esetben, ha a külön bizottságok a jelen megállapodás rendelkezéseivel ellentétes tényeket állapítanak meg, erre azonnal figyelmeztetik azt a Hatalmat, amelyhez az övezet tartozik és azok kiküszöbölésére öt napos határidőt szabnak. Mindezekről tájékoztatják azt a Hatalmat, amely az övezetet elismerte.

Ha a határidő elteltéig az a Hatalom, amelyhez az övezet tartozik, nem vette figyelembe a hozzá intézett figyelmeztetést, az ellenfél kijelentheti, hogy ezen övezet tekintetében a jelen megállapodás nem köti többé.

10. Cikk

Azok a Hatalmak, amelyek egy vagy több egészségügyi és biztonsági övezetet létesítettek, valamint az ellenfelek, amelyekkel ezeknek létesítését közölték, kinevezik vagy a Védőhatalmak, illetőleg a semleges Hatalmak által kijelöltetik azokat a személyeket, akik a 8. és a 9. Cikkben említett külön bizottságok tagjai lehetnek.

11. Cikk

Az egészségügyi és biztonsági övezeteket semmiféle körülmények között sem szabad megtámadni. Az összeütköző Felek kötelesek mindig védeni és tiszteletben tartani azokat.

12. Cikk

Valamely terület megszállása esetén az ott levő egészségügyi és biztonsági övezeteket továbbra is tiszteletben kell tartani, és erre a célra kell használni.

A megszálló Hatalom azonban, abban az esetben, ha biztosította az ott összegyűjtött személyek elhelyezését, megváltoztathatja ezeknek az övezeteknek a rendeltetését.

13. Cikk

A jelen megállapodás azokra a helységekre is alkalmazást nyer, amelyeket a Hatalmak ugyanazokra a célokra használnak, mint az egészségügyi és biztonsági övezeteket.

II. Melléklet

A felügyelet alatt tartott (internált) polgári személyek együttes segélyezésére vonatkozó szabályzat tervezete

1. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottsági jogosultak a reájuk bízott együttes segélyküldeményeket szétosztani az igazgatásilag a táborukhoz tartozó összes felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) között, ideértve azokat is, akik kórházban, börtönben vagy más büntető intézetekben vannak.

2. Cikk

A segélyküldemények szétosztása az ajándékozó utasításai és a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságai részéről megállapított terv szerint történik. A gyógyszerküldemények szétosztásának azonban lehetőleg az illetékes orvosi vezetőkkel egyetértésben kell történnie, és ez utóbbiak a kórházakban és egyéb gyógyintézetekben a betegek szükségletei által indokolt helyzetben eltérhetnek az említett utasításoktól. Az így meghatározott korlátozásokon belül az elosztást mindig méltányos módon kell foganatosítani.

3. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságainak tagjai jogosultak a felügyeleti (internálási) helyükhöz közel eső vasútállomásokra vagy az együttes segélycsomagok egyéb érkezési helyére elmenni a kapott áruk minőségének és mennyiségének ellenőrzése céljából, és hogy erről részletes jelentést készíthessenek az ajándékozók részére.

4. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságai megkapják a szükséges eszközöket ahhoz, hogy ellenőrizhessék, hogy az együttes segélyek szétosztása felügyeleti (internálási) helyük minden részlegében utasításuknak megfelelően történt-e.

5. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottsági jogosultak kitölteni és kitöltetni a munkáskülönítményekben a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságának ottani tagjai, a kórházakban és a gyógyintézetekben pedig az illetékes orvosi vezetők útján az együttes küldeményekre (szétosztás, költségek, mennyiségek stb.) vonatkozó és az ajándékozónak szánt űrlapokat és kérdőíveket. Ezeket a megfelelően kitöltött űrlapokat és kérdőíveket késedelem nélkül meg kell küldeni az ajándékozónak.

6. Cikk

A felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottságai abból a célból, hogy a felügyeleti (internálási) helyükön felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) részére az együttes segélyek rendszeres szétosztását biztosítsák és a felügyelet alá helyezett személyek (internáltak) újabb csoportjának esetleges érkezése folytán előálló szükségleteket is kielégíthessék, jogosultak az együttes segélyekből elegendő tartalékot létesíteni és visszatartani. Erre a célra megfelelő raktárakat kell rendelkezésükre bocsátani; mindegyik raktárt két zárral kell ellátni az egyiknek kulcsait a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) bizottsága, a másiknak kulcsait a felügyeleti (internálási) hely parancsnoka őrzi.

7. Cikk

A Magas Szerződő Felek és különösen a fogva tartó Hatalmak, lehetőség szerint és a lakosság élelmszer-ellátására vonatkozó szabályoknak megfelelően, kötelesek megengedni a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) illető együttes segélyek szétosztása céljából a területükön eszközrendő bevásárlásokat. Hasonlóan kötelesek lehetővé tenni az e bevásárlások érdekében foganatosított pénzáttalásokat és egyéb pénzügyi, technikai és igazgatási intézkedéseket is.

8. Cikk

Az előző rendelkezések nem érintik a felügyelet alatt tartott személyek (internáltak) jogát arra, hogy a felügyeleti (internálási) helyre érkezésük előtt, vagy áthelyezésük során is, együttes segélyeket kaphassanak, továbbá azt, hogy a Védőhatalomnak, a Vörös kereszt Nemzetközi Bizottságának, valamint a felügyelet alatt tartott személyeket (internáltakat) támogató bármely más szervezetnek a segélyek továbbításával megbízott képviselői a segélyeknek a címzettek közötti szétosztását az általuk célszerűnek tartott más módon biztosítsák.

III. Melléklet

I. Levelezőlap a felügyelet alá helyezésről (internálásról)

I. Előlap

<i>Polgári internáltak szolgálata</i>	Díjmentes
LEVELEZŐLAP	
Fontos!	
Ezt a lapot minden internálnak internálás után azonnal és mindannyiszor, valahányszor kórházba vagy más internálási helyre való áthelyezés következtében címet változtat, ki kell tölteni.	
Ez a lap független attól a különleges levelezőlaptól, amelyet az internált jogosult családjának küldeni.	Védett Személyek Központi tájékoztató Irodája Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága

II. Hátlap

Olvasható, nyomtatott betűkkel írandó	1. Állampolgárság:
2. Családi név:	3. Utónevek (teljesen kiírva):
4. Atyja utóneve:	
5. Születési ideje:	
6. Születési helye:	
7. Foglalkozása:	
8. Az internálás előtti cím:	
9. A család címe:	
*10. Internáltak (vagy érkezett a számú kórházból stb.)	
*11. Egészségi állapota:	
12. Jelenlegi cím:	
13. Kelet	14. Aláírás
* A meg nem felelős szöveg törlendő. — Ezekhez az adatokhoz semmi sem fűzhető hozzá. — Lásd a magyarázatot a túloldalon.	

Valódi méret: 10×15 cm

II. Levél

Polgári internáltak szolgálata

Díjmentes

..... -nak

Utca és házsám

Rendeltetési hely (nagybetűkkel)

Tartomány vagy megye

Ország (nagybetűkkel)

Feladó:
Családi név és utónevek:
Születési idő és hely:
Internálási cím:

III. Levelezőlap

Polgári internáltak szolgálata

Díjmentes

LEVELEZŐLAP

..... -nak

Feladó:
Családi név és utónevek:
Születési idő és hely:
Internálási cím:

Utca és házszám:
Rendeltetési hely (nagybetűkkel):
Tartomány vagy megye:
Ország (nagybetűkkel):

Kelt:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Csak a vonalakra szabad írni és nagyon olvashatóan!

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 2000. évi 106. számában kihirdetett, a MÁV Rt. működési feltételeinek biztosításához szükséges állami kötelezettségvállalásról szóló 1086/2000. (X. 30.) Korm. határozat

- 1/b. pontjában a határidő helyesen: „Határidő: **2000. december 31.**”
- 3. pontjának negyedik sorában a hivatkozott pont száma helyesen: „... **2. b)** pontban...”

(Kézirathiba)

KÖZLEMÉNY

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent a

**I.
PRAXIS TÖRVÉNY,
MAGYAR ORVOSI KAMARA,
EGÉSZSÉGÜGYI TÖRVÉNY**

című, A/4 formátumú, 72 oldal terjedelmű kiadvány.

A kézirat lezárva: 2000. február 11.

Ára: 599 Ft áfával.

[A következő kötet az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvényt (praxis törvény) és végrehajtási rendeleteit tartalmazza.]

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 266-5099 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

**I.
PRAXIS TÖRVÉNY,
MAGYAR ORVOSI KAMARA,
EGÉSZSÉGÜGYI TÖRVÉNY**

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELOFIZETÉSIFELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzétesszük a Kincstári Vagyon Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, tb-önkormányzatok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviseletek közleményeit. Fizetett hirdetésként — akár színes oldalakon is — helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is. Oszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendszerezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyéb hasznos információkat is nyújt a lap.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címén, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668. 2000. évi éves előfizetési díja: 6384 Ft áfával. Egy példány ára 24 oldalig 140 Ft áfával, utána 8 oldalanként 35 Ft áfával.

A **HIVATALOSÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatók a kiadó közlönnyboltjában: 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780.

MEGRENDELŐ LAP

Megrendelem a **HIVATALOSÉRTESÍTŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

A megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

Előfizetési díj a 2000. évre

fél évre: 3192 Ft áfával

egy évre 6384 Ft áfával

Számlát kérek a befizetéshez

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

K Ö Z L E M É N Y

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent az

ÁLLAMIGAZGATÁSI ELJÁRÁS ÉS SZABÁLYSÉRTÉS

című, A/4 formátumú, 80 oldal terjedelmű kiadvány.

A kézirat lezárva: 2000. március 1.

Ára: 420 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

Megrendeljük az

ÁLLAMIGAZGATÁSI ELJÁRÁS ÉS SZABÁLYSÉRTÉS

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán fetüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

K Ö Z L E M É N Y

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent a

**I.
SZÁMVITELLEL KAPCSOLATOS
JOGSZABÁLYOK**

(2001. január 1-jétől hatályos 2000. évi C. törvény a számvitelről)

című, A/4 formátumú, 88 oldal terjedelmű kiadvány.

Ára: 355 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

**I.
SZÁMVITELLEL KAPCSOLATOS
JOGSZABÁLYOK**

(2001. január 1-jétől hatályos 2000. évi C. törvény a számvitelről)

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

KÖZLEMÉNY

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó megjelentette

AZ ÉRTELMEZETT ALKOTMÁNY

című kötetet.

Dr. Holló András és dr. Balogh Zsolt szerkesztők az Alkotmány szerkezetét követve annak rendelkezéseihez csoportosították az Alkotmánybíróság legfontosabb megállapításait, az alkotmánybírói gyakorlat összefoglalásaként jegyzetekkel segítve az olvasó tájékozódását. A kötet az öt évvel ezelőtt ugyanilyen címmel megjelenő munka folytatása. A szerkesztők átdolgozták – tárgyköreit tekintve kibővítették – a korábban megjelent könyv anyagát, és erre (a precedens határozatokra) épülve mutatják be az immár tízéves ítélkezési gyakorlat keresztmetszetét.

Az Alkotmánybíróság közjogi helyzetéből adódóan döntései kihatnak valamennyi hatalmi ág tevékenységére, az ítéletek alapjaiban határozták meg a törvénykezés kereteit éppúgy, mint – a jogszabályok alkalmazásánál irányadó alkotmányos követelmény megállapításával – a bíróságok és más jogalkalmazó szervek munkáját. A kötet alapvető segítséget nyújt a gyakorlati és elméleti szakembereknek egyaránt, de hasznosan forgathatják a most megjelenő könyvet a gazdasági élet szereplői (pl. a piacgazdaság, a vállalkozáshoz való jog, illetve a tulajdoni kérdések kapcsán) éppúgy, mint a tudományos munkát folytató egyetemi oktatók, hallgatók vagy az önkormányzati működésben részt vevők. Természetesen segítséget nyújt a gyakorlat ismerete azoknak is, akik alkotmánybírói eljárást kívánnak indítványozni.

A B/5 formátumú kiadvány 760 oldal terjedelmű.

Ára: 4592 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 266-5099 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük

AZ ÉRTELMEZETT ALKOTMÁNY

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

www.mhk.hu

Jogos a választás!

*Mert a tudás akkor igazán hatalom,
ha megbízható forrásból származik...*

CD-JOGÁSZ®

Ez a védett márkanév egy olyan megoldást jelent, amit a magyarországi jogalkotás hivatalos kiadója kínál. A 137/1998 (VIII.18.) Korm. rendelet alapján a CD-JOGÁSZ® elektronikus jogszabálygyűjtemény

**a Magyar Közlönnyel egyenértékű,
hivatalos jogforrás.**

Nem utolsó szempont persze a számos extra szolgáltatás és **a verhetetlen ár sem**, ami idén is változatlan!

De ezt is lehet fokozni: az év végéig minden új, éves előfizetők **mentesül a rendszerbelépési díj alól** (12 000 Ft+áfa), sőt megkapja az általa kiválasztott **ajándékot** is.

(Lásd a megrendelőszelvényt!)

További információért hívja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó zöld számát:

06 (80) 200-723

Garancia

A CD-JOGÁSZ® mindenkor a Magyar Közlönyben hivatalosan közzétett, hatályos joganyagot, illetve azok korábbi szövegváltozatait tartalmazza. Erre garancia, hogy az adatbázis közvetlenül a Magyar Közlöny számítógépes nyomdai tőpédányának felhasználásával készül.

Előfizetem a CD-JOGÁSZ® 1 / 5 / 10 / 25 / 100 munkahelyes változatát példányban.

Éves előfizetési díj: 36 000 / 48 000 / 60 000 / 72 000 / 96 000 Ft + áfa, rendszerbelépési díj nincs.

Ajándék választásom: egyéves ingyenes előfizetés a Házi Jogtanácsadó című lapra, vagy

az előfizetés lejártá után további egy hónap ingyenes CD-JOGÁSZ® frissítés

Név, cím:

Ügyintéző, telefon:

Kézbesítési cím és név:

Dátum:

Cégszerű aláírás:

Kérjük, hogy a szelvényt a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1394 Budapest 62, Pf. 361 postacímre, illetve a 266-8906-os vagy 266-5190-es faxszámra küldje vissza. Megrendelését a cdjogasz@mhk.hu e-mail-címre is elküldheti. A megrendeléssel kapcsolatos további információért hívja az ingyenes 06 (80) 200-723 forródrót vonalat. A visszaküldött adatokat későbbi akcióinkhoz is fel kívánjuk használni. Amennyiben ehhez nem járul hozzá, kérjük, jelezze nekünk.

S.K.

TiszteltElőfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra szóló előfizetésüket folyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2001. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetleges módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessékbe.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Fax: 318-6668).

A 2001. évi lapárak

Magyar Közlöny	48 720 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	2 352 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	9 408 Ft/év	Oktatási Közlöny	12 096 Ft/év
Bányászati Közlöny	2 352 Ft/év	Önkormányzatok Közlönye	3 024 Ft/év
Belügyi Közlöny	12 768 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	15 792 Ft/év
Cégek Közlöny	51 408 Ft/év	Pénzügyi Szemle	11 424 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	12 432 Ft/év	Statisztikai Közlöny	6 720 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	9 072 Ft/év	Szociális és Munkaügyi Közlöny	9 072 Ft/év
Határozatok Tára	11 424 Ft/év	Turisztikai Értesítő	6 048 Ft/év
Hivatalos Értesítő	7 392 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	3 696 Ft/év
Ifjúsági és Sport Értesítő	2 352 Ft/év	Vízügyi Értesítő	6 384 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	8 064 Ft/év	Élet és Tudomány	5 712 Ft/év
Ipari és Kereskedelmi Közlöny	12 096 Ft/év	Ludové Noviny	1 344 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	7 056 Ft/év	Neue Zeitung	2 352 Ft/év
Közlekedési és Vízügyi Értesítő	12 096 Ft/év	Természet Világa	3 024 Ft/év
Kulturális Közlöny	9 744 Ft/év	Valóság	3 360 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	10 080 Ft/év		
Magyar Közigazgatás	4 704 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen: Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357. Telefon: 266-9290/234, 235 mellék, fax: 318-6668. Éves előfizetési díja 2352 Ft áfával. A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

A CD-JOGÁSZ hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteménye 2001. évi éves előfizetési díjai a 2000. december 31-ig beérkező megrendelések esetén:

Önálló változat	36 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	72 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	48 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	84 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	60 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft

Egyszeri belépési díj: 12 000 Ft. (Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 1998—2000. évfolyamai jelennek meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően. A halmozott évfolyamok ára 14 000 Ft.

Hatályos jogszabályok online elérése: a 3 naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Bártfai Béla, társelnöke: Nyéki József.

A szerkesztésért felelős: dr. Müller György, Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Korda Judit vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FAMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: Tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 246 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában.

Éves előfizetési díj: 42 336 Ft. Egy példány ára: 110 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána + 8 oldalanként + 55 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

00.2028 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.